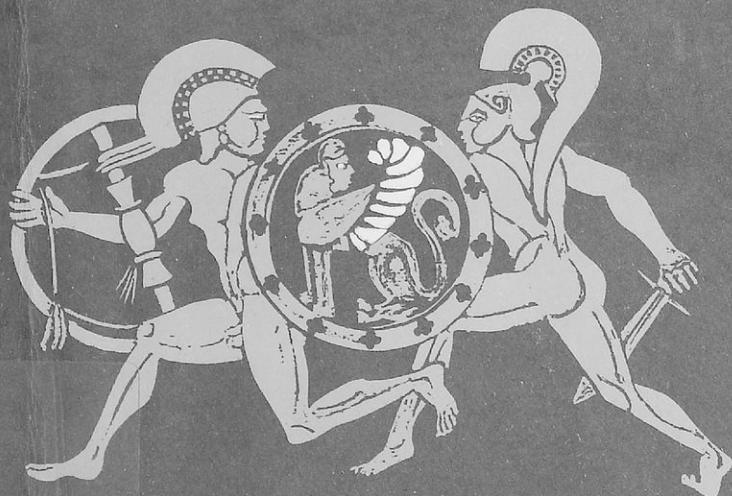

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ
ΙΛΙΑΣ
ΕΚΛΟΓΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1974

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

18854

ΑΟΡΕΑΝ
Ψηφιοποιήθηκε από την ενωτική Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τό παρόν βιβλίον δέον νά
διαφυλαχθῆ καὶ διά τήν ΣΤ' τάξιν
εἰς τήν ὅποιαν ἐπίσης θά χρησιμοποιηθῆ.

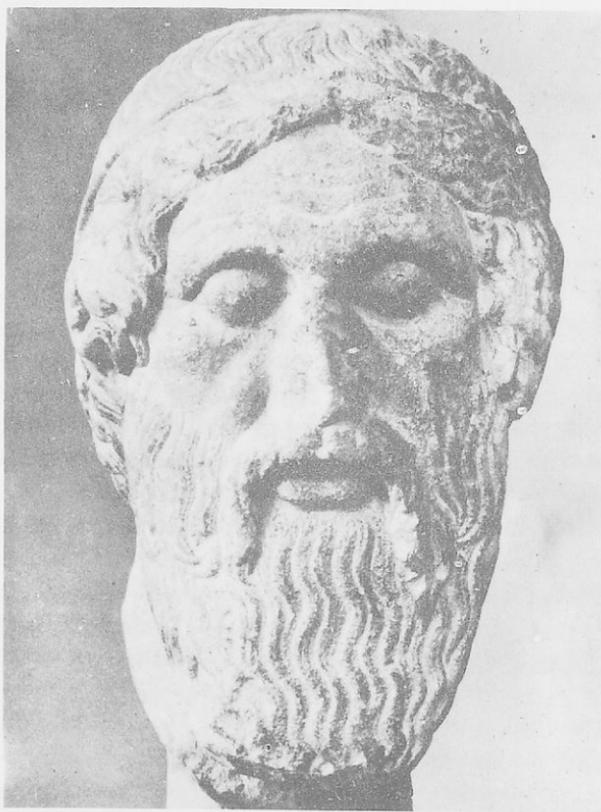
ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Ε΄ ΣΤ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1974

ΟΜΗΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁ Τρωικὸς μῦθος

Ἡ Ἰλιάς εἶναι τὸ παλαιότερον ἀπὸ τὰ δύο ποιήματα τοῦ Ὁμήρου, ἔχει δὲ ἐντελῶς διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ τὴν Ὀδύσσειαν. Ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος ἑκεῖνο τῶν ἐπῶν, τὰ δόποια διηγοῦνται πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἔξυμνον ἡρωϊκὰ πράξεις.

Ίδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος περιλαμβάνει ἐν ἐπεισόδιον, τὸ δόποιον συνέβη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου καὶ τὸ δόποιον ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν ἡρώων, οἱ δόποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Τρωικὸν πόλεμον. Εἰς τὴν διήγησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, διαρκείας πεντήκοντα ἡμερῶν, περιορίζεται τὸ Ὁμηρικὸν ποίημα καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρει τὰς ἀφορμὰς ἥ καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ πολέμου. Ἡ δলη σύνθεσις τοῦ ἔπους τούτου προϋποθέτει ὅτι εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ἀκροατὰς ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τὴν πρώτην ἀφορμὴν τοῦ πολέμου μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἐπικὴ διήγησις.

Κατὰ τὸν μῦθον τοῦτον ὁ Πάρις, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου, παραβιάζων τὴν ίερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀπήγαγε τὴν Ἐλένην, γυναῖκα τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ συναπεκόμισε βασιλικοὺς θησαυρούς. Πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὑβρεως ταύτης ὡργανώθη ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεάς καὶ τῶν νήσων. Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν εἶχεν δὲ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν Ἀγαμέμνων, ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου. Στόλος ὑπερχιλίων πλοίων συνεκεντρώθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος, κειμένης ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς, καὶ ἀπ' ἑκεῖ ἐπλευσαν ἐναντίον τῆς ἐχθρικῆς γῆς, τὴν δούιαν καὶ κατέκτησαν ὑστερα ἀπὸ ἀγῶνας δέκα ἔτῶν. Τοιοῦτος διεμορφώθη καὶ παρεδόθη ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τὴν ἐπικὴν ποίησιν.

Μέσα εἰς αὐτὸν ὅμως διέκριναν οἱ Ἑλληνες τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, διποτέ μηδέποτε διακρίνομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἐν μέγα ιστορικὸν γε-

γονός· διτι περὶ τὸ 1200 π.Χ. ἔγινε μεγάλη καὶ ὠργανωμένη ἐξόρμησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων ἡδη Ἑλληνικῶν φύλων, τῶν Πρωτοελλήνων, ὅπως λέγονται σήμερον, πρὸς κατάκτησιν ἐδαφῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ ἐξόρμησις αὕτη ἔφερεν εἰς ἀντιπαράταξιν τὰ ἡνώμενα κράτη τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἓν συνασπισμὸν Μικρασιατικῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων ἴσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον ἦτο ἡ Τροία.

2. Ἡ Τροία καὶ ὁ πολιτισμός της.

“Οπως ἀπεδείχθη ἀπὸ ίστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια, ἡ ΒΔ ἀκτὴ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπετέλει τὸ ίσχυρὸν κράτος τῆς Τροίας (βλ. χάρτην ἀρ. 1.), τὸ ὄποιον ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ θαλασσινὰ κράτη, τὰ ἀκμάσαντα κατὰ τὴν 2αν π.Χ. χιλιετηρίδα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κράτος τοῦτο εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιρροήν του καὶ ἄλλους γειτονικοὺς λαούς, οἱ ὄποιοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἰδίους βασιλεῖς. Ὁ λαὸς τῶν Τρώων δὲν ἦτο φυλετικῶς διάφορος ἀπὸ τοὺς λαούς, οἵτινες ἀπετέλουν τὰ Αἰγαιακὰ κράτη τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, ὅπως περίπου καὶ αἱ Μυκῆναι καὶ τὸ Ἀργος, τὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ ὅμοιαν λατρείαν. Ἐπὶ πλέον οἱ Τρῷες εἶχον τὸ αὐτὸν πνεῦμα ἥρωϊσμοῦ, τὸ ὄποιον διακρίνει τοὺς ἀκμάσαντας Μεσογειακοὺς λαούς.

Διὰ τὸν Τρωικὸν πολιτισμὸν ἔχομεν ὡς ἀσφαλέστατα τεκμήρια τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὄποιας ἐπέτυχεν ὁ Ἐρ. Σχλῆμαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γουλ. Δαΐρφελδ. Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, αἴτινες διενηργήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἀπεκαλύφθη αὐτὴ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ἡτις ἐκυριεύθη καὶ ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν (βλ. εἰκ. ἀρ. 2). Εἰς αὐτὴν ἀνευρέθησαν λείψανα τοῦ τείχους (βλ. εἰκ. ἀρ. 3), οἰκιῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, καθὼς καὶ διάφορα ἀντικείμενα Μυκηναϊκῆς τέχνης, ἡτις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Τροίαν, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Αἰγαιακὰ κράτη. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπικὴ διήγησις τοῦ Ὄμηρου φανερώνει πόσον ἦτο προηγμένος ὁ βίος καὶ ποία ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἥθικὴ ἀκμὴ τοῦ Τρωικοῦ λαοῦ.

3. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῆς Τροίας.

Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ ίσχυροῦ καὶ ἀκμαίου τούτου κράτους ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἡτις ὠργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη μὲ κοινὴν σύμπραξιν τῶν ίσχυροτέρων Ἀχαιϊκῶν κρατῶν. Ἡ σύμπραξις αὕτη

είναι ή ἀρχαιοτάτη ἱστορική περίπτωσις, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεργάζεται ὅλον τὸ ἔθνος μὲ τὰς φυλετικάς του ἀρετὰς πρὸς κοινοὺς σκοποὺς καὶ κοινὰ ἰδεώδη. Ὁ Θουκυδίδης λέγει δτὶ « πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἦλλας » (A. 3).

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἔγινε πρὸς κατάκτησιν τῶν πλουσίων ἐδαφῶν τῆς ΒΔ Μικρασιατικῆς παραλίας καὶ πρὸς ἀποικισμόν. Ἀφησεν ἀνάμνησιν μεγάλου γεγονότος εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ κατ’ ἔξοχὴν εἰς ἑκείνους, οἵ ὄποιοι ἐγκατεστάθησαν κατόπιν ὡς ἀποικοι εἰς τὰς χώρας, ὅπου διεδραμάτισθησαν τὰ γεγονότα αὐτά. Ἡ ἐπική ποίησις, ἡ ὁποία, καθὼς είναι γνωστόν, ἀνεπτύχθη εἰς τὰς πλουσίας καὶ εὐκραεῖς χώρας τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας, εδρεν ἀνεξάντλητον ποιητικὸν θέμα εἰς τοὺς θρύλους καὶ τὰς παραδόσεις περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Φυσικὰ μὲ ποιητικὸν τρόπον παρέστησεν ὡς ὑπεράνθρωπα ἔργα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ ἔξιδανίκευσε τοὺς ἥρωας, οἵ ὄποιοι ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τοὺς ἥρωικούς θρύλους καὶ ἀπὸ τὰς παραδόσεις παλαιοτέρων ἐπῶν ἐνεπνεύσθη ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ἰωνίας τὸ θαυμάσιον ἔπος του, τὸ ὄποιον διαιωνίζει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνθρωπότητος τὸν Τρωικὸν πόλεμον καὶ τοὺς ἥρωάς του.

4. Οἱ ἡρωες.

Κατὰ τὴν Ὄμηρικὴν διήγησιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν χωρῶν, δσοι συμμετέσχον εἰς τὴν Τρωικὴν ἐκστρατείαν, ἀνεγνώριζον ὡς ἀνώτατον ἀρχηγὸν τὸν βασιλέα τῶν Μυκηνῶν Ἀγαμέμνονα, δστις λέγεται « βασιλεύτας πάντων » καὶ ἔξυμνεῖται ὡς ἔξοχον πρότυπον πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἀρετῆς. Τὸ ἡγεμονικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διαφαίνεται εἰς ὅλην τὴν διήγησιν τῆς Ἰλιάδος. Συναρχηγὸς καὶ σχεδὸν ὅμοτιμος πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα παρίσταται καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μενέλαος, ἀριστεύων πολλάκις εἰς τὰς μάχας, ἀλλ’ ἀσκῶν μικροτέραν ἐπιρροὴν καὶ πρωτοβουλίαν εἰς τὸ στράτευμα.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τοῦ πολέμου διεκρίθησαν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατὰ τοὺς κοινοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας εἰς ἴδιαιτέρων ἀρετὴν ἔκαστος. Τοιουτοτρόπως δ ποιητὴς λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ διαφόρους τύπους ἥθικοὺς καὶ νὰ ἔξαρῃ ἐκάστην ἀρετὴν ἐνσαρκωμένην εἰς

ἐν πρόσωπον. Τοιοῦτοι τύποι διαπρέπουν εἰς τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος πολλοῖ, ἐκ τῶν όποιών περισσότερον ὑποδειγματικοὶ εἶναι : ὁ γέρων Νέστωρ βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ όποιος μὲ τὴν πεῖραν τῆς γεροντικῆς ἥλικιας του καὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πειθὼν τῶν λόγων του διέπρεπεν εἰς τὰς βουλάς, καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις ἔδιδε τὴν καλυτέραν καὶ φρονιμωτέραν λύσιν. Εἰς προκεχωρημένην ἥλικιαν ἐπίσης παρίσταται ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης Ἰδομενέψ, λαμβάνων μέρος εἰς τάς μάχας καὶ ἐκτελῶν μὲ ἐνθουσιασμὸν νεανικὸν ὅ,τι θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος. Τολμηρὸς καὶ πολυμήχανος πάντοτε ὁ Ὀδυσσεὺς χρησιμοποιεῖ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν δέξιδέρκειαν τοῦ νοῦ του διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἀγοράν τοῦ λαοῦ, λαμβάνων μέρος εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Ἐπίσης εὐφυής καὶ πολιτικὸς παρουσιάζεται ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀργους Διομήδης, ἀλλ’ ὁ ἥρως αὐτὸς διαπρέπει κυρίως εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν, ὡς ἐπίσης ὁ βασιλεὺς τῆς Σολαμίνος Αἴας ὁ Τελαμώνιος καὶ ὁ συνώνυμός του ἥρωας Αἴας ὁ Ὀὐλέως ἀπὸ τὴν Λοκρίδα. Μαζὶ μὲ τοὺς πρώτους αὐτοὺς ἥρωας ἀναφέρονται πολλάκις καὶ ἔξυμνοῦνται οἱ πιστοί των φίλοι ἡ συναρχηγοί, ὡς ὁ Μηριόνης μὲ τὸν Ἰδομενέα, ὁ Σθένελος μὲ τὸν Διομήδη κ. ἄ.

Ἡ πλοκὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπεισοδίων φέρει συχνὰ τὴν διήγησιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἔξυμνησιν τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Τρῷες ἀμύνονται τοῦ πατρίου ἐδάφους μὲ γενικὸν ἀρχηγὸν τὸν Πριαμίδην Ἐκτορα, ὁ όποιος ἐνσαρκώνει τὸν ἰδανικώτερον τύπον του ἥρωος καὶ ὑποτάσσει τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὸ συναίσθημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐμφανίζονται καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς Τρῷες, ὡς ὁ μαντικὸς Ἐλενος, ἀδελφός τοῦ Ἐκτορος, ὁ Πολυδάμας, ὁ Σαρπηδών, ὁ Αἰνείας. Καὶ αὐτός, δστις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὁ Πάρις (Ἀλέξανδρος), ἐπιδεικνύει εἰς ὧρισμένας στιγμὰς ἥρωισμὸν καὶ φιλοτιμίαν.

‘Ο κατ’ ἔξοχὴν ὅμως ἥρως ὀλοκλήρου τοῦ ἔπους τῆς Ἰλιάδος εἶναι ὁ ήμιθεος Ἀχιλλεὺς, ὁ όποιος ἥλθεν ἀπὸ τὴν Φθίαν μὲ τὸν φίλον του Πάτροκλον· καὶ ἥτο μὲν ἀρχηγὸς ἐνὸς μικροῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλὰ διεῖ πε μὲ τὰς χειράς του τὸ περισσότερον μέρος τοῦ πολέμου. Τιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς ὁ ἥρως τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, καὶ εἰς τὴν ἀγοράν τοῦ δήμου διαπρέπει θαυμαστὸς εἰς τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν

λόγων. Ἐνῷ ὁ Ἀγαμέμνων μὲ τὴν πολιτικὴν ἴσχύν του ἡγεμονεύει ὥς ποιμὴν λαῶν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς Φθίας λατρεύεται ὥς εἴδωλον ἀγερώχου ἡρωισμοῦ.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀχιλλέως κυριαρχεῖ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος ἀπ' ὀρχῆς μέχρι τέλους. Ὁλοι τὸν θαυμάζουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, δλοι τὸν ποθοῦν, ὅταν λείπῃ ἀπ' αὐτήν. Ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ εὐγενικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἡθικὸν κέντρον, πέριξ τοῦ δόποίου πλέκεται μὲ θαυμαστὴν ποιητικὴν ὑρμονίαν τὸ ἥθος καὶ ἡ δρᾶσις τῶν ἄλλων προσώπων.

5. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῆς Ἰλιάδος.

Ἡ πλοκὴ εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος πραγματοποιεῖται δχι μόνον μὲ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν ἐνότητα τῆς ἡρωικῆς μορφῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων. Γίνονται μὲν συχνὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα μακραὶ παρεκβάσεις καὶ παρεμβάλλονται σκηναί, αἱ δόποιαι δὲν εἶναι τόσον στενά συνδεδεμέναι μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος· ἐν τούτοις δὲν χάνει κανεὶς ποτὲ τὴν αἰσθησιν ὅτι ἡ διήγησις προχωρεῖ πρὸς τὴν δέσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν διαδραματιζομένων. Δὲν παύει νὰ ἀναγνωρίζῃ τις ὅτι ὁ συνθέσας τὸ ποίημα εἶναι σοφός, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ σοφίαν, πάντοτε καλλιτέχνιης, χωρὶς νὰ ἀναζητῇ μὲ ἐπιτήδευσιν νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων. Μὲ ὅλην τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν περιγράφει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, σκιαγραφεῖ μέσα εἰς αὐτὴν τοὺς ἰδιαίκους τύπους καὶ ὑποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τοὺς μεγάλους σκοπούς τῆς υπάρχεως του.

Αὐτὸ τὸ κατορθώνει δχι μόνον μὲ τὴν τέχνην τῆς διηγήσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἄφθαστον δύναμιν τῶν λέξεων. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἐμφανίζεται σταθερὰ εἰς τὴν φαντασίαν μας μὲ ὠρισμένα ἐπίθετα, τὰ δόποια φανερώνουν τὴν κυριωτέραν ἀρετὴν ἢ τὴν κατ' ἔξοχὴν ἰδιότητά του. Οἱ λόγοι ἔξι ἄλλου, τοὺς δόποιους λέγουν αὐτοὶ εἰς δημοσίας συνεδριάσεις ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συζητήσεις, συμπληρώνουν τὴν μορφὴν καὶ ἐμφανίζουν ἐντονώτερον τὸν χαρακτῆρα ἑκάστου. Αἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν γεγονότων ἐπιτυγχάνονται μὲ δυνατὰς καὶ ἀπλᾶς λέξεις τόσον ἀκριβεῖς καὶ παραστατικαί, ὡστε νὰ ἀφήνουν ἀλησμόνητον ἐντύπωσιν.

Εἰς τὰς σκηνάς καὶ εἰς τὰς συνομιλίας, αἱ ὄποιαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος, παριστάνεται κάθε εὐγενικὴ ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἰδικήν του θέλησιν καὶ προσπάθειαν. Ὁ ποιητὴς μὲ τὴν καθαράν του ἀντίληψιν κατανοεῖ βαθύτατα καὶ ἐρμηνεύει θαυμάσια μὲ τὸν μαγικόν του λόγον ποιοὶ πόθοι καὶ ποῖα ἔργα ἔξυψώνουν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅταν ἔνας ποιητὴς γνωρίζῃ τὸ νόημα τῆς ζωῆς, γίνεται ὁ καλύτερος ἐρμηνευτὴς τῶν ἀξιῶν τῆς καὶ ὁ πειστικώτερος διδάσκαλός μας, διὰ νὰ κερδήσωμεν αὐτὰς τὰς ἀξίας.

6. Ἡ Ἰλιάς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἴστοριαν ἄλλου λαοῦ ποίημα, τὸ ὄποιον νὰ ἐπέδρασεν ἐπ’ αὐτοῦ τόσον, ὃσον ἐπέδρασεν ἡ Ἰλιάς εἰς τὴν ἴστορικήν καὶ εἰς τὴν πνευματικήν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀρετή, δπως ἔξεδηλώθη εἰς διαιφόρους ἴστορικάς ἐποχάς, ἔξεπήγασεν ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἡ παντοίᾳ Ἑλληνικὴ ἀρετή. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν ἥρωών τῆς Ἰλιάδος ἐνεπνέοντο οἱ Ἑλληνες τῶν ἴστορικῶν χρόνων τὸ πολεμικὸν μένος καὶ ἐπειθόντο ὅτι ἀξίζει κανεὶς νὰ θυσιάζεται δι’ ἓνα μεγάλον σκοπόν. Ἡ πίστις ὅτι ὑπάρχουν ἥθικαι ἀξίαι αἰώνιως σταθεραὶ ἐτροφοδοτήθη μὲ ὅσα συνέβησαν ἢ ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἰλιάδα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκόμη, ὅταν ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾷ τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν ἀφιλοσόφητον βίον, ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς δικαστάς του (Ἀπολογία κεφ. 16) ὅτι εἰς τοῦτο μιμεῖται τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἀθετήσῃ φιλικὸν χρέος (Ἰλιάδος Σ 98).

Ἐκτὸς τούτου, ως εἶναι ἥδη γνωστόν, ὁ Ὀμηρος ὑπῆρξεν ὁ κατ’ ἔξοχὴν καλλιτεχνικὸς παιδαγωγὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ἴστοροπιμένη καλαισθησία καὶ ἡ θαυμαστὴ παρατηρητικότης, ἡ ὄποια χαρακτηρίζει τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἥσαν διδάγματα, εἰς τὰ δόποια ἐμύησε τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν ἡ τέχνη τοῦ Ὀμήρου. Ἡ γλυπτική, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγγειογραφία τῶν ἴστορικῶν χρόνων συχνὰ ἐξέλεγε θέματα ἀπὸ τὰς τελείας περιγραφάς τοῦ Ὀμήρου (βλ. εἰκόνας ὑπ’ ἀριθ. 9 - 11) καὶ τὰ ἔξετέλει μὲ τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικήν, ἡ ὄποια χαρακτηρίζει καὶ τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.

Ίδιαιτέρως ἐνεπνέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο ἀπὸ τὰ ὅμηρικὰ ποιή-

ματα, και μάλιστα ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα, οἱ μεταγενέστεροι ποιηταὶ καὶ ἴδιως οἱ τραγικοί. Ἐντονα βλέπομεν τὰ ἵχνη τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἰς τὰς ἀρχαίας τραγῳδίας, πολλαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχουν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ Τρωικοῦ μύθου. Ἐξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τοὺς ποιητικοὺς τρόπους τοῦ Ὁμήρου μετεχειρίσθησαν καὶ οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ, διὰ νὰ ἐκφράσουν ἀπὸ σκηνῆς τὰς σκέψεις καὶ τὴν φιλοσοφίαν των. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αἰσχύλος ἔλεγε διὰ τὰς τραγῳδίας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ψιχία ἀπὸ τὰ μεγάλα δεῖπνα τοῦ Ὁμηρου, ὁ δὲ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐμιμήθη εἰς πολλὰ τὸν Ὁμηρον, ἀπεκλήθη φιλό-

μηρος.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνας, ἀφοῦ τόσον μετεβλήθη τὸ περιεχόμενον καὶ ὁ τρόπος τοῦ βίου, τὰ Ὁμηρικὰ ποιήματα ἔχουν πάντοτε νὰ προσφέρουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γενεὰς τὴν ἀπλῆν καὶ μεγάλην σοφίαν τῆς ζωῆς μὲ τὴν ὠραιοτέραν ἐκφρασιν καὶ ἀποτελοῦν τὸ ἄφθαστον, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα ποιητικοῦ ἔργου, τὸ ὅποιον εἶναι συγχρόνως πολύτιμος ἐθνικὸς θησαυρός. "Οπως καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἰλιάδα ἀναγνωρίζομεν τὸν πλάστην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸν ποιητὴν τῆς Ἐλλάδος.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

I Ι Ι Α Σ

A

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἡ μυρί' Ἀχαιοῖς δὲ λγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἵφθιμους ψυχὰς "Αἰδι προταψεν
ἡρώων, αύτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οίωνοισί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
ἔξ οὖ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρετῆς τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

5

7

'Ασέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ιερέα Χρύσην.
Λοιψός εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι ;
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γάρ βασιλῆι χολωθεὶς
νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὥρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ λαοί,
οῦνεκα τὸν Χρύσην ἡτίμασεν ἀρητῆρα
Ἀτρετῆς· ὁ γάρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσ' ἀποινα,
στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέω ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρετὰ δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν.

8

10

15

« Ἀτρεῖδαι τε καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,
νῦν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὁλύμπια δώματ' ἔχοντες
ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, ἐν δ' οἴκαδ' ἵκέσθαι·
παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι,
ἄζόμενοι Διὸς υἱὸν ἔκηβόλον Ἀπόλλωνα ». 20

“Ενθ’ ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευρήμησαν Ἀχαιοὶ^{αἰδεῖσθαι} θ’ ιερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
ἄλλ’ οὐκ Ἀτρεῖδῃ Ἀγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ,
ἄλλὰ κακῶς ἀφίει, χρατερὸν δ’ ἐπὶ μῆθον ἔτελλεν.²⁵
« μὴ σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιγείω
ἢ νῦν δηθύνοντ’ ἢ οὔστερον αὗτις ίόντα,
μή νῦ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
τὴν δ’ ἐγὼ οὐ λύσω· πρίν μιν καὶ γῆρας ἐπεισιν
ἥμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν “Αργεῖ, τηλόθι πάτρης,³⁰
ἰστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιδώσαν·
ἄλλ’ οὐθεὶς, μή μ’ ἐρέθιζε, σαώτερος ὃς κε νέηαι ».

“Ως ἔφατ’, ἔδεισεν δ’ ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μάθω·
βῆ δ’ ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.³⁵
πολλὰ δ’ ἐπειτ’ ἀπάνευθε κιών ἡρᾶθ’ ὁ γεραιὸς
Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἥμαρμος τέκε Λητώ·
“κλῦθί μεν, ἀργυρότοξ”, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας
Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἵφι ἀνάσσεις,
Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι χαρίεντ’ ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρὶ ἔκηα
ταύρων ἡδ’ αἰγῶν, τόδε μοι κρήγονον ἐέλδωρ.⁴⁰
τίσειν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν ».

“Ως ἔφατ’ εὐχόμενος, τοῦ δ’ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
βῆ δὲ κατ’ Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
τόξ’ ὄμοισιν ἔχων ἀμφιηρεφέα τε φαρέτρην.⁴⁵
ἔκλαγξαν δ’ ἄρ’ διστοὶ ἐπ’ ὄμων χωομένοιο,
αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ’ ἦιε νυκτὶ ἐοικώς.

έζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' οὐν ἔηκε·
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῦ.
οὐρῆς μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς,
αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκές ἐφιεῖς
βάλλ· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. ✓ 52

✓'Αγορὰ λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος.

'Εννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν φέρετο κῆλα θεοῖς,
τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν 'Αχιλλεύς.
τῷ γάρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος "Ηρη·
κήδετο γάρ Δαναῶν, ὅτι ᾧ θνήσκοντας δρᾶτο.
οἱ δ' ἔπει τοῦν ἥγερθεν δμηγερέες τ' ἐγένοντο,
τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς.
« 'Ατρετή, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας δέω
ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,
εἴ δὴ δόμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμός 'Αχαιούς.
'Αλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἑρείομεν ἡ ιερῆα,
ἡ καὶ ὀνειροπόλον, καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν,
ὅς κ' εἴποι ὃ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος 'Απόλλων,
εἴτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται εἴθ' ἐκατόμβης,
αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι ». ✓ 60

· "Η τοι ὃ γ' ὁς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὅχ' ἄριστος,
ὅς ἥδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
καὶ νήεσσ' ἥγήσατ' 'Αχαιῶν "Ιλιον εἴσω
ἥν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος 'Απόλλων·
ὅ σφιν ἐն φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
« ὃ 'Αχιλλεῦ, κέλεαί με, διύφιλε, μυθήσασθαι
μῆνιν 'Απόλλωνος ἐκατηβελέταο ἄνακτος". 75

τοιγάρ έγών ἔρέω· σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ὅμοσσον
ἡ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·
ἡ γάρ δὲ μαι ἄνδρα χολωσέμεν, δις μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί.

κρείσσων γάρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἄνδρὶ χέρηι. 80
εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, δόφρα τελέσσῃ,
ἐν στήθεσσιν ἔοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὥκυς Ἀχιλλεύς.
« θαρσήσας μάλα εἰπὲ θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα. 85
οὐ μὰ γάρ Ἀπόλλωνα δύφιλον, φ τε σύ, Κάλχαν,
εὔχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
σοὶ κοίλης παρὰ νησὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἰπῆς, 90
δις νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὔχεται εἶναι».

Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ηδα μάντις ἀμύμων·
« οὗτ' ἄρ' ὁ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται οὕθ' ἐκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, διν ἡτίμησ' Ἀγαμέμνων
οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα, 95
τούνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἡδ' ἔτι δώσει·
οὐδ' ὁ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει,
πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην
ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ίερὴν ἐκατόμβην
ἐες Χρύσην· τότε κέν μιν ἵλασσάμενοι πεπίθοιμεν». 100

“ Ή τοι ὁ γ' ὃς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
ἥρως Ἀτρεΐδης εύρὺν κρείων Ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ', δόσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετώντι ἐτέκτην.
Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε· 105
« μάντι κακῶν, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

αἰεί τοι τὰ κάκ’ ἔστι φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθιλὸν δ’ οὔτε τί πω εἴπας ἔπος οὕτ’ ἐτέλεσσας.
 καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
 ὡς δὴ τοῦδ’ ἔνεκά σφιν ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει, 110
 οὔνεκ’ ἐγὼ κούρης Χρυσίδος ἄγλα’ ἀποινα
 οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
 οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ρα Κλυταιμήστρης προβέθουλα
 κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ θέντι ἔστι χερείων,
 οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὕτ’ ἀρ φρένας οὔτε τι ἔργα. 115
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἔθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ’ ἀμεινον·
 βούλομ’ ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι. πορείν τε ταῦτα
 αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ’ ἐτοιμάσατ’, ὅφρα μὴ οἶσι
 ’Αργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.
 λεύσσετε γάρ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἀλλῃ ». 120
 Τὸν δ’ ἡμείβετ’ ἔπειτα ποδάρκης δῖος ’Αχιλλεύς·
 « ’Ατρετὴ κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
 πῶς γάρ τοι δῶσουσι γέρας μεγάθυμοι ’Αχαιοί ;
 οὐδέ τί που ἵδμεν ξυνήια κείμενα πολλά,
 ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἔξεπράθομεν, τὰ δέδασται, 125
 λαοὺς δ’ οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ’ ἐπαγείρειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῷ πρόες· αὐτὰρ ’Αχαιοὶ
 τριπλῆ τετραπλῆ τ’ ἀποτίσομεν, αἱ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶσι πόλιν Τροίην ἔυτείχεον ἔξαλαπάξαι ».
 Τὸν δ’ ἀπαμειβόμενος προσέφη χρείων ’Αγαμέμνων· 130
 « μὴ δὴ οὔτως, ἀγαθός περ ἔών, θεοείκελ’ ’Αχιλλεῦ,
 κλέπτε νόω, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
 ἦ ἔθέλεις, ὅφρ’ αὐτὸς ἔχης γέρας, αὐτὰρ ἔμ’ αὐτῶς
 ἥσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τήνδ’ ἀποδοῦναι ;
 ἀλλ’ εἰ μὲν δῶσουσι γέρας μεγάθυμοι ’Αχαιοί, 135
 ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
 εἰ δέ κε μὴ δώσωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἵδων γέρας, ἢ Ὁδυσῆος
 ἀξώντων· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὃν κεν ἵκωμαι.
 ἀλλ' ἡ τοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεθα καὶ αὗτις, 140
 νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλα δῖαν,
 ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδεῖς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην
 θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσήδα καλλιπάρησον
 βήσομεν· εῖς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
 ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὁδυσσεὺς 145
 ἡσε σύ, Πηλεὺδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
 ὅφερ' ἡμῖν ἐκάρεργον ἴλασσεαι ἱερὰ ρέξας». 147

Ἐρις Ὁγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἴδων προσέφη πόδας ὀκὺς Ἀχιλλεύς· 148
 « ὦ μοι, ἀναιδέην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν 150
 ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἵφι μάχεσθαι;
 οὐ γάρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἥλυθον αἰχμητάων
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἴτιοί εἰσιν.
 οὐ γάρ πώ ποτ' ἐμάς βοῦς ἥλασσαν οὐδὲ μὲν ἐπιπούς,
 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίη, ἐριβώλακι βωτιανείρη 155
 καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἡ μάλα πολλὰ μεταξὺ¹
 οὔρεά τε σκιόνεντα θάλασσά τε ἡχήσσα.
 ἀλλὰ σοί, ὦ μέγ' ἀναιδές, ἄμ' ἐσπόμεθ', ὅφρα σὺ χαίρης,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
 πρὸς Τρώων· τῶν οὖ τι μετατρέπῃ οὐδ' ἀλεγίζεις· 160
 καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 φῇ ἐπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἱες Ἀχαιῶν.
 οὐ μέν σοί ποτε ἵσον ἔχω γέρας, διπότ' Ἀχαιοὶ
 Τρώων ἐκπέρσωστ' ἐν ναιόμενον πτολίεθρον.
 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάνθεος πολέμοιο 165

χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ', ἀτάρ ἦν ποτε δασμὸς ἵκηται,
σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆσας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων.
νῦν δ' εἴμι Φθίηνδ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
οἶκαδ' ίμεν σὺν νησὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' οὖτος
ἐνθάδ' ἄτιμος ἐών ἀφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἐπειτα ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
« φεῦγε μάλ', εἰ τι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ' ἐγώ γε
λίσσομαι εἰνεκ' ἐμεῖο μένειν· παρ' ἐμοὶ γε καὶ ἄλλοι
οἱ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.

ἐχθιστος δέ μοι ἐσσι διοτρεφέων βασιλήων.
αλεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
εὶ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τό γ' ἔδωκεν.
οἶκαδ' ίών σὺν νησὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἑτάροισι
Μυρμιδόνεσσιν ἀνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
οὐδ' ὅθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὥδε·
ώς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσήδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νήι τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι
πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηίδα καλλιπάρηγον
αὐτὸς ίών κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας, ὅφρ' ἐν εἰδῆς
ὅσσον φέρτερός εἴμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
ίσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ δόμοιωθήμεναι ἄντην ».

✓ Ως φάτο· Πηλεῖωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἥτορ
στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,

ἢ ὁ γε φάσγανον ὄξιν ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
τοὺς μὲν ἀναστήσειν, ὁ δ' Ἀτρετδην ἐναρίζοι,
ἥε χόλον παύσειεν ἐρητύσειε τε θυμόν.

ἥος ὁ ταῦθ' ὄρμαινε κατὰ φρένα καὶ θυμόν,
ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῦ μέγα ξίφος. ἥλθε δ' Ἀθήνη
οὐρανόθεν· πρὸ γάρ ἥκε θεὰ λευκώλενος "Ηρη,
ἄμφω δύμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.

στῇ δ' ὅπισθεν, ξανθῆς δὲ κύμης ἔλε Πηλεῖωνα
οἴφ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄράτο.

Θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινῷ δέ οἱ ὅσσε φάνθεν. 200

καὶ μιν φωνήσας ἔπεια πτερόεντα προσηύδα·
«τίπτ' αὗτ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας;

ἢ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο;
ἄλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι δέω·

ἢς ὑπεροπλίγησι τάχ' ἀν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ». 205

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
«Ἄλθον ἐγώ παύσουσα τεὸν μένος, αἵ κε πίθηαι,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἥκε θεὰ λευκώλενος Ἡρη,
ἄμφω δύμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.

ἄλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρί· 210
ἄλλ' ἢ τοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεται περ·
ῶδε γάρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.

καὶ ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὕβριος εἴνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἵσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεύς· 215
«χρὴ μὲν σφωίτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γάρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ».

Ἔντον δέ τοι τοιούτην τοιαύτην τοιαύτην τοιαύτην
Ἄψ δ' ἐξ κουλεὸν ὥσε μέγα ξίφος, οὐδὲ ἀπίθησε
μύθῳ Ἀθηναίης· ἢ δ' Οὐλυμπόνδε βεβήκει
δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

Πηλεΐδης δ' ἔξαυτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πω λῆγε χόλοιο·
«οἰνοβαρές, κυνὸς ὅμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, 225
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἄμα λαῷ θωρηχθῆναι
οὔτε λόχονδ' ἱέναι σὺν ἀριστήσσιν Ἀχαιῶν

τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κήρε εἴδεται εἶναι.

ἢ πολὺ λώιόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὃς τις σέθεν ἀντίον εἴπη·

230

δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·

ἢ γάρ ἄν, Ἀτρεΐδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο·

ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὀμοῦμαι·

ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὖ ποτε φύλλα καὶ ὅζους

235

φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,

οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ᾧ ἐ χαλκὸς ἔλεψε

φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὗτέ μιν υἱες Ἀχαιῶν

ἐν παλάμης φορέουσι δικαστόλοι, οἵ τε θέμιστας

πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·

ἢ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἔξεται υἱας Ἀχαιῶν

240

σύμπαντας· τότε δ' οὖ τι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ

χραισμεῖν, εὗτ' ἀν πολλοὶ οὐφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο

θυγήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χωρόμενος, ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας».

144

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

“Ως φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίη

245

χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἔζετο δ' αὐτός.

Ἀτρεΐδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ

ἡδυεπής ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,

τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

τῷ δ' ἥδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων

250

ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἄμα τράφεν ἥδ' ἐγένοντο

ἐν Πύλῳ ἡγαθέη, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνασσεν.

ὅ σφιν ἐῦ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

«ὦ πόποι, ἢ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ίκάνει·

ἢ κεν γηθήσαι Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες

255

στῇ δ' ὅπισθεν, ξανθῆς δὲ κύμης ἔλε Πηλεῖωνα
οἴω φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὁρᾶτο.
θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινῷ δέ οἱ ὅσσε φάνθεν. 200
καὶ μιν φωνήσας ἔπεια πτερόεντα προσηύδα·
«τίπτ' αὗτ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας;
ἢ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο;
ἄλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι δέω·
ἢς ὑπεροπλίγης τάχ' ἀν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ» 205

Τὸν δ' αὔτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
«ἥλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἵ κε πίθηαι,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἡρη,
ἄμφω ὄμδως θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
ἄλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρί· 210
ἄλλ' ἢ τοι ἔπεσιν μὲν ὄνειδισον, ὡς ἔσεται περ·
ῶδε γάρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.
καὶ ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὕβριος εἴνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἵσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεύς· 215
«χρὴ μὲν σφωίτερόν γε, θεά, ἔποις εἰρύσσασθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γάρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ».

Ἡ καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπη σχέθει χεῖρα βαρεῖαν,
ἀψ δ' ἐξ κουλεὸν ὥσε μέγα ξίφος, οὐδὲ ἀπίθησε
μύθῳ Ἀθηναίης· ἢ δ' Οὐλυμπόνδε βεβήκει
δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

Πηλεΐδης δ' ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πω λῆγε χόλοιο·
«οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, 225
οὔτε ποτ' ἐξ πόλεμον ἄμα λαῷ θωρηχθῆναι
οὔτε λόχονδ' ἱέναι σὺν ἀριστήσσιν Ἀχαιῶν

τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κήρε εἴδεται εἶναι.

ἢ πολὺ λώιόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὃς τις σέθεν ἀντίον εἴπη·

230

δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·

ἢ γάρ ἄν, Ἀτρεΐδη, νῦν ὕστατα λωβήσαι·

ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὀμοῦμαι·

ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὖ ποτε φύλλα καὶ ὅζους

235

φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,

οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ᾧ ἐ χαλκὸς ἔλεψε

φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὗτέ μιν υἱες Ἀχαιῶν

ἐν παλάμης φορέουσι δικαστόλοι, οἵ τε θέμιστας

πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·

ἢ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἔξεται υἱας Ἀχαιῶν

240

σύμπαντας· τότε δ' οὖ τι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ

χραισμεῖν, εὗτ' ἀν πολλοὶ οὐφ' "Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο

θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χωρόμενος, ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας".

144

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

"Ως φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαῖη
χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἔζετο δ' αὐτός.

245

Ἀτρεΐδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ

ἥδυεπής ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,

τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

τῷ δ' ἥδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων

250

ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἄμα τράφεν ἥδ' ἐγένοντο

ἐν Πύλῳ ἡγαθέη, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνασσεν.

ὅ σφιν ἐῦ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

«ὦ πόποι, ἢ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ίκάνει·

ἢ κεν γηθήσαι Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες

255

ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαρούστο θυμῷ,
εἰ σφῶιν τάδε πάντα πυθοίστο μαρναμένουιν,
οἵ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι.
Ἄλλὰ πίθεσθ'. ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμοῖο.

"Ηδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείσιν ἡέ περ ὑμῖν
ἀνδράσιν ώμίλησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἴ γ' ἀθέριζον.
οὐ γάρ πω τοίους ἔδον ἀνέρας οὐδὲ ἔδωμαι,
οἶον Πειρίθοον τε Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγεῖδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν. 260

κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
φηροὶ δρεσκώοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.
καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθών,
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γάρ αὐτοί· 270

καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ· κείνοισι δ' ἀν οὐ τις
τῶν, οἱ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο.
καὶ μέν μεν βουλέων ξύνιεν πείθοντό τε μύθῳ.
ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὕμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.

μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἔων ἀποαΐρεο κούρην, 275
ἀλλ' ἔα, ὡς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἱες Ἀχαιῶν·
μήτε σύ, Πηλεῖδη, ἔθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆι
ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
σκηπτοῦχος βασιλεύεις, ὡς τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσοι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ, 280
ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
Ἄτρετδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένοις αὐτὰρ ἐγώ γε
λίσσομ' Ἀχιλῆι μεθέμεν χόλον, δις μέγα πᾶσιν
ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη οἰκρέιων Ἀγαμέμνων· 285
« ναὶ δὴ ταῦτα γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες,

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἢ τιν' οὐ πεισεσθαι δέω.

εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τούνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι » ;

290

Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἡμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς.
« ἢ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅττι κεν εἴπης.
ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γάρ ἐμοὶ γε
σῆμαιν· οὐ γάρ ἐγώ γ' ἔτι σοὶ πεισεσθαι δέω.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι·
χερσὶ μὲν οὕ τοι ἐγώ γε μαχήσομαι εἴνεκα κούρης
οὔτε σοὶ οὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες·
τῶν δ' ἄλλων, ἢ μοὶ ἔστι θοῆ παρὰ νηὶ μελαίνῃ,
τῶν οὐκ ἃν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο.
εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γνώωσι καὶ οἴδε·
αἴψα τοι αἷμα κελαῖνὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ ».

295

“Ως τώ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
ἀνστήτην, λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νησὶν Ἀχαιῶν. 300

305

306 - 611 : ‘Ο ‘Αγαμέμνων, διὰ νὰ ἔξιλενσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπέ-
στειλεν εἰς τὸν Ἱερέα Χρύσην τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἑκατόμβην.
Ἐκτελῶν ὅμως τὴν ἀπειλήν του ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα τὴν
Βρισηίδα, τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχε λάβει ως γέρας πολέμου. ‘Ο ήμιθεος
ἥρως ἐπεκαλέσθη τὴν μητέρα του Θέτιν, ἡ ὁποία ἀνῆλθεν ἀπὸ τὴν βα-
θεῖαν θάλασσαν εἰς τὸν αἰγλήνεντα “Ολυμπὸν καὶ ίκέτευσε τὸν Δία
ὑπὲρ τοῦ νίοῦ της. ‘Ο μέγιστος τῶν θεῶν ὑπεσχέθη εἰς τὴν Νηρηίδα,
ὅτι θὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλέα καί, διὰ νὰ καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον πι-
στευτὴν τὴν ὑπόσχεσίν του,

“... κυανέησιν ἐπ’ ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·

528

ἀμβρόσιαι δ’ ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος

χρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν "Ολυμπον"). 1 530

"Η ύπόσχεσις αὐτὴ τοῦ Διός πρὸς τὴν Θέτιν ἐπροκάλεσε τὴν δργὴν καὶ τὰ παράπονα τῆς Ἡρας, ἀλλ' ἐπενέβη δὲ Ἡφαιστος καὶ συνεφιλίωσε τοὺς γονεῖς του.

B

Κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα ὁ Ζεὺς ἔστειλεν ἀπατηλὸν ὄνειρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν παρεπλάνησε νὰ πιστεύσῃ, δτι, ἢν συνῆπτε μάχην μὲ τοὺς Τρῶας, θὰ ἐκυρίευε τὸ Ἰλιον.

Συγκαλέσας λοιπὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν τὸν στρατὸν εἰς ἀγορὰν προσεποιήθη κατ' ἀρχάς, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου. Μὲ χαρὰν ἤκουσε τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος τὴν δῆθεν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πάντες ἐσπευδον νὰ ἑτοιμάσουν τὰ πλοῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἐπενέβη ὅμως ὁ Ὁδυσσεὺς καὶ ὅχι μόνον συνεκράτησε τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνέπνευσεν δρμῆν πρὸς μάχην. Ἡρχισαν οἱ ἡγεμόνες νὰ διακοσμοῦν τὸ ἀπειροπληθὲς στράτευμα, ὅπου ἔξοχος ὑπὲρ πάντας διεκρίνετο ὁ Ἀγαμέμνων, ὅμοιος μὲ τὸν τερπικέραυνον Δία. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς γενικῆς αὐτῆς ἔξορμήσεως ἀριθμοῦνται εἰς τὴν ραψῳδίαν ταύτην τὰ πλοῖα καὶ δονομάζονται οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀχαιῶν κατὰ πόλεις, καθὼς ἐπίσης οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες σύμμαχοι τῶν Τρώων.

Γ

1 - 120 : Οἱ δύο στρατοί, συνταχθέντες ὑπὸ ἴδιους ἀρχηγοὺς ἐκάτερος, ἔξεκίνησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Οἱ μὲν Τρῶες κλαγῇ τ' ἐν οπῇ, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ σιωπηλοὶ μένεια πνειούτες καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τῶν Τρώων ἐπρομάχει ὁ θεοειδῆς Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τοὺς ἔξιχωτέρους ἥρωας τῶν Ἀχαιῶν. Ἐντρομος ὅμως ὠπισθοχώρησεν, δτε εἰδει τὸν Μενέ-

1. Λέγεται δτι ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνεπνεύσθη ὁ Φειδίας, διὰ νὰ πλάση τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διός ἐν Ὀλυμπίᾳ.

λαον νὰ δρμῷ ἐναντίον του, καὶ μόλις ὑπὸ τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἀδελφοῦ του "Ἐκτορος ἀπεφάσισε νὰ ἀναμετρηθῇ μὲ τὸν ἀντιπαλόν του. Ἐπρότεινε μάλιστα νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν μονομαχίαν αὐτὴν καὶ νὰ ἀπόσχουν τῆς μάχης οἱ ὄλλοι. Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτή καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις. Ἐνῷ δὲ ἐστάλησαν κήρυκες, διὰ νὸς καλέσουν τὸν βασιλέα Πρίαμον καὶ νὰ ἐτοιμάσουν τὰς θυσίας διὰ τὴν τελετὴν τῶν ὁρών, οἱ Ἀχαιοὶ ἔξεδύθησαν τὰ δπλα καὶ ἀνεκλίθησαν εἰς τὰς ἀσπίδας των.

'Εμφάνισις τῆς Ἐλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

"Ιρις δ' αὖθ' Ἐλένη λευκωλένω ἀγγελος ἦλθεν, 121
εἰδομένη γαλόω, Ἀντηνορίδαιο δάμαρτι,
τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἐλικάων,
Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἴδος ἀρίστην.

τὴν δ' εὗρ' ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἴστὸν ὕφαῖνε, 125
δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
οὓς ἔθεν εἴνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἀρηγος παλαμάων.

ἀγχοῦ δ' ἴσταμένη προσέφη πόδας ὥκεα Ἰρις.
« δεῦρ' ἤθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἤδηαι 130
Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
οὖ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἀρηγο
ἐν πεδίῳ, ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο,
οἵ δὴ νῦν ἔχαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
ἀσπίσι κικλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν. 135
αὐτάρ 'Αλέξανδρος καὶ ἀρηίφιλος Μενέλαος
μακρῆς ἔγχείησι μαχήσονται περὶ σεῖο.
τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις ».

"Ως εἴποῦσα θεὰ γλυκὺν ἴμερον ἔμβαλε θυμῷ
ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἀστεος ἡδὲ τοκήων. 140
αὐτίκα δ' ἀργεννῆσι καλυψαμένη ὀθόνησιν

όρματ' ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα,
οὐκ οἶη, ἀμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἔποντο,
Αἴθρη, Πιτθῆς θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
αἰψία δ' ἔπειθ' ἵκανον ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἤσαν.

145

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἡδὲ Θυμοίτην
Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἰκετάονά τ', ὅζον "Ἄρηος,
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
ἥτο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλησι,
γήρας δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ
ἐσθλοί, τεττήγεσσιν ἐοικότες, οἵ τε καθ' ὅλην
δενδρέω ἐφεζόμενοι ὅπα λειριόεσσαν ίεῖσιν.
τοῖοι ἄρα Τρώων ἥγητορες ἦντ' ἐπὶ πύργῳ.
οἱ δ' ὡς οὖν εἰδονθ' Ἐλένην ἐπὶ πύργον ιοῦσαν,
ῆκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεια πτερόεντ' ἀγόρευον.
«οὐ νέμεσις Τρώας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἀλγεα πάσχειν.
αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὕπα ἐοικεν.
ἀλλὰ καὶ ὡς τοίη περ ἑοῦσ' ἐν νηυσὶν νεέσθω,
μηδ' ἡμῖν τεκέεσσι τ' ὑπίσσω πῆμα λίποιτο».

155

160

"Ο θαυμασμὸς τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἥγεμόνας.

"Ως ἄρ' ἔφαν, Πρίαμος δ' Ἐλένην ἐκαλέσσατο φωνῇ.
«δεῦρο πάροιθ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, οὕτεν ἐμεῖο,
ὅφρα ἵδη πρότερόν τε πόσιν πηούς τε φίλους τε —
οὐ τί μοι αἰτίη ἐσσί, θεοί νύ μοι αἰτιοί εἰσιν,
οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν —
ώς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἔξονομήνης,
ὅς τις ὅδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἡὗς τε μέγας τε.
ἡ τοι μὲν κεφαλῆ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι,
καλὸν δ' οὔτε ἐγὼν οὕ πω ἵδον διθαλμοῖσιν,

161

165

ούδ' οὔτω γεραρόν· βασιλῆι γάρ ἀνδρὶ ἔοικε».

170

Τὸν δ' Ἐλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
« αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε·

ώς ὄφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακός, ὅππότε δεῦρο
υἱέι σῷ ἐπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
παῖδα τε τηλυγέτην καὶ ὁμηλικίην ἐρατεινήν.

175

ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὃ μ' ἀνείρεαι ἥδε μεταλλᾶς·
οὗτός γ' Ἀτρετδῆς, εὐρὺν κρείων Ἀγαμέμνων,
ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής·
δακὸς αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε».

180

“Ως φάτο, τὸν δ' ὁ γέρων ἡγάσσατο φώνησέν τε·
« ὡς μάκαρ Ἀτρετδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον,
ἥ ρά νύ τοι πολλοὶ δεδμήσατο κοῦροι Ἀχαιῶν.
ἥδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπάλους,
λαοὺς Ὄτρηος καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
οἵ ρά τότ' ἐστρατώντο παρ' ὅχθας Σαγγαρίοιο·
καὶ γάρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐών μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
ἥματι τῷ, ὅτε τ' ἥλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
ἀλλ' οὐδ' οἱ τόσοι ἥσαν, ὅσοι ἐλίκωπες Ἀχαιοί».

185

Δεύτερον αὖτ' Ὁδησῆα ἴδων ἐρέειν' ὁ γεραιός·
« εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὃς τις ὅδ' ἐστί·
μείων μὲν κεφαλῆ Ἀγαμέμνονος Ἀτρετδαο,
εὐρύτερος δ' ὕμοισιν ἴδε στέρνοισιν ἴδεσθαι.
τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
αὐτὸς δὲ κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
ἀρνεῖψι μιν ἔγωγε ἐτσκω πηγεσιμάλλω,
ὅς τ' ὅτων μέγα πῶν διέρχεται ἀργεννάων».

195

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἐπειθ' Ἐλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
« οὗτος δ' αὖ Λεαρτιάδης πολύμητις Ὁδυσσεύς,

200

ὅς τράφη ἐν δῆμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ' ἐούσης
εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά ».

Τὴν δ' αὗτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
« ὡ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες·

ἥδη γάρ καὶ δεῦρο ποτ' ἤλυθε δῖος Ὁδυσσεὺς
σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης σύν ἀρηιφίλῳ Μενελάῳ· 205

τοὺς δ' ἐγώ ἔξεινισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά.

ἄλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
στάντων μὲν Μενέλαιος ὑπείρεχεν εὐρέας ὄμοιος,
ἄμφω δ' ἔζομένω γεραρώτερος ἦεν Ὁδυσσεύς.

ἄλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
ἢ τοι μὲν Μενέλαιος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μέν, ἄλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος
οὐδ' ἀφαμαρτοεπής, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. 215

ἄλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀνατέξειν Ὁδυσσεύς,
στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἵδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας,
σκῆπτρον δ' οὕτ' ὀπίσω οὔτε προπρηγνές ἐνώμα,
ἄλλ' ἀστεμφές ἔχεσκεν, ἀτέδρει φωτὶ ἐοικώς·

φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἀφρονά τ' αὔτως. 220
ἄλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἴη
καὶ ἔπεια νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίησιν,
οὐκ ἀν ἔπειτ' Ὁδυσῆι γ' ἔρισσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ' ὥδ' Ὁδυσῆος ἀγαστάμεθ' εἶδος ἰδόντες ».

Τὸ τρίτον αὗτ' Αἴαντα ἴδων ἐρέειν' ὁ γεραιός· 225
« τίς τ' ἂρ' ὅδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνήρ ἦνς τε μέγας τε,
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλήν τε καὶ εὐρέας ὄμοιος ; »

Τὸν δ' Ἐλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν.
« οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν·

'Ιδομενεὺς δ' ἐτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὡς
ἔστηκ', ἀμφὶ δέ μιν Κορητῶν ἀγοὶ ἡγερέθουται.
Ψηφιοποιηθῆκε από τὸ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηίφιλος Μενέλαος
οἷκω ἐν ἡμετέρῳ, ὅπότε Κρήτηθεν ἔκοιτο.
νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας δρῶ ἐλίκωπας Ἀχαιούς,
οὓς κεν ἐῦ γνοίην καὶ τ' οὔνομα μυθησαίμην· 235
δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἴδειν κοσμήτορε λαῶν,
Κάστορά θ' ἵππόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
αὐτοκαστιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
ἢ οὐχ ἐσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς,
ἢ δεύρω μὲν ἔποντο νέεσσ' ἔνι ποντοπόροισι, 240
νῦν αὗτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα πόλλ', ἢ μοί ἐστιν ».

“Ως φάτο, τοὺς δ' ἥδη κάτεχεν φυσίζοος αἴλα
ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, φέλη ἐν πατρίδι γαίη. 244

245 - 461 : Μετὰ τοὺς ὄρκους ἥρχισεν ἡ μονομαχία, κατὰ τὴν δόποίαν ὁ Μενέλαος ἔπληξε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἄλεξανδρον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ ξίφος. ‘Ἄλλ’ ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὴν θεῖκήν της δύναμιν τὸν ἐξήρπασεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἔσωσεν εἰς τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀνάκτορόν του.

Δ

‘Η νίκη πάντως ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μενελάου καί, κατὰ τοὺς ὄρκους, οἱ Τρῶες ὑπεχρεοῦντο νὰ ἀποδώσουν τὴν Ἐλένην καὶ τὸν θησαυρούς, τοὺς δόποίους εἶχεν ἀρπάσει ὁ Πάρις ἀπὸ τὴν Σπάρτην. ‘Ἐν τούτοις οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἀπεφάσισαν ἄλλα. Κατὰ θέλημα τῆς Ἡρας ἐπανήρχισεν ἡ μάχη, διότι εἰς ἀπὸ τὴν παράταξιν τῶν Τρώων, δ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Πάνδαρος, παρεβίασε τὸν ὄρκους καὶ ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον. ‘Ἡ μάχη τότε συνήρθη κρατερά, διότι καὶ οἱ θεοὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν. ‘Ο Ἀρης καὶ δ Ἀπόλλων ὑπὲρ τῶν Τρώων, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν.

E

Μάχη πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Διομήδους.

"Ενθ' αὖ Τυδεῖδη Διομήδει Παλλὰς Ἀθήνη
δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν
Ἀργείοισι γένοιτο ἴδε κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
δαιῖέ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
ἀστέρ' ὄπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὃς τε μάλιστα
λαμπρὸν παμφαίνησι λελουμένος Ὡκεανοῖο.
τοῖόν οἱ πῦρ δαιῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὕμων,
ῶρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.

"Ἔν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς ἀμύμων,
ἱρεὺς Ἡφαίστοι· δύνα δέ οἱ νίεές ἥστην,
Φηγεύς Ἰδαῖός τε, μάχης εὗ εἰδότε πάσης.
τώ οἱ ἀποκριθέντε ἐναντίω ὁρμηθήτην.
τὼ μὲν ἀφ' ἵππουν, δ' ἀπὸ χθονὸς ὕρνυτο πεζός.
οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἡσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἴόντες,
Φηγεύς βίᾳ πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος.
Τυδεῖδεω δ' ὑπὲρ ὕμον ἀριστερὸν ἥλυθ' ἀκωκὴ
ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· δ' ὕστερος ὕρνυτο χαλκῷ
Τυδεῖδης· τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὃσε δ' ἀφ' ἵππων.
Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε λιπῶν περικαλλέα δίφρον,
οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο.
οὐδὲ γάρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν,
ἀλλ' Ἡφαίστος ἔρυτο, σάωσε δέ νυκτὶ καλύψας,
ὅς δή οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἴη.
ἵππους δ' ἔξελάσας μεγαθύμου Τυδέος οὐδὲς
δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἵδον νῆε Δάρητος

τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' ὄχεσφι,
πᾶσιν ὁρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
χειρὸς ἐλοῦσ’ ἐπέεσσι προσηύδα θοῦρον "Αρηα·
« Ἄρες, "Αρες βροτολοιγέ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
οὐκ ἀν δὴ Τρῶας μὲν ἔάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
μάρνασθ', διπποτέροισι πατήρ Ζεὺς κῦδος ὁρέξῃ,
νῶι δὲ χαζώμεθα, Διὸς δ’ ἀλεώμεθα μῆνιν ; »

"Ως εἰποῦσα μάχης ἔξήγαγε θοῦρον "Αρηα·
τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ’ ἡρίεντι Σκαμάνδρῳ,
Τρῶας δ’ ἔκλιναν Δαναοί· ἔλε δ’ ἄνδρα ἔκαστος
ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἄνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἀρχὸν Ἀλιζώνων, Ὁδίον μέγαν, ἔκβαλε δίφρου·
πρώτῳ γὰρ στρεψθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
ἄμων μεσσηγγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

'Ιδομενεὺς δ’ ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μήονος υἱὸν
Βώρου, δις ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλούθει.
τὸν μὲν ἄρο 'Ιδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχει μακρῷ
νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ἄμον·
ἥριπε δ’ ἔξ ὀχέων, στυγερὸς δ’ ἄρα μιν σκότος εῖλε.

Τὸν μὲν ἄρο 'Ιδομενῆος ἐσύλευον θεράποντες
υἱὸν δὲ Στροφίοι Σκαμάνδριον, αἴμονα θήρης,
'Ατρετῆς Μενέλαος ἔλ' ἔγχει δέξυόεντι,
ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ "Αρτεμις αὐτῇ
βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει οὔρεσιν Ὂλη·
ἄλλ’ οὐ οἱ τότε γε χραῖσμ' "Αρτεμις ἰοχέαιρα,
οὐδὲ ἑκηβολίαι, ἥσιν τὸ πρίν γ’ ἐκέναστο.

ἄλλα μιν 'Ατρετῆς δουρικλειτὸς Μενέλαος
πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον οὕτασε δουρὶ^{προτοτιμήσει από το Νοτιοανατολικό Εκπαθευτικής Πολιτικής}
ἄμων μαρτυρούμενος διὰ δὲ τείχεις ἔργονται τείχεις οὐλιπής
ζούστε δὲ παρνάς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ

30

35

40

45

50

55

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
 Ἀρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαιδαλα πάντα
 τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
 ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐτίσας
 ἀρχεκάκους, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο
 οἱ τ' αὐτῷ, ἐπεὶ οὐ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἥδη.
 τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων,
 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διαπρὸ
 ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἥλυθ' ἀκωκή.
 γνὺξ δ' ἕριπ' οἰμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε.

Πήδαιον δ' ἄρ' ἐπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱόν,
 ὃς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἐτρεφε δῖα Θεανῶ
 ἵσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζούμενη πόσεϊ φ.
 τὸν μὲν Φυλετῆρης δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἴνιον δξεῖ δουρὶ·
 ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
 ἥριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὀδοῦσιν.

Εὔρυπυλος δ' Εύαιμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
 υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίόνος, ὃς ῥα Σκαμάνδρου
 ἀρητήρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὡς τίετο δήμω,
 τὸν μὲν ἄρ' Εύρυπυλος, Εύαιμονος ἀγλαὸς υἱός,
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὕμον
 φασγάνῳ ἀτέξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν.
 αἵματόεσσα δὲ χείρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὅσσε
 ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταῖη.

“Ως οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
 Τυδετῆν δ' οὐκ ἀν γνοίης ποτέροισι μετείη,
 ἡὲ μετὰ Τρώεσσιν ὄμιλέοι ἢ μετ' Ἀχαιοῖς.
 θῦνε γάρ ἂμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἔοικως
 χειμάρρῳ, ὃς τ' ὥκα, ρέων ἐκέδασσε γεφύρας·
 τὸν δ' οὕτ' ἄρ τε γέφυραι ἐερμέναι ἴσχανόωσιν,
 Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὔτ' ἄρα ἔρκεα ἵσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὅμιλος·
πολλὸς δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
ώς ὑπὸ Τυδεῖδη πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τριῶν, οὐδ' ἄρα μιν μίμον πολέες περ ἔόντες.

Τὸν δ' ως οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
θύνοντ' ἀμ πεδίον προ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας,
αἷψ' ἐπὶ Τυδεῖδη ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
καὶ βάλ' ἐπατίσσοντα τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὕμον,
Θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἐπτατο πικρὸς δῖστός,
ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἴματι Θώρηξ.
τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄσυε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« ὅρνυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
βέβληται γάρ ἄριστος Ἀχαιῶν, οὐδέ ἔ φημι
δῆθ' ἀνσχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτεόν με
ἵρσεν ἄναξ Διὸς υἱὸς ἀπορνύμενον Λυκίηθεν ». 105

“Ως ἔφατ’ εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὡκὺ δάμασσεν,
ἀλλ' ἀναχωρήσας πρόσθι ἵππουν καὶ ὅχεσφιν
ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήιον υἱόν·
« ὅρσο, πέπον Καπανηιάδη, καταβήσεο δίφρου,
ὅφρα μοι ἔξ ὥμοιο ἐρύσσης πικρὸν δῖστόν ». 110

“Ως ἄρ' ἔφη, Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἄλτο χαμᾶζε,
πάρ δὲ στὰς βέλος ὡκὺ διαμπερὲς ἐξέρουσ' ὕμου·
αἴμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
δὴ τότ' ἔπειτ' ἡρᾶτο βοήν ἀγαθὸς Διομήδης·
« κλῦθι μεν, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη,
εἰ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
δηίω ἐν πολέμῳ, νῦν αὗτ' ἐμὲ φῖλαι, Ἀθήνη·
δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν καὶ ἐς ὅρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,
ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μέ φησι
δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμποὸν φάρος ἡελίοιρ ». 115
Ψηφιστοὶ θηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής 120

“Ως ἔφατ’ εὐχόμενος· τοῦ δ’ ἔκλιε Παλλὰς Ἀθήνη,
γυῖα δ’ ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν·
ἀγχοῦ δ’ ἴσταμένη ἐπειά πτερόεντα προσηύδα.

“Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·

ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἦκα

125

ἄπρομον, οἶον ἔχεσκε σακέσπαλος ἵπποτα Τυδεύς·

ἀχλὺν δ’ αὖ τοι ἀπ’ ὄφθαλμῶν ἔλον, ἢ πρὶν ἐπῆν,

ὅφρ’ εὗ γιγνώσκης ἡμὲν θεὸν ἥδε καὶ ἄνδρα.

τῷ νῦν, αἴ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ’ ἵκηται,

μή τι σύ γ’ ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι

130

τοῖς ἀλλοις· ἀτάρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη

ἔλθησ’ ἐξ πόλεμον, τήν γ’ οὔτάμεν δξέει χαλκῷ».

“Η μὲν ὁρ’ ὡς εἰποῦσ’ ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Τυδεῖδης δ’ ἔξαυτις ἴών προμάχοισιν ἐμίχθη,
καὶ πρὶν περ θυμῷ μεμαῶς Τρώεσσι μάχεσθαι·

135

δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἔλεν μένος, ὡς τε λέοντα,
ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ’ εἰροπόκοις δίεσσι

χραύσῃ μέν τ’ αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσσῃ·

τοῦ μέν τε σθένος ὕρσεν, ἐπειτα δέ τ’ οὐ προσαμύνει,
ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ’ ἐρῆμα φοβεῖται·

αἱ μὲν τ’ ἀγχιστῖναι ἐπ’ ἀλλήλησι κέχυνται,
αὐτάρ δ’ ἐμμεμαῶς βαθέης ἔξαλλεται αὐλῆς·

ὡς μεμαῶς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.

140

“Ενθ’ ἔλεν Ἀστύνοον καὶ Υπείρονα, ποιμένα λαῶν,

τὸν μὲν ὑπέρ μαζοῦ βαλὼν χαλκήρει δουρί,
τὸν δ’ ἔτερον ξίφει μεγάλῳ κληῖδᾳ παρ’ ὅμον

145

πλῆξ’, ἀπὸ δ’ αὐχένος ὄμον ἐργαθεν ἥδ’ ἀπὸ νώτου.

τοὺς μὲν ἔασ’, ὁ δ’ “Αβαντα μετώχετο καὶ Πολύιδον,
υἱέας Εύρυδάμαντος, ὄνειροπόλιο γέροντος·

τοῖς οὐκ ἐργομένοις δ’ γέροντας ἐγένετο πόλιτος·

Ψηφιστοὶ Ηθηκε απὸ τοντούσιού Εκπαίδευτον πόλιτος·

ἀλλά σφεας κρατερὸς Λιουάνδος ἔξεισται·

150

βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε Θόωνά τε, Φαίνοπος υἱε,
ἀμφω τηλυγέτω· ὁ δὲ τείρετο γήραι λυγρῷ,
υἱὸν δ' οὐ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ αἰτεσσι λιπέσθαι.
Ἐνθ' ὁ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν
ἀμφοτέρω, πατέρι δὲ γόνον καὶ κήδεα λυγρὰ
λεῖπ', ἐπεὶ οὐ ζώοντε μάχης ἐκ νοστήσαντε
δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ αἰτῆσιν δατέοντο.

Ἐνθ' υἱας Πριάμοιο δύω λάβε Δαρδανίδαο
εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἔόντας, Ἐχέμμυονά τε Χρομίον τε.
ῶς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἀξη
πόρτιος ἡὲ βούς, ξύλοχον κάτα βοσκομενάων,
ῶς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἐπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
ἵππους δ' οἵς ἑτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.

155

160

165

Ἡ μεγίστη ἔντασις τῆς μάχης.

Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
βῆ δ' ἴμεν ἀν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων
Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι·
εῦρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
« Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἴδε πτερόντες δῖστοι
καὶ κλέος ; ὃ οὐ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ,
οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων.
ἄλλ' ἄγε τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διὶ γειρας ἀνασχών,
ὅς τις ὅδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν·
εὶ μή τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσιν
ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις ».

170

175

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

“Αἰνεία, Τρώων βουληφόρες χαλκοχιτώνων,
Τυδεῖδη μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἐσκω,
ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείη,
ἴππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.
εὶ δ' ὁ γ' ἀνήρ, ὃν φημι, δαΐφρων Τυδέας οὐδέ,
οὐχ ὁ γ' ἀνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγκη
ἐστηκ' ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὄμοις,
ὅς τούτου βέλος ὡκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἀλλη.
ἡδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὄμοι
δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·
καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην 'Αἰδωνῆι προϊάψειν,
ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τίς ἐστι κοτήεις.
ἴπποι δ' οὖ παρέασι καὶ ἄρματα, τῶν κ' ἐπιβαίνη·
ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι
καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἔκαστῳ διζυγεῖς 185
ἐστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ δλύρας.
ἡ μέν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἔνι ποιητοῖσιν.
ἴπποισίν μ' ἐκέλευε καὶ ἄρμασιν ἐμβεβαῶτα
ἀρχεύειν Τρώεσσιν κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
ἀλλ' ἔγώ οὐ πιθόμην — ἡ τ' ἀν πολὺ κέρδιον ἦεν —
ἴππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς
ἀνδρῶν εἰλομενῶν, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.
“Ως λίπον, αὐτῷ πεζὸς ἐς 'Ιλιον εἰλήλουθα
τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν.
ἡδη γάρ δοιοῖσιν ἀριστήσσοιν ἐφῆκα,
Τυδεῖδη τε καὶ 'Ατρεῖδη, ἐκ δ' ἀμφοτέροιν
ἀτρεκὲς αἷμ' ἔσσευα βαλῶν, ἥγειρα δὲ μᾶλλον.
τῷ ρά κακῇ αἰση ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
ἥματι τῷ ἐλόμην, ὅτε "Ιλιον εἰς ἐρατεινὴν

180

185

190

195

200

205

210

ήγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν "Εκτορι δίω.
εὶ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
πατρίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεφές μέγα δῶμα,
αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς,
εὶ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην

215

χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ ».

Τὸν δ' αὗτ' Αἰνείας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ηὔδα·

" μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
πρίν γ' ἐπὶ νῷ τῷδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὅχεσφιν
ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι.

220

ἄλλ' ἄγ' ἐμῶν ὄχέων ἐπιβήσεο, ὅφρα ἴδῃαι
οἶοι Τρώιοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
κραυπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἡδὲ φέβεσθαι·
τῷ καὶ νῷ πόλινδε σαώσετον, εἴ περ ἀν αὗτε
Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδη Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.
ἄλλ' ἄγε νῦν μάστιγα καὶ ἥνια σιγαλόεντα
δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἐπιβήσομαι, ὅφρα μάχωμαι·
ἥε σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι ».

225

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

" Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἥνια καὶ τεὸν ἵππω·
μᾶλλον ὑφ' ἥνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα
οἴσετον, εἴ περ ἀν αὗτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·
μὴ τῷ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον
ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε,
νῶι δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
αὐτῷ τε κτείνῃ καὶ ἐλάσση μώνυχας ἵππους.
ἄλλᾳ σύ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ̄' ἄρματα καὶ τεὸν ἵππω,
τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὁξεῖ δουρί ».

230

"Ως ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες,
ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδη ἔχον ὠκέας ἵππους.
τοὺς δὲ ἵδε Σθένελος, Καπανήιος ἀγλαὸς υἱός,

235

αἰψα δὲ Τυδεῖδην ἔπεια πτερόεντα προσηύδα·

«Τυδεῖδη! Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,

ἄνδρ' ὄρόω κρατερὸς ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,

ἴν ἀπέλεθρον ἔχοντας· οὐ μὲν τόξων ἐν εἰδώς,

Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὗτε Λυκάονος εὔχεται εἶναι·

Αἰνείας δ' υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσαο

εὔχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἐστ' Ἀφροδίτη.

Ἄλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω

θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἥτορ ὀλέσσῃς». 250

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ιδών προσέφη κρατερὸς Διοι μῆδης·

«μή τι φόβονδ' ἀγόρευ», ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν ὁτῷ.

οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκαζόντι μάχεσθαι

οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·

ὁκνείω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ οὕτως

ἀντίον εἷμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἔᾳ Παλλὰς Ἀθήνη.

τούτῳ δ' οὐ πάλιν αὗτις ἀποίσετον ὡκέες ἵπποι

ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἰ γ' οὖν ἔτερός γε φύγησιν.

ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν·

αἱ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ

ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὡκέας ἵππους

αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἀντυγος ἡνία τείνας,

Αἰνεία δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,

ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' ἔυκνήμιδας Ἀχαιούς.

τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἡς Τρώι περ εύρυοπα Ζεὺς

δῶχ' υἱὸς ποινὴν Γανυμήδεος, οὗνεκ' ἄριστοι

ἵππων, ὅσσοι ἔασιν ὑπ' ἡῶ τ' ἡέλιόν τε,

τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,

λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχῶν θήλεας ἵππους·

τῶν οἱ ἐξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη.

τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάντη,

τὼ δὲ δύ' Αἰνεία δῶκεν, μήστωρε φόβοιο.

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

245

250

255

260

265

270

εὶ τούτῳ κε λάβοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἐσθλόν ».

“Ως οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τὰ δὲ τάχ’ ἐγγύθεν ἥλθον ἐλαύνοντ’ ὠκέας ἵππους. 275
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« καρτερόθυμε, δαῖφρον, ἀγαυοῦ Τυδέος υἱέ,
ἥ μάλα σ’ οὐ βέλος ὡκὺ δαμάσσατο, πικρὸς δῆστός·
νῦν αὗτ’ ἐγχείη πειρήσομαι, αἴ κε τύχωμι ».

“Η δα, καὶ ἀμπεπαλῶν προτεί δολιχόσκιον ἔγχος 280
καὶ βάλε Τυδεῖδα κατ’ ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρὸ
αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη·
τῷ δ’ ἐπὶ μακρὸν ἄυσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« βέβληαι κενεῶνα διαμπερές, οὐδέ σ’ ὅτι
δηρὸν ἔτ’ ἀνσχήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ’ εῦχος ἔδωκας ». 285
Τὸν δ’ οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
« ἥμβροτες οὐδ’ ἔτυχες· ἀτάρ οὐ μὲν σφῶι γ’ ὅτι
πρὶν γ’ ἀποπαύσεσθαι, πρὶν γ’ ἦτερόν γε πεσόντα
αἷματος ἄσαι “Αρηα, ταλαύρινον πολεμιστήν ».

“Ως φάμενος προέηκε· βέλος δ’ ἴθυνεν Ἀθήνη 290
ρῖνα παρ’ ὄφθαλμόν, λευκοὺς δ’ ἐπέρησεν ὁδόντας.
τοῦ δ’ ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
αἰχμὴ δ’ ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα·
ἥριπε δ’ ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε’ ἐπ’ αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι 295
ώκυποδες· τοῦ δ’ αὗθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε.

Αἰνείας δ’ ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρὶ τε μακρῷ,
δείσας μή πώς οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.
ἀμφὶ δ’ ἄρ’ αὐτῷ βαῖνε λέων δις ἀλκὶ πεποιθώς,
πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ’ ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ’ ἔτσην, 300
τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὃς τις τοῦ γ’ ἀντίος ἔλθοι,
σμερδαλέα ιάχων· δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ²
Τυδεῖδης, μέγα ἔργον, δὲ οὐ δύο γ’ ἄνδρε φέροιεν,

οῖοι νῦν βροτοί εἰσ'. ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οῖος.

τῷ βάλεν Αἰνεία κατ' ἵσχιόν, ἔνθα τε μηρὸς
ἵσχιῷ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἀμφω ῥῆξε τένοντε·
ῶσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὁ γ' ἡρως
ἔστη γνὺξ ἐριπὼν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείη
γαίης· ἀμφὶ δὲ ὅσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψε.

305

Καὶ νῦ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
εἰ μὴ ἄρ, ὅξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
μήτηρ, ἦ μιν ὑπ' Ἀγγίσῃ τέκε βουκολέοντι·
ἀμφὶ δ' ἐδὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ,
πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν,
ἔρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο.

310

315

318 - 909 : Ἀφοῦ διέσωσε τὸν Αἴνειαν ἡ Ἀφροδίτη, ἐπληγώθη
καὶ αὐτὴ εἰς τὸ θεῖκόν της χέρι ἀπὸ τὴν αἰχμὴν τοῦ Διομήδους. Τὴν
παρηγόρησε καὶ τῆς ἐθεράπευσε τὸ τραῦμα ἡ μητέρα της Διώνη,
ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Ἀπόλλων ἐπανέφερεν εἰς τὴν μάχην τὸν Ἀρην,
ὅστις ἐνεψύχωσε τοὺς Τρῶας. Θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ
ὁ Αἰνείας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἄγωνα, ὁ δόποιος ἐλάμβανε ποικίλας φύ-
σεις. Ἀριστεύων πάντοτε ὁ Διομήδης ἐπλήγωσε καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν
τοῦ πολέμου.

Z

1 - 236 : Τέλος οἱ θεοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν μάχην, ἐνῷ οἱ Τρῶες
ῆρχισαν νὰ κάμπτωνται ὑπὸ τὴν ὄρμὴν τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Τελαμώνιος
Αἴας πρῶτος διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρώων καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες
ἐφόνευνον ἐκλεκτοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους. Τὸ Ἰλιον ἐκινδύνευε νὰ πε-
ριέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, δτε δ Πριαμίδης Ἐλενος, ἄριστος οἰω-
νοπόλος, παράτρυνε τὸν ἀδελφὸν Ἔκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν
καὶ νὰ προτρέψῃ τὰς γηραιάς Τρωάδας νὰ ίκετεύσουν τὴν Ἀθηνᾶν.

Καί, ἐνῷ ἔξω τοῦ τείχους ἐξηκολούθει ἄγριος ὁ ἀγών, ὁ Ἐκτωρ ἀφῆκε τοὺς συμπολεμιστάς του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

‘Ικεσία τῶν εὐγενῶν Τρωάδων εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

“Ἐκτωρ δ’ ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν, 237
ἀμφ’ ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θέον ἥδε θύγατρες
εἰρόμεναι παῖδας τε καστιγήτους τε ἔτας τε
καὶ πόσιας· δ’ ἔπειτα θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει 240
πάσας ἔξεινης· πολλῆσι δὲ κήδε’ ἐφῆπτο.

‘Αλλ’ ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ’ ἵκανεν,
ξεστῆς αἰθούσησι τετυγμένον — αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
πεντήκοντ’ ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ παῖδες 245
κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισιν.
κουράων δ’ ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
δώδεκ’ ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ γαμβροὶ 250
κοιμῶντο Πριάμοιο παρ’ αἰδοίης ἀλόχοισιν —
ἔνθα οἱ ἡπιόδωρος ἐναντίη ἥλυθε μήτηρ
Λαοδίκην εἰσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.
ἐν τ’ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ’ ἔφατ’ ἐκ τ’ ὀνόμαζε·
« τέκνον, τίπτε λιπών πόλεμον θρασύν εἰλήλουθας ; 255
ἢ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἱες Ἀχαιῶν
μαρνάμενοι περὶ ἄστυ· σὲ δ’ ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
ἔλθόντ’ ἔξ ἀκρης πόλιος Διὶ χεῖρας ἀνασχεῖν.
ἀλλὰ μέν, ὅφρα κέ τοι μελιηδέα οἴνον ἐνείκω,
ώς σπείσης Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι 260
πρῶτον, ἔπειτα δὲ καύτὸς ὀνήσεαι, αἱ κε πίησθα.
ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἴνος ἀέξει,
ώς τόνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησι »

Τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος "Εκτωρ·
 « μή μοι οἶνον ἀειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
 μή μ' ἀπογυιώσης, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι· 265
 χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
 ἄζουμαι· οὐδέ πῃ ἔστι κελαινεφέτι Κρονίωνι
 αἴματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὔχετάσσασθαι.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχεο σὺν θυέσσιν, ἀλλίσσασα γεραιάς. 270
 πέπλον δ', ὃς τίς τοι χαριέστατος ἥδε μέγιστος
 ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καὶ τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
 τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἡύκόμοιο,
 καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
 ἦνις ἡκέστας ἱερευσέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ 275
 ἀστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
 αἴ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχη Ἰλίου ιρῆς,
 ἄγριον αἰχμητήν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχευ, ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι, ὅφρα καλέσσω, 280
 αἴ κ' ἐθέλησ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὡς κέν οἱ αὗθι
 γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὁλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
 Τρωσί τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι τοῦτο τε παισίν.
 εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντα "Αἰδος εἴσω,
 φαίην κεν φρέν" ἀτέρπου διέζύος ἐκλελαθέσθαι ». 285

"Ως ἔφαθ', ή δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
 κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλησσαν κατὰ ἀστυ γεραιάς.
 αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώντα,
 ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς 290
 ἡγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλώς εὐρέα πόντον,
 τὴν ὁδὸν ἦν Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εύπατέρειαν·
 τῶν ἐν' ἀειραμένη 'Εκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνη,

ὅς καλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἡδὲ μέγιστος,
ἀστήρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νεάτος ἄλλων.
βῆ δ' ἴεναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαι.

295

Αἱ δ' ὅτε νηὸν ἵκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρη,
τῆσι θύρας ᾕξε Θεανὼ καλλιπάρηγος,
Κισσηίς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἵπποδάμοιο.
τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ιέρειαν.

300

αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνη χεῖρας ἀνέσχον.
ἡ δ' ἄρα πέπλον ἑλοῦσα Θεανὼ καλλιπάρηγος
θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἡὔκόμοιο,
εὐχομένη δ' ἡρᾶτο Διὸς κούρη μεγάλοιο.

« πότνι 'Αθηναίη, ρύσιπτοι, δῖα θεάων,
ἄξον δὴ ἔγγος Διοιμήδεος, ἡδὲ καὶ αὐτὸν
πρηγέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,
ὅφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
ἥνις ἥκεστας ιερεύσομεν, αἱ κ' ἐλεήσης
ἀστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα ».

305

“Ως ἔφατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.

310

·Ο ·Ἐκτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάριδος.

“Ως αἱ μέν δὲ εὔχοντο Διὸς κούρη μεγάλοιο,
“Ἐκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροι βεβήκει
καλά, τά δὲ αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἵ τότε ἄριστοι
ἥσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι τέκτονες ἄνδρες,
οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶρα καὶ αὐλὴν
ἔγγρύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἐκτορος, ἐν πόλει ἄκρη.
ἐνθ' “Ἐκτωρ εἰσῆλθε διύφιλος, ἐν δὲ ἄρα χειρὶ¹
ἔγγος ἔχειν δεκάπηχυ πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέει πόρκης.
τὸν δὲ εὔρειν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχει ἔποντα,
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

31

315

320

ἀσπίδα καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφόωντα.

Αργείη δ' Ἐλένη μετ' ἄρα διμωῆσι γυναιξὶν

ῆστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.

τὸν δ' Ἐκτωρ νείκεσσεν ἴδων αἰσχροῖς ἐπέεσσι. 325

« δαιμόνι», οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ.

λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῦχος

μαρνάμενοι· σέο δ' εἴνεκ' ἀυτή τε πτόλεμός τε

ἄστυ τόδ' ἀμφιδέδηε· σὺ δ' ἀν μαχέσαιο καὶ ὅλω,

ὅν τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο. 330

ἄλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστυ πυρὸς δηίοιο θέρηται ».

Τὸν δ' αὗτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδῆς·

«Ἐκτωρ, ἐπεί με κατ' αἴσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν,

τοῦνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μευ ἀκουσον·

οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλω οὐδὲ νεμέσσι 335

ἥμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχει προτραπέσθαι.

νῦν δέ με παρειποῦσ' ἀλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν

ώρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὥδε καὶ αὐτῷ

λώιον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.

ἄλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, Ἀρήια τεύχεα δύω. 340

ἢ οὐ, ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχήσεσθαι δέ σ' δέω ».

Ως φάτο, τὸν δ' οὐ τι προσέφη κορυθαίολος Ἐκτωρ·

τὸν δ' Ἐλένη μύθοισι προσηγόρια μειλιχίοισι·

« δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου ὀκρυσέσσης, 345

ῶς μ' ὄφελ' ἥματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ,

οἶχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα

εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυνφλοισβοιο θαλάσσης,

ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.

αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὥδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,

ἀνδρὸς ἔπειτ' ὄφελον ἀμείνονος εἰναι ὄκοιτις,

ὅς ἡδη νέμεσίν τε καὶ αἰσχεα πόλλ' ἀνθρώπων.

τούτω δ' οὔτ' ἀρ νῦν φρένες ἐμπεδοι οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω. 350

έσσονται· τῷ καὶ μιν ἐπαυρήσεσθαι δῖω.

ἀλλ' ἄγε νῦν εἰσελθε καὶ ἔζει τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
δᾶερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν
εἶνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἀτης,
οἵσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόρον, ὡς καὶ δπίσσω
ἀνθρώποισι πελώμεθ' ἀοιδιμοι ἐσσομένοισι ».

Τὴν δ' ἡμείβετ' ἐπειτα μέγας κορυθαίολος "Ἐκτωρ"
"μή με κάθιζ", 'Ελένη, φιλέουσά περ οὐδέ με πείσεις' 360
ἡδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὅφρ' ἐπαμύνω
Τρώεσσ', οἱ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν.
ἀλλὰ σύ γ' ὅρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
ώς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἔόντα.
καὶ γάρ ἐγών οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὅφρα ἵδωμαι 365
οἰκῆτας ἀλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.
οὐ γάρ οἴδ', ἢ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις,
ἢ ἡδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν 'Αχαιῶν ». 368

Συνομιλία τοῦ "Ἐκτωρος"
μὲ τὴν γυναικά του 'Ανδρομάχην.

"Ως ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος "Ἐκτωρ".
αἰψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εῦ ναιετάοντας,
οὐδ' εὔρ' 'Ανδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
ἀλλ' ἦ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλω ἐϋπέπλω
πύργῳ ἐφεστήκει γούωσά τε μυρομένη τε.
"Ἐκτωρ δ' ως οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτιμεν ἄκοιτιν,
ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἴών, μετὰ δὲ δμωῆσιν ἔειπεν.
"εὶ δ' ἄγε μοι, δμωαί, νημερτέα μυθήσασθε.
πῇ ἔβη 'Ανδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο ;
ἥε πῃ ἐς γαλόων ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
ἢ ἐς 'Αθηναίης ἔξοιχεται, ἐνθα περ ἄλλαι

369

370

375

Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἵλασκονται ; »

380

Τὸν δ' αὐτὸν ὀτρηρὴ ταμίη πρὸς μῆθον ἔειπεν.
 « Ἔκτορ, ἐπεὶ μάλιστας ἀνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
 οὔτε πῃ ἐξ γαλόων οὔτε εἰνατέρων ἐϋπέπλων
 οὔτε ἐξ Ἀθηναίης ἔξοιχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
 Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἵλασκονται,
 ἄλλος ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὕνεκ ἄκουσε
 τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.
 ἢ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
 μανιομένη ἐϊκυνῖα· φέρει δὲ ἄμα παῖδα τιθήνη ». 385

Ἡ ρέα γυνὴ ταμίη, δὲ ἀπέσσυτο δώματος Ἔκτωρ τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὐτίς ἐϋκτιμένας κατὰς ἀγυιάς.

εῦτε πύλας ἵκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ

Σκαιαίς, τῇ ἡρῷ ἔμελλε διεξίμεναι πεδίονδε,

ἔνθα ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα

Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος,

Ἡετίων, δὲς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκων ύλησση,

Θήβη Ὑποπλακίη, Κιλίκεσσος ἀνδρεσσιν ἀνάσσων.

τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθε Ἔκτορι χαλκοκορυστῇ.

ἢ οἱ ἐπειτὴν ἥντησος, ἄμα δὲ ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ,

παῖδες ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσι ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτῶν, 400

Ἐκτορίδην ἀγαπητόν, ἀλίγκιον ἀστέρι καλῶ,

τόν δὲ Ἔκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι

Ἀστυάνακτοι· οἵος γάρ ἐρύετο Ἰλίον Ἔκτωρ.

ἢ τοι οἱ μὲν μείδησεν ἴδων ἐξ παῖδα σιωπῆς.

Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα,

ἔν τοι ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τοῦ ἔφατος ἔκ τοι δύνδμαζε.

« δαιμόνις, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδὲ ἐλεαίρεις

παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμοις ἄμμορον, ἢ τάχα χήρη

σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ

πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη

405

410

σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γάρ ἔτ' ἄλλη
ἔσται θαλπωρή, ἐπεὶ δὲ σὺ γε πότμον ἐπίσπης,
ἄλλ' ἄχε' οὐδέ μοι ἔστι πατὴρ καὶ πότνια μῆτρο.
ἢ τοι γάρ πατέρ' ἀμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς,
ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εῦ ναιετάουσαν,

415

Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,
οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γάρ το γε θυμῷ,
ἄλλ' ἄρα μιν κατέκηη σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
ἥδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
νύμφαι δρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

420

οἱ δέ μοι ἐπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
οἱ μὲν πάντες ἵψει κίον ἥματι "Αἰδος εἴσω·
πάντας γάρ κατέπεφνε ποδάρικης δῖος Ἀχιλλεύς
βουσὸν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς δίεσσι.

425

μητέρα δ', ἥ βασίλευεν ὑπὸ Πλάκωνος σῆη,
τὴν ἐπεὶ ἀρ δεῦρ' ἥγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
ἀψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα,
πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ· "Αρτεμίς ιοχέαιρα.

"Εκτορ, ἀτὰρ σὺ μοί ἔστι πατὴρ καὶ πότνια μῆτηρ
ἥδε κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης·
ἄλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θήγης χήρην τε γυναῖκα·
λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἐνθα μάλιστα
ἀμβατός ἔστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἐπίλετο τεῖχος.

430

τρὶς γάρ τῇ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι
ἄμφ' Αἴαντε δύω καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα
ἥδ' ἄμφ' Ἀτρεῖδας καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
ἢ πού τίς σφιν ἐνισπε θεοπροπίων ἐuß εἰδώς,
ἢ νῦν καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει ».

435

Τὴν δ' αὗτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος "Εκτωρ·
« ἢ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλιστας

αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἐλκεσιπέπλους,
αἱ̄ κε κακὸς ὡς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμῳ.
οὐδέ με θυμὸς ἀνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
αἰεὶ καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι,
ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος ἥδ' ἐμὸν αὐτοῦ. 445

εὗ γάρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἔσσεται ἥμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλη "Ιλιος ἵρη
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
ἀλλ' οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,
οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὕτε Πριάμοιο ἄνακτος
οὔτε καστιγνήτων, οἴ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκυχιτώνων
δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἥμαρ ἀπούρας· 450
καὶ κεν ἐν "Αργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἴστὸν ὑφαίνοις,
καὶ κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηίδος ἢ "Υπερείης
πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσετ' ἀνάγκη·
καὶ ποτέ τις εἰπησιν ιδὼν κατὰ δάκρυ χέουσαν.
"Εκτορος ἥδε γυνή, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι 460

Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε "Ιλιον ἀμφεμάχοντο.
ὣς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἥμαρ.
ἄλλα με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι,
πρίν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκηθμοῖο πυθέσθαι". 465

"Ως εἰπὼν οὖ παιδὸς ὁρέξατο φαίδιμος "Εκτωρ·
ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης
ἐκλίνθη ἱάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχείς,
ταρβήσας χαλκόν τε ίδε λόφον ἐπιποχαίτην,
δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας.
ἐκ δὲ γέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ· 470
αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος "Εκτωρ,

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν·
αὐτὰρ ὁ γ' ὃν φίλον νιὸν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσίν,
εἴπε δ' ἐπευξάμενος Διύ τ' ἄλλοισιν τε θεοῖσι.

475

«Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ῶδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου ἴψι ἀνάσσειν·
καὶ ποτέ τις εἴποι ‘πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων'
ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα
κτείνας δήιον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ ».

480

“Ως εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
παῖδ' ἑόν· ἥ δ' ἄρα μιν κηῷδει δέξατο κόλπῳ
δακρυόν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νόήσας,
χειρὶ τέ μιν κατέρεξεν ἐπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' δύνομαζε· 485
“δακρυόν, μή μοί τι λίγην ἀκαχίζεο θυμῷ.
οὐ γάρ τίς μ' ὑπέρ αἰσαν ἀνήρ “Αιδι προίᾳψει·
μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεψυγμένον ἔμμεναι ἄνδρῶν,
οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ιστόν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευς
ἔργον ἐποίησθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοὶ Ἰλίω ἐγγεγάσιν ».

490

“Ως ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος “Εκτωρ
ἱππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει
ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.

495

αἴψα δ' ἐπειθ' ἵκανε δόμους εῦ ναιετάοντας
“Εκτορος ἄνδροφόνοιο, κιχήσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς
ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόνον πάσησιν ἐνῶρσεν.

αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόνον “Εκτορα φέντε οἴκω·
οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
ἴξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.

500

Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,

ἀλλ' ὅ γ', ἐπεὶ κατέδυ κλυτὰ τεύχεα, ποικίλα χαλκῷ,
σεύατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιποῖσι πεποιθώς.

505

ώς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνη,
δεσμὸν ἀπορρήξας θείη πεδίοιο κροαίνων,
εἰνθώς λούεσθαι ἐύρρεϊος ποταμοῖο,

κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
ῶμοις ἀτσσονται· ὅ δ' ἀγλαΐηφι πεποιθώς,

510

ρίμφα ἐγοῦνα φέρει μετά τ' ἥθεα καὶ νομὸν ἵππων.
ώς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἀκρης

τεύχεσι παμφαίνων ὡς τ' ἡλέκτωρ ἐβεβήκει
καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἴψα δ' ἔπειτα
"Ἐκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεόν, εὗτ' ἄρ' ἔμελλε
στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἦ δάριζε γυναικί.
515

τὸν πρότερος προσέειπεν 'Αλέξανδρος θεοειδῆς·

« ἥθεῖ», ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσόμενον κατερύκω
δηθύνων, οὐδὲ ἥλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες ; »

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη καρυθαίολος "Ἐκτωρ·
520
"δαιμόνι", οὐκ ἀν τίς τοι ἀνήρ, δς ἐναίσιμος εἴη,
ἔργον ἀτιμήσει μάχης, ἐπεὶ ἀλκιμός ἐσσι·

ἀλλὰ ἔκῶν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἔμὸν κῆρ
ἀχνυται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἰσχε' ἀκούω
πρὸς Τρώων, οἱ ἔχουσι πολὺν πόνον εἴνεκα σεῖο.

525

ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὅπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἱ κέ ποθι Ζεὺς
δῶῃ ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτησι
κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
ἐκ Τροίης ἐλάσαντας ἐύκνημιδας 'Αχαιούς ».

H

"Η ἐμφάνισις τοῦ "Ἐκτορος καὶ τοῦ Πάριδος εἰς τὸ στρατόπεδον
ἔδωσε τόσην χαρὰν εἰς τοὺς Τρώας, ὅσην αἰσθάνονται ναῦται κουρα-

σμένοι ἀπὸ κωπηλασίαν, σταν πνεύσῃ οὐριος ἄνεμος. Κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἐλένου δὲ Ἔκτωρ προεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν. Ἔγινε κλήρωσις μεταξὺ ἐννέα ἥρωων καὶ ἔλαχεν εἰς τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Ἔκτορα. Ἰσόπολοι εἰς τὴν αἰχμὴν καὶ ἔξιστου θεοφιλεῖς οἱ δύο ἥρωες ἐμονομάχησαν μέχρις ἐσπέρας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τέλος ἔπαινσεν δὲ ἀγών. Τὴν ἐπομένην ἔγινε προσωρινὴ ἀνακωχὴ, διὰ νὰ περισυλλεγοῦν οἱ νεκροί. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ στρατόπεδον των μὲ τεῖχος καὶ τάφρον.

◎

“Οταν ἡ αὐγὴ ἐφώτισε τὸν κόσμον, δὲ Ζεὺς συνεκάλεσε τοὺς θεοὺς εἰς ἀγορὰν καὶ τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς δὲ τοῦ ἄλλου ἀντιπάλου. Αὐτὸς μετέβη εἰς τὴν Ἱδην καὶ ἀπ’ ἐκεῖ ἐβλεπε τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὸ ναυτικὸν στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲ Κρονίδης ἐχάρισε νίκην καὶ δόξαν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῶας, ἐπέφερε δὲ συμφορὰς εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Οἱ Τρῶες, καίτοι δλιγάτεροι, ἀπώθησαν τοὺς ἔχθροὺς ἕως τὰ δχυρώματα τοῦ στρατοπέδου των. Οἱ ἀγῶν ἐξηκολούθησε καθ’ ὅλην τὴν ἡμέραν, ἕως ὅτου ἐκάλυψε τὴν γῆν δὲ μέλαινα νύξ. Παρέμειναν ἐν τούτοις οἱ Τρῶες ἐκεῖ κοντά εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἔχθρῶν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐπομένην τὴν ἐπίθεσίν των. Καθ’ ὅλην τὴν νύκτα ἔκαιον μεγάλας πυράς, διὰ νὰ φοβίσουν περισσότερον τοὺς ἡδη τρομαγμένους Ἀχαιούς.

I

1 - 181 : Περίλυπος δὲ Ἀγαμέμνων ἐκάλεσε τοὺς ἀρχηγοὺς εἰς νυκτερινὴν συνέλευσιν καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου. Οἱ Νέστωρ δῆμος καὶ δὲ Διομήδης ἀντέστησαν εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀχιλλέα πρεσβείαν, διὰ νὰ τὸν ἰκετεύσουν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην. Διὰ τὴν λεπτὴν ἀποστολὴν ἐξελέγησαν δὲ γέρων Φοῖνιξ, δὲ δόποιος ἡτο καὶ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως, δὲ Οδυσσεὺς καὶ δὲ Τελαμώνιος Αἴας. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς, ἀφοῦ ἤκουσαν τὰς συνετάς δόηγιας τοῦ Νέστωρος, ἐξεκίνησαν

- Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοι θαλάσσης, 182
 πολλὰ μάλ’ εὐχομένω γαιηρόχω ἐννοσιγαίω
 ρήιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
 Μυρμιδόνων δ’ ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆσας ἵκεσθην, 185
 τὸν δ’ εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη,
 καλῇ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ’ ἀργύρεον ζυγὸν ἦν,
 τὴν ἄρετ’ ἔξ ἐνάρων πόλιν Ἡετίωνος ὀλέσσας·
 τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἀειδε δ’ ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
 Πάτροκλος δέ οἱ οῖος ἐναντίος ἥστο σιωπῇ, 190
 δέγμενος Αἰακίδην, ὅπότε λήξειεν ἀείδων.
 τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὁδυσσεύς,
 στὰν δὲ πρόσθ’ αὐτοῦ· ταφὼν δ’ ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς
 αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπὼν ἔδος ἔνθα θάκασσεν.
 ὃς δ’ αὔτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἕδε φῶτας, ἀνέστη. 195
 τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεὺς·
 “χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον· ἢ τι μάλα χρεό,
 οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἔστον».
 “Ως ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
 εἴσεν δ’ ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν. 200
 αἷψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
 “μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενοιτίου υἱέ, καθίστα,
 ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ’ ἔντυνον ἐκάστω·
 οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρω».·
 “Ως φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλω ἐπεπείθεθ’ ἔταιρῷ. 205
 αὐτὰρ ὅ γε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
 ἐν δ’ ἄρα νῶτον ἔθηκ’ δῖος καὶ πίονος αἰγός,
 ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ράχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ.
 τῷ δ’ ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ’ ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς.
 καὶ τὰ μὲν εῦ μίστυλλε καὶ ἀμφ’ ὀβελοῖσιν ἔπειρε, 210

πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα, ἵσθιθεος φώς.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,
ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελούς ἐφύπερθε τάνυσσε,
πάσσε δ' ἀλὸς θείοιο χρατευτάων ἐπαείρας.

αὐτὰρ ἐπεὶ ρ' ὥπτησε καὶ εἰν ἐλεοῦσιν ἔχει,
Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλῶν ἐπένειμε τραπέζῃ
καλοῖς ἐγκανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.

αὐτὸς δ' ἀντίον ἴζεν Ὁδυσσῆος θείοιο
τοίχου τοῦ ἑτέροιο, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς.
οἱ δ' ἐπ' ὄνειαθ' ἐτοῦμα προκείμενα χεῖρας ἵαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
νεῦσ' Αἴας Φοίνικι· νόγησε δὲ δῖος Ὁδυσσεύς,
πλησάμενος δ' οἶνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα.

Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ αἱ παρακλήσεις
τοῦ Ὁδυσσέως.

“χαῖρ”, Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν ἐῖσης οὐκ ἐπιδεινεῖς
ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρετδαο
ἡδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
δαινυσθ̄· ἀλλ’ οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορόωντες
δειδίμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι
νῆας ἐϋσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν.
ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο

Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοί τ' ἐπικουροι,
κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδ' ἔτι φασὶ
σχήσεσθ̄, ἀλλ’ ἐν νησὶ μελαίνησιν πεσέεσθαι.
Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
ἀστράπτει· “Ἐκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίνων
μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Διύ, οὐδέ τι τίει

215

220

225

230

235

ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἐ λύσσα δέδυκεν.
 ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ὡς δῖαν. 240
 στεῦται γάρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα
 αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιούς
 δηγώσειν παρὰ τῆσιν δρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.
 ταῦτ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή δι ἀπειλὰς
 ἐκτελέσωσι θεοί, ήμεν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη 245
 φθίσθαι ἐν Τροίῃ, ἔκας "Αργεος ἵπποβότοιο.
 ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ ὁψέ περ υἱας Ἀχαιῶν
 τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων δρυμαγδοῦ.
 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
 ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὔρειν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν 250
 φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ημαρ.
 ὦ πέπον, ή μέν σοι γε πατήρ ἐπετέλλετο Πηλεύς
 ήματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
 'τέκνον ἐμόν, κάρτος μὲν Ἀθηνάί τε καὶ Ἡρη
 δώσουσ', αἴ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν 255
 ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γάρ ἀμείνων·
 ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνου, ὅφρα σε μᾶλλον
 τίωσ' Ἀργείων ήμεν νέοι ἡδὲ γέροντες.'
 ὡς ἐπέτελλ' ὁ γέρων, σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
 παύε', ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων 260
 ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
 εἰ δὲ σὺ μέν μεν ἄκουσον, ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω
 ὅσσα τοι ἐν κλισίγισιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
 ἔπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
 αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους 265
 πηγούς ἀθλοφόρους, οἱ δέθλια ποσσὶν ἄροντο.
 οὐ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνήρ, φῶ τόσσα γένοιτο,
 οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
 ὅσσ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

- δώσει δ' ἐπτὰ γυναικας ἀμύμονα ἔργα ἴδυιας, 270
 Λεσβίδας, ἀς, ὅτε Λέσβον ἔϋκτιμένην ἔλεις αὐτός,
 ἐξέλεθ', αἱ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
 τὰς μέν τοι δώσει, μετὰ δ' ἕσσεται ἦν τότ' ἀπηύρω,
 κούρη Βρισῆος. 274
- ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὗτε
 ἄστυ μέγα Πριάμοι θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
 νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηῆσασθαι
 εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα λητὸν Ἀχαιοί, 277
- Τρωιάδας δὲ γυναικας ἑείκοσιν αὐτὸς ἐλέσθαι,
 αἱ κε μετ' Ἀργείην Ἐλένην κάλλισται ἔωσιν.
 εἰ δέ κεν Ἀργος ἵκοιμεθ' Ἀχαιϊκόν, οὕθαρ ἀρούρης,
 γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε Ἰσον Ὁρέστη,
 δος οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίη ἔνι πολλῆ. 285
- τρεῖς δέ οἱ εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ ἔϋπήκτω,
 Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·
 τάων ἦν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
 πρὸς οἶκον Πηλῆος· δ' αὐτὴν ἐπὶ μείλια δώσει
 πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὖ πώ τις ἐῇ ἐπέδωκε θυγατρί· 290
- ἐπτὰ δέ τοι δώσει ἐῦ ναιόμενα πτολίεθρα,
 Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἰρήνην ποιήεσσαν,
 Φηράς τε ζαθέας ἥδ' Ἀνθειαν βαθύλειμον,
 καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
 πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλός, νέαται Πύλου ἡμαθόεντος. 295
- ἐν δ' ἀνδρες ναίουσι πολύρρηνες πολυβοῦται,
 οἵ κε σε δωτίνησι θεὸν ὃς τιμήσουσι
 καὶ τοι ὑπὸ σκήπτρω λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
 ταῦτα κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο. 300
- εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
 αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς
 τειρομένους ἐλέσαιρε κατὰ στρατόν οἵ σε θεὸν ὃς
 Ηγριοποιηκε από το Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τίσουσ': Η γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
 νῦν γάρ χ' "Εκτορ' ἔλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
 λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὅμοιον
 οἱ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν ». 305

Ο Ἀχιλλεὺς ἀπορρίπτει τὰς προτάσεις.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεὺς
 « διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὅδυσσεῦ,
 χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
 ἥ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετέλεσμένον ἔσται, 310
 ὡς μὴ μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
 ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὅμῶς Ἄιδαο πύλησιν
 ὃς χ' ἔτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἰπη.
 αὐτάρ ἐγών ἐρέω, ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
 οὔτ' ἔμε γ' Ἀτρεῖδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω
 οὔτ' ἄλλους Δαναούς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦν
 μάρνασθαι δηῖοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμές αἰεί. 315
 ἵση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
 ἐν δὲ ιῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἡδὲ καὶ ἐσθλός·
 κάτθαν' ὅμῶς ὁ τ' ἀεργὸς ἀνήρ ὁ τε πολλὰ ἐοργώς. 320
 οὐδέ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
 αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
 ὡς δ' ὅρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρησι
 μάστακ', ἐπεὶ κε λάβησι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ,
 ὡς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀμπνούς νύκτας ἴαυον, 325
 ἥματα δ' αἵματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
 ἀνδράσιν μαρνάμενος ὀάρων ἔνεκα σφετεράων.
 δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
 πεζὸς δ' ἔνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
 τάχαν ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ 330

έξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
Ἀτρετδῃ· ὁ δ' ὅπισθε μένων παρὰ τηνὶ θοῆσι
δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.

ἄλλα δ' ἀριστήσσι δίδου γέρα καὶ βασιλεῦσι,
τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν
εἴλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα· τῇ παριαύων
τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν
Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
Ἀτρετδης; ἦ οὐχ Ἐλένης ἔνεκ' ἡγκόμοιο;
ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρετδαι; ἐπεὶ δὲ τις ἀνὴρ ἀγαθος καὶ ἔχεφρων
τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητήν περ ἐοῦσαν.

νῦν δ', ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἴλετο καὶ μ' ἀπάτησε,
μή μευ πειράτω εὗ εἰδότος· οὐδέ με πείσει.

ἄλλ', Ὁδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι
φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήιον πῦρ.

ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἥλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν.

ἄλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος "Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο
ἴσχειν. ὅφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν "Ἐκτωρ,
ἄλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν·

ἐνθα ποτ' οἶον ἔμμυνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν δρμήν.
νῦν δ', ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν "Ἐκτορι δίω,
αὔριον ἴρα Διὶ ρέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,

νηήσας εὖ νῆας, ἐπὶ τὴν ἄλαδε προερύσσω,
ὅψεαι, αἱ κ' ἐθέλησθα καὶ αἱ κέν τοι τὰ μεμήλη,
ἥρι μάλ' Ἐλλήσποντον ἐπ' ιχθύεντα πλεούσας
νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσπέμεναι μεμαῶτας·

335

340

345

350

355

360

εὶ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς ἐννοσίγαιος,
ἥματί κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοίμην ».

K

Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὄδυσσεὺς ἀπεφάσισαν νὰ κατασκοπεύσουν τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφόνευσαν ἕνα κατάσκοπον τῶν Τρώων, τὸν Δόλωνα, ἀφοῦ προηγουμένως ἔμαθον ἀπὸ αὐτὸν τὰ σχέδια τοῦ Ἐκτορος διὰ τὴν μάχην τῆς ἐπομένης. Ἐφόνευσαν καὶ ἄλλον ἐπιφανῆ Τρῶα, τὸν Ρῆσον, καὶ ἀπάγοντες τοὺς θαυμασίους Θρακικοὺς ἵππους τοῦ ἥρωος ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Λ

Μόλις ἐχάραξεν ἡ αὐγὴ, ἔξωπλίσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡρίστευσεν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἀπώθησε τοὺς Τρῶας μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἄλλ' ἐπληγώθησαν καὶ αὐτὸς καὶ διομήδης καὶ ὁ Ὄδυσσεύς.

Μ

Τότε ἡ ὄρμὴ τῶν Τρώων ἔγινεν ἀκάθεκτος. Ἐφθασαν μέχρι τοῦ τείχους, τὸ δόποιον ἐπροστάτευε τὸ Ἀχαιϊκὸν στρατόπεδον, καὶ παρὰ τὴν ἄμυναν, τὴν δόποιαν ἐπρόβαλον οἱ δύο Αἰαντες, κατώρθωσαν νὰ εἰσορμήσουν ἐντὸς τοῦ χώρου, ὅπου ἡσαν ἀνειλκυσμένα τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν διεκρίθησαν ἐκ τῶν Τρώων ὁ Σαρπηδών, ὁ Γλαῦκος καὶ ὑπὲρ πάντας ὁ Ἐκτωρ, δστις ἐνίσχυεν ὅλων τοῦ δρμῆν καὶ τὸ φρόνημα. Ἡλεγχεὶ μάλιστα τὸν Πολυδάμαντα, δστις ἐδειλίασεν, δταν ἐφάνη ἀπαίσιος οἰωνός, καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀθάνατον λόγον :

εἴς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

243

Ν

Μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ποσειδῶνος ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν ἀνεχαιτίσθησαν κάπως οἱ Τρῷες. Καὶ οἱ δύο στρατοὶ μεγάλην φθοράν. Μετὰ μικράν διακοπάν ταῦτα δύοις ἡ Ἐκτωρ συνε-

Φημιοτοιθηκε από τον ιστούσο της Επαναστατικής Πολιτικής

σκέφθη μὲ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, ἐπανήρχισεν ἡ μάχη ἀγριωτέρα καὶ φονικωτέρα παρὰ ποτέ.

Ξ

Οἱ τραυματισμένοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἤκουον ἐντὸς τῆς σκηνῆς τῶν τὰς τρομερὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ἀκόμη μίαν φορὰν ἐπρότεινεν δὲ Ἀγαμέμνων νὰ φύγουν. Ἐάλλ' ἐν τῷ μεταξὺ κατώρθωσεν δὲ Ποσειδῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἡρας νὰ ἔξαπατήσῃ τὸν Δία καὶ νὰ ἐνισχύσῃ πάλιν τοὺς Ἀχαιούς, καὶ δὲ μὲν Τελαμώνιος Αἴας ἐτραυμάτισε τὸν Ἔκτορα, δὲ δὲ Αἴας ὁ Οὐλέως ἀπώθησε τοὺς ἐχθροὺς μακρὰν ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Ο

Οτε δὲ Ζεὺς ἀντελήφθη τὴν ἀπάτην, ἐπέπληξε σφοδρὰ τὴν Ἡραν καὶ διέταξε τὸν Ποσειδῶνα νὰ ἀφήσῃ ἀμέσως τὸ πεδίον τῆς μάχης. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐθεραπεύθη καὶ ὁ Ἔκτωρ καὶ τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες ἀνέκτησαν τὸ θάρρος των. Μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἀχαιϊκοῦ στρατοπέδου ἔφθασεν αὐτὴν τὴν φορὰν δὲ Ἔκτωρ καὶ ἡδη ἔτοιμος νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεσιλάου, ἐνῷ δὲ Πάτροκλος ἔσπευδε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀχιλλέα περὶ τοῦ κινδύνου, τὸν δόπιον διέτρεχον οἱ Ἀχαιοί.

Π

Καὶ ἡδη ἐπραγματοποιήθη τὸ θέλημα τοῦ Διός. Ἡ αὐθαιρεσία τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Θέτιδος ἐπληρώθη πολὺ ἀκριβά. Μόνον ἂν ἥθελεν δὲ Ἀχιλλεύς, θὰ ἐσώζοντο οἱ Ἀχαιοί. Κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν ὥραν ἐκάμφθη δὲ δργὴ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος. Ἐπέτρεψε κατ' αρχὴν εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ δόηγήσῃ σᾶμα Μυρμιδόνων εἰς τὴν μάχην ἔξωπλισμένος μὲ τὴν ιδικήν του ὑπέροχον πανοπλίαν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Πατρόκλου, τὸν δόπιον ἐνόμισυν ὡς τὸν πραγματικὸν Ἀχιλλέα, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς. Παρασυρθεὶς δόμως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν του δὲ Πάτροκλος ἐλήσμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν δόπιαν ἔδωσε πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι θὰ ἡγωνίζετο μόνον, διὰ νὰ σώσῃ τὸν στόλον τῶν Ἀχαιῶν. Κατεδίωξε τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἐπληγώθη δόμως ἀπὸ τὸν Εὑφορβὸν καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἔκτορα.

P

Κρατερὰ μάχη συνήφθη γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ πολύωρον δγῶνα κατώρθωσαν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Μηριόγης νὰ πάρουν τὸν νεκρὸν προστατευόμενοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των ἀπὸ τοὺς δύο Αἰαντας.

Σ

Μελανὸν νέφος λύπης ἐκάλυψε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Τοὺς θρήνους του ἥκουσεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις καὶ ἔσπευσε νὰ παρηγορήσῃ τὸν υἱόν της. Τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ τοῦ φέρῃ νέαν πανοπλίαν, ἔργον τοῦ Ἡφαιστοῦ, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου συντρόφου του. Ἐξαλος ὁ Ἀχιλλεὺς ὡρμησεν ἀμέσως εἰς καταδίωξιν τῶν Τρώων, ἐνῷ ἡδη ὁ Ἡφαιστος κατεσκεύαζε δί' αὐτὸν περίτεχνον ἀσπίδα¹ καὶ θώρακα φαεινότερον ἀπὸ τὴν λάμψιν τῆς αὐγῆς καὶ κόρυθα μὲν χρυσὸν λόφον καὶ κνημῖδας ἀπὸ λαμπρὸν κασσίτερον. Ταχεῖα ὡς ἴερας ἔφερεν ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον εἰς τὸν υἱόν της τὰ μαρμαίροντα σπλα.

Τ

Ο Ἀχιλλεὺς καλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ ἔξῆς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ο Ἀγαμέμνων ὡμολόγησε δημοσίᾳ τὸ σφάλμα του καὶ ἐπῆλθε συμφιλίωσις τῶν δύο ἡρώων.

Υ

Τότε πλέον ὁ Ζεὺς ἄφησε νὰ στραφῇ ἡ τύχη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ βοηθήσουν ὅποιον ἦθελον ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους θνητούς. Τοιουτοτρόπως ἡ πρὸ τοῦ Ἰλίου μάχη ἔγινεν ἀληθῆς θεομαχία. Ἡ Ἡρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἐρμῆς, ὁ Ἡφαιστος, ἡ Ἀρτεμις, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Λητιώ, ὁ

1. Ἡ περιγραφὴ τῆς ἀσπίδος ταύτης ἔχει ίδιαιτέραν σημασίαν, διότι ἐπ' αὐτῆς παρίστανται διάφοροι εἰκόνες τοῦ βίου τῆς Ὁμηρικῆς ἐποχῆς. Οσοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς θέλουν, δύνανται νὰ ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν διαφορίαν Σ τοὺς στίχους 478 - 608 καὶ νὰ περιγράψουν τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι εἰκονιζόμενα.

Ξάνθος, ὁ θεὸς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, καὶ ἡ Ἀφροδίτη κατῆλθον εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἤγωνίσθησαν μαζὶ μὲ τοὺς θνητοὺς ἐναντίον ἀλλήλων

Φ

Ἐνίκησαν οἱ θεοί, ποὺ ἐπροστάτευον τοὺς Ἀχαιούς, καὶ εἰς τὴν ὄρμὴν τοῦ Ἀχιλλέως οἱ Τρῶες ὠπισθοχώρησαν. Ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῇ τὸ Ἰλιον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων ἔμεινεν ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ σώσῃ τὴν Ἱερὰν πόλιν.

Χ

Σὰν τρομαγμένα ἐλάφια ἐκλείσθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὰ τείχη, καὶ μόνος ὁ Ἔκτωρ, συναισθανόμενος τὴν εὐθύνην του, ἔμεινεν ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ περιμένῃ τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ μοῖρα τοῦ γενναίου ἥρωος, ὅστις, ἔσφε τὴν Τροίαν, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοὺς θεούς. Ἀπατημένος ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ ἐκλεκτὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν κατώρθωσε νὰ πλήξῃ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐφονεύθη ἀπ' αὐτόν. Ἐξηγριωμένος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐνθυμούμενος τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου « ἐξ εν ἀριξε τὸν νεκρὸν » καὶ μὲ νπερηφάνειαν ἐφώναξεν εἰς τοὺς προσδραμόντας Ἀχαιούς :

« ἐπέφνομεν "Ἐκτορα δῖον,
ῷ Τρῶες κατὰ ἀστυ θεῷ ὀνειρεύοντο".

Ἐπειτα τοῦ ἐτρύπησε τὰ πόδια, τοῦ ἐπέρασε βοείους ἴμαντας καὶ τὸν ἔδεσεν εἰς τὸ ἄρμα του, διὰ νὰ τὸν σύρῃ ἥως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ψ

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ἔγινε μεγαλοπρεπής ἡ ταφὴ τοῦ Πατρόκλου. Ἀφοῦ ἔκαυσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τὸν τύμβον, ὁ Ἀχιλλεὺς ὠργάνωσεν ἀγῶνας μὲ θαυμαστὰ ἔπαθλα¹. Κατὰ τὰ ποικίλα ἀγωνίσματα ἐβραβεύθησαν βασιλεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς ἥρωες, οἵ δποιοι καὶ κατὰ τὰς μάχας ἡρίστευον.

Ω

1 - 143 : Πενθῶν διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ Ἀχιλλεὺς διήρχετο ἀγωνιώ-

1. Οἱ βουλόμενοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἃς ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἀθλητικῶν τούτων ἀγώνων (Ψ στ. 257-897) καὶ ἃς διαγράψουν τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγώνων τούτων μὲ τὴν φρασεολογίαν καὶ τοὺς δρους, ποὺ μεταχειρίζομεθα σήμερον.

δεις νύκτας καὶ περιεφέρετο κλαίων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν μανίαν του ἔδενε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἐκτορος πίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα του καὶ τὸν ἔσυρε γύρω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἐξανέστησαν διὰ τὴν σκληρότητα αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς προσέταξε τὴν Θέτιν νῦν συμβουλεύσῃ τὸν υἱόν της νὰ λυπηθῇ τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς οἰκείους του πρός ἐνταφιασμόν. Συγχρόνως ὁ μέγας θεὸς διέταξε τὴν ποδήν εμονὸν Ίριν :

- « Βάσκ’ ἥθι, Ήρι ταχεῖα· λιποῦσ’ ἔδος Οὐλύμπου 144
 ἄγγειλον Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἰλιον εἴσω
 λύσασθαι φίλον υἱὸν ἴόντ’ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ’ Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἴηγη,
 οἶν, μηδέ τις ἄλλος ἀμα Τρώων ἵτω ἀνήρ.
 κῆρύξ τις οἱ ἐποιτο γεραίτερος, ὃς κ’ ἥθυνοι
 ἡμιόνους καὶ ἀμαξαν ἐντροχον, ἥδε καὶ αὗτις 150
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἀστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
 μηδέ τι οἱ θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος.
 τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργεῖφόντην,
 ὃς ἄξει, ἥδος κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσσῃ.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλῆος. 155
 οὔτ’ αὐτὸς κτενεῖε ἀπό τ’ ἄλλους πάντας ἐρύξει.
 οὔτε γάρ ἐστ’ ἄφρων, οὔτ’ ἀσκοπος, οὔτ’ ἀλιτήμων.
 ἀλλὰ μάλ’ ἐνδυκέως ἱκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός ».
 « Ως ἔφατ· ὥρτο δὲ Ήρις ἀελλόποιος ἄγγελέουσα.
 ἵξεν δ’ ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ’ ἐνοπήν τε γόνον τε. 160
 παῖδες μὲν πατέρ’ ἀμφὶ καθήμενοι ἔνδοθεν αὐλῆς
 δάκρυσιν εἴματ’ ἔφυρον· ὁ δ’ ἐν μέσοοις γεραιὸς
 ἐντυπάς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλὴ
 κόπρος ἔην κεφαλῆ τε καὶ αὐχένι, τοῦ γέροντος,
 τὴν ρά κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἔησιν.
 θυγατέρες δ’ ἀνὰ δώματ’ ἴδε νυοὶ ὀδύροντο, 165
 τῶν μιμησκόμεναι, οἱ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ

χερσὶν ὑπ' Ἀργείων κέατο, ψυχὰς ὀλέσαντες.

στῇ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἡδὲ προσηύδα
τυτθὸν φθεγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα.

170

« Θάρσει, Δαρδανίδη Πρίαμε, φρεσί, μηδέ τι τάρβει·
οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τόδ' ίκάνω,
ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
ὅς σεν ἄνευθεν ἐών μέγα κήδεται ἥδ' ἐλεαίρει.

λύσασθαι σ' ἐκέλευσεν Ὄλυμπιος "Εκτορα δῖον,

175

δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἴήνη,
οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἀμα Τρώων ἵτω ἀνήρ.

κῆρούξ τίς τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὃς κ' ιθύνοι
ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν ἐύτροχον, ἡδὲ καὶ αὗτις

180

νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἀστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.

μηδέ τι τοι θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος·
τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἄμ' ἔψεται ἀργεῖφόντης,

ὅς σ' ἀξει, ἦδος κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσσῃ.

κύταρ ἐπὴν ἀγάγγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλῆος,
οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπό τ' ἄλλους πάντας ἔρυξει.

185

οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἀσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ίκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός ».

"Η μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὡκέα Ἰρις.

αὐτὰρ ὅ γ' υἷας ἄμαξαν ἐύτροχον ἡμιονείην

όπλίσαι ἡνώγει, πειρινθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς.

190

αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώνεντα,

κέδρινον, ὑψόροφον, ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει·

ἐς δ' ἄλοχον Ἔκαβην ἐκαλέσσατο, φώνησέν τε·

« δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὄλυμπιος ἄγγελος ἥλθεν

195

λύσασθαι φίλον υἱὸν ιόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,

δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἴήνη.

ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, τί τοι φρεσὶν εἴδεται εῖναι;

αἰνῶς γάρ μ' αὐτὸν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγεν

κεῖσ' ιέναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὔρυν 'Αχαιῶν ».

“Ως φάτο· κώκυσεν δὲ γυνὴ καὶ ἀμείβετο μύθῳ.
« ὡ μοι, πῇ δή τοι φρένες οἴχονθ’, ής τὸ πάρος περ
ἔκλε’ ἐπ’ ἀνθρώπους ζείνους ἥδ’ οἶσιν ἀνάσσεις;
πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας ‘Αχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
ἀνδρὸς ἐς ὄφθαλμούς, ὃς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
υἱέας ἔξενάριξε; σιδήρειόν νύ τοι ητορ». 205

εἰ γάρ σ’ αἰρήσει καὶ ἐσόφεται ὄφθαλμοῖσιν,
ἀμηστῆς καὶ ἀπιστος ἀνήρ ὅδε, οὐ σ’ ἐλεήσει
οὐδέ τί σ’ αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἀνευθεν
ἥμενοι ἐν μεγάρῳ· τῷ δ’ ὡς ποθι μοῖρα κραταιή
γεινομένῳ ἐπένησε λίνω, ὅτε μιν τέκον αὐτή,
ἀργίποδας κύνας ἀσαι, ἐῶν ἀπάνευθε τοκήων,
ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι
ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότ’ ἀντιτα ἕργα γένοιτο
παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐ κακιζόμενόν γε κατέκτα,
ἄλλᾳ πρὸ Τρώων καὶ Τρωιάδων βαθυκόλπων
ἐσταότ’, οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ’ ἀλεωρῆς ». 215

Τὴν δ’ αὕτε προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
“ μή μ’ ἐθέλοντ’ ιέναι κατερύκανε, μηδέ μοι αὐτὴ
ὅρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ· οὐδέ με πείσεις.
εὶ μὲν γάρ τίς μ’ ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν,
ἢ οἱ μάντιες εἰσὶ, θυσικάροι η̄ ιερῆες,
ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
νῦν δ’ — αὐτὸς γάρ ἀκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδραχον ἀντην —
εἴμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἔσσεται. εὶ δέ μοι αἴσα
τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν ‘Αχαιῶν χαλκοχιτώνων,
βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειν ‘Αχιλλεύς,
ἀγκάς ἐλόντ’ ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἴην ». 225

“ Ή, καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ’ ἀνέωγεν·
ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους,

- δώδεκα δ' ἀπλοῖδας χλαίνας, τόσους δὲ τάπητας,
τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερεν δέκα πάντα τάλαντα·
ἐκ δὲ δύ' αἰθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
ἐκ δὲ δέκας περικαλλές, ὃ οἱ Θρῆκες πόρον ἄνδρες
ἔξεσίην ἐλθόντι, μέγα κτέρας· οὐδέ νυ τοῦ περ
φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ δ' ἥθελε θυμῷ
λύσασθαι φίλον υἱόν. ὁ δὲ Τρῶας μὲν ἀπαντας
αἰθούσης ἀπέεργεν, ἔπεισσ' αἰσχροῖσιν ἐνίσσων.
« ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες· οὐ νυ καὶ ὑμῖν
οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἥλθετε κηδήσοντες; 240
ἢ ὄνόσασθ', ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἀλγε' ἔδωκεν,
παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἀριστον; ἀτὰρ γνώσεσθε καὶ ὑμες.
ρηίτεροι γάρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε,
κείνου τεθνήωτος, ἐναιρέμεν· αὐτὰρ ἐγώ γε,
πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραΐζομένην τε
δοφθαλμοῖσιν ἴδειν, βαίνην δόμον "Αἰδος εἴσω". 245
- "Η, καὶ σκηπτανίω δίεπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἵσαν ἔξω,
σπερχομένοι γέροντος. ὁ δ' υἱάσιν οἶσιν διμόκλα,
νεικείων "Ελενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον
Πάμυμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην
Δηίφοβόν τε καὶ Ἰππόθοον καὶ Δῖον ἀγαυόν.
ἔννεα τοῖς ὁ γεραιὸς διμοκλήσας ἐκέλευε· 250
« σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες· αἴθ' ἄμα πάντες
"Ἐκτορος ὡφέλετ' ἀντὶ θοῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι.
· ὡ μοι ἐγώ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀριστούς
Τροίη ἐν εύρείη, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῖφθαι,
· Μήστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωίλον ἵππιοχάρμην,
"Ἐκτορά θ', δς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐώκει
ἀνδρός γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο.
τοὺς μὲν ἀπώλεσ' "Αρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται, 260

- ψεῦσταί τ' ὀρχησταί τε, χοροιτυπίησιν ἄριστοι,
ἀρνῶν ἡδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.
οὐκ ἂν δή μοι ἀμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα
ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο; »
- “Ως ἔφαθ’ οἱ δ’ ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες δύοκλήν, 265
ἐκ μὲν ἀμαξαν ἀειραν ἐντροχον ἡμιονείην,
καλὴν πρωτοπαγέα πειρινθα δὲ δῆσαν ἐπ’ αὐτῆς. 267
ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες ἐνέξεστης ἐπ’ ἀπήνης 275
νήσον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι’ ἀποινα.
Ζεῦξαν δ’ ἡμιόνους κρατερώνυχας ἐντεσιεργούς,
τούς δέ ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
ἴππους δὲ Πριάμῳ ὑπαγον ζυγόν, οὓς ὁ γεραιὸς
αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν ἐνέξεστη ἐπὶ φάτνη. 280

Μετάβασις τοῦ Πριάμου
εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

- Τὸ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι 281
κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκικὰ φρεσὶ μήδε’ ἔχοντες·
ἀγχίμολον δέ σφ’ ἥλθ’ Ἐκάβη τετιηότι θυμῷ,
οἶνον ἔχουσ’ ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι,
χρυσέῳ ἐν δέπαῃ, ὅφρα λείψαντε κιοίην· 285
στῆ δ’ ἴππων προπάροιθεν, ἐπος τ’ ἔφατ’ ἔκ τ’ ὀνόμαζε·
« τῇ, σπεῖσον Διὶ πατρί, καὶ εὔχεο οἴκαδ’ ίκέσθαι
ἀψὲ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς
ὅτρύνει ἐπὶ νῆας, ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
ἀλλ’ εὔχεο σύ γ’ ἐπειτα κελαινεφέῃ Κρονίωνι, 290
Ιδαίῳ, ὃς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὀρᾶται·
αἴτει δ’ οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὃς τέ οἱ αὐτῷ
φίλτατος οἰωνῶν, καί εὑ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, ὅφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἵης Δαναῶν ταχυπώλων. 295

εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὸν ἄγγελον εὑρύοπα Ζεύς,
οὐκ ἀν ἐγώ γέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην
νῆας ἐπ' Ἀργείων ἴέναι, μάλα περ μεμαῶτα ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδῆς·

« ὃ γύναι, οὐ μέν τοι τόδ' ἔφιεμένη ἀπιθήσω· 300

ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χεῖρας ἀνασχέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ ».

“ Ή φα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὥτρυν’ ὁ γεραιὸς
χερσὶν ὕδωρ ἔπιχεῦαι ἀκήρατον· ἡ δὲ παρέστη
χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοον θ’ ἀμα χερσὶν ἔχουσα.
νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἦς ἀλόχοιο· 305

εὔχετ’ ἔπειτα στὰς μέσω ἔρκεϊ, λεῖβε δὲ οἶνον
οὐρανὸν εἰσανιδών· καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα·

“ Ζεῦ πάτερ, ”Ιδηθεν μεδέων, κύδιστε μέγιστε,
δός· μ’ ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἐλθεῖν ἡδ’ ἐλεεινόν·
πέμψον δ’ οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὃς τε σοὶ αὐτῷ
φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, ὅφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,
τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἵω Δαναῶν ταχυπώλων ». 310

- “Ως ἔφατ’ εὐχόμενος· τοῦ δ’ ἔκλινε μητίετα Ζεύς.
αὐτίκα δ’ αἰετὸν ἤκε, τελειότατον πετεγηῶν,
μόρφον θηρητῆρ’, ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν.
ὅσση δ’ ὑψορόφοιο θύρη θαλάμῳ τέτυκται
ἀνέρος ἀφνειοῦ, ἐν κληῖσ’ ἀρχαρυῖα,
τόσος’ ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πτερά· εἴσατο δέ σφι
δεξιὸς ἀίξας ὑπὲρ ἄστεος· οἱ δὲ ιδόντες
γῆθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἴάνθη. 320

Σπερχόμενος δ’ ὁ γέρων ξεστοῦ ἔπειθήσετο δίφρου·
ἐκ δ’ ἔλασε προθύροι καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπήνην,
τὰς Ἰδαῖος ἔλαυνε δαῖφρων· αὐτὰρ ὅπιεσθεν 325

ἴπποι, τοὺς ὁ γέρων ἐφέπων μάστιγι κέλευε
χαρπαλίμως κατὰ ἄστυ· φίλοι δ' ἂμα πάντες ἔποντο
πόλλον δὲ οὐδοφυρόμενοι, ὡς εἰ θάνατόνδε κιόντα·
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δ' ἀφίκοντο,
οἱ μὲν ἄρ' ἄψιφοροι προτὶ Ἰλιον ἀπονέοντο,
παῖδες καὶ γαμβροί· τὸ δ' οὐ λάθον εὔρυοπα Ζῆν
ἔς πεδίον προφανέντες· ἵδιον δ' ἐλέησε γέροντα.
αὕψα δ' ἄρ' Ἐρμείαν, υἱὸν φίλον, ἀντίον ηὔδα·
«Ἐρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν
ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι, καὶ τ' ἔκλυες, φῶς κ' ἐθέλησθα·
βάσκ' ἴθι, καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
ώς ἄγαγ', ὡς μήτ' ἄρο τις ἵδη μήτ' ἄρο τε νοήσῃ
τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεῖωνάδ' ἵκεσθαι».

“Ως ἔφατ· οὐδὲ ἀπίθησε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
αὐτίκ' ἐπειθ' ὑπὸ ποσσὸν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
ἀμβρόσια χρύσεια, τά μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρὴν
ἡδὸν ἐπ' ἀπέιρονα γαῖαν ἄμα πνοιῆς ἀνέμοιο·
εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὅμματα θέλγει,
ῶν ἐθέλει, τοὺς δ' αῦτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὸν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργεῖφόντης.
αὕψα δ' ἄρα Τροίην τε καὶ Ἐλλήσποντον ἵκανε.
βῆ δ' ἱέναι κούρῳ αἰσυμνητῆρι ἐοικώς,
πρῶτον ὑπηρήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη.

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρέεξ Ἰλοιο ἔλασσαν,
στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὅφρα πίοιεν,
ἐν ποταμῷ· δὴ γάρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλυθε γαῖαν.
τὸν δ' ἔξ ἀγχυμόλοιο ἵδιον ἐφράσσατο κῆρυξ
Ἐρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
«φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.
ἄνδρος ὄρόω, τάχα δ' ἄμμες διαρραΐσεσθαι δέω.
ἄλλος ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων, ἢ μιν ἐπειτα

γούνων ἀψάμενοι λιτανεύσομεν, αἱ κ' ἐλεήσῃ ».

“Ως φάτο· σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δείδιε δ' αἰνῶς,
όρθαι δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι·
στῇ δὲ ταφών· αὐτὸς δ' ἐριούνιος ἐγγρύθεν ἐλθών, 360
χεῖρα γέροντος ἐλών, ἔξειρετο καὶ προσέειπεν·
« πῆ, πάτερ, ὥδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἴθύνεις,
νύκτα δ' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εῦδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
οὐδὲ σύ γ' ἔδεισας μένεα πνείοντας Ἀχαιούς, 365
οἵ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι ἐγγὺς ἔασι;
τῶν εἴ τίς σε ἰδοίτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
τοσσάδ' ὀνείατ' ἄγοντα, τίς ἀν δὴ τοι νόος εἴη;
οὔτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος ὀπηδεῖ,
ἄνδρος ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη·
ἄλλ' ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον 370
σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· φίλῳ δέ σε πατρὶ ἐτσκω ». 370

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
« οὕτω πῃ τάδε γ' ἐστί, φίλον τέκος, ὡς ἀγορεύεις.
ἄλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
ὅς μοι τοιόνδ' ἤκεν ὁδοιπόρον ἀντιβολῆσαι, 375
αἴσιον, οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός,
πέπνυσάι τε νόῳ, μακάρων δ' ἔξ ἐσσι τοκήων ». 375

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
« ἡνὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, 380
ἡέ πη ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
ἄνδρας ἔς ἀλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ,
ἢ ἥδη πάντες καταλείπετε "Ιλιον ἱρὴν
δειδιότες· τοῖος γάρ ἀνὴρ ὥριστος ὅλωλε,
σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπεδεύτη" Ἀχαιῶν ». 385

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
« τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, τέων δ' ἔξ ἐσσι τοκήων;

ώς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότυμου παιδὸς ἔνισπες ».

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης:
« πειρᾶ ἐμεῖο, γεραιέ, καὶ εἰρεαι "Εκτορα δῖον.

τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἔνι κυδιανείρη
δρθυλμοῖσιν ὅπωπα, καὶ εῦτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
Ἄργείους κτείνεσκε δατζῶν ὁξεῖ χαλκῷ·

ἡμεῖς δ' ἐσταότες θαυμάζομεν· οὐ γάρ Ἀχιλλεὺς
εἴα μάρνασθαι, κεχολωμένος Ἀτρεῖων.

τοῦ γάρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἡγαγε νηῦς εὐεργής·
Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατὴρ δέ μοι ἐστι Πολύκτωρ·
ἀφνειὸς μὲν ὃ γ' ἐστί, γέρων δὲ δή, ὡς σύ περ ὅδε,
ἔξ δέ οἱ υἱες ἔασιν, ἐγὼ δέ οἱ ἐβδομός είμι·
τῶν μέτα παλλόμενος κλήρῳ λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι.
νῦν δ' ἥλθον πεδίονδ' ἀπὸ νηῶν· ἥώθεν γάρ
θήσονται περὶ ἄστυ μάχην ἑλίκωπες Ἀχαιοί.
ἀσχαλόωσι γάρ οἵδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆς Ἀχαιῶν ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς· 405
« εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
εἰς, ἄγε δή μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
ἢ ἔτι πάρι νήεσσιν ἐμὸς πάις, ἢέ μιν ἥδη
ἥσι κυσὶν μελεῖστι ταμῶν προύθηκεν Ἀχιλλεύς ».

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης:
« ὃ γέρον, οὐ πω τὸν γε κύνες φάγον οὐδέ οἰωνοί,
ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλῆος παρὰ νηὶ
αὔτως ἐν κλισίησι· δυωδεκάτη δέ οἱ ἡώς
κειμένῳ, οὐδέ τί οἱ χρῶς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαὶ
ἔσθουσ', αἴ δά τε φῶτας ἀρηιφάτους κατέδουσιν.
ἢ μέν μιν περὶ σῆμα ἔοῦ ἐτάροιο φίλοιο
ἔλκει ἀκηδέστως, ἡώς δέ δια φανήη.
οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῖο κεν αὐτὸς ἐπελθών,

οῖον ἐερσήεις κεῖται, περὶ δ' αἷμα νένιπται
οὐδέ ποθι μιαρός· σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν,
ὅσσ' ἐτύπη· πολέες γάρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
ῶς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱος ἑῆος,
καὶ νέκυος περ ἑόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι ».

“Ως φάτο· γήθησεν δ' ὁ γέρων καὶ ἀμείβετο μύθῳ.
« ὁ τέκος, ή δ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι
ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάις, εἰ ποτ' ἔην γε,
λήθετ' ἐνὶ μεγάροισι θεῶν, οἱ "Ολυμπον ἔχουσι·
τῷοις οἱ ἀπεμνήσαντο καὶ ἐν θυνάτοιο περ αἴση.
ἄλλ' ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλεισον,
αὐτὸν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σύν γε θεοῖσιν,
ὅφρα κεν ἐς κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκωμαι ».

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
« πειρᾶ ἐμεῖο, γεραιέ, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
ὅς με κέλεαι σέο δῶρα παρεξ Ἀχιλῆα δέχεσθαι.
τὸν μὲν ἐγὼ δείδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι
συλεύειν, μή μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
σοὶ δ' ἀν ἐγώ πομπὸς καὶ κεκλυτὸν "Αργος ἵκοιμην,
ἐνδυκέως ἐν νηὶ θοῇ ἦ πεζὸς ὁμαρτέων·
οὐκ ἀν τίς τοι πομπὸν δύνοσάμενος μαχέσαιτο ».

“Η, καὶ ἀνατέξας ἐριούνιος ἄρμα καὶ ὕππους
καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο χερσίν,
ἐν δ' ἐπνευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνοις μένος ἥ.
ἄλλ' ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἵκοντο,
οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο·
τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχεις διάκτορος ἀργεῖφόντης
πᾶσιν, ἄφαρ δ' ὥιξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὄχῆας,
ἐς δ' ἄγαγε Πρίαμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρο' ἐπ' ἀπήνης.
ἄλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκοντο
ὑψηλήν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι

δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν
λαχνήνεντ' ὅροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες· 450
ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλὴν ποίησαν ἄνακτι
σταυροῖσιν πυκινοῖσι· θύρην δ' ἔχε μοῦνος. ἐπιβλής
εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιφρήσσεσκον Ἀχαιοί,
τρεῖς δ' ἀναօίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων,
τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιφρήσσεσκε καὶ οἶος.
δή ρα τόθ' Ἐρμείας ἐριούνιος ὥξε γέροντι,
ἔξ δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκει Πηλεῖωνι,
ἔξ ἵππων δ' ἀπέβαινεν ἐπὶ χθόνα, φώνησέν τε·
«ὦ γέρον, ἦ τοι ἐγὼ θεὸς ἀμβροτος εἰλήλουθα,
Ἐρμείας· σοὶ γάρ με πατήρ ἄμα πομπὸν ὄπασσεν· 460
ἄλλ' ἦ τοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι, οὐδ' Ἀχιλῆος
δφθαλμοὺς εἴσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη
ἀθάνατον θεὸν ἄδε βροτοὺς ἀγαπᾶζέμεν ἄντην.
τύνη δ' εἰσελθὼν λαβὲ γούνατα Πηλεῖωνος,
καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἡὔκόμοιο
λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν δρίνης». 465
470
475

Ἡ συγκίνησις τοῦ Ἀχιλλέως
καὶ αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα ἡγεμόνα.

“Ως ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν ”Ολυμπον
Ἐρμείας· Πρίαμος δ' ἔξ ἵππων ἀλτὸ χαμᾶζε,
Ιδαῖον δὲ κατ' αὖθι λίπεν· ὁ δὲ μίμνεν ἐρύκων
ἵππους ἡμιόνους τε· γέρων δ' ιθὺς κίεν οἴκου,
τῇ δέ Ἀχιλεὺς ἤζεσκε διφίλος. ἐν δέ μιν αὐτὸν
εὗρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθείσατο· τῷ δὲ δύ' οἴω,
ἥρως Αὐτομέδων τε καὶ ”Αλκιμος, δόζος ”Αρηος,
ποίπνυον περεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς
ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα. 475

τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας· ὥγχι δ' ἄρα στὰς
χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
δεινὰς ἀνδροφόνους, αἵ̄ οἱ πολέας κτάνον υἱας.
ώς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἀτη πυκινὴ λάβῃ, δις τ' ἐνὶ πάτρῃ 480
φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἔξικετο δῆμον,
ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντας,
ώς Ἀχιλλεὺς θάμβησεν ἵδων Πρίαμον θεοειδέα.
θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἄλλήλους δὲ ἴδοντο.
τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῆθον ἔειπεν. 485
“μνῆσαι πατρὸς σοῦ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
τηλίκου, ὡς περ ἐγών, δλοῶ ἐπὶ γήρασι, οὐδῶ.
καὶ μέν που κεῖνον περιναίεται ἀμφὶς ἐόντες
τείρουσ', οὐδέ τις ἔστιν ἀρὴν καὶ λοιγὸν ἀμῦναι.
ἄλλ' ἦ τοι κεῖνός γε σέθεν ζώοντος ἀκούων 490
χαίρει τ' ἐν θυμῷ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἡματα πάντα
ὅψεσθαι φίλον υἱὸν ἀπὸ Τροίηθεν ιόντα.
αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
Τροίη ἐν εὔρει, τῶν δ' οὕ τινά φημι λελεῖφθαι.
πεντήκοντά μοι ἥσαν, ὅτ' ἥλυθον υἱες Ἀχαιῶν. 495
ἐννεακαίδεκα μέν μοι ἵης ἐκ νηδύος ἥσαν,
τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναικες.
τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἀρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν.
δις δέ μοι οἶος ἦν, εἴρυτο δὲ ἄστυ καὶ αὔτούς,
τὸν σὺ πρώην κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, 500
“Ἐκτορα· τοῦ νῦν εἰνεχ' ἱκάνω νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενος παρὰ σεΐο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.
ἄλλ' αἰδεῖο θεούς, Ἀχιλλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέγησον,
μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ.
ἔτλην δ', οἴ̄ οὕ πώ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, 505
ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι ».
“Ως φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὕρσε γόοιο.

άψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ηκα γέροντα.
 τῷ δὲ μηνσαμένῳ, ὁ μὲν "Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο
 κλαῖ" ἀδινά, προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλῆος ἐλυσθείς. 510
 κύταρ' Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἐδὲ πατέρ', ἄλλοτε δ' αὗτε
 Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ' ὄρώρει.
 αὐτάρ εἶπεί ῥα γόοιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεὺς, 513
 κύτικ' ἀπὸ θρόνου ὅρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη,
 σίκτιρων πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον,
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεια πτερόεντα προσηγόρευε·
 "Ἄ δείλι", ἢ δὴ πολλὰ κάκ' ἀνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
 πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἰος,
 ἀνδρὸς ἐς ὄφθαλμούς, ὃς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς 520
 σιέας ἔξενάριξα; σιδήρειόν νύ τοι ητορ·
 ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης
 ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν, ἀχγύμενοί περ.
 οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
 ὡς γάρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι,
 ζωειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν. 525
 δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείσαται ἐν Διὸς οὔδει,
 δώρων, οἷα δίδωσι, κακῶν, ἔτερος δὲ ἑάων·
 ὦ μέν κ' ἀμμίξας δώῃ Ζεὺς τερπικέραυνος,
 ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ. 530
 ὦ δέ κε τῶν λυγρῶν δώῃ, λωβητὸν ἔθηκε,
 καὶ ἐ κακῇ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
 φοιτᾶ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν.
 ὡς μὲν καὶ Πηλῆι θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
 ἐκ γενετῆς· πάντας γάρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο
 ὅλβω τε πλούτω τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
 καὶ οἱ θηητῷ ἔόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν.
 ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὖ τι
 παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,

ἀλλ' ἔνα παιδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε
γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
ῆμαι ἐνὶ Τροίη σέ τε κήδων ἡδε σὰ τέκνα.
καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν δλβιον εῖναι
ὅσσον Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἔδος, ἐντὸς ἐέργει
καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἐλλήσποντος ἀπείρων,
τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἱάσι φασὶ κεκάσθαι.
αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἥγαγον Οὔρανίωνες,
αἰεὶ τοι περὶ ἀστυ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
ἄνσχεο, μηδ' ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱος ἔησ, 550
οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα ». 551

Ἡ λύσις καὶ δὲ ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἐκτορος.

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἐπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς· 552
« μή μέ πω ἐς θρόνον ἵζε, διιτρεφές, ὄφρα κεν Ἐκτωρ
κῆται ἐνὶ κλισίησιν ἀκηδῆς· ἀλλὰ τάχιστα
λῦσον, ἵν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα 555
πολλά, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας ». 557
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδών προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεύς· 558
« μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε, γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς 559
Ἐκτορά τοι λῦσαι· Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἥλθε
μήτηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίοιο γέροντος.
καὶ δέ σε γιγνώσκω, Πρίαμε, φρεστίν, οὐδέ με λήθεις,
ὅττι θεῶν τίς σ' ἥγε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
οὐ γάρ κε τλαίη βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλι ἥβῶν, 564
ἐς στρατόν· οὐδὲ γάρ ἂν φυλακούς λάθοι, οὐδέ κ' ὅχῆα
ῥεῖα μετοχλίσσεις θυράων ἡμετεράων.
τῷ νῦν μή μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης,

μή σε, γέρον, ούδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίησιν ἔάσω
καὶ ικέτην περ ἔόντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς ». 570

"Ως ἔφατ· ἔδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ.
Πηλεῖδης δ' οἴκοι λέων ὡς ἄλτο Θύραζε,

οὐκ οἶος, ἀμα τῷ γε δύω θεράποντες ἔποντο,
ἥρως Αὐτομέδων ἡδ' "Αλκιμος, οὓς ῥα μάλιστα

τῇ 'Αχιλεὺς ἑτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα,
οἵ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε.

ἐξ δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῦ γέροντος,
κάδ' δ' ἐπὶ δίφρου εἰσαν· ἔϋσσωτρου δ' ἀπ' ἀπήνης

ἥρεον 'Εκτορέγης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.
κάδ' δ' ἔλιπον δύο φάρε' ἔүννητόν τε χιτῶνα,

ὅφρα νέκυν πυκάσας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι.

δμωάς δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλεῖψαι
νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,
μὴ ὁ μὲν ἀχνυμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο.

παῦδα ίδων, 'Αχιλῆι δ' ὀρινθείη φίλον ἥτορ,
καὶ ἐ κατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς.

τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωὰι λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίω
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἥδε χιτῶνα,
αὐτὸς τὸν γ' 'Αχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,
σὺν δ' ἔταροι ἡειραν ἔүξέστηην ἐπ' ἀπήνην.

φιμωξέν τ' ἄρ' ἐπειτα, φίλον δ' ὄνόμηνεν ἔταιρον.
"μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαινέμεν, αἱ κε πύθηαι
εἰν "Αιδός περ ἔών, ὅτι "Ἐκτορα δῖον ἔλυσα

πατρὶ φίλῳ, ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι, δσσ' ἐπέοικεν ».

595

"Η ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἡιε δῖος 'Αχιλεὺς
ἔζετο δ' ἐν κλισμῷ πολυδαιδάλῳ φένθεν ἀνέστη,
τοίχου τοῦ ἑτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον.
"υῖδε μὲν δή τοι λέλυται, γέρον, ὡς ἐκέλευες,

κεῖται δ' ἐν λεχέεσσος· ἄμα δ' ἡοῖ φαινομένηφιν
ὅψεαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
καὶ γάρ τ' ἡὔκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὅλοντο,
ἔξ μὲν θυγατέρες, ἔξ δ' υἱέες ἡβώοντες.
τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο
χωόμενος Νιόβη, τὰς δ' "Αρτεμις ἵοχέαιρα,
οὕνεκ' ἄρα Λητοῦ ἴσασκετο καλλιπαρήω·
φῆ δοιῶ τεκέειν, ἡ δ' αὔτῃ γείνατο πολλούς·
τὼ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὅλεσσαν.
οἱ μὲν ἄρ' ἐννημαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν
κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
ἡ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.
νῦν δε που ἐν πέτρησιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν,
ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εύνας
νυμφάων, αἵ τ' ἀμφ' Ἀχελώιον ἐρρώσαντο,
ἐνθα, λίθος περ ἐοῦσα, θεῶν ἐν κήδεα πέσσει.
ἄλλ' ἄγε δὴ καὶ νῷ μεδώμεθα, διε γεραίε,
σίτου. ἐπειτά κεν αὗτε φίλον παῖδα κλαίοισθα,
"Ιλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται".

"Η, καὶ ἀνατέξας διν ἄργυρον ὡκὺς Ἀχιλλεύς
"σφάξ· ἔταροι δ' ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον εῦ κατὰ κόσμον,
μίστυλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως πειράν τ' ὀβελοῖσιν,
ώπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἑλών ἐπένειμε τραπέζῃ
καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτάρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῦμα προκείμενα χεῖρας ἵαλλον.
αὐτάρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἔξ ἔρον ἔντο,
ἡ τοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλῆα,
ὅσσος ἔην οἶός τε θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐώκει.

αὐτάρ ὁ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς,
εἰσορόων ὅψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.

αὐτάρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὄροωντες,
τὸν πρότερος προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·

« λέξον νῦν με τάχιστα, διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἥδη 635

ὕπνῳ ύπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·

οὐ γάρ πω μύσαν ὅσσε πέποντες βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,

ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὠλεσε θυμόν·

ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω

αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον· 640

νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ αἴθοπα οἶνον

λαυκανίης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὖ τι πεπάσμην».

“Η δέ· Ἀχιλλεὺς δ' ἔταροισιν ἵδε δμωῆσι κέλευσε
δέμνι· ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι. 645

αἱ δέ ισαν ἐκ μεγάροιο δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
αἴψα δ' ἄρα στόρεσαν δοιὼ λέχε' ἐγκονέουσαι.

τὸν δέ ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεὺς·

ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν 650

ἐνθάδ' ἐπέλθησιν βουληφόρος, οἵ τέ μοι αἰεὶ

βουλὰς βουλεύουσι παρήμενοι, ἢ θέμις ἐστί·

τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,

αὐτίκ' ἀν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,

καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῦ γένηται. 655

ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,

ποσσῆμαρ μέμονας κτερεῖζέμεν “Εκτορα δῖον,

ὄφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω».

Τὸν δέ ἡμείβετ' ἐπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·

« εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον “Εκτορι δίω, 660

ὅδε κέ μοι ῥέζων, Ἀχιλλεῦ, κεχαρισμένα θείης.

οἶσθα γάρ, ὡς κατὰ ἄστι εἴλμεθα, τηλόθι δ' ὅλη
ἀξέμεν εἴξ ὅρεος μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.

ἐννῆμαρ μέν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινῦτό τε λαός· 665
ἐνδεκάτῃ δέ κε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
τῇ δέ δυσωδεκάτῃ πολεμίξομεν, εἴ περ ἀνάγκη ».

Τὸν δ' αὗτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
« ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ', ως σὺ κελεύεις·
σχήσω γάρ πόλεμον τόσσον χρόνον, ὅσσον ἄνωγας ». 670

“Ως ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
ἔλλαβε δεξιτερήν, μή πως δείσει’ ἐνὶ θυμῷ.
οἱ μὲν ἄρ’ ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκινὰ φρεσὶ μήδε’ ἔχοντες·
αὐτὰρ Ἀχιλλεύς εῦδε μυχῷ κλισίης ἐϋπήκτου· 675
τῷ δὲ Βρισηὶς παρελέξατο καλλιπάρηος.

‘Αλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἵπποκορυσταί
εῦδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὑπνῷ·
ἀλλ’ οὐχ ‘Ερμείαν ἐριούνιον ὑπνος ἔμαρπτεν,
δρμαίνοντ’ ἀνὰ θυμόν, ὅπως Πρίαμον βασιλῆα 680
νηῶν ἐκπέμψει λαθὼν ιεροὺς πυλαωρούς.

στῇ δ’ ἄρ’ ὑπέρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῆθον ἔειπεν·
« ὃ γέρον, οὐ νύ τι σοὶ γε μέλει κακόν, οἶον ἔθ’ εῦδεις
ἀνδράσιν ἐν δηίοισιν, ἐπεὶ σ’ εἴασεν Ἀχιλλεύς.
καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ’ ἔδωκας· 685
σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρὶς τόσα δοῖεν ἀποινα
παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἱ κ' Ἀγαμέμνων
γνώῃ σ’ Ἀτρετδῆς, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί ».

“Ως ἔφατ· ἔδεισεν δ’ ὁ γέρων, κήρυκα δ’ ἀνίστη.
τοῖσιν δ’ ‘Ερμείας ζεῦξ’ ἵππους ἡμίόνους τε, 690
ρίμφα δ’ ἄρ’ αὐτὸς ἐλαυνε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.
Αλλ’ ὅτε δὴ πόρον ἔξον ἐύρρειος ποταμοῖο,

Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς,
 'Ερμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν "Ολυμπον,
 ἡῶς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν. 695
 οἱ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε
 ἵππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
 ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
 ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρῃ, ἵκέλη χρυσέῃ 'Αφροδίτῃ,
 Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ' εἰσενόγησεν 700
 ἐσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην·
 τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμιόνων ἵδε κείμενον ἐν λεχέεσσιν·
 κώκυσέν τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·
 « ὅψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωάδες, "Ἐκτορ' ίόντες,
 εἴ ποτε καὶ ζώοντι μάχης ἐκ νοστήσαντι 705
 χαίρετ', ἐπεὶ μέγα χάρμα πόλει τ' ἦν παντὶ τε δῆμῳ ».
 "Ως ἔφατ· οὐδέ τις αὐτόθι ἐνὶ πτόλει λίπετ' ἀνήρ,
 οὐδὲ γυνή· πάντας γάρ ἀσχετον ἵκετο πένθος·
 ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἄγοντι.
 πρῶται τόν γ' ἀλογός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ 710
 τιλλέσθην, ἐπ' ἀμαζαν ἐμτροχον ἀτέξασαι.
 ἀπτόμεναι κεφαλῆς κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὅμιλος.
 καὶ νύ κε δὴ πρόπαν ἡμαρ ἐς ἡέλιον καταδύντα
 "Ἐκτορα δάκρυ χέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων,
 εἴ μὴ ἄρ' ἐκ δίφροιο γέρων λαοῖσι μετηύδα· 715
 « εἵξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτάρ ἔπειτα
 ἂσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε ».
 "Ως ἔφατ· οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἴξαν ἀπήνη.
 οἱ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
 τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἰσαν ἀοιδοὺς 720
 θρήνων ἔξαρχους, οἵ τε στονόεσσαν ἀοιδὴν
 οἱ μὲν δὴ θρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναικες.
 τῆσιν δ' Ἀνδρομάχῃ λευκώλενος ἥρχε γόοιο,

"Εκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
 « ἀνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὥλεο, καὸς δέ με χήρην
 λείπεις ἐν μεγάροισι· πάις δ' ἔτι νήπιος αὔτως,
 ὃν τέκομεν σύ τ' ἐγώ τε δυσάμμυροι· οὐδέ μιν ὅτε
 ἥβην ἵξεσθαι· πρὶν γάρ πόλις ἥδε κατ' ἄκρης
 πέρσεται· ή γάρ ὅλωλας ἐπίσκοπος, ὃς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκει, ἔχεις δ' ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα·

725

αὶ δή τοι τάχα νηυσὶν ὀχήσονται γλαφυρῆσι,
 καὶ μὲν ἐγώ μετὰ τῆσι· σὺ δ' αὖ, τέκος, ή ἐμοὶ αὐτῇ
 ἔψεαι, ἔνθα κεν ἕργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
 ἀθλεύων πρὸ ἀνακτος ἀμειλίχου· ή τις Ἀχαιῶν
 δίψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον,
 χωρίμενος, ὡς δή που ἀδελφεὸν ἔκτανεν "Εκτωρ
 ἦ πατέρ" ἡὲ καὶ υἱόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
 "Εκτορος ἐν παλάμησιν ὀδᾶξ ἔλον ἀσπετον οῦδας.
 οὐ γάρ μείλιχος ἔσκε πατήρ τεὸς ἐν δαῖ λυγρῇ·

735

τῷ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστυ.

740

ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας,

"Εκτορ" ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται ἄλγεα λυγρά.
 οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας,
 οὐδέ τί μοι εἴπεις πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ¹
 μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡματα δάκρυ χέουσα".

745

"Ως ἔφατο κλαίουσ"· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναικες.
 τῆσιν δ' αὖθ' "Εκάβη ἀδινοῦ ἔξῆρχε γόοιο.

"Εκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
 ή μέν μοι ζωός περ ἐών φίλος ἥσθα θεοῖσιν.

750

οἱ δ' ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοι περ αἰσῆῃ·
 ἄλλους μὲν γάρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὡκὺς Ἀχιλλεὺς
 πέρνασχ", ὃν τιν' ἔλεσκε, πέρην ἀλὸς ἀτρυγέτοιο,
 ἐς Σάμον ἔς τ' "Ιμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν·
 σεῦ δ' ἐπεὶ ἔξελετο ψυχὴν τανακήει χαλκῶ,

πολλὰ ρύσταζεσκεν ἔοῦ περὶ σῆμ' ἑτάροιο,
Πατρόκλου, τὸν ἔπειφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὥς.
νῦν δέ μοι ἐρσήεις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι
κεῖσαι, τῷ ἵκελος, ὅν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
οἵς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατάπεφνεν ».

“Ως ἔφατο κλαίουσα, γάρον δ' ἀλίαστον ὄρινεν.
τῆσι δ' ἔπειθ' ‘Ἐλένη τριτάτη ἔξηρχε γόοιο·
“Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλατε πάντων,
ἢ μέν μοι πόσις ἔστιν ‘Ἀλέξανδρος θεοειδῆς,
ὅς μ' ἀγαγε Τροίηνδ’· ὡς πρὶν ὀφελλον δλέσθαι.
ἥδη γάρ νῦν μοι τόδ' ἐεικοστὸν ἔτος ἔστιν,
ἔξ οὖ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
ἀλλ' οὖ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον·
ἀλλ' εἴ τις με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι
δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
ἢ ἔκυρὴ — ἔκυρὸς δὲ πατήρ ὡς ἥπιος αἰεί —,
ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
σῇ τ' ἀγανοφροσύνῃ καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν.
τῷ σέ θ' ἄμα κλαίω καὶ ἔμ' ἄμμορον ἀχνυμένη κῆρ.
οὐ γάρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εύρειη
ἥπιος οὐδὲ φίλος· πάντες δέ με πεφρίκασιν ». 775

“Ως ἔφατο κλαίουσ·· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
λαοῖσιν δ' ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ μῆθον ἔειπεν·
“ἄξετε νῦν, Τρῶες, ξύλα ἀστυδε, μηδέ τι θυμῷ
δείσητ· Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἢ γάρ ‘Ἀχιλλεὺς
πέμπων μ' ὃδ' ἐπέτελλε μελαινάων ἀπὸ νηῶν,
μὴ πρὶν πημανέειν, πρὶν δωδεκάτη μόλη ἡώς ». 780

“Ως ἔφαθ·· οἱ δ' ὑπ' ἀμάξησιν βόας ἡμιόνους τε
ζεύγνυσαν, αἴψα δ' ἔπειτα πρὸ ἀστεος ἡγερέθοντο.
ἐννῆμαρ μέν τοι γε ἀγίνεον ἀσπετον ὕλην·
ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἔφάνη φαεσίμβροτος ἡώς, 785

καὶ τότ' ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν "Εκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

"Ημος δ' ἡριγένεια φάνη ριδοδάκτυλος ἡώς,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ "Εκτορος ἥγρετο λαός. 789
πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἰθοπὶ οἴνῳ
πᾶσαν, ὁπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἐπειτα
δοτέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοι θ' ἔταροί τε
μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατείβετο δάκρυ παρειῶν.
καὶ τά γε χρυσείην ἐς λάρνακα θῆκαν ἐλόντες, 795
πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν·
αἴψα δ' ἄρ' ἐς κοίλην κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὑπερθε
πυκνοῖσιν λάσσοι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·
ρίμφα δὲ σῆμ' ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ εἴσατο πάντη,
μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν ἐύκνήμιδες Ἀχαιοί. 800
χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἐπειτα
εὖ συναγειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα
δώμασιν ἐν Πριάμοιο, διοτρεφέος βασιλῆος.
Ως οὖ γ' ἀμφίεπον τάφον "Εκτορος ἵπποδάμοιο. 804

Ο "Εκτωρ πυρπολῶν πλοῖον

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ
ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- α') Σημασιολογικαὶ
- β') Γραμματικαὶ
- γ') Πραγματικαὶ

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ*

A'. ΦΘΟΓΓΙΚΑΙ

α') Φωνηέντων

1. Ἰωνικὸν η ἀντὶ α: ἀγορή, κλισίη, νηός, νηῆς.
2. ει ἀντὶ ε: ἐτελείετο, Ἐρμείας, πνείω.
3. ου ἀντὶ ο: οὐλόμενος, Ούλυμπος, κούρη, κουλεός.
4. υ ἀντὶ ο: ἄγυρις (ἀγορά).
5. Ἀσυναίρετα φωνήντα εἰς τὴν δίζαν καὶ εἰς τὰς καταλήξεις : ἀεθλος, χρυσέω, δοκέει, φιλέουσσα.
6. Συναίρεσις τοῦ ε + ο εἰς ευ: ἔμεό - ἔμεῦ, δύσκεο - δύσκευ.
7. Παρεμβολὴ τοῦ ο πρὸ τῶν συνηρημένων καταλήξεων τῶν εἰς -άω ρημάτων : ἀντιόωσαν, εἰσοράωντες, ἀσχαλώσαι.

β') Συμφώνων

1. Ἀφομοίωσις τοῦ τελευταίου συμφώνου τῆς ἐκθλιβομένης προθέσεως κατὰ πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον: καδ δὲ (κατὰ δέ), κάβθαλε (κάταβαλε).
2. Διατήρησις τοῦ δ πρὸ τοῦ μ: ἵδμεν, ὀδμή.
3. Ἀνάπτυξις τοῦ τ μετὰ τὸ π εἰς τὰς λέξεις: π(τ)όλις, π(τ)όλεμος.
4. Εὐφωνικὸν ν εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἔγώ(ν).

* Ο πίναξ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς Ὁδυσσείας γνωστὰ γραμματικὰ φωνέμενα μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

5. Μετάθεσις συμφώνων, ίδια τοῦ ρ, ήγουμένου α: κραδίη, κρατερός.

B'. ΑΡΘΡΑ

Τὰ ἀρθρα εἰς ἀντωνυμικὴν συνήθως χρῆσιν ἔχουν τοὺς ἑξῆς τύπους:

'Εν. γεν.: τοῖο. Πληθ. ὄνομ. : τοί, ταῖ.

» γεν. : τάων.

» δοτ. : τοῖσι(ν), τῇσι(ν).

Γ'. ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

α') Πρώτη κλίσις.

1. Ἀρσενικά τινα τῆς α' κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ κατάληξιν -α: νεφεληγερέτα, ἴππότα, αἰχμητά.

2. Κατάληξις ἀρσ. εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικ. -αο ḡ -έω(ω): Ἀτρεΐδαο, ἐκατηβελέταιο, ἵκέτεω, ἐύμμελιώ.

3. Καταλήξεις τῆς γεν. τοῦ πληθ. -άων καὶ -έων: αἰχμητάων, θυράων, πασάων καὶ πασέων, πολλέων, μελαινέων.

4. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -ησι(ν) ḡ -ης ἀντὶ -αις: κλισίησι, αἰειγενέτησι, πνοιῆσι.

β') Δευτέρα κλίσις.

1. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ ἐνικ. -οιο: χωομένοιο, φόβοιο, ἐλάφοιο.

2. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -οισι(ν): οἰωνοῖσι, Δαναοῖσι, ἑτάροισι.

γ') Τρίτη κλίσις.

1. Κατάληξις τῶν πλαγ. πτώσ. τῶν εἰς -εύς: -ηος, -ῆι, ḡα: οδυσσῆος, Ἀχιλλῆι, ἱερῆα.

2. Αἵτιατ. τῶν εἰς -ις καὶ -υς βαρυτόνων εἰς -ν καὶ εἰς -α: ἔριν καὶ ἔριδα, κόρυν καὶ κόρυθα.

3. Κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. εἰς εσσι(ν): κύνεσσι(ν), Μυρμιδόνεσσι(ν), ἀριστήεσσι(ν).

4. Διατήρησις τοῦ ι τῶν φωνηγεντολήκτων εἰς -ις: πόλιος, ὅθριος, πολίεσσι.

δ') Ἰδιαιτεραι πτωτικαὶ καταλήξεις.

1. Κατάληξις γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ καὶ πληθ. ὅλων τῶν κλίσεων -φι(ν) (-ηφι, -οφι, -εσφι): δεξιτερῆφι(ν), ζυγόφι(ν), ὅχεσφι(ν).

ε') Ἐπίθετα.

1. Τὸ ἐπίθετον πολὺς-πολὺ κλίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν:

πολὺς καὶ πολλός, πολέες καὶ πολλοὶ
πολὺ καὶ πολλόν.

2. Τὸ ἐπίθετον σῶς εὑρίσκεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον σόος.

ζ') Ἀριθμητικά.

1. Τύποι τοῦ ἀριθμ. δύο: δοιά, δύω, δοιοί, δοιαί.

2. Αἰολικὸς τύπος πίσυρες ἀντὶ τέσσαρες.

3. ἔεικοσι(ν) ἀντὶ εἴκοσι (ν).

4. Ἀρχαῖοι τύποι τακτικῶν: δεύτατος, τέτρατος.

Δ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν:

1. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ: ἐμέο, ἐμεῦ, ἐμεῖο, μευ, ἐμέθεν

σέο, σεῦ, σεῖο, σευ, σέθεν
ἔο, εῦ, εἶο, εύ, ἔθεν.

2. Εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ πληθ.: ἡμεῖς - ἄμμες
ἡμεῖς - ὄμμες.

3. Εἰς τὴν δοτικ. τοῦ πληθ.: ἡμῖν - ἡμιν - ἄμμι(ν)
ὑμῖν - ὄμιν - ὄμμι(ν).

4. Εἰς τὴν αἰτιατ. τοῦ πληθ.: ἡμέας - ἄμμε
ὑμέας - ὄμμε.

β') Ἐπαναληπτικῆς:

Αἱτ. ἐνικ. τῆς ἐπαναληπτ. ἀντων. αὐτὸς - ἦ - ὁ καὶ εἰς τὰ τρία
γένη: μιν (αὐτόν, - ἥν, - ὁ).

γ') Δεικτικῶν:

1. Οἱ τύποι ὁ, ἡ, τὸ (οἱ, αἱ καὶ τοἱ, ταἱ) ὡς δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

2. Ἡ ἀντων. ἐκεῖνος ἃνευ τοῦ εἰς: κεῖνος.

δ') Κτητικῶν:

έμδες

σός, τεός

έος, έή, έὸν (ος, η, ον).

ε') Αναφορικῶν:

1. Οἱ τύποι ὅ, ἥ, τὸ μὲ σημασίαν ἀναφορ. ἀντωνυμίας.

2. Ἡ γεν. ἐνικ. ἀρσεν. δου (οῦ) καὶ θηλ. ἔης (ῆς).

3. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντων. ὄστις: ὄττι.

ζ') Αορίστων:

1. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τῆς ἀντων. τίς: τέο, τευ - τεω, τω.

2. Τὸ οὐδέτερον: ὄτι, ὄττι - ὄτευ, ὄττεο - ὄττεω.

E'. PHMATICOΙ ΤΥΠΟΙ

α') Αὔξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

α') Αὔξησις: Παρωχημένοι χρόνοι ἃνευ αὔξησεως: διαστήτην, λίσσετο, βάλλε, καλέσσατο, γένετο.

β') Αναδιπλασιασμός: Συχνότατα γίνεται καὶ εἰς τὸν ἐνεργητ. καὶ μέσον ἀδριστον β' εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις: πεπιθεῖν, τεταρπόμενοι, κεχαροίατο.

β') Προσωπικαὶ καταλήξεις.

α') Οριστικῆς:

1. Κατάληξις μέλλοντος β' προσ. ἐνικ. εἰς -ει: παρελεύσεαι, δυνήσεαι.

2. Χρῆσις μεικτοῦ ἀορίστου α' καὶ β': ἔξον, ἐβήσετο.

3. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. ἀορ. εἰς -(θ)εν: ἤγερθεν, τάφεν, ἔμιχθεν.

4. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. παρακειμ. εἰς -αται (-νται) καὶ ὑπερσυντελ. εἰς -ατο (-ντο): δεδαίαται, κατακείαται, δεδμήσται, ἐφθίατο, κέατο.

5. Χρῆσις ἐκτεταμένων τύπων ῥημάτων τινῶν: θαλέθω (θάλλω), φθινύθω (φθίνω).

6. Συχνοτάτη χρῆσις θαμιστικῶν ῥήματων μὲ κατάλ. -σκω : κα-λέεσκε, δησάσκετο, ἔσκε (εἰμι).

β') 'Υποτακτικῆς :

1. Ἐγκλητικὸν φωνῆν ε καὶ ο ἀντὶ η καὶ ω : θείομεν, ἐλάσ-σεαι, (ἵνα) εἴδετε.

2. Καταλήξεις -μι, -σθα, -σι καὶ εἰς τὰ εἰς -ω ῥήματα : τύχω-μι, ἐθέλησθα, φύγησι.

γ') Εὐκτικῆς :

Κατάληξις γ' πληθ. μέσου ἀορ. α' εἰς -ατο : κεχαροίατο, πυ-θοίατο.

δ') 'Απαρεμφάτου :

1. Τὸ ἐνεργητ. ἀπαρέμφατον ἔχει καταλήξεις -εν, -εναι, -μεν καὶ -μεναι : πεισέμεν, φερέμεν, φανήμεναι, ἐλθέμεναι.

ε') 'Ιδιαιτέροι σχηματισμοὶ χρόνων ῥήματων τινῶν :

1. Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ ὅ. ἔοχομαι ἐκ θέμ. ἐλυθ-: ἥλυθον.

Σχηματισμὸς μέσου ἀορ. α' τοῦ ὅ. λύω ἔνευ -σα: λύμην, λύτο.

3. 'Αόρ. β' ὑποτακτ. τοῦ βαίνω : βήω (βῶ).

4. Προστακτ. ἀορ. β' τοῦ κλύω : κλῦθι (ἐξ ἀρχαίου τύπου ἔκλυν).

γ') 'Ανώμαλα ῥήματα.

α') Εἰμί :

1. Διατήρησις τοῦ θέματος ἔσ- εἰς τὰ πρόσωπα : ἔσσι (εῖ) ἔσσο (ἵσθι), ἔσκε (ἦν θαμιστ.).

2. 'Ασυναίρετοι τύποι : ἔην (ἦν), ἔω (ὁ), ἔωσι (ὁσι), ἔὼν (ὡν).

3. Κατάληξις βαρυτόνων εἰς τὴν εὐκτικ. : ἔοις (εἴης), ἔοι (εἴη).

4. 'Απαρέμφατον : ἔμμεν καὶ ἔμμεναι (εἶναι).

β') Οἶδα :

1. β' ἐνικ. ἐνεστ. ὄριοτ. οἶδας καὶ α' πληθ. ἴδ-μεν.

2. Τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὸ θηλ. τῆς μετχ. ἐκ τοῦ θέμ. ιδ- : ιδμεναι, ιδυῖα.

3. Μέλλων εἰδήσω (ἐξ ἀχρήστου εἰδω) καὶ ἀπαρέμφ. εἰδησέμεν.

γ') Φημί :

Σχηματισμὸς εἰς μέσην φωνήν : φάο, ἔφατο, ἔφαντο, φάσθε. φάσθαι.

δ') Εἰμι :

1. Σχηματισμὸς τοῦ παρατατικοῦ ἐκ θέμ. ι - : ἵσαν (ἥσαν).

ε') Κεῖμαι :

1. Ἐπικός τύπος εἰς τὸ γ' πληθ. : κέονται.

Σ'. ΑΚΛΙΤΑ

α') Προθέσεις.

α') Ἐπιρρηματικὴ χρῆσις τῶν προθέσεων : μετὰ δ' οὐν ἔηκε, ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι, νεῶν ἄπο.

β') Παρασχηματισμοὶ τῶν προθέσεων :

1. Ἡ πρόθεσις εἰς εἰς τύπον ἔξ.
2. Ἡ πρόθεσις ἐν εἰς τύπον εἰν, ἐνί.
3. Ἡ πρόθεσις πρὸς εἰς τύπον προτί, ποτί.

β') Σύνδεσμοι.

α') Συνήθεις σύνδεσμοι παρ' Ὁμήρῳ: ἡμὲν - ἡδὲ (καὶ - καί), αὐτὰρ (δέ), οὕνεκα (ὅτι, διότι), κε(ν) (ἀν δυνητ.), αἱ κε (εἰ, ἀν, ἐάν) δῷφρα (ἵνα), ἄρα, ἄρ, ἢα, νυ(ν) (συμπερασματ. καὶ βεβαιωτ.)

γ') Ἐπιρρήματα.

α') Εἰς ἐπιρρηματικὴν χρῆσιν ἀπαντᾷ ἡ αἰτιατ. τοῦ οὐδετ. πολλῶν ἐπιθέτων εἰς ἐνικ. καὶ πληθ. : μέγα φωνήσας, ἀδινὰ στενάχων, πολλὸν ἄπο.

β') Συνήθη ἐπίσης ἐπιρρ.: σάφα, νόσφι, ἀέκητι, ὅχα, ἀντιβίην, διαμπερές x. ἂ.

δ') Μόρια ἐν συνθέσει.

α') Στερητικὸν νη : νήπιος, νώνυμος, νηλεής.

β') Ἐπιτατικὰ ἀγα-, ἐρι-, ἄρι-, ζα-: ἀγακλυτός, ἐρίβωλος, ἄριπρεπής, ζάθεος.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Α

1 - 32

α') 1 - 7 : — ἡ μῆνις - ιος = ὁργή, θυμός. — ἀείδω · φέδω = διηγοῦ· μαι μὲ φόδην, φάλλω. μιτβτ. — οὐλόμενος · δλόμενος· μὲ ἐνεργ. σημ.= δλέθριος. 'Άρρ. β' τοῦ ὅληματος κυρίως : ὁ ἄξιος δλέθρου, ὁ κατηραμένος. — ἔθηκε· τίθημι = δίδω, προξενῶ. — ἵφθιμος = ἀφιαῖος, γενναῖος. — προϊάπτω = στέλλω. — "Αιδι· δοτ. τοπ. ἀχρήστου δνόμ. "Αις συνήθως δνομ. 'Αιδης = ὁ ἀόρατος θεὸς τοῦ "Ἄδου (στερ. α + Φιδ).— αὐτούς· τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ψυχάς. — τὰ ἔλωρια = ἡ λεία (ἔλωρ, ἔλεῖν). — τεύχω = κατασκευάζω, κάμνω. — οἰωνόδες=ὅρνεον. — πᾶσι=εἰς τὰ παντὸς εἴδους. — ἐτελείετο = ἔξεπληροῦντο· τελείω παράλλ. τύπος τοῦ τελέω. — θουλὴ = θέλησις, ἀπόφασις. — ἔξ οὖ δή. θὰ νοηθῇ καὶ πάλιν τὸ ἄειδε = φάλλε, ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού... Πρβλ. καὶ 'Οδυσσείας α 10 : τῶν ἀμόθεν. — τὰ πρῶτα = κατὰ πρῶτον. — διαστήτην ἔρισαντε = ἤλθον εἰς διάστασιν κατόπιν ἔριδος. — δῖος = θεῖος, ἐπιφανῆς, ὑπέροχος (*divus*).

8 - 16 : — τίς τ' ἄρα τὸ ἄρα ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ προηγούμενα = καὶ ποῖος λοιπόν. — σφωε· αἰτ. δυϊκ. τοῦ σφεῖς = αὐτούς τοὺς δύο. — ξυνίημι ἔριδι = φέρω εἰς σύγκρουσιν. — μάχεσθαι· ὥστε μάχεσθαι = ὥστε νὰ γίνουν ἔχθροι. — ὁ γάρ· γάρ διασαφ. — χολοῦμαι = ἔξοργίζομαι. — ώρσε· ὅρνυμι· μιτβτ. = σηκώνω, προκαλῶ. — δλέκομαι =

Σημ. α'. 'Εκ τῶν ἀναγραφομένων σημασιῶν ἐκάστης λέξεως ἡ τελευταία εἶναι ἡ μᾶλλον ἀρμόδουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

Σημ. β'. Οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ μόρια παρ' 'Ομήρῳ ἔχουν ποικίλας σημασίας καὶ συνήθως ἐνισχύουν τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. 'Ενίστε δημάς παρεμβάλλονται χωρὶς νὰ ἐπηρεάζουν τὸν λόγον. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν δὲν ἐρμηνεύονται εἰς τὰς σημειώσεις.

καταστρέφομαι (ὅλλυμαι). — λαοὶ = ὁ στρατός . — ούνεκα = διὰ τὸν λόγον ὃτι (ὃτου ἔνεκα). — τὸν Χρύσην· τὸ τὸν ἔξαίρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Χρύσου = αὐτὸν τὸν Χρύσην, τὸν ἴερέα τοῦ Ἀπόλλωνος . — ἀρητὴρ = ἱερεὺς (ἀράμαι = εὔχομαι). — θοὸς = ταχὺς (θέω). — λύσιμαι · μέσ. ὠφελ. = λυτρώνω, ἔξαγοράζω διὰ λύτρων . — ἀπερείσιος · ἀπειρέσιος = ἀτελείωτος, ἄπειρος . — τὰ ἀποινα = τὰ λύτρα . — στέμματ' Ἀπόλλωνος = σύμβολα ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος . — ἐκηβόλιος = ὁ κατὰ βούλησιν βάλλων καὶ ἐπιτυγχάνων τοῦ στόχου, τοξότης ἀλάθητος . — ἀνὰ = ἀνηρτημένα . — λίσσομαι = παρακαλῶ, ἰκετεύω (λιτή, λιτανεύω-εία). — κοσμήτωρ = ἡγεμών, ἀρχηγός .

17 - 21 : — ἐύκνήμιδες = οἱ φέροντες καλάς, στερεάς κνημῖδας . Τὸ ἐπίθετον ἀναφέρεται εἰς τὸν τέλειον δόπλισμὸν τῶν Ἀχαιῶν . — δῶμα = κατοικία (δέμω = κτίζω, δόμος). — ἐκπέρθω = κυριεύω, ἐκπορθῶ . — ἐῦ· εὖ = μὲ τὸ καλό . — τὰ τ' ἀποινα = καὶ αὐτὰ τὰ λύτρα, τὰ ὀποῖα ἔφερεν ὁ Χρύσης . — δέχεσθαι . — ἀπαρέμφ. μὲ σημασίαν προστακτ . — ἄζομαι = φοβοῦμαι καὶ σέβομαι (ἄγ-ος = τιμή, ἄγ-ιος, ἄγνος).

22 - 32 : — ἐνθα· χρον . — ἐπευφήμησαν = μετὰ βοῆς προέτρεψαν . — αἰδεῖσθαι . — αἴδομαι μτβτ . — ἀγλαὸς = λαμπρός, μεγαλοπρεπής (ἀγάλλομαι). — ἀνδάνω θυμῷ = εὐχαριστῶ τὴν ψυχὴν (ῥίζ. σFαδ, ἄδος, ἥδυς). — κακῶς = μὲ νέριστικὸν τρόπον . — ἀφίημι = ἀποπέμπω . — κρατερὸς = ἀγριος, σκληρός . — ἐπὶ-ἐτελλε . — ἐπιτέλλω = δίδω προσταγὴν . — κιχάνω καὶ κίχημι = συναντῶ . — δηθύνω = βραδύνω, ἀργοπορῶ (δηθά). — αῦτις = πάλιν . — μή... οὐ χραίσμῃ = μήπως δὲν σὲ ὠφελήσῃ . — χραισμέω = ὠφελῶ, χρησιμεύω . — νύ(ν) . — μόρ. ἐγκλ. μή τω = μήπως δά . — ἐπεισί μιν καὶ γῆρας = ἐπέλθῃ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ γῆρας, πρὶν γηράσῃ . — τηλόθι = μακράν (τηλοῦ, τῆλε). — ἡ πάτρη = ἡ πατρίς . — ἐποίχομαι ίστὸν = πηγαινοέρχομαι ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀργαλειόν, ὑφάινω . — τὸ λέχος = ἡ κλίνη (λεχώ, ἀλοχος). — ἀντιάω λέχος = κοιμῶμαι εἰς τὴν ἴδιαν κλίνην . — σαώτερος = ἀβλαβέστερος, ἀκεραιότερος . Τὸ συγκριτικὸν ἀντὶ θετικοῦ σάος - σόος = σῶος . — νέομαι = ἐπιστρέφω (ῥίζ. νεσ-, νόστος).

β') Πατρωνυμ. τοῦ Πηγεός : Πηγεΐδης, Πηγεϊάδης, γεν. Πηληιάδεω.

- Ἀρχαιότερος τύπος τοῦ ἀριθ. δύο : δύω.
- Συγκοπτόμενος τύπος τοῦ δύο. θυγάτηρ καὶ εἰς τὴν αἰτιατ. θύγατρα.
- Ἐπικὸς ἀρ. τοῦ δέχομαι : ἐδέγμην καὶ ἀπαρέμφ. δέχθαι.
- β' πρόσ. ὑποτακτ. τοῦ νέομαι : νέηαι (νέη).
- Νὰ ἀραγγωμισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις * : τεῦχε, βασιλῆι, νοῦσον, μιν, κύνεσσιν.

γ') **Μῆνιν Ἀχιλλῆος**: Οἱ στίχοι 1 - 7 συνοψίζουν ὄλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος καὶ συγχρόνως προεξαγγέλλουν τὴν δραματικότητα τῶν γεγονότων, τὰ δόποια προηλθον ἐκ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἡγεμόνων.— **Θεά** : 'Ο ποιητὴς ἐπικαλεῖται ἀροίστως τὴν θεότητα, ἥτις προστατεύει τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν, διὰ νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος. 'Η θεότης αὐτὴ εἶναι ἡ Μοῦσα ἢ αἱ Μοῦσαι, κόραι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θεαὶ τοῦ Ολύμπου καὶ αὐταί. (Πρβλ. καὶ 'Οδυσσείας α 1). Εἰς ὁρισμένα σημεῖα τῆς Ἰδιάδος ἀνανεώνεται ἡ ἐπίκλησις αὐτῇ : "Εσπετε τῷν μοι, Μοῦσαι, 'Ολύμπια δώματ' ἔχουσαι.—**Πηλεϊάδης Ἀχιλλεύς** : 'Ο Ἀχιλλεὺς ἡτο υἱὸς θνητοῦ ἀνδρός, τοῦ Πηλέως, δστις ἐβασίλευσεν εἰς τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ Φθίαν. Λαὸς αὐτοῦ ἦσαν οἱ Μυρμιδόνες. Τόσον ἡγάπησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ θεοὶ τὸν Πηλέα, ὡστε συνέζευξαν αὐτὸν μὲ τὴν Νηρηΐδα Θέτιν καὶ παρεκάθισαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. Μοναδικὸς γόνος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γάμου τούτου δ 'Αχιλλεύς, δστις ὑμεῖται ἀπὸ τὸν "Ομηρον ὡς ὁ κατ' ἔξοχὴν ἥρως τοῦ πολέμου. (βλ. Εἰσαγ.).—**Ἀχαοί** : 'Ως καὶ ἐν τῇ 'Οδυσσείᾳ, μὲ τὸ δόνομα τοῦτο δρίζονται οἱ "Ελληνες, οὔτινες μετέσχον τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Λέγονται καὶ Ἀργεῖοι, πιθανῶς διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν αἱ Μυκῆναι μητρόπολιν είχον τὸ "Αργος, τοῦ δποίου κατόπιν καὶ ἐγένοντο ἰσχυρότεραι. Λέγονται ἐπίσης Δαναοὶ ἐκ τοῦ μυθολογικοῦ βασιλέως τοῦ "Αργους Δαναοῦ, δστις ἥλθεν ὡς ἀποικος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.—**τεῦχε** ἐλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖς τε : κατὰ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων μεγίστη δυστυχία δι' ἔνα θνητὸν εἶναι νὰ μὴ τύχῃ τῆς νομίμου ταφῆς, ἀλλὰ νὰ γίνη τὸ σῶμά του βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν

* 'Ἐν σελ. 91 - 96 παρατίθεται ἐπαναληπτικὸς πίνακς τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς 'Οδυσσείας γραμματικῶν 'Ομηρικῶν τύπων μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

δρνέων. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ψυχὴ δὲν εὑρίσκει ἡσυχίαν ἐν τῷ "Ἄδῃ." — **Ατρετδης:** 'Ο 'Αγαμέμνων, βασιλεὺων ἐν Μυκήναις, ὅπως καὶ ὁ Μενέλαος ἐν Σπάρτῃ, εἶναι υἱὸς τοῦ 'Ατρέως, υἱοῦ τοῦ Πέλοπος, δῖστις ἔδρυσεν ἴσχυρότατον κράτος ἐν τῇ χώρᾳ, ἥτις ἀπ' αὐτοῦ ὀνομάσθη Πελοπόννησος.— **Ἀητοῦς καὶ Διόδειος:** Τέκνα δίδυμα τῆς Λητοῦς ἥσαν ὁ 'Απόλλων καὶ ἡ "Αρτεμις, ἀλάθητοι καὶ οἱ δύο εἰς τὴν χρῆσιν τῶν τόξων (ἐκηβόλος - ἰοχέαρα). — ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν: Οἱ ἐκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν "Ελληνες, προβλέποντες ὅτι ἡ πολιορκία τοῦ 'Ιλίου θὰ ἥτο μακρά, εἰχον ἀνελκύσει εἰς τὴν ἔηραν τὰ πλοιά των καὶ ἐκεῖ πλησίον κατεσκευάσαν τὰς σκηνάς των. 'Επειδὴ τὸ πλῆθος τῶν σκαφῶν καὶ τὰ ἔξαρτήματα ἐγέμιζον σχεδὸν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν, ὁ ποιητὴς πάντοτε ἀναφέρει τὸ 'Ελληνικὸν στρατόπεδον μὲν τὴν ἔκφρασιν «παρὰ νησὶ 'Αχαιῶν», «ἐπὶ νῆας 'Αχαιῶν». — **στέμματα ἔχων χρυσέψι** ἀνὰ σκῆπτρῳ: Διὰ νὰ ἐπισύρῃ περισσότερον τὸν σεβασμὸν ὁ Χρύσης, ἐκράτει μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ κάποιο σύμβολον ἵκεσίας, τὸ ὅποιον ὑπενθύμιζε τὴν ἴδιότητά του ὡς Ἱερέως τοῦ 'Απόλλωνος. Συνήθως τὸ ἱκετήριον σύμβολον ἥτο κλάδος ἐστεφανωμένος μὲ λευκὰ ἔρια.— **ἔύκνημιδες:** Αἱ κνημῖδες ἥσαν περιβλήματα τῶν κνημῶν ἀπὸ τῶν σφυρῶν μέχρι τοῦ γόνατος. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ δέρμα ἢ ἀπὸ ἐλάσματα χαλκοῦ. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς πολεμιστοῦ φέροντος βραχὺν θώρακα καὶ τὴν μικρὰν ἀσπίδα ἐπροξένει ἴδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἡ ποιότης καὶ ἡ τέχνη τῶν κνημίδων (βλ. εἰκ. 4). Διὰ τοῦτο συχνάκις συναντῶμεν παρ' 'Ομήρῳ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα ἔύκνημιδες, χαλκοκηνῆμιδες.— ἐν **"Ἀργεῖ:** "Αργος ἐλέγετο ἡ 'Αργολικὴ πεδιάς, ὅπου ἐξετέίνετο τὸ βασίλειον τοῦ 'Αγαμέμνονος μὲ πρωτεύουσαν τὰς Μυκήνας. 'Ενιότε **"Ἀργος** λέγεται ὄλοκληρος ἡ Πελοπόννησος. **'Η πόλις 'Αργος** εἶναι τὸ βασίλειον τοῦ Διομήδους.

33 - 52

α') 33-42.— **ἔδεισεν** = φοβοῦμαι (φίζ. δει-, δέος, δειλός, δεινός).— **ἀκέων** = σιωπηλὸς (ἀκήν = σιωπηλῶς).— ὁ θις-ινδες = ἀμμουδιά.— **πολύφλοιοισθαος** = πολυτάραχος. Τὸ ἐπίθ. ἀποδίδει τὸν ἥχον τῶν κινημάτων ἐκχυνομένων ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. (Λέξις ἡχοποίητος).— **ἀπάνευθε** = μακράν, δηλ. πέραν τοῦ στρατοπέδου.— **κιώ** = πορεύομαι.— **ἥρατε πολλὰ** = ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχήν.— **ἥύκομος** = ἔχουσα ὡραίαν κάμην. 'Επιθ. ὡραίων γυναικῶν.— **ἀκλύω** = ἀκούω, ἐπακούω. —

ἀργυρότοξος = ὁ ἔχων λαμπρὸν τόξον. — Επίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἀμφιβάίνω = προστατεύω. Κατὰ λέξιν : βηματίζω τριγύρω, διὰ νὰ προφυλάξω κάτι. 'Εδῶ ὁ πρκ. εἰς σημ. ἐνστ. — ζάθεος = ὁ κατ' ἔξοχὴν ἵερδος¹ (ζα (ἐπιτατ.) + θεός). — Ἰφι = μὲ δύναμιν, κραταιῶς (ἴσ, ἵνος = δύναμις). — τοι· δοτ. χαριστ. εἰς τὸ ἔρεψα. — χαρίεντα = πρὸς εὐχαρίστησίν σου. Κτγρ. εἰς τὸ νηόν. — ἐπὶ - ἔρεψα · ἐπερέφω = θέτω δροφήν, στεγάζω ναόν. — ἡ εἰ δὴ = ἡ ἀν πράγματι. — κατά · συναπτ. πρὸς τὸ ἔκηα (καίω). — πίων, πίειρα, πῖον = παχύς. — μηρία = τεμάχια μηρῶν — περικεκαλυμμένα μὲ λίπος. — κρήγηνον · ραίνω = ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ. — τὸ ἔέλδωρ = εὐχή, ἐπιθυμία. — τίνω = πληρώνω, τιμωροῦμαι.

43 - 52 : — Φοῖβος = λαμπρός, φωτοδότης (φάνις). — Επίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — βῆ δὲ κατ(ὰ) = κατέβῃ δέ. — τὰ κάρηνα = αἱ κορυφαί. — χώμαι = ὄργιζομαι. — τὸ κῆρ = καρδία. — ἀμφιρεφῆς = κλειστὸς ἀπὸ παντοῦ (ἀμφὶ + ἔρεψω). — φαρέτρα = θήκη τῶν βελῶν (φέρω). — ἔκλαγξαν = ἐβρόντησαν τὰ βέλη μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν ἥχον τῶν συγκρουομένων ὅπλων. (Λέξις ἥχοποίητος). — δῖστὸς = τὸ βέλος. — ἥιε · πρτ. τοῦ εἴμι. — ἔοικώς = δομοιάζων, φαινόμενος ὡς. — ἔζομαι = καθίζω. — μετὰ = μέσα, ἤτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀγαιῶν. — ἔηκε · ἥημι = δίπτω. — ὁ ἴδις = βέλος. — δεινὴ (κατηγ.) κλαγγὴ (ἐγένετο = φοβερὸς ὑπῆρξεν ὁ συριγμός. — ὁ βιὸς = τὸ τόξον. — ὁ οὐρεὺς = ὁ ἡμίονος. — ἐποίχομαι = εἰσορμῶ, εἰστάλλω. — ἀργὸς = ταχύς. — αὐτοῖσι = τοῖς ἀνδράσι. — ἔχεπευκές = αἰχμηρὸν (ἔχο + πεύκη) [διότι τὰ φύλλα τῆς πεύκης εἶναι αἰχμηρά]. — ἔφιεις · ἔφίημι = διευθύνω ἐναντίον. — αἰεὶ = διαρκῶς. — ὁ νέκυς = νεκρός. — θαμέεις (- ειαὶ) = πυκνοί, συνεχεῖς (θαμά, θαμίζω, θαμάν).

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : βῆ, Ἰφι, ὕμοισι, βιοῖο, κλῦθι, νηός.

γ') βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσθοιο θαλάσσης : 'Ο ποιητὴς ἔξαίρει τὴν λύπην τοῦ γέροντος Χρύσου μὲ μίαν μόνη λέξιν, ἀκέων. 'Αλλ' ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ στίχου προκαλεῖ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην, δστις νοερῶς βλέπει τὸν λυπημένον πατέρα νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐνῷ ὁ φλοῖσθος τῶν κυμάτων κάμνει ἀντίθεσιν μὲ τὴν σιωπηλὴν ἀπελπισίαν του. — Χρύσην : 'Η

Χρῦσα ἦτο παράλιος πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων Σμινθεὺς (ἴδ. κατωτ.). — **Κίλλα** : Μικρὰ πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐπίσης ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων. — **Τένεδος** : 'Η γυναική νῆσος ἡ προσκειμένη εἰς τὴν Τρωικὴν παραλίαν. — **Σμινθεύς** : Τὸ περίεργον τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος προῆλθεν ἀπὸ τὴν πίστιν ὅτι ὁ θεὸς καταστρέφων τοὺς μῆνας (σμίνθους) συνετέλει εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἔξυγίανσιν ὥρισμένων τόπων. 'Ανάλογος ἦτο καὶ ἡ λατρεία Ἀπόλλωνος τοῦ σανδροκτόνου. — **νηὸν ἐπέρεψα** : Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρύσου μαρτυροῦν διτὶ ἦτο κοινὴ ἡ χρῆσις τῶν ναῶν τούλαχιστον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν Ἐλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Όμηρου. 'Αρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ὑπαιθρίους χώρους, εἰς κορυφὰς ὄρέων ἢ ἄλση. Φαίνεται ὅμως διτὶ κατὰ τόπους ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια νὰ στεγάζηται εἰς ναὸν τὸ ἄγαλμα ἐνὸς θεοῦ. — **τόξα - βέλη** (βλ. εἰκ. 5). — **ἐκλαγξαν χωμένοιο κινηθέντος** : Αἱ ἀπότομοι κινήσεις τοῦ ἔξωργισμένου θεοῦ προκαλοῦν τὴν κλαγγὴν τῶν ἐντὸς τῆς φαρέτρας του βελῶν, ἐφ' ὃσον αὐτὸς κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὁλύμπου. 'Ως πρὸς τὴν δψιν του ὁ ποιητὴς ἐπινοεῖ τὴν θαυμασίαν ἔκφραστιν : δ' ὅτι τυκτὶ ἐσικώς. "Οχι φωτεινὸν πρόσωπον οὔτε εὐεργετικὴ παρουσία, ἀλλὰ ὄργη καὶ ἀπειλὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἀργυρότερον θεόν, ὃστις κατέρχεται ἀπὸ τὴν οὐράνιον κατοικίαν του ὡς τιμωρὸς καὶ ἐκδικητής. — **πυραὶ νεκύων** : 'Ο "Ομηρος ὡς τρόπον ταφῆς ἀναφέρει πάντοτε καῦσιν τῶν νεκρῶν, ἐνῷ εἰς παλαιοτέραν τοῦ Όμηρου ἐποχὴν οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο συνήθως, ὅπως φαίνεται καὶ εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τὸ ἔθιμον ταφῆς τῶν νεκρῶν ἐπανῆλθε κατὰ τοὺς ἴστορικοὺς χρόνους.

53 - 100

α') 53 - 58 : — **ἐννῆμαρ** = ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας (ἐννέα + ἡμαρ). — **ῳχετο** = ἐρρίπτοντο, ὁ. οἰχομαι. — **τὸ κῆλον** = ἔηρὸν ξύλον, βέλος. — **ἀγορήνδε** = εἰς ἀγοράν, εἰς συνέλευσιν (ἀγείρω). — **καλέσσατο** = προσεκάλεσε διὰ τῶν κηρύκων, ὁ. μέσ. διαθ. — **τῷ ἐπὶ φρεσί· ἐπὶ φρεσὶ τοῦ**. — **λευκώλενος** = λευκᾶς ὠλένας ἔχουσα. — **κήδομαι** = ἐνδιαφέρομαι, λυποῦμαι. — **ὅτι ῥα** = ἀφοῦ μάλιστα. Πάντοτε ἡ "Ἡρα ἦτο προστάτις τῶν Ἀχαιῶν· καὶ τώρα περισσότερον συγκινεῖται βλέπουσα τὸν ἀφανισμόν των. — **δρᾶτο· ἔώρα**. — **ἐπεὶ οὖν· τὸ οὖν ἐπαναφέρει** τὴν συνέχειαν τῆς διηγήσεως περὶ συγκλήσεως τῆς ἀγορᾶς. — **ἥγερθεν· ἥγέρθησαν**, ἀγείρομαι = συνέρχομαι εἰς συνέλευσιν. — **διμηγερέες τ' ἔγε-**

νοντο = εύρεθησαν συγκεντρωμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ συζητήσουν. — **τοῖσι μετέφη** = ώμίλησε πρὸς αὐτούς. — **ώκυς - εῖα - ὑ** = ταχύς, γοργός.

59 - 67 : — **ἄμμε· ἡμᾶς**. — **παλιμπλαγχθέντας** = ἀποπλανηθέντας, ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ. Σειρὰ λέξεων : *νῦν δῶ αἱμμε ἄψ ἀποστήσειν παλιμπλαγχθέντας* = τώρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς θὰ γυρίσωμεν ὅπίσω χωρὶς νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας. — **ἄψ** = ὅπίσω (ἀπό, Λατ. abs...). — **εἴ γε** = ἐὰν βεβαίως. 'Η ἀπόδοσις εἶναι τὸ ἄψ ἀπονοστήσειν. 'Αλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀμφίβολον καὶ ἀν θὰ διασωθοῦν κάν (εἰ φύγοιμεν), παρεντίθεται καὶ ἀλλη ὑποθετικὴ πρότασις μὲ αἰτιολογικὴν σημασίαν : εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμῆι κλπ. 'Ο Ἀχιλλεὺς τονίζει ὅτι ὅχι μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν θὰ ματαιωθῇ, ἀλλὰ εἶναι καὶ ζήτημα, ἀν θὰ γυρίσουν ὅπίσω. — **δαμῆ·** μέλλων τοῦ δάμνημι = δαμάζω, ἀφανίζω (δμωή, ἀδμής). — **ἄγε·** παρακελευσματικὸν = ἔλα, ἄς... — **ἐρέομεν**. ἐρέω = ἐρωτῶ. — **ἰερῆα - ὀνειροπόλον**· οἱ δύο ὅροι δηλώνουν δύο διαφόρους τύπους μαντικῆς. 'Ο ιερεὺς μαντεύει διὰ τῆς σπλαγχνοσκοπίας, ὁ δὲ ὀνειροπόλος διὰ τῶν δνείρων. — **ἢ καὶ ὀνειροπόλον** = ἔστω καὶ δινειροπόλον = ἔξιγγητὴν δινείρων. — **τὸ ὄναρ· ἐλλειπτ.,** μόνον δύομαστ. καὶ αἰτιατ. — **ὅς κ' εἴποι·** τὸ κε = δυνητικόν. — **ὅ τι** = διὰ ποίαν αἰτίαν. — **χώομαι**· A 44.—**εἴτ' ἄρα** = μήπως τάχα. — **εὔχωλὴ** = εὐχή, δέησις. — **ἐπιμέμφομαι** = κατηγορῶ, παραπονοῦμαι. — **ἐκατόμβη** = θυσία μὲ ἄφθονα θύματα. — **αἱ κέν πως** = εἰ πως ἄν. Πλγ. ἐρώτησις ἐκ νοούμενου ῥήμη. σκοπεῖν, δηλ. νὰ ἔξετάσῃ διά μάντις τί θὰ ἤθελεν δ' Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακόν. — **κνίσσης ἀντιάσας** = νὰ ἀντικρύσῃ, νὰ αἰσθανθῇ κνήσαν. Τὸ ἀντιάω μετὰ γεν. ὡς συμμετοχῆς σημαντ. — **τέλειος** = ἄρτιος, χωρὶς ἐλάττωμα. — **βιούλεται · ὑποτακτ.** — **ἡμῖν·** δοτκ. χαριστ. — **ἀπὸ ἀμῦναι** = νὰ ἀποτρέψῃ. — **λοιγδός** = ὅλεθρος.

68 - 83 : — **ἢ τοι ὁ γε· ἀντιστοιχεῖ** πρὸς τὸ **τοῖσι δέ**. Δηλ. αὐτὸς μέν... ἐνώπιον δὲ τοῦ λαοῦ... — **οἰωνοπόλος** = ἐρμηνευτὴς οἰωνῶν. — **ծχα** = κατὰ πολύ, ἔξαιρετικῶς. 'Επίρρ. προσδιορίζον πάντοτε τὸ ἄριστος. — **ἥδει.** — **τὰ ἔθντα** = τὰ παρόντα. — **ἥγήσατο νήεσσι** = ὕδηγησε διὰ τῆς προφητικῆς του δυνάμεως τὰ πλοῖα. — "Ιλιον εἴσω = καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς Αὐλίδος μέχρι τοῦ Ιλίου. — **ἥν·** κτητικ. — **πόρε·** ἀόρ. β' ἀχρήστου ἐνεστ. = παρέσχε, ἔδωκε. — **σφιν ἀγο-**

ρήσατο =ώμιλησε πρὸς αὐτοὺς ἐπισήμως· ὁ. ἀγοράομαι. — **μετέειπε**· πρβλ. μετέφη Α 58.— **ἐύφρονέων** = μὲ καλὴν διάθεσιν καὶ μὲ ὄρθην σκέψιν. — **κέλομαι** = προτρέπω, παρακινῶ. — **διίφιλος** = ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία. — **μυθήσασθαι** = νὰ ἔρμηνεύσω διὰ τοῦ λόγου. — **ἐκατηβελέτης**· συνών. τοῦ ἐκηβόλος· Α 14. — **τοιγάρ** = λοιπόν. — **συντίθημι**· ἐνν. φρεσὶ = προσέχω, ἐννοῶ. — **ἡ μέν μοι ἀρήξειν** = δτι ἀληθῶς θὰ μὲ βοηθήσῃς. — **πρόφρων** — πρόφρων = πρόθυμος. — **ἡ γάρ** = διότι ἀληθῶς. — **χολόω** = ἔξοργίζω. — **μέγα κρατέει** = ἀσκεῖ μεγάλην ἔξουσίαν. — **κρείσσων** (ἐστὶ) = ὑπερισχύει. — **χώσεται**· ἀδρ. ὑποτακτ. — **χέρηι** χερήων = κατώτερος. — **εἴ περ γάρ** = διότι καὶ ἂν. — **χόλος** = ὅργη. — **αὐτῆμαρ** = τὴν αὐτὴν ἡμέραν. — **καταπέψη**· ὁ. καταπέσσω = καταστέλλω (ἡ πέψις). Πρβλ. νεοελλ. καταπίνω τὸν θυμόν μου. — **μετόπισθεν** = εἰς τὸ μέλλον. — **ἔχω** = κρατῶ, διατηρῶ. — **κότος** = μνησικακία. — **δέφρα τελέσῃ** = ἔως ὅτου ἐκτέλεσῃ, ἐνν. τὴν ἐκδίκησιν. — **ἐν στήθεσσιν ἐοῖσι**· συναπτ. πρὸς τὸ ἔχει κότον. — **φράζομαι** = σκέπτομαι.

84 - 91 :— **ἀπαμείβομαι** = ἀπαντῶ πρὸς. ‘Η ἀπὸ ἐκφράζει τὰς ἐκ περιτροπῆς ἀπαντήσεις. — **θαρσήσας μάλα** = μὲ πολὺ θάρρος. — **τὸ θεοπρόπιον** ἡ ἡ **θεοπροπίη** = προφητεία, χρησμός. — **οὐ**· ἡ ἀρνησις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν στίχ. 88 οὐ τις. — **ῳ**· συναπτ. πρὸς τὸ εὐχόμενος. — **άναφαίνω** = φανερώνω, ἀποκαλύπτω. — **ἐπὶ χθονὶ** = ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. — **δέρκομαι** = βλέπω, κοιτάζω (δράκων, νεοελλ. δραγάτης = ὁ ἀγροφύλαξ). — **παρὰ νησί**. Α 12. — **οὐ βαρείας χεῖρας ἐποίσει σοι** = δὲν θὰ ἀσκήσῃ βίαν ἐναντίον σου. — **Ἀγαμέμνονας** = περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος. — **ἡν εἴπης**. ἡ ὑπόθ. εἰς ὑποκτακτ. ἐκφράζει τὸ πιθανὸν γενέσθαι, ἐνῷ ἡ ἀπόδοσις εἰς ὄριστικὴν οὐκ ἐποίσει ἐκφράζει τὸ βέβαιον. — **πολλόν** · **ἐπίρρ.** = πολύ. Πρβλ. ὅχ' ἄριστος. — **εὔχεται εἶναι** = διατείνεται, καυχᾶται ὅτι εἶναι. ‘Η περίφρασις εὐχομαι εἶναι καταντᾷ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ εἰμι.

92 - 100 :— **αὐδάω** = ὄμιλῶ. — **ἀμύμων** = ἀψιγος, ἀμεμπτος (στερ. ἀ + μῶμος). — **οὔτ'** **ἄρ** = λοιπὸν οὔτε... — **εὐχωλῆς** κλπ. Α 65. — **ἀρητήρ**· Α 11. — **ἀπολύω** = ἀπολυτρώνω. — **ἀποινα**· Α 13. — **τούνεκα** = δὶ’ αὐτὸν τὸν λόγον. — **ἀεικής** = ἐπονείδιστος, φρικτός. — **λοιγός**. Α 67. — **ἀπωθῶ** = σπρώγνω, ἀπομακρύνω. — **ἀπὸ δόμεναι**· ὑποκρ.

τοὺς Δαναοὺς ἢ τὸν Ἀγαμέμνονα.—ό ἐλίκωψ — η ἐλικῶπις = ἔχων εὐκινήτους καὶ ἐκφραστικούς δόθαλμοὺς (ἐλικ - ἐλίσσω + ὥψ).—ἀπριάτην = ἀνευ ἀμοιβῆς, δωρεὰν (ἡ (στ.) + ἐποιάμην). Ἐπίρρημα· πρβλ. μάτην, ἄντην κ.ἄ.—ἀνάποινον = ἀνευ λύτρων. Ἐπίρρ.—τότε κέν μιν ἴλασσάμενοι πεπίθοιμεν = τότε μόνον, ἀφ' οὗ τὸν ἔξιλεώ- σωμεν, θὰ τὸν ἐπείθαμεν.

β') Μέσος τύπος τοῦ ὁρῶ μὲ ἐνεργητ. σημασίαν : ὁρᾶτο.
—Ἐπικὸς τύπος σφίν ἀντὶ σφίσιν.

Νὰ ἀγαγγωδισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἦγερθεν, χολωσέ- μεν, δφρα, ἦν μαντοσύνην, πεπίθοιμεν, ἀμμε.

γ') ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς : Καὶ πρὸ τῶν Ὁμηρι- κῶν χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἐλληνικὰς πόλεις - κράτη ὁ θεσμὸς τοῦ νὰ συγκαλῆται ὁ λαὸς εἰς δημόσιον τόπον, διὰ νὰ συσκεφθῇ καὶ νὰ ἀποφα- σίσῃ ἐπὶ ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ τὸ πλεῖστον τότε τὰς ἐλληνικὰ κράτη ἐκυβερνῶντο ὑπὸ βασιλέων, οὗτοι δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις συνεκάλουν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. Βεβαίως οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεκύρωνον τελικῶς τὰς ἀποφάσεις, εἶχον δῆμας δικαίωμα λόγου καὶ ἀλλοὶ ἐκ τῶν παρισταμένων. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, δπως συνέβαινε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἡ ἀγορὰ συνεκαλεῖτο συχνότερον καὶ ὅχι μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀλλων βασιλέων. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλ- λεύς, κατ' ἔμπνευσιν τῆς "Ηρας, συγκαλεῖ τὴν ἀναφερομένην ἐδῶ ἀγο- ράν, τὴν δποίαν καὶ διευθύνει. — μάντις : Τὸ ἔργον τῶν μάντεων ἦτο νὰ ἔξαχριβώνουν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐπὶ πραγμάτων, τὰ δποῖα εἶχον γίνει. Σπανιώτερον ἐπροφήτευον οἱ μάντεις τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν ἢ ὑπεδείκνυον τὸ πρακτέον. Οἱ μάντεις ἐφήρμοζον διαφόρους τρόπους μαν- τικῆς, ἥτοι ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων (ἰερεῖς), διὰ τῶν ὄντερων (ὄντεροπόλοι) καὶ διὰ τῶν οἰωνῶν (οἰωνοπόλοι). Πλήν δῆμως τούτων ἐγίνετο μαντικὴ καὶ δι' ἐμπύρων, ἥτοι διὰ τῆς φλογὸς τῶν καιομένων θυμάτων, διὰ τοῦ θροῖσματος τῶν φύλλων ἵερῶν δένδρων καὶ διὰ διο- σημιῶν, δηλ. ἀστραπῶν, βροντῶν κ.τ.τ. — κνίσης ἀντιάσας : Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων οἱ θεοὶ ἀπελάμβανον τὸν εὐώδη καπνὸν τῶν καιομένων κρεάτων. — τελείων : Τὰ θυσιαζόμενα ζῷα ἐπρεπε νὰ εῖναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐκλεκτά, δηλ. ἄρτια, εὐτραφῆ καὶ εἰς τὴν πλήρη των

σωματικήν ἀνάπτυξιν. — **Κάλχας**: 'Ο περίφημος μάντις ήτο ο ίδιος του Θέστορος καὶ διὰ τῆς προφητικῆς του ἵκανότητος ἤξευρε καὶ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ παρελθόντα. Πρὸ παντὸς ὅμως ἔξειμάθη ὁ μάντις οὗτος ἀπὸ τὴν σοφὴν καθιδήγησιν, τὴν δύοιαν παρέσχεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, δταν ἔπλευσαν κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς γενικῶς ἐπρότεινε νὰ ἐρωτηθῇ ἔνας μάντις διὰ τὴν αἰτίαν τοῦ λοιμοῦ, ὃ δὲ Κάλχας αὐθορμήτως ἐγέρεται καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ παράκλησις ἀπευθύνεται εἰς αὐτόν : «κέλεαι με, διύφιλε, μυθήσασθαι...». — **ζῶντος καὶ ἐπὶ χθο-**
νὶ δερκομένοιο: Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἑλληνικῆς ἀντιλήψεως ὅτι ταυτίζει πάντοτε τὸ φῶς πρὸς τὴν ζωήν, τὸ δὲ σκότος πρὸς τὸν θάνατον. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν Κόλχαντα «ἐφ' ὅσον ζῶ καὶ ἐφ' ὅσον βλέπω». Ἔξ ἄλλου συχνὰ ἀναφέρει ὁ "Ομηρος τὸν θάνατον ἐνὸς ηρώως μὲ τὴν φράσιν «τὸν δὲ σκότος ὅσσε κάλυψεν». — **ἔλικωπιδα κούρην**: Τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ἐκφράζει καὶ τὴν τοξοειδῆ γραμμὴν καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὰ ἐκφραστικῶτερα ἐπίθετα τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους. Συχνάκις ἀναφέρεται παρ' Ὁμήρῳ ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς : «ἔλικωπες Ἀχαιοί» (A 389) καὶ ὡς ἐπίθετον ὥραιών γυναικῶν.

101 - 147

α') 101 - 105: — στ. 101 = στ. 68. — **κρείων - ουσα** = ἄρχων, κύριος· εὑρὺν **κρείων** = ὁ μέγα κράτος ἔχων. (Πρβλ. λατιν. *rex*). — **ἄχνυμαι**=κατέχομαι ἀπὸ ἀγανάκτησιν. (ἄχος). — **τὸ μένος** = ἡ ὀρμή, τὸ πάθος. — **μέγα πίμπλαντο** = ἐγέμισαν πολύ, ἐφούσκωσαν. — **φρένες**· κυρίως τὸ διάφραγμα καὶ γενικώτερον ἡ ψυχή. — **φρένες ἀμφιμέλαιναι** = ψυχὴ μαύρη τριγύρω, ὀλόμαυρη. — **ὅσσε** = οἱ δύο ὀφθαλμοί. — **οἱ** = αὐτῷ. — **λαμπετάω** = λάμπω. — **ἐΐκτην**. δυϊκ. ὑπερσυντελ. τοῦ ΦΕΦ(ο)ικα=όμοιάζω. — **Κάλχαντα πρώτιστα · ἀσύνδετον διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως.**—**κάκ'** ὅσσομενος = προσβλέπων ἀγροίως . (ὅσσε).

106 - 115 : — **οὕ πώ ποτε** = οὐδέποτε ἔως τώρα. — **τὸ κρήγυον** = κάτι ποὺ νὰ εἴναι καλόν. — **ἐστί τοι φίλα**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπ. : **ἐστί σοι φίλον** = ἀγαπᾶς, σοῦ ἀρέσει. — **ἐσθλός** = καλός. — **ἐτέλεσσας** = ἔκαμες νὰ ἐκπληρωθῇ. — **καὶ νῦν** = ἐπίσης τώρα. — **ἐν**

Δαναοῖσι = ἐν τῇ συνελεύσει τῶν Δαναῶν. — **θεοπροπέω** = λέγω θεοπροπίας, ἔρμηνεύω τὰ θελήματα τῶν θεῶν· στ. 87. — **ἀγορεύεις** = λέγεις ἐπισήμως. — **ώς δὴ** = δτι δῆθεν. — **σφὶν** = τοῖς Δαναοῖς. — **τεύχω** = κάμνω, προξενῶ. — **κούρης Χρυσηίδος** = τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τοῦ Χρύσου. — **καὶ γάρ ῥα** = διότι ἀληθῶς. — **προβέθουλα** = προτιμῶ (ἐν τῷ β' συνθετ. τὸ θέμα τοῦ βούλομαι). — **κουριδίη ἄλοχος** = νόμιμος σύζυγος. — **ἔθεν** = αὐτῆς. — **τὸ δέμας** = ἡ κορμοστασιά. — **ἡ φυὴ** = αἱ φυσικαὶ γραμμαὶ καὶ κινήσεις τοῦ σώματος, ἡ χάρις. — **οὕτ'** ἀρ φρένας = οὕτε ἀλήθεια εἰς τὸν νοῦν. — **ἔργα** = ἔργοχειρα.

116 - 120: — **καὶ ὥς**. παρὰ τὰ χαρίσματα τῆς Χρυσηίδος καὶ τὴν προτίμησίν μου εἰς αὐτήν. — **πάλιν δόμεναι** = ἀποδοῦναι. — **ἢ ἀπολέσθαι** = παρὰ νὰ χάνεται, καὶ ὅχι νὰ χάνεται. — **αὐτάρ** · ἐναντ. = ἀλλά. — **τὸ γέρας** = τὸ τιμητικὸν δῶρον. — **οἶος** = μόνος. — **ὅ**. — **ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε** = διότι δὲν ἀρμόζει κάν. — **λεύσσω** = βλέπω, κοιτάζω (λευκός, — lux). — **δ** = δτι. — **μοι** · δοτκ. ἀντιχαριστική. — **ἔρχεται** ἀλλῃ = πηγαίνει ἀλλοῦ, εἰς ἀλλον. [¶]

121 - 129 : — **ποδάρκης** = ταχύπους (ποὺς + ἀρκέω). Πάντοτε εἰς τὴν φράσιν ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς. — **κύδιστε** = πανένδοξε (κῦδος = δόξα). — **φιλοκτέανος** = φιλοκερδής, πλεονέκτης (φιλ. + κτέανον = κτῆμα). — **πῶς γάρ** · δ γάρ αἰτιολογεῖ τὴν λανθάνουσαν ἀντίρρησιν τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς νὰ ἔλεγε: τοῦτο δὲν γίνεται, διότι πῶς... — **μεγάθυμος** = μεγαλόψυχος. Πρβλ. μεγαλήτωρ. — **οὐδέ τι** = καὶ οὐδόλως. — **ἴδμεν** · ίσμεν. — **ξυνήια** = κοινὰ λάφυρα δλου τοῦ στρατοῦ (ξυνός = κοινός). — **κείμενα** = βαλμένα κατὰ μέρος, προωρισμένα πρὸς διανομήν. — **τὰ μέν**... τὰ = δσα βεβαίως... ταῦτα. — **ἔξεπράθομεν** = ἀπεκτήσαμεν ἀπὸ κυριεύσας πόλεις. Βραχυλογικῶς ἀντὶ: ἐκπέρσαντες πόλεις ἐπ πολίων ἐλάβομεν. — **δέδασται** · δατέομαι = μοιράζομαι. — **λαούς** · ή ποκείμ. τοῦ ἐπαγείρειν. — **παλίλλογα ταῦτ'** ἐπαγείρειν = νὰ τὰ συγκεντρώσουν πάλιν πρὸς νέαν διανομήν. — **θεῶ** = κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ. — **προΐημι** = ἀφίνω, στέλλω. — **ἀποτίνω** = πληρώνω, ἀμείβω. Πρβλ. τίνω. A 42. — **αἱ κέ ποθι** = ἐὰν ίσως. — **δῶσι** · δῷ. — **πόλιν** Τροίην = τὴν Τρωικὴν πόλιν, ἐνν. τὸ "Ιλιον. — **ἔυτείχεος** = καλοτειχισμένος, δχυρός. — **ἔξαλαπάζω** = κυριεύω καὶ διαρπάζω πόλιν.

130 - 147 : κρείων· Α 102.—μή δὴ οὔτως = δχι δὰ ἔτσι.—ἀγα-
 θός περ ἐών = παρὰ τὴν ἔξαιρετικήν σου ἀνδρείαν. — θεοείκελος =
 ὅμοιος μὲ θεὸν (θεός + εἰκελός).—μή κλέπτε νόῳ=μή σκέπτεσαι νὰ
 μὲ ἀπατήσῃς.—οὐ με παρελεύσεαι· παρέρχομαι τινα=προσπερνῶ κά-
 πιοιν, ἔγειλῶ. Εἰς λαϊκήν ἔκφρασιν «δὲν θὰ μοῦ τὴν καταφέρης».—ἢ
 ἔθέλεις = ἀλήθεια θέλεις.—ὕφρα ἔχης = ἵνα ἔχης, νὰ ἔχης.—αὐτός·
 τονίζει τὸ ὑποκείμ. τοῦ ἔχης=σὺ διὰ τὸν ἔκυτόν σου νὰ ἔχης.— αὐτάρ·
 ἀντιθετ. — αὔτως = ἔτσι. — ἡμαι = καθημαι. — δεύομαι = στεροῦμαι
 (δέομαι).— κέλεαι· Α 74.— εἰ μὲν δώσουσι· θὰ νοηθῇ ὡς ἀπόδοσις :
 καλῶς ἔχει.—ἄρσαντες κατὰ θυμὸν = ικανοποιοῦντες τὴν ψυχήν μου,
 δ. ἀραιόσκω = προσαρμόζω.— δπως ἔσται· πλγ. ἔρωτησις.— ἀντάξι-
 ον· ἐνν. ἐκείνου τὸ ὄποιον χάνω.— ἔγω δὲ = ἔγω πάντως.— ἔλωμαι·
 δ. αἴρονται=λαμβάνω. 'Υποτακτ. μετὰ τοῦ κὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα
 ὁριστικῆς. Σειρὰ λέξ. : ἔγω δὲ ἵων αὐτός κεν ἔλωμαι ἢ τεὸν γέρας ἢ
 Αἴαντος.—τεὸς = σός. — ἔξω ἔλων· ταυτολογία πρὸς τὸ ἔλωμαι ἵων.
 —κὲν κεχολώσεται· τὸ κὲν ἐκφράζει τὴν πιθανότητα τοῦ πράγματος.
 'Ο τετελ. μέλλων ἀντὶ ἀπλοῦ χολώσεται.—δην κεν ἴκωμαι = ἐκεῖνος εἰς
 τὸν ὄποιον θὰ ἔλθω. 'Εξακολουθεῖ διὰ τοῦ κὲν νὰ δηλοῦται ἢ πιθα-
 νότης. Δηλ. ἀν συμβῇ νὰ μοῦ ἀρνηθῆτε ἄλλο γέρας, τότε θὰ γίνουν
 δλα αὐτά.—ἢ τοι = βεβαίως, δπωσδήποτε. — μεταφράζομαι = σκέ-
 πτομαι κατόπιν. — αὗτις = ἄλλην φοράν. — ἄγε· παρακελευσμ. = ἐμ-
 πρός.—ἔρύσομεν· ἀντὶ ἔρύσωμεν. Τὸ δ. ἔρύω = καθελκύω. — ἄλς -
 ἄλδος=θάλασσα. — ἔρέτης = κωπηλάτης. — ἐπιτηδές = ἐπιμελῶς. Τὸ
 ἐπίρρ. δηλώνει δτι ἢ ἔκλογὴ τῶν ναυτῶν πρέπει νὰ γίνῃ μὲ προσο-
 χήν.— ἀγείρομεν... θείομεν... βήσομεν... ὑποτακτ. ἀντὶ ἀγείρω-
 μεν = ἀς συλλέξωμεν, θῶμεν, ἀνὰ βήσωμεν = ἀς ἐπιβιβάσωμεν.—
 ἀρχδς = ἀρχηγός. (Κατγρμ.). — βουληφόρος = μέλος τῆς βουλῆς
 τῶν γερόντων, ἐπίσημος (βουλὴν + φέρω). — ἥε = ἥ. — ἔκπαγλος=
 φοβερός (ἔκπλαγος, ἔκπλαγῆναι). — ἔκάεργος = ὁ κατὰ βούλησιν
 ἐνεργῶν. 'Επιθετον τοῦ 'Απόλλωνος. — ιερὰ ῥέζω = τελῶ θυσίας.
 ῥέζω = πράττω (δέκτης).

β')—Συγκριτικὸν τοῦ κακός : χερείων.

—Ο σύνδεσμος δτι : δ.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δόμεναι, σῶν
 ἔμμεναι, δώωσι, ἔθεν, ἔω, ἔδμεν, πολίων.

γ') εύρù ορείων : 'Η ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔξετείνετο εἰς μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου. Περιελάμβανε τὰς Μυκήνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυῶνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον καὶ ἐντὸς τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἄλλας πόλεις (B 569 - 575). Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ὃς ἡγεμὼν τοῦ μεγαλυτέρου κράτους, ἤσκει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, διὸ καὶ λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.—φρένες ἀμφιμέλαιναι : 'Η ἔκφρασις δηλώνει τὴν ἔντασιν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἡ δποίᾳ συντελεῖ εἰς τὸ νὰ πλημμυρίσουν αἱ φρένες του ἀπὸ σκοτεινὸν αἷμα. Ἐξωτερικῶς δὲ περιγράφει ὁ ποιητὴς θαυμάσια τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὀργῆς αὐτῆς μὲ τὴν παρομοίωσιν ὅτι οἱ ὄφθαλμοί του διαμοίαζον μὲ λάμπον πῦρ.—μάντι κακῶν : Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας ἐμάντευσε δεινὰ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. "Οταν εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Αὔλιδα καὶ ἔνεκα νηνεμίας δὲν ἥδυνατο νὰ ἀποπλεύσῃ, ὁ περιφημος μάντις ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν πρωτότοκον κόρην του Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ ἔξιλεωθῇ ἡ θεά Ἀρτεμις, εἰς τὴν δποίαν κάποτε εἶχεν ἀσεβήσει ὁ Ἀγαμέμνων.—οἴκοι ἔχειν : Κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς Ὁμηρικῆς ἐποχῆς ὁ οἰκοδεσπότης ἥδυνατο νὰ ἔχῃ πλὴν τῆς νομίμου συζύγου του, τῆς κουριδίης ἀλόχου, καὶ ἄλλας γυναικας.—Κλυταιμήστρα : 'Ητο δίδυμος ἀδελφὴ τῆς Ἐλένης, θυγάτηρ τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας.—οὔτ' ἀρ φρένας οὔτε ἔργα : 'Η ἀξία μιᾶς γυναικὸς ἐκτιμᾶται ὅχι μόνον ἀπὸ τὰ σωματικὰ χαρίσματα (δέμας καὶ φυή), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν (φρένας) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλαισθησίαν εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα.—τὰ μὲν πολίων ἔξεπράθομεν : Κατὰ τὴν μακροχρόνιον πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου οἱ Ἀχαιοὶ ἐπεχείρουν καὶ ἄλλας ἐπιδρομὰς εἰς παραλίους μάλιστα πόλεις, τὰς δποίας ἐκυρίευον καὶ ἐλεηλάτουν. Ἀπὸ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις ἀπεκόμιζον λάφυρα, κοινὸν κτῆμα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ἔννήια). Μεταξὺ τῶν λαφύρων κατελέγοντο καὶ εὐγενεῖς γυναικες, τὰς δποίας κατὰ τὴν διανομὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἡγεμόνας ὡς ἔξαριτον δῶρον (γέρας).—ἔύτείχεον πόλιν : Τὸ τεῦχος τοῦ Ἰλίου ἦτο τόσον δχυρόν, ὥστε ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον οἰκοδομήσει τοῦτο οἱ θεοί. Τὸ γεγονός ἀλλως τε ὅτι τὸ Ἰλιον ἀντέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν μαρτυρεῖ ὅτι πράγματι ἡ πόλις ἦτο ἴσχυρότατα ὡχυρωμένη (βλ. εἰκ. 3).—Αἴας : Γιδὸς τοῦ Τελαμῶνος, βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος, ἦτο ὁ δεύτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἥρως μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ ὅποίου ἦτο καὶ ἔξαριτος.

φος, διότι ὁ Τελαμὼν καὶ ὁ Πηλεὺς ἥσαν ἀδελφοί.—νῆα μέλαινάν : Λέγονται οὕτω τὰ πλοῖα, διότι συνήθως εἶχον βαθὺ χρῶμα προσδιδόμενον εἴτε διὰ βαφῆς ἢ δι᾽ ἐπαλείψεως πίσσης. Εἰς ἔνα ναυτικὸν λαόν, δπως ἥσαν οἱ "Ελληνες, ἔκαμνεν ἐντύπωσιν πᾶσα λεπτομέρεια σχετικὴ μὲ τὸ χρῶμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. 'Ο "Ομηρος μεταχειρίζεται ὡς κοσμητικὰ τῶν πλοίων ποικιλώτατα ἐπίθετα : κυανόπρωδοι, φοινικοπάρρησι, μιλτοπάρρησι, ἔνδεσλμοι, ὀκύποδοι νῆες κ.ἄ.—εἰς ἄλλα δῖαν : 'Η θάλασσα χαρακτηρίζεται ὡς θεῖαν στοιχεῖον λόγῳ τῆς ἀπεραντοσύνης τῆς. Πᾶν μέγα καὶ ἄγνωστον θεωρεῖται συγγενὲς πρὸς τοὺς θεούς.—βουληφόρος : μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ δρίζονται οἱ εὐγενεῖς, οἵτινες συσκέπτονται μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν κοινῶν καὶ ἐκφράζουν ἐπ' αὐτῶν γνώμην.—Ιδομενεύς : Βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακεκριμένους ἀρχηγὸν τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.

148 - 187

α') 148 - 160 : — ὑπόδρα = μὲ λοξὸν ἄγριον βλέμμα (ὑπὸ + ῥίζ. δρακ - δέρκομαι), ἐπίφρ.—πόδας ὀκύς . A 48. — ὡ μοι· ἐπιφών. ἀγανακτήσεως.—ἐπιειμένος = ἐνδεδυμένος, ῥ. ἐπὶ+ἔννυμαι, ἐφέννυμαι.—κερδαλεόφρων = ὁ ἐπιζητῶν τὸ κέρδος (κερδαλέος + φρήν).—πρόφρων . A 77.—τοὶ ἔπεσιν . σοὶ τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — ὅδὸν ἐλθέμεναι = νὰ μεταβῇ εἰς τινα ἀποστολήν, δηλ. πρεσβείαν, ἐνέδραν κ.τ.τ.—Ιφι . A 38.—οὐ γάρ ἐγώ . ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοούμενην σκέψιν τοῦ Ἀχιλλέως διε πρῶτος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπακούῃ εἰς τὸ ἔξῆς τὸν Ἀγαμέμνονα. — ἔνεκα Τρώων μαχησόμενος = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσω τοὺς Τρώας. — αἰχμητὴς = ὁ χειριζόμενος δεξιῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, πολεμιστής. — οὐ τι = οὐδέλως. — αἰτιός εἰμι τινι = βλάπτω, ἀδικῶ τινα. — ἐλαύνω = ἀπάγω. — οὐδὲ μὲν ἵππους . ὁ μὲν βεβαιωτικός. — ἐριβωλαξ = γῆ ἔχουσα μεγάλους βώλους χώματος, εὔφορος (ἔρι (ἐπιτ.) + βωλαξ). — βωτιάνειρα = γῆ τρέφουσα ἄνδρας, τροφὸς ἡρώων (βόσκω, βώτωρ + ἀνήρ).—δηλέομαι = βλάπτω (δηλητήριον).—ἐπει ἦ = διότι ἀλήθεια. — οὐρεα σκιόεντα = σκιερά, ἄγρια βουνά. — θάλασσα ἡχήεσσα = ἡχοῦσσα ἀκαταπαύστως, πολυτάραχος.—σοὶ . ἡ ἀντων. τίθεται μὲ ἔμφασιν πρὸ τοῦ ἀμ' ἐσπόμεθα. — μέγα ἀναιδές = ἀναιδέστατε. — τιμὴν ἀρνύμενοι=ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν.—Μενελάω σοὶ τε·

δοτ. χαριστ. — κυνῶπα· μόνον εἰς κλητ. = ποὺ ἔχεις δύματα κυνός, ἀναιδέστατε. — πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοὺς Τρώων. — μετατρέπομαι = στρέφω πρός τι, προσέχω κάτι. — τῶν οὐ τι μετατρέπη = αὐτὰ διόλου δὲν τὰ λαμβάνεις οὐπ' ὅψιν. — ἀλεγίζω = φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.

161 - 171 : — καὶ δὴ = καὶ ίδού, καὶ δόριστε. — αὐτός = προσδιορ. τὸ ύποκείμ. τοῦ ἀφαιρήσεσθαι. — ὡς ἔπι. ἐπὶ φ = πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὅποιου. — μογέω = κοπιάζω, κουράζομαι. — υἱες Ἀχαιῶν = οἱ Ἀχαιοί. Πρβλ. νεοελλ. τὰ Ἑλληρόποντα = οἱ Ἑλληνες στρατιῶται. — οὐ μὲν ἔχω = δὲν ἔχω ἀλλως τε. — ἐ��υ ναιόμενον = κατοικουμένην ἀπὸ ἐκλεκτοὺς κατοίκους, εὐτυχῆ καὶ πλουσίαν εἰς λάφυρα. — πτολιέθρον = κάποιαν πόλιν. — πολυάϊξ = προκαλῶν πολλὴν ταραχήν, δρμητικός. — διέπω = διευθετῶ, διεξάγω. — ἀτάρ = ἐν τούτοις. — δασμὸς = διανομὴ λαφύρων. — τὸ γέρας = τὸ καθιερωμένον τιμητικὸν δῶρον. — δλίγον τε φίλον τε = μικρόν, ἀλλὰ ἀρκετὸν δι' ἐμέ. — ἐπει κε = ὁσάκις. — κάμνω = κουράζομαι, μετὰ κατηγρμ. μετοχῆς. — νῦν δέ τὸ δὲ ἐναντιωμ. — ἐπει ή. A 156. — φέρτερον = καλύτερον. — ἵμεν. ἵεναι. — κορωνίς. μόνον εἰς τὴν ἔκφρ. νηνσὶ κορωνίστι=πλοῦτα μὲ τοξοειδῆ ἄκρα. — σ(οι)=πρὸς χάριν σου. — δῖω=σκέπτομαι, εἴμαι διατεθειμένος. — ἄτιμος = περιφρονημένος. — τὸ ἄφενος = ἀγαθά, περιουσία (ἀφειδὸς = πλούσιος). — ἀφύσσω = σωρεύω.

172 - 187 : — φεῦγε μάλα=μάλιστα, νὰ φύγῃς. — ἐπέσσυται. ῥῆμ. ἐπισσεύομαι=σπεύδω, ἐπιθυμῶ. — λίσσομαι. A 15. — οἱ κε τιμήσουσι. τὸ κε μετὰ μέλλοντος ἐκφράζει τὸ δριστικόν. — μητίετα = σύμβουλος, πάνσοφος (μῆτις, μητίομαι): ἐπίθετον τοῦ Διός. — ἔχθιστος = μισητότατος. — διοτρεφής=ό παρὰ τοῦ Διός τραφείς, εὐγενής ἐπίθ. βασιλέων. — καρτερός. κρατερός = ἴσχυρός. — θεός που = κάποιος θεός, νομίζω. — σῆς = σαις. — Μυρμιδόνεσσιν = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — ἀλεγίζω. A 160. — ὅθομαι = ἀνησυχῶ. — κοτέω = εἴμαι θυμωμένος (κότος. A 82). — δέ τοι = μάλιστα. — ώς = ἀφοῦ. — τὴν μὲν πέμψω = βεβαίως θὰ τὴν στείλω. — κ(ε) ἄγω. ἀντὶ ἄξω. — ἡ κλισίη = ἡ σκηνὴ (κλίνω). — φέρτερος = ἀνώτερος. — στυγέω = ἀποστρέφομαι, ἀποφεύγω. — φάσθαι ἵσον ἐμοὶ = νὰ λέγη δι τι εἰναι ἵσος μου. — δμοιωθήμεναι (ἐμοὶ) ἀντην = νὰ παραβάλλεται ἀναφανδὸν μὲ ἐμένα.

β') Χρῆσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ οἰομαι : δῖω.

— Σχηματισμὸς τοῦ υἱὸς κατὰ τὰ τριτόκλ. υἱες.

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : μητίετα, σέθευ, φάσθαι, αἰχμητάων, καρτερός.

γ') ἀναιδείην ἐπιειμένε : 'Η δργίλη αὐτὴ ἔκφρασις τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει ἀκριβεστάτην καὶ λεπτοτάτην ἔννοιαν. Ὁ ἐνδεδυμένος τὴν ἀναίδειαν φανερώνει αὐτὴν εἰς δλας του τὰς πράξεις, δπως ὁ καθεὶς ἔχει φανερὰ τὰ ἐνδύματά του.—οὐ γάρ ἐμάς βοῦς ἥλασαν...: Συχνοτάτη αἵτια πολέμου κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ἦτο ἡ διαρπαγὴ βοσκημάτων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν. Ἐάν οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν κατώρθωνον νὰ διασώσουν τὰς πόλεις των, ἐπεχείρουν κατόπιν πόλεμον ἐκδικήσεως.—Φθία : Λέγεται ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις τῶν Μυρμιδόνων ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως Πηλεύς.—οὔρεα σκιόεντα : 'Υψηλὰ καὶ δύσβατα τὰ Θρακικὰ καὶ Μακεδονικὰ ὅρη χωρίζουν τὴν χώραν τῶν Τρώων ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἐπίθετόν σκιόεντα ὁρίζει τὴν σκοτεινὴν ὅψιν τῶν βουνῶν, τὰ δποια καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.—τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω σοὶ τε : 'Η Τρωικὴ ἐκστρατεία εἶχε τὸν χαρακτῆρα τιμωρίας ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς Τρώας, διότι προσέβαλον τὴν τιμὴν τῶν Ἀτρειδῶν διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἐλένης.—δλίγον τε φίλον τε : 'Η ἔκφρασις αὕτη, δπως καὶ ἡ ἐν Ὁδυσσείᾳ « δόσις δλίγη τε φίλη τε » (ζ 208), ἔχει καταστῇ παροιμιώδης.—μητίετα Ζεύς : 'Ο μέγιστος τῶν θεῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν "Ομηρον δχι μόνον ὡς κύριος τῶν φυσικῶν δυνάμεων (νεφεληγερέτα, ἐργάδουντος, κελαινεφής), ἀλλὰ καὶ ὡς θεὸς μὲ ἡθικὰς καὶ πνευματικὰς ἴδιότητας. Ταύτας ἔκφράζουν τὸ συχνότατον τοῦ Διὸς ἐπίθετον πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε καὶ τὸ ἐδῶ ἀναφερόμενον μητίετα.—Βρισηίς : Είναι ἡ κόρη τοῦ Βρισέως αἰχμαλωτισθεῖσα κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λυρνησσοῦ.

188 - 222

α') 188 - 201 : —τὸ ἀχος = λύπη, ἀγανάκτησις.—ἐν στήθεσσίν οἱ = μέσα εἰς τὸ στήθος του.—τὸ ἥτορ = ἡ καρδία.—λάσιος=μαλλιαρός.—διάνδιχα = κατὰ δύο τρόπους (διὰ - ἀνὰ - δίχα). μερμηρίζω = διαλογίζομαι (μερο - μέρομνα): διάνδιχα μερμηρίζω = εἴμαι μὲ δύο γνώμας, ἀμφιταλαντεύομαι.—φάσγανον=ξίφος (ἀντὶ σφάγανον, σφά-

ζω).—έρύθομαι = σύρω, ἔλκω.—έρύω· Α 141.—άνιστημι = ἐγείρω τινὰ ἀπὸ τὴν θέσιν του. Ἐδῶ: νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύσῃ. — δέ· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοὺς μέν. — ἐναρίζω = φονεύω. — ἐρητύω = ἀναχαιτίζω, συγκρατῶ. — ἥρις = ἔως. — δρμαίνω = ἀνακινῶ κατὰ νοῦν (ὁρμάω). — κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν = ἐνῷ ἐταλαντεύετο μεταξὺ σκέψεως καὶ πάθους. — ἔλκετο = ἡρχισε νὰ σύρῃ. — δοκεός = θήκη ξίφους. — ἥλθε δέ· τὸ δὲ ἐναντιώμ. = ἥλθεν ὅμως. — πρὸ ἥκε· ὁ προτίμη = ἐκπέμπω, ἀποστέλλω. — ὅμως = ὅμοιως, ἔξισου. — καδομαι· Α 56.—δπιθεν = δπισθεν. — οἰος· Α 118.—θαμβῶ = ἐκπλήττομαι. — μετὰ τρέπομαι = στρέφω ὅπισω. — ἔγνω = ἀνεγνώρισε. — δεινώ· κατηγ. τοῦ δσσε. — δσσε· Α 104.—φάνθεν· ἐφάνθησαν = ἤστραψαν. — μιν = αὐτήν. Συναπτ. τῷ προσηγύδα.

202 - 214 : — τίπτε· τί ποτε = διατί λοιπόν. — αῖτε = πάλιν. — αἰγίοχος = ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθετ. τοῦ Διός. — εἰλήλουθας· ἐλήλυθας. — τὸ τέκος = τὸ τέκνον. — ἥ = μήπως. — ψειρις = ψειροψία, αὐθαιρεσία. — ἐκ ἐρέω τοι = θὰ σοῦ βεβαιώσω. — τελέεσθαι = δτι θὰ πραγματοποιηθῇ. — ἥς· κτητ. — ὑπεροπλή = ὑπεροψία, θρασύτης (ὑπέροπλος). — τάχα ποτὲ = γρήγορα κάποτε. — θυμὸς = ψυχή, ζωή. — γλαυκῶπις = ἔχουσα σπινθηροβιολοῦντας ὀφθαλμοὺς (γλαυκός = στιλπνὸς + ὄψ). — τεόν· σόν. — ἄγε λῆγε = ἔλα παῦσε. — πίθηαι· πίθομαι = πείθομαι. — ώς ἔσεται περ = ὅπως βεβαιώς θὰ γίνη. — ἔξερέω· Α 204. — τετελεσμένον ἔσται = θὰ ἐκπληρωθῇ. — καὶ τρὶς τόσα = ἀκόμη καὶ τριπλάσια. — παρέσσεται τοι = θὰ ἐλθουν κοντά σου, θὰ σοῦ δοθοῦν. — ἵσχομαι = συγκρατοῦμαι. — ἥμιν = εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν "Ηραν.

215 - 222 : — μὲν = βεβαίως. — σφωίτερον ἔπος = τὴν ἐντολὴν ὕμῶν τῶν δύο (σφῶι δυϊκ. τοῦ σύ). — εἰρύσασθαι· ἐρύομαι = σφέω, φυλάττω. — κεχολωμένον περ· ἐναντ. μετοχ. — ώς = οὕτως. — ἐπιπείθομαι = ὑπακούω. — τ(ε) ἔκλυσον· ἀόρ. γνωμ. Τὸ τὲ συνάπτει στενότερον τὰς δύο ἐννοίας: ἡ ὑπακοὴ πρὸς τοὺς θεοὺς ἔχει βέβαιον ἀποτέλεσμα νὰ εἰσακούσουν καὶ οἱ θεοὶ τὰς δεήσεις μας. — κλύω· Α 37. — ἥ=εἴπε· ῥῆμα ἥμι (Λατ. aio). — ἡ κώπη=ἡ λαβή. — σχέθε· ἔσχε· ἔχω = κρατῶ. — ἀψ = ὅπισω. — ώστε· ὀθῶ. — οὐδ' ἀπίθησεν = ὑπήκουσε. — σχῆμα λιτότητος. — βεβήκει· ὁ ὑπερσυντλ. δηλοῦ τὴν τα-

χεῖναν ἔξαφάνισιν τῆς Ἀθηνᾶς.— μετὰ = μεταξύ.— δαιμονες = θεοί.

β') Πατρωνυμικὸν τοῦ Πηλεὺς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις : Πηλεῖωνος - ανη - ανα.

— Χρῆσις παραλλήλων τύπων τοῦ ἔως : ἥος, εἶως.

— Ἐπικός τύπος τοῦ ὅπισθεν : ὅπιθε.

— Κτητικὴ ἀντωνυμία ἐπὶ δύο κτητόρων δευτέρου προσώπου : σφωίτερον.

— Ἐπικός τύπος τοῦ ἀορίστου τοῦ ἔχω : ἔσχεθον (ἔσχον).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : φάσανθεν, πίθηαι, ύβριος, ὄς, τεόν, φάσγανον.

γ') ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖ μέγα ξίφος : Ἀφοῦ ἀμφεταλαντεύθη ὁ Ἀχιλλεύς, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμὴν ἐπεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ. — ἦλθε δ' Ἀθήνη : Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συχνότατα ἐμφανίζονται εἰς τοὺς Ὁμηρικοὺς ἥρωας, ἀδρατοὶ διὰ τοὺς ἄλλους, δπως τῷρα ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα (οἷω φαινομένη) καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς πράξεις των. — ξανθῆς κόμης : Χαρακτηριστικὸν καλλονῆς δι' ἀνδρας καὶ διὰ γυναικας ἔθεωρεῖτο ἡ ξανθή κόμη καὶ γενικώτερον ἡ κόμη, ὡς εἰκάζομεν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια χρησιμοποιεῖ δι ποιητῆς : ἐϋπλόκαμος, ἐῦκομος, κάρη κομώντες κ.ἄ.— δεινώ οἱ ὅσσε φάσανθεν : Εὔστοχώτατα δι ποιητῆς ἔξαιρει ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν δεινὴν ἀνταύγειαν τῶν ὄφθαλμῶν της, ἡ ὅποια προπάντων παρέλυσε τὴν κίνησιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὸν ἔκαμεν νὰ κρατήσῃ τὸ χέρι του. — αἰγίοχος : Λέγεται οὕτως δι Ζεύς, διότι ὡς ἀσπίδα κρατεῖ αἴγιδα. Ἡτο δὲ ἡ αἰγίς θεῖον καὶ τρομερὸν δπλον, συμβολίζον τὴν θύελλαν καὶ τὴν ἔκρηξιν τοῦ κεραυνοῦ (καταγίς). — ἐπ' ἄργυρέη κώπη : Αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν ἥσαν ποικιλόταται κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν, δπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ξίφη, ἀτινα εὑρέθησαν εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τοιουτορόπως ἔχρησιμοποιοῦντο λαβαὶ ἔξ ἐλέφαντος, ἐκ χυριῶν ἐλασμάτων καὶ ἄλλων πολυτίμων ὄλῶν. Τὸ κυρίως ξίφος ἥτο ἀπὸ χαλκὸν (βλ. εἰκ. 6), είχε μῆκος ἐνὸς περίποιου μέτρου, ἐφυλάσσετο ἐντὸς θήκης (τοῦ κολεοῦ) καὶ ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ όμου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ διὰ λωρίου (τοῦ τελεπμῶνος).

α') 223 - 232 : — ἐξαῦτις = ἐκ νέου. — ἀταρτηρὸς = βίαιος, δρυμύς. — οἰνοβαρῆς = βεβαρημένος ὑπὸ οἴνου, μέθυσος. — κυνὸς ὅμματα ἔχων· περίφρασις τοῦ κυνῶπα. — θωρήσσομαι = ἐτοιμάζομαι πρὸς μάχην (θώραξ). — λόχος = ἐνέδρα, ἐπικίνδυνος ἀποστολή. — ἄριστεὺς = ἡγεμών, ἀρχηγός. — τλῆναι = τολμᾶν. 'Ο ἀδρ. εἰς σημασίαν ἐνεστῶτος. — τό· ἵέναι λόγονδε. — ἡ κὴρ-ηρὸς = ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος. — εἴδετε = φαίνεται. — ἥ· εἰρωνικῶς = βεβαίως, ἀλήθεια. — λώιον· λῶον = καλύτερον, συμφερώτερον. — κατὰ στρατὸν = εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ στρατοπέδου. — δῶρα = γέρα. — ἀποαιρεῖσθαι· ἀφαιρεῖσθαι. — ὅς τις· ἀναφ. ὑπόθ. πρότασις. = εἴ τις... — ἀντίον σέθεν = ἐναντίον σου. — δημοβόρος = ὁ κατατρώγων τὰ δημόσια, ἀρπακτικὸς (δῆμος + βορά, βιβρώσκω). 'Ο κατ' ὄνομαστικὴν χαρακτηρισμὸς καὶ ἐν γένει ἡ ἀνακόλουθος κατασκευὴ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὴν ἐξαψίν τοῦ 'Αχιλλέως. — ἐπεί· αἰτιολογεῖ τὸ δημοβόρος ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπηκόων του. — οὐτιδανὸς = μηδαμινός, τιποτένιος. — ἡ γάρ· ἐνν. ἀλλως· τουτέστιν: ἂν δὲν εἶχες οὐτιδανούς ὑπηκόους. — ὕστατα = διὰ τελευταίαν φοράν. — λωβήσαιο ἀν = θὰ ἔκαμνες ἀτιμίαν· ᾧ λωβάομαι λώβῃ).

233 - 244 : — ἐκ τοι ἐρέω· Α 204. — ἐπὶ = πρὸς τούτους, προσθέτως εἰς τὸν λόγον μου. — τὸ μὲν = τὸ δόποιον βεβαίως. — ὁ δῖος = ὁ κλαδὸς. — φύω = φυτρώνω. — τομῇ = ὁ κορμὸς ἀπὸ τὸν δόποιον ἐκόπη (τέμνω). — ἀναθηλέω = θάλλω, βλαστάνω. — περὶ = τριγύρω. — ἐ = αὐτό, δηλ. τὸ σκῆπτρον. — χαίλκὸς = τὸ δρειχάλκινον ἐργαλεῖον. — λέπω = ξεφλουδίζω (λεπίς). — μὶν = τοῦτο, τὸ σκῆπτρον. — φορέω = κρατῶ διαρκῶς (θαμιστ. τοῦ φέρω). — δικασπόλος = ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον. — αἱ Θέμιστες = οἱ νόμοι, ἡ γνῶσις τοῦ δικαίου. — ἐρύομαι = σφύζω, διαφυλάττω. — πρὸς Διός = κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός. — ὁ δὲ = οὗτος δέ. — ἡ ποτε = ἀναμφιβόλως κάποτε. — ποθῇ 'Αχιλλῆος ἔξεται = θὰ ποθήσουν τὸν 'Αχιλλέα, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀπουσίαν τοῦ 'Αχιλλέως (ἡ ποθῇ παράλληλος τύπος τοῦ πόθος). — ἀχνυμαι Α 103. — χραισμέω· Α 28. — εὔτ(ε) ἀν = ὅταν. — ὑφ' "Εκτορος" ποιητ. αἴτ. εἰς τὸ πίπτωσιν. — ἀνδροφόρος = ὁ φονεύων ἀνδρας, φονικός. — ἐνδοθι = μέσα σου. — ἀμύνσσω = ξεσχίζω, σπαράττω (ἀμυχή). — χωό-

μενος· Α 44.— ὁ τ(ε)· ὅς τε· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. Δηλ. θὰ θλί-
βεσαι σύ, διότι δὲν ἐτίμησες...— τίω = τιμῶ.

β') Παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως κατὰ τὴν σύνθεσιν : ἀπὸ - αἱρεῖ-
σθαι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἰρύαται, μιν.

γ') οἰνοβαρές : 'Η ὑπερβολικὴ οἰνοποσία ἔθεωρεῖτο κακὸν καὶ
διὰ τοῦτο ὁ Ἀχιλλεὺς ὀνειδίζει τὸν ἀντίπαλόν του μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτό.-
μέγαν ὄρκον : 'Ἐπίσημον ὄρκον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συνήθεις δια-
βεβαιώσεις. Τοιοῦτος ἐπίσημος ὄρκος διὰ τούς βασιλεῖς ἥτο νὰ ὄρκι-
σθοῦν εἰς τὸ σκῆπτρόν των.— σκῆπτρον : Σύμβολον ἀρχόντων καὶ ἐν
γένει ἐπισήμων προσώπων. Οἱ ἀρχοντες τὸ ἐκράτουν πάντοτε (φορέσσονται)
εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις, ἐκτάχτως δὲ καὶ ὅμιλοῦντες εἰς τὴν
ἀγοράν ἐκράτουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀγορεύσεως σκῆπτρον, τὸ ὅποῖον
ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων ἥσαν
πολλάκις χρυσοποίικιτα (κατωτέρω : A 246).— χαλκός : Τὸ μέταλλον,
τὸ ὅποῖον ὁ "Ομήρος λέγει χαλκὸν καὶ τὸ ὅποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς
ὅπλα καὶ σκεύη, ἥτο ὀρείχαλκος, ἐφ' ὃσον ὁ καθαρὸς χαλκὸς εἶναι ἀκα-
τάλληλος διὰ κατασκευὴν στερεῶν ἀντικειμένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ
Ομήρου ἥτο γνωστὸς καὶ ὁ σίδηρος.— δικασπόλοι, οἱ θέμιστας πρὸς
Διὸς εἰρύαται : Οἱ ἀνθρώποι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ἐπίστευον, ὅτι ὁ βα-
σιλεὺς ἔχει λάβει ἀπὸ τὸν Δία τὴν ἐντολὴν νὰ ἀπονέμῃ τὸ δίκαιον καὶ
συγχρόνως τοὺς ἀγράφους τότε νόμους (τὰς θέμιστας), ἐπὶ τῇ βάσει
τῶν ὅποιων ἐδίκαζε τοὺς ὑπηκόους του.— "Ἐκτορος ἀνδροφόροιο : 'Ο
Ἐκτώρῳ ἥτο ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Πριάμου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ
Τρωικοῦ στρατοῦ. 'Αναφέρεται ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ εἰς τὴν
ἔξτιττην τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ
ἔπους. 'Ως πολεμιστὴς καὶ ὡς ἀνθρώπος εἶναι ἡ συμπαθεστέρα μορφὴ
τῆς Ἰλιάδος καὶ ὅλαι του αἱ πράξεις ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν εὔγενῆ σκοπὸν νὰ
σώσῃ τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Τροίας.

245 - 284

α') 245 - 253 :— ποτὶ = πρός· συναπτ. γαίη·— βάλλω = βίπτω
θέτω.— ἥλος = καρφὶ τοῦ ὄποίου τὸ ἐπάνω πλατύ μέρος κοσμεῖ τὸ σκῆ-

πτρον) — πεπαρμένος ῥ. πείρω = διαπερῶ, καρφώνω (περόνη).— ήδυεπής = γλυκὺς εἰς τὴν ὄμιλίαν του· ἐπίθετον τοῦ Νέστορος.— ἀν(α)-
δρούω = ἀναπηδῶ, ἐγείρομαι ταχέως.— λιγὺς - εῖα - ὁ = ὁ ἔχων κα-
θαρὰν φωνήν, εὔγλωττος.— ἀγορητής=βήτωρ (ἀγοράομαι).— τοῦ καὶ
ἀπὸ γλώσσης· καὶ ἀπὸ γλώσσης τοῦ...— γλυκίων· κτγρ. εἰς τὸ
αὐδῆ.— αὐδή = ὡς ὄμιλία.— τῷ = κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του.—
μέροψ=θυνητός (μόρος = θάρυτος).— ἐφθίατο· φθίνω = παρέρχομαι,
χάνομαι.— οἱ ἄμμα· ἄμμα οἱ = συγχρόνως μὲ αὐτόν.— τράφεν ἦδε
ἐγένοντο = ἐτράφησαν καὶ ἐγεννήθησαν· σχῆμα πρωθύστερον.— ἡγά-
θεος = ιερώτατος (ἄγαν + θεός).— μετὰ τριτάτοισιν = ἐπὶ τῆς τρί-
της γενεᾶς.— στ. 253 ώς στ. 73.

254 - 273 :— ὡς πόποι· ἐπιφών. θλίψεως = πώ ! πώ !— ἥ = ἀλη-
θῶς.— Ἀχαιΐς γαίη· κυρ. ὡς χώρα τῶν Ἀχαιῶν· ἐδῶ = ὁ λαὸς τῶν
Ἀχαιῶν.— ἵκάνω = φθάνω, ἐπέρχομαι.— γηθέω = χαίρω, εὐφραίνομαι
(γαίω, γάFιω, Λατ. gaudeo). κεχαροίατο· ῥ. χαίρω.— σφῶν=διά
σᾶς τοὺς δύο. Πρβλ. A 216.— μάρναμαι = πολεμῶ. Ἐδῶ ἀντιστοιχεῖ
μὲ τὸ νεοεληνικὸν τσακώνομαι.— περὶ ἑστέ = ὑπερέχετε.— βουλήν=
κατὰ τὴν σκέψιν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν· αἵτ. τοῦ κατά τι.— ἀρέιων =
καλύτερος, ἀνδρειότερος.— δμιλῶ = συναναστρέφομαι, σχετίζομαι.—
καὶ οἱ γε = καὶ αὐτοὶ ἐν τούτοις.— ἀθερίζω = δίδω ὀλίγην σημασίαν,
περιφρονῶ.— οὐ γάρ· ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀρείοσιν.— ἴδωμαι· ὡς ὑπτικ
μὲ σημασίαν μέλλοντος.— ποιμὴν λαῶν=ἀρχηγός, ἡγεμὼν λαοῦ.
— ἀντίθεος = ἀντιπαραβαλλόμενος μὲ θεούς, ισόθεος.— ἐπιείκε-
λος = δύμοιος. Πρβλ. θεοίκελος A 131.— δή = πράγματι.— κάρτι-
στος· κράτιστος = γενναιότατος· καρτίστοις = πρὸς γενναιοτάτους ἀν-
τιπάλους.— ἐπιχθόνιος = ὁ ἐπὶ τῆς χθονός, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρω-
πος.— δ φήρ-ρός· θηρ = θηρίον.— δρεσκῶι = κάτοικοι τῶν ὁρέων
(ὅρος+κεῖμαι).— ἐκπάγλως· A 146.— ἀπόλλυμι=ἀφανίζω.— τοῖσι
μεθομίλεον = μετὰ τοῖσιν δμίλεον.— τηλόθεν = μακρόθεν.— ἀπίνη
γαῖα = μακρυνὴ χώρα.— κατ' ἔμ' αὐτὸν = ως ἀνεξάρτητος ἡγεμών,
μὲ τὸ ἰδικὸν μου στράτευμα.— κείνοισι· συναπτ. μαχέοιτο. ῥῆμ. μα-
χέομαι - μάχομαι.— βροτὸς = θυνητός (μόρος, Λατ. mors - tis).—
καὶ μὲν = καὶ ἐπὶ πλέον. Δηλ. ὅχι μόνον μὲ ἐκάλεσαν ως συμπολεμι-
στήν, ἀλλὰ ἤκουον καὶ τὰς συμβουλάς μου.— βουλέων· βουλῶν.— ξύ-
νιεν· ξυνίεσαν = ἐλάμβανον ὑπ' ὅψιν.

274 - 284 : ὕμμεις . — ἀποαιρεο· ἀφαιροῦ· Α 230. Μετὰ δύο αἰτιατ. : κούνηρ—τόνδε.—ἀγαθός περ ἔων· Α 131. — ὡς πρῶτα = ἀφοῦ κατ' ἀρχήν.—γέρας· κτηρ. — ἀντιβίην = ὡς ἐχθρός, μὲ πεῖσμα.—ἔμμορε· πρκμ. τοῦ μείρομαι = λαμβάνω μέρος, ἔχω.—κῦδος· Α 122.—(ἐ)γείνατο=ἔγεννησε· γείνομαι = γεννῶμαι.—φέρτερος. Α 186.—πλεόνεσσιν· πλείοσιν.—λίσσομαι· Α 15.—Ἀχιλλῆι· συναπτ. τῷ χόλῳ = τὴν ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως ὄργήν σου.—μεθίημι = ἀφίνω, καταπαύω.—δς μέγα... Ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: δς πέλεται μέγα ἔρκος πολέμου κακοῖ πᾶσιν Ἀχαιοῖς.—τὸ ἔρκος = περίφραγμα, προπύργιον (εἰργω). Μετφρ. ἐπὶ ἔξοχων ἡρώων = ὑπερασπιστής. — πέλομαι = εῖμαι.

β') Ἰδιάζοντες τύποι συγκριτικῶν : γλυκίων (γλυκύς), ἀρείων (ἀγαθός), πλέονες (πολλοί).

— φ ἀντὶ θ εἰς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον : φήρ ἀντὶ θήρ.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, τρίτατος, κεχαροίατο .

γ') Νέστωρ : Ἡτο υἱὸς τοῦ Νηλέως, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ γηραιότερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Τροίας. Ἀν λάβωμεν ὑπ' ὅψει τοὺς στίχ. 250 - 252, θὰ ἥτο περίπου 75 ἑτῶν. Οἱ ὥραιοι ὁμηρικοὶ στίχοι 248 - 249 τὸν ἔνυμον ὡς ὑπέροχον ὄμιλητήν. Μὲ τρεῖς φραστικούς τρόπους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς τὴν θαυμαστὴν εὐφράδειαν τοῦ Νέστωρος : ἥδυεπή τὸν χαρακτηρίζει διὰ τὴν ἐν γένει γλυκύτητα τοῦ λόγου του, λιγὸν διὰ τὸ κανονικὸν ὑψὸς τῆς φωνῆς καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἀρθρωσιν. Ἐπὶ πλέον δὲ τὸν ῥέοντα καὶ ἡχηρὸν στίχον 249 περιγράφει τὴν γοητείαν, ἥτις κατεῖχε τοὺς ἀκροατάς, ἐφ' ὅσον δ Νέστωρ ὠμίλει.—ἐν Πύλῳ : Τὸ βασίλειον τοῦ Νέστωρος περιελάμβανε τὴν μέσην καὶ μεσημβρινὴν Ἡλείαν καὶ μέρος τῆς Μεσσηνίας. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασίλειον τοῦ Νέστωρος Πύλος δὲν ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς Πύλου τῶν ἴστορικῶν χρόνων, ὀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τριφυλίας πρὸς νότον τοῦ Ἀλφειοῦ.—Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ : Συνετώτατα δ βασίλεὺς τῆς Πύλου ὑποδεικνύει εἰς τοὺς δύο ἐρίζοντας ἀρχηγούς, ὅτι διαφωνίαι καὶ ἔριδες μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ γίνονται πρὸς δρελοῖς καὶ πρὸς χαράν τῶν ἀντιπάλων.—Πειρίθοον, Δρύαντα... Πολύφημον : Οἱ ἥρωες οὐ-

τοι ἀνῆκον εἰς τὸν Θεσσαλικὸν λαὸν τῶν Λαπιθῶν, οἵτινες ἔγιναν περίφημοι διὰ τὸν πόλεμόν των ἐναντίον τῶν Κενταύρων. Ἰδιαιτέρως εἶναι γνωστὸς ὁ Πειρίθους, δοστις ὑπῆρξε καὶ φίλος τοῦ Θησέως καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Ἐπίσης ὁ Πολύφημος ἀναφέρεται ως εἰς ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν.—**Θησέα τ' Αἰγείδην:** Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὅποιων, ως γνωστόν, ἥρως ἦτο ὁ Θησέus, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως, εἶχον παράδοσιν ὅτι ὁ Θησέus ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν κατὰ τῶν Κενταύρων.—**Φηρστὸν δρεσκῷοισι:** Πιθανώτατα ὑπονοοῦνται οἱ Κένταυροι, αἱ περίεργοι αὐταὶ διψυεῖς μορφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας κατὰ τὸ ἡμίσυ ἄνδρες καὶ κατὰ τὸ ἡμίσυ ἵπποι. Οὗτοι διέμενον εἰς τὰ Θεσσαλικὰ ὅρη (δρεσκῷοι). Οἱ μῦθοι ἀνέφερεν ὅτι οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Κενταύρων προσκληθέντες εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου μετὰ τῆς Ἰπποδαμείας ἤθελησαν νὰ ἀρπάσουν τὴν νύμφην καὶ ἄλλας γυναικας. Συνήφθη τότε μάχη μεταξὺ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων. Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην. Πλεῖστοι ἀρχαῖοι ναοὶ ἐκοσμοῦντο μὲν γλυπτὰς παραστάσεις τῆς κενταυρομαχίας (ἀέτωμα ναοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, μετόπαι Παρθενῶνος, ζωφόρος Θησέου κ.ἄ.).—**ῷ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν:** Μεταξὺ τῶν σκηνπτούχων βασιλέων ὁ Ἀγαμέμνων εἶχε τὸ κῦδος νὰ είναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας. Καὶ ἐφ' ὃσον ὁ Ζεὺς τοῦ ἔδωσε τὸ ἔνδοξον τοῦτο ἀξίωμα, οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ὀφείλουν νὰ σέβωνται τὰς θελήσεις του.

—Κρίνατε ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Νέστορος, ἐὰν ὁρθῶς τὸν χαρακτῆριζει ὁ Ὁμηρος ἢ δυεπιῆ.

285 - 305

α') 285 - 291 :—**στ. 285** ως Α 129.—ναι δή γε = ναι βεβαίως.—κατὰ μοῖραν = ὁρθῶς.—περὶ ἔμμεναι· Α 258.—κρατέειν = νὰ ἔχῃ ίσχύν.—ἀνδρεσσειν = νὰ ἔξασκῃ βασιλικὴν ἔξουσίαν.—σημαίνειν = νὰ δίδῃ διαταγάς.—ἄτινα οὐ πείσεσθαι = ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τὸν ὑπακούῃ εἰς αὐτά, ἥτοι εἰς τὰς ἔγωγες τικὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις.—δῖω· οἴομαι. —**αἰχμητῆς**· Α 152.—τίθημι = καθιστῶ, κάμνω.—τούνεκα = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—προθέουσι = ἐπιτρέπουσι. Πιθανῶς ἀντὶ προτιθέασι.—**δημειός** = ὕβρις.

292 - 303:—**νποβλήδην** = διακόπτων αύτὸν (νποβάλλω).—**ούτειδανός**. Α 231.—πᾶν ἔργον = εἰς πᾶν ἔργον, εἰς ὅλα.—**ὑπείκω** = ὑποχωρῶ. — ἄλλοισιν δὴ = εἰς ἄλλους οἵουσδήποτε. — **ἐπιτέλλομαι** = προστάζω. — μὴ γάρ = πάντως δχι.—δῖα A 170.—ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι = βάλε εἰς τὸν νοῦν σου. Συνήθης ἔκφρασις παρ' Ὁμηρω. — ἐγώ γε οὐ μαχήσομαι χερσὶ = ἐγώ, ὡς Ἀχιλλεύς, δὲν θὰ καταδεχθῶ νὰ ἔλθω εἰς χεῖρας.—μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες=μου ἐπήρατε ὅ, τι μου ἐδύσατε. — τῶν δὲ ἄλλων = ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως, δηλ. λαφύρων.—ἀνελῶν οὐκ ἀν φέροις = δὲν θὰ σηκώσῃς τίποτε, διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσῃς. —εἰ δ' ἄγε· συμπληρ.: εἰ δὲ βούλει, ἄγε. — **πειρῶμαι** = κάμνω ὅποπειραν, δοκιμάζω.—**αἴψα** = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμήν.—κελαινὸν = μαῦρον.—**έρωέω** = ἐκρέω μὲ δρμήν.

304 - 305 : — **τώ γε** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**ἀντίβιος**. A 278.—**ἀνστήτην**· δυϊκ. ἀόρ. τοῦ ἀνίσταμαι.—**λῦσαν** = διέλυσαν.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου εἶπον ἐκ θέμ. Φειπ: ἐΦειπες - ἐειπες.

—Ο ἀόρ. τοῦ γιγνώσκω εἰς τὴν ὑποτακτ. κατ' ἐπέκτασιν : γνώω,, γνώσι.

—Νὰ ἀγαγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ὅττι**, **ἀέκοντος**, **ἐμεῖο**.

γ') ἐπεί μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες : 'Ο Ἀχιλλεύς γενικεύει τώρα τὴν δργήν του ἐναντίον ὅλων πῶν παρισταμένων, διότι δὲν τὸν ὑπεστήριξαν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοιουτοτρόπως ἔγιναν σχεδὸν συνένοχοι τῆς ἀδικίας τοῦ Ἀτρείδου. Διὰ τοῦτο καὶ κατωτέρω ἡ ἀπειλὴ ἀποβλέπει εἰς ὅλους τοὺς παρόντας (ἵνα γνώσι καὶ οἶδε).—τῶν δ' ἄλλων : Τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐπῆρεν δὲν διοίσεις δὲν διαφέρους πόλεις, τὰς ὅποιας ἐκυρίευσεν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς δέσμα εἰς αὐτὸν ἔδωσαν ὡς γέρα οἱ Ἀχαιοί.

—Ἀγαγωρίσατε τὰς βασικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνθρωπίτριας ἀδιναμίας τῶν δύο ἀρχηγῶν.

α') 121 - 129 : αῦτε· αὖ = πάλιν, ἐξ ἄλλου. — λευκώλενος = ἔχουσα λευκὰς ὡλένας, γενικῶς λευκὰς χεῖρας. Ἐπίθ. ὥραίων γυναικῶν. — ἄγγελος· κατγρ. — εἰδομαι = παρουσιάζομαι ὑπὸ ἄλλην μορφήν, φαίνομαι ὡς... — ἡ γαλόως = ἀνδραδέλφη. — ἡ δάμαρ - τος = οὐκοδέσποινα, σύζυγος (βίζ. δεμ. - δόμος + ἀρτ. - ἀρτύω): Κυρίως = ἡ κοσμοῦσα τὸν οἶκον.—τήν· ἀναφορ. — κρείων· Α 102. — Λαοδίκην· παράθεσις εἰς τὸ γαλόω, ἀλλὰ καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφ. τὴν ἐτέθη εἰς αἰτιατικήν. — τὸ εἶδος = τὸ πρόσωπον, ἡ μορφή. Άλτ. τοῦ κατά τι. — ἡ δίπλαξ = διπλῆ, χλαῖνα μὲ δύο ἐπιφανείας (δὶς + πλάξ = ἐπιφάνεια) — ἐνέπασσεν· δ. ἐμπάσσω = σκορπίζω, κεντῶ ἐδῶ κι' ἐκεῖ (πάσσω). — αἴθλος = ἀγών. — ιππόδαμος = ὁ δαμάζων ἵππους, γενναῖος πολεμιστής. — χαλκοχίτων = ὁ ἔχων χάλκινον θώρακα. — ἔθεν· Α 14.—ὑπὸ παλαμάων = κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν χειρῶν. — ἀγχοῦ· ἀγχι = πλησίον. — ὠκέα· ὠκεῖα, Α 58.

130 - 138 : — δεῦρο = ἐδῶ. — ίθι· εἰμι. — θεόσκελος = θεόπνευστος, θαυμάσιος (θεὸς - κέλομαι = ὠθῶ). — οἱ = αὐτοὶ πού... — φέρω = ἐπάγω, κινῶ. — δλοὸς = δλέθριος (δλε - δλλυμ). — λιλαίομαι = ἐπιθυμῶ σφοδρά. — οἱ δῆ = αὐτοὶ λοιπόν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οἱ πρόν. — ἔαται· ἥμαι = κάθημαι. — παρά· ὡς ἐπίρρ. = πλησίον. — πέπτηγεν = ἔχουν ἐμπηχθῆ. — ἡ ἔγχείη = τὸ δόρυ (παράλλ. τύπος τοῦ ἔγχος). — τῷ κε νικήσαντι· δοτκ. κτητ. Τὸ κε ἀδριστολ. = εἰς ὅποιον τύχῃ νὰ νικήσῃ. — κεκλήσῃ· καλοῦμαι = ὀνομάζομαι, εἴμαι. — ἄκοιτις = ἡ σύζυγος (ἀθρ. α + κοίτη. Πρβλ. καὶ ἄλοχος).

139 - 145 : ὁ ἴμερος = πόθος (ἴμερομαι). — τοκεὺς = γονεὺς (τέκ - τίκτω). — ἀργεννός = λευκός, λαμπρός (πρβλ. ἐναργής). — ἡ δθόνη = λινόν unctionα, ἀπὸ τὸ δποῖον γίνεται ὁ γυναικεῖος χιτών καὶ ἡ

καλύπτρα τῆς κεφαλῆς.—τέρην - ρενα - ρεν = λεπτός, τρυφερός· τέρεν δάκρυ = δάκρυ ἀπὸ τρυφερὰν ψυχήν, δάκρυ πόνου.—βοῶπις = ἡ μεγαλόφθαλμος (βοῦς + ῥίζ. ὠπ-). Ἐπίθετον γυναικῶν καὶ μάλιστα τῆς θεᾶς Ἡρας.—αἴψα = εὐθύς, γρήγορα.—ὅθι· οὖ = ἐκεῖ ὅπου.

146 - 160 : ἀμφὶ Πρίαμον = μαζὶ μὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, δηλ. τὸν Πάνθον, τὸν Θυμοίτην κλπ. — ὄζος = κλωνάρι, βλαστός. — πεπνυμένος = φρόνιμος (πέπνυμα = ἔχω πνεῦμα, νοῦν). — ἥκατο· ἥντο· ἥμαι· Γ 134.—δημογέροντες = μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων.—γήραϊ· δτκ. τῆς αἰτίας. — πολέμοιο δὴ πεπαυμένοι = μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας.—ἀγορητής· Α 248.—ἐσθλός = καλός, σπουδαῖος.—ἡ Ὕλη = τὸ δάσος.—δενδρέω ἔφεζόμενοι· ἔξομενοι ἐπὶ δένδρῳ.—ἡ ὄψ - ὄπος = ἡ φωνή.—λειριόεις = λεπτός, γλυκύς· (λειρίον = τὸ κρίνον· κυρίως λειριόεις = λεπτός καὶ τερπνὸς ὡς κρίνον).—ἰεῖσι· ἵημι = ἀφίνω, βγάζω.—τοῖοι = αὐτοί· οἱ ἐπίσημοι, οἱ σοβαροί.—ἥγητωρ = ἥγεμών, προύχων.—ἥκα = χαμηλοφώνως.—οὐ νέμεσις· οὐ νεμεσητόν ἐστι = δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον Ὑποκμ. τοῦ ἐστί : πάσχειν.—ἀμφὶ τοιῆδε γυναικὶ = διὰ μίαν τοιαύτην γυναικα.—αἰνῶς = καταπληκτικά.—εἰς ὥπα = εἰς τὸ πρόσωπον· κατὰ συνεκδοχὴν = εἰς τὴν ἐμφάνισιν.—καὶ ὡς = παρὰ τὴν θαυμαστὴν καλλονή της.—νέομαι = ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου.—τὸ τέκος (τίκτω, τοκεὺς) = τὸ τέκνον.—δπίσσω = κατόπιν, βστερα. — πῆμα λείπομαι = ἀφίνω συμφοράς.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : πολλέες, ἔσται, ἥκατο.

γ') Ἱρις : 'Η ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἡλέκτρας. "Οταν μεταφέρῃ μηνύματα τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐμφανίζεται συνήθως ὑπὸ ὅλην μορφήν. 'Εξαίρεται πάντοτε ἡ ταχύτης αὐτῆς : πόδας ὠκέα Ἱρις, ἀελλόπονς, ποδήρεμος, χρυσόπτερος. — Λαοδίκη : Καὶ ὅλοι ἀναφέρεται ὡς ἡ ὕραιοτέρα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου. — μέγαρον : Τὸ κυριάτερον μέρος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου, διόπου συνήθως γίνονται αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν. 'Αλλὰ καὶ ἡ βασίλισσα μὲ τὰς ἀμφιπόλους της δύναται νὰ παραμένῃ εἰς αὐτὸ ἐργαζομένη, ὥπως ἡ Ἀρήτη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀλκι-

νόου (ζ' Οδυσσείας). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἐδῶ νὰ ἐννοῆται συνεκδο-
γικῶς ὅλη ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος, ὅπότε πιθανώτατα ἡ Ἐλένη εἰργάζετο
εἰς τὸν θάλαμον, ἀπὸ τὸν ὄποιον καὶ ἔξηλθεν (ὁρμᾶτο ἐκ θαλάμου). Τὸν
τύπον τοῦ 'Ομηρικοῦ ἀνακτόρου ἴδε εἰς 'Οδύσσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952,
σελ. 74 καὶ αὐτόθι εἰκ. ἀρ. 3.—δίπλαξ χλαῖνα : 'Η χλαῖνα εἶναι τὸ ἔξω-
τερικὸν ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν, τὸ ὄποιον ἐπιφρίπτεται ἐπὶ τοῦ χιτῶνος,
στερεώνεται μὲ πόρρην καὶ τυλίγεται κατὰ βούλησιν εἰς τὸ σῶμα.—πο-
λέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους : 'Η ίκανὴ ὑφάντρια ἥδυνατο νὰ ποικίλῃ τὸ
ὕφασμα μὲ διάφορα σχέδια, παρμένα ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ τὴν καθημερινὴν
ζωὴν. 'Η Ἐλένη ἐπροτίμησε νὰ κεντήσῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν της εἰκόνας
ἀπὸ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, ὁ ὄποιος ἀμέσως τὴν ἐνδιέφερε (ἔθεν εἴνε-
κα).—χαλκοχίτων : Βλ. 'Οδύσσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 87.—ἔγ-
χεα μακρὰ πέπηγεν : Κατὰ τὴν διακοπὴν τῆς μάχης δ πολεμιστὴς ἐνε-
πήγυνεν εἰς τὴν γῆν τὸ δόρυ, τὸ ὄποιον εἶχεν ἐπίτηδες εἰς τὸ κάτω ἄκρον
αἰχμηρὰν προεξοχήν, τὸν σαυρωτῆρα. Τοιουτοτρόπως ἡτο προχειρότερον
νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ δ πολεμιστὴς εἰς περίπτωσιν αἰφνιδιασμοῦ. 'Ἐν τῷ
μεταξὺ δ στρατιώτης ἥδυνατο νὰ λάβῃ ἀναπαυτικὴν στάσιν κεκλιμένος
ἐπὶ τῆς ἀσπίδος.—αύτικα... ὁρμᾶτο : 'Η συγκίνησις τῆς Ἐλένης εἰς τὸ
ἄκουσμα ὅτι θὰ μονομαχήσουν οἱ δύο της σύζυγοι ἐκδηλώνεται εἰς τὴν
ταχύτητα, μὲ τὴν ὄποιαν ἐνδύεται καὶ ἔξερχεται ἐκ τοῦ θαλάμου.—οὐκ
οἶη : Ποτὲ βασίλισσαι ἢ ἄλλαι εὐγενεῖς γυναικεῖς δὲν ἐξέρχονται μόναι,
ἀλλ' ἀκολουθούμεναι ἀπὸ ἀμφιπόλους, μίαν ἢ περισσοτέρας. Περὶ ἀμφι-
πόλων καὶ δμωῶν βλ. 'Οδύσσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 77. Αἱ δύο
ἀμφίπολοι, αἱ ὄποιαι συνοδεύουν τὴν Ἐλένην, εἶχον ἀκολουθήσει τὴν
κυρίαν των ἀπὸ τὴν Ἐλλάδα καὶ ἔμενον πάντοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.
Σκαιαὶ πύλαι : 'Ἡτο ἡ κυρία εἴσοδος τοῦ τείχους τοῦ 'Ιλίου ἀριστερὰ
(σκαιὸς = ἀριστερὸς) τῆς πόλεως, ὅπόθεν ἐφαίνετο ἡ θάλασσα καὶ τὸ
στρατόπεδον τῶν 'Αχαιῶν.—τεττίγεσσιν ἕοικότες : 'Η φωνὴ τῶν τετ-
τίγων πολλάκις ἔξυμνεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. 'Αλλὰ εἶναι δύσ-
κολον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἀκριβῶς τοὺς ἔθελγεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐντό-
μου τούτου, ἡ ὄποια εἰς ἡμᾶς φαίνεται μονότονος καὶ ἐκνευριστική. Τὸ
ἐπίθετον λειριόεσσα λαμβάνεται ἐδῶ ἐπὶ ἀκουστικῆς ἐντυπώσεως, ἐνῷ
ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία ἐκφράζει αἰσθημα δράσεως.—ἐπὶ πύργον ιοῦ-
σαν : 'Αναθεν τὸν Σκαιῶν πυλῶν ὑπῆρχε πύργος, διότι ἐκεὶ τὸ μέρος
τῆς πόλεως ἦτο εὐπρόσβλητον. 'Ἐν γένει τὰ τείχη τῶν ἀρχαίων πόλεων
ἐνισχύονται κατὰ διαστήματα μὲ πύργους.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὄποιον παρουσιάζει καὶ ἔγκωμάζει ὁ ποιητὴς τὴν καλλονὴν τῆς Ἐλένης.

161 - 190

α') 161 - 170 : — ἔφαν· ἔφασαν, ἔφησαν.— φωνῇ = μεγαλοφώνως, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἡκα (στ. 155) συνομιλίαν τῶν ἀλλων γερόντων.—πάροιθε= ἐμπρός. Συναπτ. πρὸς τὸ ἐμεῖτο.—ἴζευ· ίζομαι.—δ πόσις -ιος = ὁ σύζυγος, ὁ ἀνδρας (ἥιζ. ποτ - πότνια, λατ. pot - possum).—οἱ πηοὶ = οἱ συγγενεῖς.—οὔτι = καθόλου.—μοι· δοτ. κρίσ. = κατὰ τὴν γνώμην μου.—ἔφορμῶ· μπτθ.= κινῶ ἐναντίον τινός.—ῶς μοι καὶ ἔξονομήνης· τὸ καὶ συνδ. : ὅφρα ἵδη... καὶ ἔξονομήνης. Ὁν τῷ μεταξὺ παρενεβλήθῃ ἢ παρένθ. : οὐτι... Ἀχαιῶν.—ἔξονομαίνω = ὀνομάζω, λέγω τὸ ὄνομα.—πελώριος = τεράστιος, πανύψηλος (πέλωρ = τέρας).—δς τις ἔστι· πλαγ. ἐρώτ.—δδε· δ Πρίαμος δεικνύει ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ἀνδρα.—ἡὗς· ἡὲνς = καλός, ὑπέροχος.—ῆ τοι = ἀλήθεια, τῷ ὄντι.—κεφαλῇ = κατὰ τὸ ἀνάστημα. Δοτ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ μείζονες. Ὁπὸ τὴν κεφαλὴν συνήθως φαίνεται ἡ διαφορὰ τοῦ ὕψους.—ἴασι· εἰσι.. γεραρὸς = ἐπιβλητικός, μεγαλοπρεπής.—γὰρ = πράγματι.

171 - 180 : — δῖος=θεῖκός, ὑπέροχος.— αἰδοῖος ἔστι=προκαλεῖς σεβασμόν.—έκυρδες-ή = πενθερὸς (socer).—δεινὸς = ὁ ἐμπνέων φόβον, εὐλάβειαν. Τὸ δεινὸς ἐπιτίνει τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰδοῖος. Ὁ σεβασμὸς τῆς Ἐλένης πρὸς τὸν πενθερὸν τῆς ἐγγίζει τὰ δρια τοῦ φόβου.—ῶς δφελεν = εἴθε, ἀμποτε.—ἀδεῖν μοι = νὰ μοῦ ἤρεσε, νὰ προτιμοῦσα· ḥ. ἀνδάρω = ἀρέσκω.—θάλαμον· συνεκδχ. = τὸ σπίτι μου.—γνωτοὶ = οἱ συγγενεῖς (ἥιζ. γενε - γίγνομαι).—τηλύγετος = νεαρός, ἀγαπητός.—ἥ δμηλική = αἱ συνομήλικοι.—έρατεινὸς = ἀγαπητός.—τά γε = αὐτὰ βέβαια, δηλ. νὰ προτιμήσω τὸν θάνατον.—τὸ = διὰ τοῦτο.—τέτηκα κλαίουσα = ἔχω λυώσει στὸ κλάμα· ḥ. τήκομαι.—ἀνείρομαι = ἐρωτῶ.—μεταλλάω = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω.—εύρὺ κρείων· Α 102.—δ δαήρ - δαέρος = ὁ ἀνδράδελφος.—αῦτε = ἐξ ἀλλού, καὶ μάλιστα.—ἴσκε· ἥη.—κυνῶπις = ἡ ἔχουσα βλέμμα κυνός, ἀδιάντροπη. Κατὰ γεν. κυνώπιδος, ὡς ἂν ἔλεγεν : δαήρ ἔσκεν ἐμοῦ κυνώπιδος.

181 - 190 : ἡγάσσετο τόν· ἄγαμαί τινα = ἐκφράζω τὸν θαυμασμόν μου διὰ κάπιοιν.—μοιρηγενῆς = ὁ γεννηθεὶς μὲ μοῖραν, καλότυχος (μοῖρα + γίγνομαι).—δλβιοδαίμων = εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν (δλβιος + δαίμων = ἡ τύχη).—ἢ ῥά νυ = ἀλήθεια λοιπόν.—δεδμήστο = εἶχον ὑποταχθῆ· δ. δάμνημι - δαμάω. 'Ο ὑπερσυντέλ. δηλώνει δτι οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ πολλοῦ ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἡκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—κοῦροι Ἀχαιῶν· ὡς καὶ υἱες Ἀχαιῶν = ἡ Ἀχαιὴν νεότης.—αιολόπωλος = ὁ ἔχων ταχεῖς πώλους, πολεμιστής μὲ γοργὸν ἄλογον (αἰόλλω = κινῶ ταχέως, αἰόλος + πῶλος).—λαοὶ = ὑπήκοοι.—ἐστρατόωντο· στρατάμαι = στρατοπεδεύω.—ἐπίκουρος = βοηθός, σύμμαχος.—ἔλέχθην· λέγομαι = συγκαταλέγομαι.—ἡμαρ - ατος = ἡμέρα.—ἀντιάνειραι = ἵσαι πρὸς ἄνδρας, γυναικες μὲ ἀνδρικὴν ψυχὴν καὶ δύναμιν.—ἔλικωπες· Α 98.

β') Ποίους ἄλλους τύπους τοῦ φημὶ μεταχειρίζεται ὁ "Ομηρος ;
—Πῶς σχηματίζονται τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ εἰμί;
—Ποίουν γραμματικὸν φαινόμενον ἀναγνωρίζετε εἰς τὸν τύπον
ἐστρατόωντο ;

γ') Θεοί νύ μοι αἴτιοί είσιν : Συχνὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὁμήρου εὑρίσκομεν τὴν ἡθικὴν ταύτην ἀντίληψιν, ὅτι δηλ. κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς κακῆς πράξεως δὲν εἰναι ἐκεῖνος ποὺ τὴν κάμνει, ἀλλ' ὁ θεός, ὅστις τὸν ὀθησεν εἰς αὐτήν.—εὔρυ κρείων : ὁ Ἀγαμέμνων χαρακτηρίζεται εὐρὺν κρείων δχι μόνον διὰ τὴν ἐδαφικὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους του (Α 102), ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβολήν, τὴν ὅποιαν ἤσκει εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.—ἄμφοτερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής : 'Ο ἵδεωδης τύπος βασιλέως τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς ἦτο νὰ ἔχῃ εὐγενικὴν ψυχὴν (ἀγαθός) καὶ νὰ διακρίνεται εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν (αἰχμητής). Τὸν στίχον τοῦτον ἐθαύμαζε κατ' ἔξοχὴν ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀνεγίγνωσκε πολὺ τὴν Ἰλιάδα καὶ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ δμοιάζῃ πρὸς τοὺς Ὅμηρικοὺς ἡρωας.—Φρυγία : Μικρὰ Φρυγία εἰναι ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας (Βιθυνία), εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκει καὶ ἡ Τροία. 'Εδῶ ἐννοεῖται ἡ Μεγάλη Φρυγία, ἡ πρὸς Α ἐνδοχώρα διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Σαγγαρίου.
—Μύγδων καὶ Ὀτρεύς : Εἰναι οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου 'Εκάβης.—Ἀμαζόνες : Κατὰ τὴν Ἐλληνικὴν μυθολογίαν ἡσαν αὗται

ἔθνος πολεμικῶν γυναικῶν, αἵτινες εἶχον ἔδιον κράτος παρὰ τὸν Θερμάδοντα ποταμὸν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον. Ἡ παράδοσις ἀνέφερε πολέμους τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς πλησίους λαούς καὶ ἐπίσης ἔκστρατείαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ὄποιαν ἡττήθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως. Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικόνισε τὰς ἔξαιρετικὰς αὐτὰς γυναικας εἰς περίοπτα ἀγάλματα (Ἀμαζόνων τοῦ Φειδίου, Ἀμαζόνων τοῦ Πολυκλείτου κ.ἄ.), εἰς ἀγγειογραφίας (δὲ Ἀχιλλεὺς φονεύων τὴν βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων Πενθεσίλειαν), ἢ παρέστησεν Ἀμαζόνων γυναῖκας εἰς τὰ γλυπτὰ τῶν ναῶν (ζωφόρος ναοῦ Φιγαλείας, ἀέτωμα ναοῦ Ἀσκληπιοῦ Επιδαύρου κ.ἄ.).

191 - 244

α') 191 - 198 : —δεύτερον· ἐπίρρ. συναπτ. πρὸς τὸ ἐρέεινε. —εἴπ· ἄγε μοι = ἔλα πές μου. —τόνδε... ὅδε· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἐπανειλημμένως τὸν Ὁδυσσέα, διὰ νὰ καθορίσῃ εἰς τὴν Ἐλένην διὰ ποῖον ἐρωτᾷ. —μείων κεφαλῆ· πρβλ. Γ 168: μείζονες κεφαλῆ. —ἰδὲ = καί. —ἰδέσθαι· συναπτ. πρὸς τὸ εὐρύτερος ὅμοισιν = κάμνει ἐντύπωσιν μέ... —τὰ τεύχεα = τὰ ὅπλα (τεύχω = ἐτοιμάζω). —οἱ· δοτ. κτητ. —πουλυβότειρα χθών = γῆ τρέφουσα πολλούς, εὐφορος (πολὺς + βοτὸν - βόσκω). —αὐτὸς δέ· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ τεύχεα. —οἱ κτίλοις = τὸ κριάρι. —ἐπιπωλέομαι· περιέρχομαι, πηγαίνω ἐδῶ κι' ἔκει· θαμιστ. τοῦ πέλεσθαι. —αἱ στίχεις = αἱ σειραί, αἱ τάξεις. —ἔτσκω = παρομοιάζω. Ἡ ἐπανάληψις τῆς παρομοιώσεως κτίλοις ὅς, ἀρνειῶ ἔτσκω γίνεται πρὸς μεγαλυτέραν ἔμφασιν. —πηγεσίμαλλος = ἔχων πυκνὸν τριχωμα (πήγην μι + μαλλός). —ὅις = πρόβατον. —τὸ πῶν - πώεος = τὸ κοπάδι. —ἀργεννός· Γ 141.

199 - 202 : —ἐκγεγαυῖα· ἐκγεγονιᾶ = γεννηθεῖσα ἀπό... —πολύμητις = πολυμήχανος, ἔξυπνος (πολὺς + μῆτις = σκέψις). πρβλ. μητίετα Ζεύς. —ἐν δήμῳ· Ἰθάκης = εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης. —κραναὸς = βραχώδης (κέρας, κράτος, κρανίον). —κραναῆς περ ἐούσης. ἡ ἀντίθ.: ἐνῷ δὲ Ὁδυσσεὺς προέρχεται ἀπὸ χώραν βραχώδη καὶ πτωχήν, εἶναι εὐφύεστατος καὶ σοφὸς ἀνθρωπος. —τὰ μήδεα = αἱ σκέψεις. —πυκνὸς = σοφός, φρόνιμος.

203 - 215 : —πεπνυμένος· Γ 148. —ἀντίον ηῦδα = ἀπήντησε· ῥ. αὐδάω = ὄμιλῶ. —ἡ μάλα = ναὶ ἀληθέστατα. —νημερτῆς = ὀλάθητος,

ἀκριβής (στερ. *νή* + ἀμαρτάνω), κατηγραμ. εἰς τὸ ἔπος.—σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης· ἔνεκα ἀγγελίης σεῦ = διὰ νὰ φέρῃ μήνυμα διὰ σέ. Τὸ σεῦ γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἀγγελίης.—ξεινίζω = φιλοξενῶ.—φιλέω = κάμνω φιλικάς περιποιήσεις πρὸς ἓνα ξένον, φιλεύω.—φυὴ = ἔξωτερική ἐμφάνισις. Ταύτην περιγράφει εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 210 - 211.—ἔδαην = ἔμαθα, ἐγνώρισα, ἀόρ. ἀχρ. ἐνεστ. (ρίζ. δα—, δαήμων, ἀδαής).—μῆδεα πυκνά· Γ 202. ‘Η σύνεσις τοῦ Ὀδυσσέως περιγράφεται εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 212 - 224.—Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν = ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων. (μέσ. ἀόρ. β' μτχ. ῥ. ἀγείρομαι, ἀγρόμενοι).—ἔμιχθεν· ἐμίχθησαν = ἤλθον εἰς ἐπαφήν, παρουσιάσθησαν.—στάντων = ὄσάκις ἐστέκοντο ὅρθιοι. ‘Η μτχ. γεν. ἀπόλυτος εἶναι καὶ γεν. διαιρετ., διότι οἱ δύο ἀνδρεῖς παρουσιάζονται μαζί: ἐξ αὐτῶν ὄσάκις.—ὑπείρεχεν = ὑπερεῖχεν.—ἄμους· αἰτ. τοῦ κατά τι.—ἀμφω ἔζομένω· ὀνομαστ. ἀπόλυτος ἀντὶ ἀμφοὶ ἔζομένοι.—γεραρός· Γ 170.—ὔφαινον μύθους καὶ μῆδεα = ὡμίλουν καὶ ἐξέφραζον τὰς σκέψεις των. Εἰς τὸ ὔφαινον περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς πλοκῆς τῶν σκέψεων.—πᾶσι = παρουσίᾳ ὅλων.—ἥ τοι = πράγματι, ἀλήθεια.—ἐπιτροχάδην = γρήγορα, σύντομα.—παῦρος = δλίγος (λατ. paulus).—λιγέως = μὲ σαφήνειαν, καθαρὰ (πρβλ. καὶ Α 248 « λιγὺς Πυλῶν ἀγορητής », δπου ἵδε καὶ σημ.).—πολύμυθος = φλύαρος, πολυλογῆς.—ἀφαμαρτοεπής = δ ὄμιλῶν ἀνοήτως.—γένει = κατὰ τὴν ἡλικιαν.—ὔστερος = νεώτερος.

216 - 224 :—ἀναισσω = σηκώνομαι. Τὸ ῥ. πάντοτε ἐπὶ ὄρμητικῆς κινήσεως. Ν' ἀποδοθῇ κατὰ τὴν μετάφρασιν ἡ χρῆσις τῆς εὐκτικῆς.—στάσκε = ἵστατο ἐπ' ἀρκετόν, θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ἵσταμαι. — ὑπαί· ὑπὸ = κάτω.—ἵδεσκε· θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ὅρῶ.—προπρηνές = πρὸς τὰ ἐμπρός.—νωμάω = κινῶ (νέμω).—ἀστεμφῆς = ἀκίνητος (στερ. α + στέμβω = σείω).—ἔχεσκε = ἐκράτει συνεχῶς. — ἄιδρις = ἀμαθής, ἀπειρος, ἀδέξιος (στερ. α + ἴδρις, οἴδα).—δ φῶς - τὸς = δ ἀνήρ. — ζάκοτος = δργίλος, ἀπότομος.—αύτως = ἀκριβῶς ἔτσι, οὕτε περισσότερον οὕτε διλιγώτερον.—ঢ়ψ-δπός· Γ 152.—μεγάλη = ἡχηρά.—εῖη· ἵημι = βγάζω.—χειμέριος = χειμερινός.—έρίζω = παραβγαίνω.—οὐ τότε... ἵδόντες· ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: οὐ γε τότε ὡδ' ἀγασσάμεθ' ἵδόντες ειδος 'Οδυσσῆος.—ἄγαμαι = θαυμάζω. Τὸ νόημα: ἀφοῦ τὸν ἡκούσαμεν νὰ ὄμιλῃ, μᾶς συνήρπασε τόσον δ λόγος του, ὥστε δὲν μᾶς ἔκαμε πλέον ἐντύπωσιν ἡ γεραρὰ ἐμφάνισίς του.

225 - 244 : — ἡῦς· Γ 167.—**ἔξοχος**=ἔξέχων, διακρινόμενος.—τανύπεπλος = ἔχουσα μακρὸν πέπλον (ταν-, τανώ+πέπλος). Κυρ. : ἡ ἔχουσα τεταμένον τὸν πέπλον, ἦτοι τὸ φόρεμα. ’Επίθ. ἐκφράζον τὴν γυναικείαν χάριν καὶ κομψότητα.—**ἔρκος** Α 284.—έτερωθεν· εἰς ὅλο μέρος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν.—οἱ ἀγοὶ = οἱ ἡγεμόνες (ἄγω).—**ἡγερέθομαι** = συναθροίζομαι (ἀγερ — ἀγέρω). — γνοίην κεν = θὰ ἡδυνάμην νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω.—καὶ τ' ούνομα = καὶ ὅν τὸ ὄνομα.—μυθοῦμαι = λέγω.—δοιὼ = δύο.—κοσμήτωρ· Α 16.—πύξ = εἰς τὴν πυγμήν· ἐπίρρ. (λατ. rugna).—**αὐτοκασίγνητος** = ὁ αὐτάδελφος.—τῷ· δυϊκ. ἀναφ. ἀντων.—μοι· συναπτ. πρὸς μία, δῆλ. ἐγέννησεν αὐτοὺς ἡ ἴδια μητέρα ποὺ ἐγέννησε καὶ ἐμέ.—γείνατο· γείνομαι = γεννῶμαι, γεινάμην = ἐγέννησα.—έσπεσθην· ἐσπόμην· ἐπομαι.—**έρατεινός**· Γ 175.—δεύρω· δεῦρο.—ἐποντο· πληθ. μετὰ τὸν δυϊκ. ἐσπέσθην.—νέεσσο· ἔνι· ἐν νανσι.—αὗτε· ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ μέν.—καταδύομαι μάχην = κατέρχομαι εἰς τὴν μάχην.—τὰ ὄνειδεα = αἱ κατηγορίαι, αἱ ὕβρεις.—ἄ μοι ἔστιν· τὸ μοι δοτκ. ἀντιχαρ. = τὰ ὄποια εἰναι εἰς βάρος μου, τὰ ὄποια ἔχω ἐπάνω μου.—**κάτεκχε**· κατεῖχεν = ἐκάλυπτε.—**φυσίζος** = φύουσα σπόρους, γεννήτρια (φυ-, φύω + ζεια).—αἴα = γαῖα.—αὕθι = ἐκεῖ.

β') Τύποι παραχ. τοῦ γίγνομαι : γεγαώς, γεγάασι.

—’Επικοδς τύπος τῆς προθέσ. ὑπέρ : ὑπείρ καὶ ἐν συνθέσει : ὑπείρεχε.

—”Αλλοι τύποι τῆς προθέσ. ὑπό : ὑπαί, ὑπο.

—Συνήθης χρῆσις τοῦ ἐπιφρ. πολλάκι (πολλάκις)

—’Επικοδς τύπος τοῦ διετός, δύο : δοιοὶ (πληθ.) καὶ δοιὼ (δυϊκ).

—’Ανώμαλος ἀναδιπλασιασμὸς εἰς τὸ δεῖδια (δέδια).

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἥλυθε, σεῦ, τώ.

γ') Διός ἐκγεγαυῖα : Κατὰ τὸν μῦθον ἡ ‘Ελένη εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ τὸν Δία καὶ τὴν Λήδαν, σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω.—’Ιθάκης κραναῆς περ ἔούσης : Συχνὰ δ Ὁμηρος τονίζει ὅτι ὁ πολυμήχανος ἥρως τοῦ Τρωικοῦ πολέμου Ὁδυσσεύς, ὁ καταπλήξας τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἔχθροὺς μὲ τὴν εὐφυτῶν του καὶ τὴν πολιτικήν του σύνεσιν, προήρχετο ἀπὸ τόπον πτωχὸν καὶ ἀσήμαντον.—σεῦ ἔνεκ’ ἀγγελίης : ‘Ο Ὁδυσσεύς καὶ ὁ Μενέλαος ἥλθον εἰς Τροίαν, διὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν ‘Ελένην καὶ τοὺς

θησαυρούς τοὺς κλαπέντας ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἀντιμάχου, τὸν ὁποῖον ὁ Πάρις ἐδωροδόκησεν, ἀπέτυχεν ἡ ἀπόπειρα νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς ἡ διαφορὰ καὶ διὰ τοῦτο ἔξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τῆς Τροίας.—ἐπιτροχάδην ἀγόρευεν : Δὲν ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ταχύτητα τοῦ λόγου, ἡ ὁποία εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν εἶναι ἐπαινετή, ἀλλὰ τὴν ἱκανότητα τοῦ Μενελάου νὰ διατυπώῃ γρήγορα τὰς σκέψεις του μὲ τρόπον περιληπτικὸν καὶ σαφῆ.—ἄλλ’ ὅτε δὴ ἀνατίξειεν Ὁδυσσεύς : Οἱ στ. 216 - 224 ἀποτελοῦν ἀριστούργηματικὴν περιγραφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης. Ἐπὶ πλέον ἡ παρομοίωσις τῶν λόγων τοῦ Ὁδυσσέως πρὸς νιφάδας χειμερινὰς προκαλεῖ τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὴν πυκνότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἥρως τούτου.—Ἄιαντα : Ἰδὲ Α 138.—Ἴδομενεύς... θεὸς ὁ : Καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Κρητῶν δὲν ὑστερεῖ εἰς μεγαλοπρέπειαν. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἴδομενέως εἰς τὴν Λακεδαιμονία (διόπτε Κρήτηθεν ἵκοιτο) ὑπενθυμίζουν τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἡ ὁποία καὶ ἐν τῇ παραδόσει ἀναφέρεται καὶ ἐν τῆς ἴστορίας ἀποδεικνύεται. Θεσμοὶ καὶ ἔθιμα κοινὰ ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο λαῶν καὶ κατὰ τοὺς ἴστορικους χρόνους.—Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης : Εἶναι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς Ἐλένης ὄνομαζόμενοι καὶ Διόσκουροι, διότι ἐγεννήθησαν, δπως καὶ ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας. Ἐδῶ παρίστανται καὶ οἱ δύο ὡς θυνητοὶ (τοὺς δ' ἥδη κάτεχεν φυσίζοος αἴα). Ἀλλὰ κατ’ ἄλλον μῦθον μεταγενεστέρων χρόνων δ Πολυδεύκης εἶχε γεννηθῆ ἀθάνατος καὶ ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν του μὲ τὸν ἀδελφὸν του κατὰ παραχωρήσιν τοῦ Διός ὡστε διαδοχικῶς ἔμενεν ὁ καθεὶς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν "Ἀδην" καὶ μίαν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζωήν.

— Ποίας βασιλικὰς ἀρετὰς ἀποδίδει ὁ "Ομηρος εἰς τοὺς διαφόρους Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας ;

— Ποῖον συναίσθημα κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἐλένης ἀπ’ ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς συνομολίας τῆς μὲ τὸν Πρόιαμον .

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως ἡ σκηνή, ἡτις λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν Πυλῶν.

α') 1 - 8 :—**ἔνθα**· χρον. = πότε.—**αῦ** = πάλιν, δέ. Τὸ αῦ ὡς μετβτκ., ὅταν ἡ ὅλη διήγησις ὑποδιαιρῆται εἰς μέρη.—**ἐκδηλος** = περιφανής.—μετὰ πᾶσιν = μεταξὺ πάντων.—**δαῖε**. μτβτκ. = ἔχαμε νὰ λάμπῃ ὑποκυ. ἡ Ἀθηνᾶ.—ἡ κόρυς-θος = ἡ περικεφαλαία. —**οἱ** συναπτ. πρὸς τὸ κόρυθος ὡς δοτκ. κτητ.—**ἀκάματον** = ἀκούραστον, ἀσβεστον.—**δπωρινὸς** = ἐμφανιζόμενος κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους.—**ἐναλίγκιος** = ὅμοιος.—**λαμπρόν** ἐπίρρ. = λαμπρά.—**παμφαίνω** = λάμπω, φαντάζω.—**λελουμένος** Ὁκεανοῖο = ἀνατέλλων ἀπὸ τὸν Ὁκεανόν. Ἡ γενικ. τοπ. καὶ διαιρ. Κατὰ λέξιν : ποὺ ἐλούσθη εἰς τὸν Ὁκεανόν, ἀπὸ τὰ νερά τοῦ Ὁκεανοῦ.—**τὸ κάρ - κρατός** = ἡ κεφαλή.—**ἀπὸ κρατός** τε καὶ ὄμων· ἐπανάληψις τῆς ἐννοίας : κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος.—**ὅρνυμι**· μεταβατ. = κινῶ, ὠθῶ.—**κλονεομαι** = καταδιώκομαι, ὠθοῦμαι (κλόνος = κίνησις, θόρυβος).

9 - 13 :—**ἀφνειδὸς**=πλούσιος.—**ἀμύμων** = ἄψιγος, εὐγενὴς (στερ. α + μῶμος).—**ἥστην**· ἥτην δυϊκ. παρατατ. τοῦ εἰμί.—**πᾶσα μάχη** = κάθε εἶδος μάχης.—**τῷ** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**οἱ τῷ Διομήδει**.—**ἀποκριθέντε** = ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὴν παράταξίν των.—**ἀφ' ἵππουιν** = ἀπὸ τῶν ἀρμάτων.—**ἀπὸ χθονός**· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀφ' ἵππουιν.—**ὅρνυτο**· ὅρνυμαι = κινοῦμαι ὁρμητικά, ὁρμῶ.

14 - 24 :—**σχεδὸν** = πλησίον.—**προΐημι** = ἔξαπολύω, ῥίπτω πρὸς τὰ ἐμπρός.—**δολιχόσκιον** = ἔχον μακρὸν ξύλον, μακρόν (δολιχός = μακρός· τὸ β' συνθ. ἄγνωστον).—**ἀκωκῇ** = αἰχμῇ (ἀκίς - ἀκή). Κατ' ἀναδίπλ. : ἀκωκῇ).—**χαλκῶ**. συνεκδχ. ἀντὶ χαλκέω ἔγχεω.—**τοῦ**· συναπτ. πρὸς τὸ χειρός.—**ἄλισον** = μάταιον, χωρὶς ἀποτέλεσμα.—**βέλος** = τὸ μακρόθεν ῥίπτόμενον ὅπλον (βάλλω).—**μεταμάζιον** = μεταξὺ τῶν μαστῶν.—**ῶσε** = τὸν ἔσπρωξε καὶ τὸν ἔρριψε· ῥ. ὠθῶ.—**ἀπόρουσσε**· ῥ. ἀπορούω = πηδῶ μακράν.—**ὁ δίφρος** = τὸ μέρος τοῦ ἀρματος, ὅπου ἴσταται ὁ πολεμιστής καὶ ὁ ἡγίοχος, τὸ ἄρμα.—**οὐδ'** ἔτλη = καὶ

δὲν εἶχε τὴν τόλμην.—περιβαίνω = κινοῦμαι πέριξ τινός, διὰ νὰ τὸν ὑπερασπίσω, προστατεύω.—κταμένοιο· μετχ. παθητ. ἀόρ. β' τοῦ κτείνω.—οὐδὲ γάρ οὐδέ· ἡ ἐπανάλ. οὐδὲ - οὐδὲ ἐντείνει τὴν ἄρνησιν.—ἡ κήρος - ρὸς = ἡ μοῖρα, ὁ θάνατος.—ἔρυτο· ὅμιαι = προφυλάττω· ἀλλος τύπος τοῦ ὁνοματος.—ώδη· τελικ.—οἱ = τῷ 'Ηφαίστῳ δοτκ. ἥθ. συναπτ. πρὸς τὸ γέρων = ὁ γέρος του, ὁ γέρος, τὸν δποῖον ἀγαποῦσεν ὁ "Ηφαίστος.—πάγχυ = ἐντελῶς, ὅλως διόλου.—ἀκαχήμενος· ἀχέω καὶ ἀχεύω = λυπημένος, πικραμένος (ἄχος Α 188, ἄχομαι, ἄχρυμαι).

25 - 34 : —ἴππους· τοῦ ἄρματος τοῦ φονευθέντος Φηγέως.—ἐξελάσας = ἀφοῦ τοὺς ἔλυσε καὶ τοὺς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ ἄρμα.—κατάγειν = νὰ φέρουν κάτω πρὸς τὴν παραλίαν.—ἀλευάμενον = τραπέντα εἰς φυγήν· δ. ἀλέομαι = ἀποφεύγω.—ὄχεσφι· τὰ ὅχεα = τὸ ἄρμα.—ὅρινθη· ὁρίων = διεγέιρω, κινῶ.—θιοῦρος = ὅρμητικός, σφοδρός.—βροτολοιγδς = ἀνθρωποφθόρος (βροτὸς + λοιγός).—μιαιφόνος = μολυσμένος μὲν φονικὸν αἴμα, φονικός.—τειχεσιπλήτης = καταστρέφων τείχη· μάρναμαι = μάχομαι, ἀγωνίζομαι.—ὅρέξῃ· ὁρέγω = προσφέρω, παρέχω.—νῶι = ἡμεῖς οἱ δύο.—χάζομαι = ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.—μῆνις· Α 1.

β') Παρατατικὸς τοῦ εἰμὶ εἰς τὸν δυϊκὸν ἀπὸ τοῦ θέμ. ἐσ- : ἥστην.

— Διατήρησις τοῦ ν πρὸ δοδοντοφώνου : ἀποκρινθέντε.

— Εκτεταμένοι τύποι τοῦ ἀδελφός : ἀδελφεός, ἀδελφείας.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : παμφαίνησι, ὄχεσφι, νῶι.

γ') Διομήδης : Γίδες τοῦ Τυδέως, βασιλέως τῆς πόλεως τοῦ "Αργούς, διαδεχθεὶς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ "Αδραστον. Μετέσχειν εἰς διαφόρους ἥρωικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἥδη ἀριστεύει εἰς σπουδαίαν τινὰ μάχην πρὸ τοῦ Ἰλίου. 'Εκ τῆς Τροίας ἐπανῆλθε σῷος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.—ἀστέρι δπωρινῶ : Πιθανώτατα ὁ ποιητῆς ἔχει ὑπ' ὄψει τὸν Σείριον, τὸν λαμπρότατον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κυνός. Τούτου ἡ ἐπιτολὴ συμπίπτει ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διώρης, ἥτοι μεταξὺ θέρους καὶ φθινοπώρου. 'Ανατέλλων ὁ ἀστήρ αὐτὸς ἀπὸ θαλάσσιον δρίζοντα παρέχει εἰς τὸν ποιητὴν τὴν ἐντύπωσιν, δτοι ἐξέρχεται καθαρὸς καὶ φωτοβόλος, ἀφοῦ ἐλούσθη εἰς τὰ μυστηριώδη βάθη τῶν

νδάτων, ποὺ περιβάλλουν τὴν γῆν.—ἴππους ἔξελάσας: Οἱ ἵπποι ἡσαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα λάφυρα τοῦ πολέμου. Συχνὰ οἱ Ἀχαιοὶ ἡρωες καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν ἐκλεκτῶν ἵππων, τοὺς ὅποιους ἀπεκδιμισαν ἀπὸ τὴν μάχην.

35 - 83

α') 35 - 42:—θοῦρον· Ε 30.—καθεῖσεν = ἔβαλε νὰ καθίσῃ. ἐνεργ. ἀδρ. τοῦ καθίζομαι.—ἡιόεντι· ἡιόεις = ὁ ἔχων σχθας ὑψηλάς, ἐπομένως βαθεῖαν κοίτην ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου.—κλίνω = κάμνω κάποιον νὰ κλίνῃ, τρέπω εἰς φυγήν.—ἔλεν· αἰρῶ.—ἀρχός = ἀρχηγός. ἔκβαλε = ἔξεπέταιξε.—στρεφθέντι = ἐνῷ εἶχε τραπῆ εἰς φυγήν.—τὸ μετάφρενον = τὸ μεταξὺ τῶν ὀμώνυμων μέρος τῶν νώτων, ἡ ράχις.—ἐν... πῆξε· ἐνέπηξε.—μεσσηγὸς = εἰς τὸ μέσον, μεταξύ.—διά... ἔλασσε = διεπέρασε.—δουπέω = κάμνω κρότον (δουπος = ὁ κρότος πεσόντος σώματος, λέξ. ἡχοποίητος).—ἀραβέω = βροντῶ (ὁ ἄραβος = ὁ κτύπος).

43 - 58:—ἐνήρατο = ἐφόνευσεν ἐν τῇ μάχῃ ῥ. ἐναίρω.—ἐριβῶ-λαξ· Α 155.—εἰληλούθει - ἐληλούθει.—δουρικλυτὸς = περιφημος εἰς τὸ δόρυ, πολεμιστὴς ἔκαουσμένος (δόρυ+κλύω = ἀκούω) νύξε· νύσσω = κτυπῶ.—ἐπιβησόμενον = τὴν στιγμὴν ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῆ.—ἡριπε· ἐρείπω ἀμετβ. = πίπτω.—τὰ ὄχεα· Ε 28.—ό σκότος = τὸ σκότος.—ἐσύλευσον· συλεύω = ἀφαιρῶ τὸν ὀπλισμὸν νεκροῦ πολεμιστοῦ (παράλλ. τύπος τοῦ συλάω).—αἴμων = ἔμπειρος.—δέξουεις = σουβλερός, κοπτερός (παράλλ. τύπος τοῦ δέξιος).—ἄγρια πάντα = κάθε ἀγρίμι. —τὰ τε τρέφει· ἐνν. τὰ ἡμερώτερα ζῷα τοῦ δάσους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἀγρια πάντα.—χραῖσμε· Α 28.—ἰοχέαιρα = τοξεύτρια (ἰός = βέλος + χέω).—ἐκηβολίαι = αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν βολήν, ἡ τέχνη τοῦ τοξεύειν πρβλ. ἐκηβόλος Α 21.—ἥσιν· δοτκ. τοῦ κατά τι. —ἐκέναστο· καίνυμαι = διακρίνομαι, ἔξέχω.—δουρικλειτὸς = ἐνδοξος διὰ τὸ δόρυ, ἔνδοξος πολεμιστὴς (δόρυ + κλέω, κλείω, κλέος).—ἔθεν· Α 114.—οὔτασσε· οὐτάω, ἡ οὐτάζω = πληγώνω, κτυπῶ.—μεσσηγὸς... ἔλασσεν· Ε 41.—ἡριπε· Ε 47.—ἀράβησε· Ε 42.

59 - 68:—ἐνήρατο· Ε 43.—τέκντων = ὁ τεχνίτης.—ὅς· δύναται νὰ ἐνν. καὶ ὁ Ἀρμονίδης καὶ ὁ Φέρεκλος, διότι καὶ περὶ τῶν δύο ἀνα-

φέρεται ὅτι ἡσαν τέκτονες.—χερσίν· συναπτ. πρὸς τὸ τεύχειν.—δαιδαλα = κάθε τεχνικὸν ἔργον, τεχνούργημα.—ἔξοχα = ἔξαιρετικά· ἐπίρρ. —ἐφίλατο· ἐφίλησε. Ἀλεξάνδρω· δοτικ. χαριστική.—τεκτήνατο· τεκταίνομαι = κατασκευάζω.—ἔισαι νῆες = πλοῖα ναυπηγμένα σύμμετρα καὶ κανονικά.—ἀρχεκάκους = ποὺ ἔγιναν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ κακοῦ.—οἱ τ' αὐτῷ = καὶ ἑαυτῷ.—οὔτι = οὐδόλως.—Θέσψατα = προφητεῖαι, χρησμοί. Κυρίως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα (θεός + φατός, φημί).—καταμάρπτω = καταφθάνω τινὰ φεύγοντα.—διαπρὸ ἀντικρύ· ἡ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ τοῦ γλουτοῦ καὶ ἐβγῆκεν ἐμπρὸς κατὰ τὴν κύστιν.—ἡ κύστις-εως = ἡ οὐροδόχος κύστις (κύω = φουσκώνω).—ἥλυθε = διῆλθε.—ἀκωκή· Ε 16.—γνὺξ = εἰς τὰ γόνατα, γονατιστὰ (γόνυ - γνύξ).—οἰμώζω = βγάζω θρηνώδη φωνήν.

69 - 75 : —ἐπεφνε = ἐφόνευσε (ρίζ. φεν - φόνος).—ῥα = πράγματι, στ' ἀλήθεια.—πύκα = μὲ φροντίδα, μὲ στοργήν.—ἴσα = ἐξ ίσου.—χαριζομένη = διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ.—κατὰ ίνιον = εἰς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου.—ἄν' ὄδόντας = μέσα ἀπὸ τὰ δόντια.—ὑπὸ γλῶσσαν = εἰς τὸ κάτω, εἰς τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης.—ἡ κονίη = ἡ σκόνη.—ἔλεν ὄδοιςιν = ἐδάγκασε.

76 - 83 : —ἀρητήρ· Α 11.—ἐτέτυκτο = εἶχε γίνει, ἦτο· ῥ. τεύχομαι.—τίετο· τίω = τιμῶ.—ἀγλαὸς = μεγαλοπρεπής, ὠραῖος.—μεταδρομάδην = ἐνῷ ἔτρεχε κατόπιν του.—τὸ φάσγανον· Α 190.—ἀἴξας· Γ 216.—ἀπὸ δ' ἔξεσε = ἀπέκοψεν εὐκόλως.—ծσσε· Α 104.—πορφύρεος = αίματωμένος, σκοτεινός.

β') Μέσος ἀόρ. τοῦ φιλῶ μὲ ἐνεργητικ. σημασ. : ἐφίλατο.

—Νά ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : στήθεσφι, ἥσιν, δσσε.

γ') ἐπὶ ἡιόεντι Σκαμάνδρῳ : Τὸ μέρος τοῦτο ἦτο σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου. Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος λέγεται καὶ Ξάνθος.—Ἀλιζῶνες : Λαδὸς οἰκῶν παρὰ τὸν Πόντον, πιθανῶς οἱ Χάλυβες τῶν ἴστορικῶν χρόνων. Οὗτοι, ὡς καὶ οἱ κατωτέρω ἀναφερόμενοι Λυδοί, Λύκιοι κ.ἄ., ἥθον ὡς ἐπίκουροι (σύμμαχοι) νὰ πολεμήσουν μετὰ τῶν Τρώων. Εἰς τὸ Β στ. 816 - 877 ἀναφέρονται λεπτομερῶς δῆλοι οἱ σύμμαχοι τοῦ Πριάμου.—Μήονες : λαδὸς τῆς Λυδίας κατοικῶν ἀνατολικῶς

τοῦ Τμώλου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ "Ερμού ποταμοῦ".—Τάρνη: Πόλις τῆς Λυδίας διαφερομένη ὑπὸ τοῦ Πακτωλοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τμώλου, αἱ κατόπιν Σάρδεις.—Μηριόνης: "Εξοχος πολεμιστής, δστις συνέπλευσε μὲ τὸν Ἰδομενέα ἀπὸ τὴν Κρήτην ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν.—Μέγης: 'Ηγεμὼν τοῦ Δουλιχίου καὶ δλων τῶν Ἐχινάδων δυτικῶς τῆς Ἀκαρνανίας (B 627).—Θεανώ: Ιέρεια τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Τροίᾳ, κόρη τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—Εύρύπυλος: Βασιλεὺς τοῦ Ὄρμενίου τῆς Θεσσαλίας (B 736).—ἀρητὴρ Σκαμάνδρου: 'Ο ποταμὸς Σκάμανδρος θεοποιεῖται καὶ συχνὰ ὑπὸ τὸ δνομα τοῦτο ἢ τὸ τοῦ Ξάνθου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν Τρώων. Λατρεύεται καὶ ὡς γενάρχης τῶν Τρώων, διότι ἡ θυγάτηρ τούτου Καλλιρρόη εἶχε σύζυγον τὸν Τρῶα.

— Μὲ ποίους φραστικοὺς τρόπους παριστάνει ὁ "Ομηρος τὸν θάνατον καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῶν θηρησκόντων;

84 - 132

α') 84 - 94:—πονέομαι=είμαι εἰς τὸ ἔργον, ἀσχολοῦμαι.—ύσμινη = μάχη, συμπλοκή.—Τυδεΐδην δ' οὐκ ἀν γνοίης... Κατὰ σχμ. προλήψεως ἀντί: οὐκ ἀν γνοίης ποτέροισι Τυδεΐδης μετείη.—ποτέροισι μετείη· μετὰ ποτέρων εἴη.— ἡὲ - ἦ· εἴτε - εἴτε.—δμιλέω = συναναστρέφομαι, είμαι μὲ κάποιους.—θύνε· θύνω = ὅρμω.—ἄμ πεδίον. ἀνὰ πεδίον. — πλήθων = γεμάτος, φουσκωμένος. — χείμαρρος = ὅρμητικὸς (χεῖμα, χειμὼν + σρο, δέω).—ῶκα = γρήγορα (πρβλ. ὥκυς).—ἐκέδασσε· κεδάννυμι = διαλύω, διασκορπίζω (παράλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμι).—γέφυρα = πρόχωμα.—ἄρα = φυσικά.—ἐερμέναι γέφυραι = συνδεδεμένα στερεά προχώματα· ῥ. εἴρω.—ἰσχανάω = κρατῶ, συγκρατῶ.—ἡ ἀλωὴ = καλλιεργημένος τόπος, κῆπος.—ἐριθηλής = καταπράσινος (ἐπιτ. ἔρι + θηλ.- θάλλω).—ἐλθόντα· τὸν ποταμόν. —ἐξαπίνης = αἰφνιδίως.—ἐπιβρίσῃ· ἐπιβρίθω = ἐπέρχομαι βαρύς.—ὁ δμβρος = ἡ βροχή.—ἔργα = καλλιεργημέναι ἐκτάσεις.—αἰζηδὸς = θαλερός, ἀκμαῖος ἄνδρας.—ὑπὸ Τυδεΐδη = ὑπὸ τὴν ὅρμὴν τοῦ Τυδείδου.—κλονέοντο· Ε 8.—μίμνων· μίμνω = ὑπομένω.

95 - 105.:—τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε· τὸ δ' οὖν ἐναντ.: = ἀλλ' ὅταν...—ἐνόησε· νοῶ = ἀντιλαμβάνομαι διὰ μιᾶς τῶν αἰσθήσεων, βλέπω.—αἴψα = ταχέως, ἀμέσως.—ἐτιταίνετο· τιταίνω = τεντώνω (τύπος

τοῦ τείνω μὲ ἀναδιπλ.).—ἐπαισσοντα = ἐφορμῶντα, καθ' ἦν στιγμὴν ὠρμοῦσε πρὸς τὰ ἐμπρός· (ῥ. ἀτσσω Γ. 216).—τὸ γύαλον = τὸ ἔλασμα τὸ καλύπτον τὸν θώρακα.—διὰ ἐπτατο = διὰ μέσου τοῦ γυάλου ἐπέρασε. Τὸ ἐπτατο διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους (ῥ. πετάννυμ).—πικρὸς = ὁξύς, ποὺ προκαλεῖ δριμὺν πόνον.—οὐδετὸς = τὸ βέλος.—παλάσσετο· ῥ. παλάσσω = μολύνω, λερώνω.—τῷ δ' ἐπὶ = καὶ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτήν.—ἀὔω = φωνάζω.—δρυμαι = κινοῦμαι, σπεύδω.—κέντορες ἵππων = ἵππεις ἔξοχοι. Κυρίως οἱ κεντρίζοντες τοὺς ἵππους (κεντέω).—δηθὰ = ἐπὶ πολὺ. —ἀνσχήσεσθαι· ἀνέχομαι.—ἐτεὸν = ἀληθῶς, χωρὶς νὰ μὲ ἀπατήσῃ.—ῶρε· ὅρηνμι.—ἄναξ Διὸς υἱός· ἐνν. ὁ Ἀπόλλων.—ἀπορνύμενον· ἀπόρνυμαι.

106 - 120 : τὸν δὲ=αὐτὸν ὄμως.—ἀναχωρέω = ἀποσύρομαι, γυρίζω δπίσω.—Καπανήιον· ἐπίθ. ἀντὶ τῆς γενικ. τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος: Καπανῆος.—πέπων = ὕριμος, γλυκύς, ἀγαπητός (ῥ. πέσσω). κυρ. ὁ φυμένος ἀπὸ τὸν ἡλιον.—δφρα μοι ἐρύσσης=διὰ νὰ μοῦ βγάλῃς (ἐρύνω = ἔλκω, τραβῶ). ‘Η δοτκ. ;—καθ' ἵππων· ἀφ' ἵππων.—ἄλτο· ἄλλομαι = πηδῶ (ῥίζα σαλ-Λατ. salio).—διαμπερές = πέρα καὶ πέρα: ἐπίρρ. (διὰ + ἀνὰ + πέρας).—ἀνηκόντιζε = ἀνέβλυζεν ὀρμητικά.—στρεπτὸς = πλεκτὸς (στρέφω).—χιτῶν = θώραξ.—δὴ τότε = ἐκείνην τὴν ὄραν.—ἡρᾶτο· ἀρῶμαι = προσεύχομαι.—βοὴν ἀγαθὸς = ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν φωνὴν του κατὰ τὴν ὄραν τῆς μάχης, βροντόφωνος.—κλῦθι· Α 37.—αἰγίοχος = κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός.—’Ατρυτώνη = ἀκαταμάχητος, ἀνίκητος· ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς (στερ. α + τρύνω = δαμάζω).—μοι καὶ πατρί· καὶ τῷ ἐμῷ πατρί.—φίλα φρονέω = ἔχω καλὴν γνώμην, θέλω τὸ καλὸν κάποιον.—δήιος=ἐχθρικός· φιλαί· φιλῶ· πρβλ. ἐφίλατο· Ε 61.—ἔς ὄρμὴν ἔγχεος = εἰς τὴν βολὴν τοῦ δόρατος.—ἐλθεῖν· ὑποκυμ.: ἄνδρα.—μ' ἔβαλε φθάμενος = ἐπρόφθασε νὰ μὲ κτυπήσῃ.—ἐπεύχεται = καυχᾶται δι' αὐτό.

121 - 132 : —τὰ γυῖα = μέλη.—ἐθηκε· τίθημι = κάμνω.—μάχεσθαι· τὸ ἀπαρμφ. ὡς προστακτ. —ῆκα· ἥημι = ῥίπτω, βάλλω.—ἀτρομον = ἀτρόμητον.—ἔχεσκε = εἶχε πάντοτε· θαμιστ. τοῦ ἔχω—σακέσπαλος = ὁ πάλλων τὴν ἀσπίδα, γενναῖος (τὸ σάκος = ἡ ἀσπίς + πάλλω).—οἱ ἵππότα = οἱ ἵππεις.—ἥ ἀχλὺς = τὸ σκότος.—ἐπῆγεν· ἦν

ἐπί, δηλ. τῶν ὁφθαλμῶν.—αἱ κε· εἰ ἀν = ἐάν.—πειρώμενος· ἡ μτχ.
δηλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἵκηται.—τήν γε = αὐτὴν βέβαια.—οὐτάμεν·
οὐτάω, οὐτάζω = πληγώνω· Ε 56.

β') Μικτὸς ἀόρ. τοῦ βαίνω : ἐβήσετο, προστκτ. κατα-βήσεο.
— Τύποι μέσ. ἀόρ. β' κατὰ τὰ εἰς -μι ἄλλομαι : ἄλσο, ἄλτο.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κλῦθι, ἵπποτα,
ἐπῆν, οὐτάμεν.

γ') Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός : Οὗτος ἦτο ὁ περιφημος τοξότης
Πάνδαρος, ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων, οἱ ὄποιοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸ
κράτος τῆς Τροίας. Τὴν τοξευτικὴν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος,
ὁ δόποιος καὶ παράτρυνεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Λυκίαν. Αὐτὸς ἔγινεν
ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ ὅρκοι καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ μάχη, διότι κατὰ
παρότρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον (Δ 88. Ἰδὲ καὶ πε-
ρίληψιν).—Θώρακος γύαλον : 'Ο θώρακ τῶν 'Ομηρικῶν ἥρωών ἦτο
χιτὼν πλεκτὸς (ἰδὲ κατωτέρῳ στρεπτοὶ χιτῶνος) ἢ δερμάτινος, ὁ
δόποιος ἐφορεῖτο περὶ τὸν κορμὸν ἀνευ χειρίδων. Καθίστατο ἰσχυρότε-
ρος ὁ θώρακ μὲ κοῦλα μετάλλινα ἐλάσματα, τὰ γύαλα.—διεστὸς ἢ βέ-
λος : Εἶχε τρία κυρίως μέρη, τὴν αἰχμὴν, τὸ δύλον καὶ τὸ πτερόν
(βλ. εἰκ. 5).—Ἐπειδὴ ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους ἦτο ἀκιδωτή, ἐπρεπε νὰ
ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ πολλὴν προσοχήν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σθέ-
νελος ἀφήρεσεν ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ Διομήδους τὸ βέλος διαμπερές,
δηλ.. ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος κατὰ τὴν κατεύθυνσιν ποὺ εἶχεν, ὅταν
ἐτρύπησε τὸν ὕμον τοῦ Διομήδους.—Σθένελος : 'Ο Σθένελος καὶ ὁ
Εὔρυναλος εἶχον πλεύσει μαζὶ μὲ τὸν Διομήδη, ἔγοντα στόλον δγδοή-
κοντα πλοίων ἀπὸ τὰ ΒΑ παράλια τῆς Πελοποννήσου ("Ἀργος, Τροι-
ζῆνα, Ἐρμιόνη, Αἴγιναν κ.ἄ.) Βλ. B 564.—...ἀχλὺν δ' αὖ ἔλον :
'Η θεὰ δίδει εἰς τὸν Διομήδη τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν νὰ διαχρίνῃ
τοὺς θεούς, οἱ ὄποιοι μεταμόρφωμένοι εἰς ἀνθρώπους λαμβάνουν μέρος
εἰς τὴν μάχην.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ παραστατικότης τῆς εἰκόνος
(στ. 87 - 94).

α') 133 - 143 :—**ἐξαῦτις** = ἐκ νέου, πάλιν.—**πρόμαχοι** = οἱ πολεμισταὶ τῆς πρώτης γραμμῆς.—**ἔμιχθη** = ἐπλησίασε, ἔσμιξε μέ... ρ. μίγνυμαι.—καὶ πρίν περ = μολονότι καὶ πρίν.—**μεμαὼς** = ἐπιθυμῶν, μὲ τὴν πρόθεσιν νά... μέμονα παρακμ. μὲ σημ. ἐνεστ.—δὴ τότε = τότε πλέον, τ.έ. μετὰ τὴν πληγήν, τὴν ὄποιάν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πάνδαρον.—**τρὶς τόσσον** = τριπλάσιον.—ὅν ἥα = τὸν ὄποιον βέβαια, ὅπως εἶναι σύνθησις νὰ συμβῇ.—**εἰροπόκοις** = πυκνόμαλοις (εἴροις = μαλλὶ + πόκοις = τολύπη). Κυρίως ὁ ἔχων πόκον μαλλιοῦ.—**ἐπ'** διεστι· συναπτ. πρὸς τὸ ποιμῆν.—**δῖες**. Γ 198.—**χραύση**. χραύω = γκρατσουνίζω, ἔλαφρῶς πληγώνω.—**αὐλῆς**. τοῦ ἔρχους τῆς αὐλῆς.—**αὐλὴ** = στάνη, τὸ μαντρί.—**ὑπεράλμενον** = τὴν στιγμὴν ποὺ ὑπερπηδᾷ.—**οὐδὲ δαμάσση** = ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ χραύση μὲν = τὸν ἐπλήγωσε μόνον χωρὶς νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ.—τοῦ· τοῦ λέοντος.—**ἄρσεν**. ὕρνημι.—**προσαμύνω** = δίδω βοήθειαν.—κατὰ σταθμοὺς = εἰς τὰ κλειστὰ παραπήγματα.—**δύεται**. δύομαι = χώνομαι.—τὰ δέ· ἐνν. μῆλα = πρόβατα.—**ἔρημα** = ἀπροστάτευτα.—**φοβεῖται** = τρέχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.—αἱ μέν· **δῖες** = προβατίνες.—**ἀγχιστῖναι** ἐπ' ἀλλήλησι = μαζὶ ή μία ἐπάνω στὴν ἄλλη (ἄγχι).—**κέχυνται** = εἶναι σκορπισμέναι. Τὸ ῥ. παριστᾶ τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν προβάτων.—**έμμεμαὼς** = μὲ πολλὴν ὄρμὴν.—**βαθεῖα** αὐλὴ· λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τοίχου ή αὐλὴ λέγεται βαθεῖα.—**ἄσ** μεμαὼς = μὲ τόσον μένος.

144 - 151 :—**δ** μαζός· πρβλ. μεταμάζιον. Ε 19.—**χαλκήρης**=χάλκινος (χαλκὸς+ἀραρίσκω).—**κληῆδα** = κατὰ τὴν κλεῖδα.—**ἔέργαθεν**. παρατατ. τοῦ εἰզω = χωρίζω.—**μετοίχομαι** = πηγαίνω πρός.—**δνειροπόλος** = ἔρμηνευτῆς δνείρων, δνειροκρίτης (πρβλ. οἰωνοπόλος Α 69).—τοῖς οὐκ... δνείρους· ή σειρὰ τῶν λέξ. : ὁ γέρων οὐκ ἐκρίνατο δνείρους τοῖς (οὐκ) ἐρχομένοις, δηλ. ὁ γέρων δὲν τοὺς ἐξήγησε πλέον τὰ δνείρα, ἀφοῦ δὲν ἐπανῆλθον.—**ἐξεναρίζω** = ἀφαιρῶ τὰ ἔναρα, ἦτοι τὰ δπλα, φονευθέντος πολεμιστοῦ καὶ γενικῶς = φονεύω.

152 - 158 :—**τηλυγέτω**. Γ 175.—**τείρετο** = ἐταλαιπωρεῖτο· τείρω = κατατρύχω, ἐξαντλῶ.—**λιπέσθαι** ἐπὶ κτεάτεσσι = νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὴν περιουσίαν του κληρονόμον.—**ἐξαίνυτο**. ἐξαίνυμαι = ἀφαιρῶ, βγά-

ζω.— ὁ γάδος = ὁ θρῆνος.— τὸ κῆδος = τὸ πένθος, ἡ λύπη.— λυγρός = θλιβερός.— οἱ χηρωσταὶ = οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, κληρονόμοι (λατ. heres - edis).— διὰ δατέοντο = διεμοιράζοντο.

159 - 165:— λάβε = ἔλαβε· ὅπως εἰς τὴν νεοελλ.: τὸν παρέλαβε.— ἐν βουσὶ = μέσα εἰς ἀγέλην βοῶν : 'Η ἐν δηλοῖ δτι ὁ λέων παραμένει μέσα εἰς τὴν ἀγέλην κατατρώγων βοῦς.— θορών· θρώσκω = πηδῶ.— ἄξη· ἄγνυμι = σπάζω, συντρίβω.— ἡ πόρτις-ιος = τὸ δαμάλι.— ἡ ξύλοχος = ἡ λόχημη (ξύλον+έχω).— ἐξ ἵππων βῆσε = τοὺς ἡνάγκασε νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ ἄρμα.— κακῶς = βιαιώς· συναπτ. πρὸς τὸ βῆσε.— ἀκοντας· ἄκοντας, ἥτοι ἀφοῦ προηγήθη πάλη.

β') Αἰολικὸς τύπος χραύω ἀντὶ χράω.

— Κατάληξις παρατατικοῦ -θεν: ἔέργαθεν.

γ') δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἔλεν μένος: 'Η ὁρμὴ τοῦ Διομήδους μετὰ τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς αὐξάνεται συνεχῶς. Ἀμέσως κατωτέρω περιγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ὄλλους καταπληκτικοὺς ἄθλους τοῦ Ἀργείου ἥρωος, δστις ἐπέφερε μεγίστην φθορὰν εἰς τοὺς Τρῶας.— ξίφος: 'Ἐκ τοῦ πλησίον ὁ Διομήδης μεταχειρίζεται τὸ σπλον τοῦτο. Περὶ τούτου ἴδε A 194, πραγμ.

— Νὰ κριθῇ αἰσθητικῶς ἡ παρομοίωσις τοῦ Διομήδους πρὸς λέοντα, στ. 136 - 142 καὶ 161 - 162.

166 - 238

α') 166 - 178:— ἀλαπάζω = καταβάλλω, ἔξολοθρεύω.— αἱ στίχες· Γ 196.— ὁ κλόνος· Ε 8.— ἔγχειάων· ἡ ἔγχείη· Γ 137.— διζήμενος· δίζημαι = ζητῶ.— ποῦ τοι· τὸ τοι δοτ. κτητ. εἰς τὸ τόξον.— τὸ κλέος· τὸ ὅποιον ὁ Πάνδ. εἰχεν ὡς τοξότης.— ὡς κλέϊ· δοτκ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ ἐρίζεται.— ἐρίζομαι = συναγωνίζομαι, παραβγαίνω.— ἐνθάδε· εἰς τὴν Τροίαν.— ἔφρες· ἐφίημι = βίπτω ἐναντίον.— ἀνέχω χειρας = προσεύχομαι.— δστις ὅδε = ὅποιος καὶ ἀν εἰναι αὐτὸς πού...— καὶ δὴ = καὶ ἦδη.— ἔοργα· παρακ. τοῦ ἔρδω = κάμνω.— ἐσθλός = ἔξοχος, γενναιός.— λύω γούνατα = φονεύω.— εἰ μὴ = ἐκτὸς ἐάν.—

κιτεσσάμενος· κιτέω· Α 181.—ίερῶν· ἵερα = αἱ θυσίαι· διότι δὲν ἐτελέσθησαν ὥρισμέναι θυσίαι. Γεν. αἰτίας.—χαλεπὴ δέ· τὸ δὲ = γάρ. —ἔπι· ἔπεστι = γίνεται, πίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

179 - 191 :—βουληφόρος· Α 144.—δαῖφρων=ἔμπειρος μαχητής (δα-, δαῆναι, δαῆμων + φρήν).—πάντα = κατὰ πάντα.—ἔισκω = παρομοιάζω.—ἀσπίδι· ἀπὸ τὴν ἀσπίδα.—γιγνώσκων = ἀναγνωρίζων.—ἀύλῶπις τρυφάλεια = περιυεφαλαία μὲ προεξοχάς ὡς κέρατα (Βλ. εἰκ. 4).—σάφρα· συφῆς = ἀκριβῶς, ἀσφαλῶς.—ἄνευθε = μακράν, χωρίς· ἄνευθε θεοῦ = χωρὶς τὴν προστασίαν κάποιου θεοῦ.—μαίνεται τάδε = ἔχει τόσην ὄρμήν, μάχεται μὲ τόσην μανίαν.—νεφρέληγ· δοτκ. ;—εἰλυμένος· εἰλίω = τυλίγω, σκεπάζω.—τούτου· ἀπὸ τούτου, δηλ. τοῦ Διομήδους.—κιχήμενον = τὴν στιγμὴν ποὺ τὸν εὔρισκε· ῥ. κιχάνω - κίχημι· Α 26.—ἔτραπεν· ἔτρεψεν.—ἄλλη = εἰς ἄλλην κατεύθυνσιν.—ἡδη = πρὸ διλίγου.—γάρ· αἰτιολογεῖ τὴν γνώμην τοῦ Πανδάρου, διτὶ ὁ Διομήδης προστατεύεται ἀπὸ θεάν.—ἔφάμην = εἴπα, ἐπίστευσα.—'Αἰδωνῆι· σπάν. τύπος τοῦ "Αἰδού" Α 3.—προϊάφειν· Α 3.—ἔμπηγς δὲ = καὶ μ' ὅλα ταῦτα.—κιτήεις = θυμωμένος· συμπλ. ἐμοί.

192 - 205 :—οὐ παρέασι· οὐ πάρεισί (μοι) = δὲν ἔχω ἔδω.—κ' ἐπιβαίνην· τὸ κε δυνητ. 'Η εὐκτ. ἔχει ἔννοιαν δυνατότητος καὶ εὐχῆς.—ἄλλα που = ἄλλὰ βέβαια.—πρωτοπαγής· μόλις κατεσκευασμένος, καινούργιος (πρῶτον+πίγνυμι).—νεοτευχής=μὲ καινούργια ἔξαρτήματα (νέον+τεῦχος). Τὰ δύο ἔπιθ. δηλώνουν διτὶ καὶ τὸ ὄλικὸν καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρμάτων ἡσαν καινούργη.—οἱ πέπλοι = ὑφάσματα, καλύμματα.—πέπτανται· πετάννυμαι = ἀπλώνομαι.—πὰρ δέ σφιν ἐκάστω=παρ' ἐκάστῳ δὲ τούτων.—δίζυγες=συνεζευγμένοι.—τὸ κρῖ = ἡ κριθή.—ἐρέπτομαι = βόσκω, τρέφομαι.—αἱ διλυραι· εἰδος δημητριακῶν.—ἢ μὲν = καὶ διωρᾶς. 'Η σειρὰ τῶν λέξ. : ἢ μὲν γέρων αἰχμῇτὰ λυκάων ἐπέτελλε μάλι πολλά μοι ἐρχομένῳ.—ποιητὸς = καλοκαμωμένος.—ἔμβεβαῶτα· ῥ. ἔμβανω.—ἀρχεύω = εἷμαι ἀρχηγός.—ὔσμίνη· Ε 84.—ἢ τ' ἀν πολὺ κέρδιον ἦεν = καὶ θὰ ἦτο πολὺ καλύτερον, ἐνν.: εἰ ἐπιθόμην.—φείδομαι = προσέχω, φοβοῦμαι.—δεύομαι = χρειάζομαι, μοῦ λείπει κάτι.—εἰλομένων· εἰλίω = συμπιέζω, περικλείω, πολιορκῶ.—ἔδμεναι· ἔδω = τρώγω.—ἄδην = ἀφθονα.

τόξοισι· τόξῳ. Ὁ πληθ., διότι τὸ τόξον ἔχει πολλὰ μέρη.—πίσυνος· πεποιθὼς = διότι εἶχα ἐμπιστοσύνην.—δύνησειν· σύνημμι = ὡφελῶ,
ἔξυπηρετῶ.

206 - 216. ἥδη = πρὸ διάγου.—δοιοῖσιν = ἐναντίον δύο.—ἀτρεκὲς = ἀληθινόν, πραγματικόν.—ἔσευα· σεύω = κάμνω νὰ τρέξῃ.—ἥγειρα μᾶλλον = τοὺς ηὗξησα τὴν μανίαν μὲ τὸ κτύπημα τοῦ βέλους.—τῷ ῥᾳ = ὥστε λοιπόν.—ἡ αἰσα = ἡ μοῖρα, ἡ τύχη.—πάσσαλος = παλαιοῦκι, κρεμαστάρι.—ἀγκύλος = καμπυλωτός, κυρτός.—τῷ = ἐκείνῳ.—φέρω χαριν = χαρίζομαι.—ὑψηρεφές· ὑψηρεφής = μὲ ὑψηλὴν στέγην.—ἀλλότριος φώς = ὁ ἐκ ξένης χώρας, πολέμιος.—διακλάσσας· κλάω=σπάζω, κομματιάζω.—ἀνεμώλιος=ἀνωφελῆς κατηγρυμοῦ.—δπηδεῖ· δπηδέω = ἀκολουθῶ δπηδεῖ μοι (τὰ τόξα) = τὰ φέρνω μαζί μου.

217 - 228 : —ἀγὸς = ἡγεμών.—οὔτως = μὲ τόσην ἀπογοήτευσιν, μὲ τόσον παράπονον.—πάρος = πρὶν.—οὐκ ἄλλως ἔσσεται = δὲν θὰ γίνη ἄλλοιῶς, δὲν θὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη τῆς μάχης.—νῶ = ἡμεῖς οἱ δύο· διποκ. τοῦ πειρηθῆναι.—ἐπὶ τῷδε ἀνδρὶ· συναπτ. πρὸς τὸ ἐλθόντε.—σὸν ἵπποισιν καὶ ὅχεσφι· ὅρίζει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ πλησιάσουν τὸν ἔχθρόν, ἐνῷ τὸ σὸν ἔντεσι δηλώνει, ὅτι ὁ ἀγὸς θὰ γίνη σῶμα πρὸς σῶμα.—ἀντιβίην = μὲ δλην μας τὴν δύναμιν.—τὰ ἔντεα = τὰ ὅπλα.—πειρηθῆναι = νὰ κάμωμεν μίαν ἀπόπειραν.—οἴοι = τὶ εἴδους εἶναι.—Τρώοι ἵπποι = οἱ ἵπποι τοῦ Τρωάς.—πεδίοιο· συναπτ. πρὸς τὸ ἔνθα καὶ ἔνθα.—κραιπνὰ = πολὺ γρήγορα· ἐπίρρ.—φέβομαι = φεύγω.—τῶ = αὐτοὶ οἱ δύο ἵπποι.—σαώσετον· μέλλ. τοῦ σαόω (παράλλ. τύπος τοῦ σώω καὶ σώζω· Α 32).—εἴ περ ἂν αὗτε = ἀντυχὸν πάλιν ὡς καὶ πρότερον.—ὅρέγω· Ε 33.—σιγαλόεις = λαμπρός.—δέεδεξο· δέχομαι = περιμένω νὰ ἀναμετρηθῶ μὲ κάποιον.—μέλει μοί τι = ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω διὰ κάτι.

229 - 238:—μᾶλλον = καλύτερα.—ὑφ' ἡνιόχῳ = ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἡνιόχου.—οἴσετον· δυϊκός.—φέβομαι· Ε 223.—ματάω = διστάζω, ἀπὸ φόβον δὲν κινοῦμαι.—ἐκφερέμεν· ὑποκμ. οἱ ἵπποι καὶ ἀντικμ. ἡμᾶς.—φθόγγος = φωνή.—ποθέοντε· αἰτιολ. μτχ.—ἐπαΐξας νῶι αὐτῷ = ὁρμήσας ἐναντίον ἡμῶν των ἴδιων.—κτείνῃ καὶ ἐλάσσῃ.

συνεχίζεται ἡ ἐνδοιαστ. πρότ. ἀπὸ τὸ μὴ ματήσετον.—ἐλάσσω· ἐλάω=κινῶ, φέρω, παίρνω μαζὶ μου.—μώνυχας = ἔχοντας μίαν ὄπλήν, δυνατούς (βίζ. σμ - τοῦ εἰς + ὅνυξ).—ἐλαύνω = σύρω, διδηγῶ.

β') Τὸ ἐπίθ. ιερὸς εἰς τύπους : ιρόν, ιρά, ιρὴ κτλ.

—Ἐνεργητ. ἀδρ. β' τοῦ τρέπω ἐκ τοῦ θέμ. τραπ.: ἔτραπον.

—Παρακμ. μετοχ. τοῦ βαίνω κατὰ τὰ εἰς - μι : βεβαώς (πρβλ. μεμιάς).

Ἐπικδές ἀδριστος καὶ μέλλων τοῦ δέχομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ : δέδεξο, δεδέξομαι.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἴμεν, ἔνι, δευοίατο, παρέασι.

γ') Αἰνείας: Υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, συγγενῆς τοῦ Πριάμου. Μετὰ τὸν "Ἐκτορα ὁ ἀνδρεότατος ἥρως τῶν Τρώων, μοιονότι δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου οὔτε καὶ ἐξ ἀρχῆς μετέσχεν εἰς αὐτόν. Προστατεύεται καὶ ὑπὸ τῆς μητρός του Ἀφροδίτης καὶ ὑπὸ ἀλλων θεῶν, οἱ ὅποιοι τὸν σφέζουν κατὰ τὰς διαφόρους μάχας. Κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν, ὅταν ἔψυγε μετὰ τὴν ἀλώσιν τοῦ Ἰλίου, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔγινε γενάρχης τοῦ λατινικοῦ γένους. Τὰ ταξίδια καὶ τὰς περιπτετείας αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ λατινικὸν ἔπος τοῦ Βεργίλιου Αἰνείας.—Ιερῶν μηνίσας: Πολλάκις ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν ἀποδίδεται εἰς παράλειψιν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῶν θυητῶν. Ἰδίως ἐξώργιζε τοὺς θεούς ἡ παράλειψις θυσίας, τὴν ὅποιαν ἔταξαν (πρβλ. καὶ A 65).—ἀσπιδί γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείη: = Αἱ πανοπλίαι τῶν Ὀμηρικῶν βασιλέων διαφέρουν εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν, ὡστε ἀπὸ αὐτῆν νὰ ἀναγνωρίζεται ἔκαστος ἥρως. Μάλιστα εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ἔκαστος Ἰδιαίτερον σύμβολον, π.χ. θηρία, ὅφεις, κεφαλὴν δαίμονος κ.τ.τ.—ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται : "Τφάσματα πολυτελῆ ἐκάλυπτον πολλάκις τὸν δίφρον πρὸς προφύλαξιν.—ἴππων φειδόμενος: 'Η πρόνοια τοῦ Πανδάρου διὰ τοὺς ἵππους του μήπως πεινάσουν εἰς τὸ πολιορκημένον "Ιλιον, δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑπερβολικόν. 'Η ἀγάπη τῶν ἥρωών πρὸς τὰ θαυμάσια αὐτὰ ζῶα ἀναφέρεται καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.—ἔμειο κάρη τάμοι: "Οπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔκφρασιν ἐπὶ μεγάλης ἀποφάσεως λέγεται « νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι ἀν δέν... ». 'Ο Πάνδαρος εὑρίσκεται εἰς τὴν

φρικτὴν θέσιν ἔκείνου, ὁ ὄποιος βλέπει ὅτι κάτι, διὰ τὸ ὄποιον καυχᾶται καὶ ἐπαινεῖται, δὲν ἀξίζει τίποτε.—Τρώιοι ἵπποι: Εἶναι οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἵππων τοῦ Τρωάς. Τούτους εἴχε δώσει ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα ὡς ἀνταλλαγμα διὰ τὸν υἱόν του Γανυμήδην, τὸν ὄποιον ἥρπασε καὶ τὸν εἶχεν εἰς τὸν "Ολυμπὸν ὡς οἰνοχόον.—ἔγώ δὲ ἵππων ἐπιβήσομαι: Οἱ Αἰνείας ἔως τώρα ὁμιλεῖ εἰς τὸν Πάνδαρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Θὰ ἐπήγαναν καὶ οἱ δύο ἐναντίον τοῦ Διομήδους ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Οἱ Αἰνείας ἀφίνει εἰς τὸν σύντροφόν του νὰ ἐκλέξῃ, ἢν θὰ ἡνιοχῇ κύτος, ἐνῷ ὁ ἴδιος (ὁ Αἰνείας) θὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Διομήδη, ἢ ἢν θὰ μονομαχήσῃ ὁ Πάνδαρος, ἐνῷ αὐτὸς θὰ ἐπρόσεχε τὸ ἄρμα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτῆν, ὅπου δύο πολεμισταὶ θὰ ἐπιβοῦν ἄρματος, ὁ ἔνας θὰ ἔκτελέσῃ χρέη ἡνιόχου. Συνήθως δύμας ὁ διευθύνων τὸ πολεμικὸν ἄρμα δὲν ἦτο πολεμιστής, ἀλλ' εἰδικὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

239 - 273

α') 239 - 250 :—ποικίλος=στολισμένος.—ἔμμεμαῶτε· Ε 142.—
 ἔχον = διηθύνων. — κεχαρισμένος = ἀγαπημένος. — ἐμῷ κεχαρι-
 σμένε θυμῷ = φίλε τῆς καρδιᾶς μου. — ἀνδρ(ε). δυϊκ. — ίνα· ἵς - ἱνὸς
 = νεῦρον, δύναμις· πρβλ. καὶ ἵρι ἀνάσσεις· Α 38.—ἀπέλεθρος =
 ἀμέτρητος.—ὅ μέν... Αἰνείας δέ· ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ ἄνδρε.—εὔχο-
 μαι = καυχῶμαι. Ἡ συνήθης περίφρ. δταν λέγη κάποιος τὸ ὄνομά του:
 εὐχομαι = ἔμμεναι = είμαι.—ἐκγεγάμεν υἱὸς 'Αγχίσαο· ποιητικὸς
 πλεονασμὸς ἀντὶ ἐκγεγάμεν 'Αγχίσαο· ὁ. ἐκγίγνομαι.—χάζομαι· Ε 34.
 — μηδέ μοι· τὸ μοὶ δοτκ. ἥθικὴ εἰς τὸ θῦνε.—οὕτω· δπως κάμνεις
 ως τώρα.—θῦνε· Ε 87.—τὸ ἥτορ = ἡ καρδία, ἡ ζωὴ.

251 - 259 :—ὑπόδρα· Α 148.—μή τι ἀγόρευε = μὴ κάνῃς κανένα
 λόγον.—φρόβος = φυγή.—σὲ πεισέμεν· ἀντικμ. ἐμέ.—γενναῖον =
 πρέπον εἰς τὸ γένος μου, τὴν καταγωγὴν μου.—ἀλυσκάζω = ἀποφεύ-
 γω, ξεφεύγω (ἐκτενέστ. τύπος τοῦ ἀλύσκω).—καταπτώσσω = μα-
 ζεύματι, ζαρώνω.—ἔμπεδος = σταθερὸς (πέδον = ἔδαφος).—δκνείω
 = διστάζω.—καὶ αύτως = ἔστω καὶ ἔτσι, ἥτοι πεζῇ.—τρεῖν· τρέω =
 τρέπομαι εἰς φυγὴν (ὁ τρέσας = ὁ λιποτάκτης).—τούτω· ἀντικμ.
 τοῦ ἀποίσετον.—πάλιν = δπίσω.—ἀποίσετον· ὁ. ἀποφέρω = φέρω
 δπίσω.—ἄφ' ἥμείων = ἀπὸ τὰ χέρια μας.—εἰ γ' οὖν = ἐὰν βεβαίως.
 —ἔτερος = ὁ ἔτερος ἀπὸ τοὺς δύο.

260 - 273 : πολύβουλος = ὁ ἔχων πολλάς βουλάς, ἐφευρετικός.— ἐρυκακέω = συγκρατῶ, κρατῶ (παράλλ. τύπος τοῦ ἐρύκω). — ἡ ἀντυξ = στεφάνη ἀπὸ μαλακὸν ξύλου ἐπάνω ἀπὸ τὰ τοιχώματα τοῦ δίφρου (ἴδε πραγμ.). — τείνας ἥνια = ἀφοῦ προσδέσῃ τὰ ἥνια. — Αἰνείασ· συναπτ. πρὸς τὸ ἵππων.— ἐπαῖξαι ἵππων = νὰ ὀρμήσῃς εἰς τοὺς ἵππους.— μεμνημένος = χωρὶς νὰ ξεχάσῃς.— μετ' ἐύκνημιδας 'Αχαιοὺς = πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐύκνημ. 'Αχαιῶν.— τοι· βεβαιωτ. = ἀλήθεια.— εύρυοπα = ὁ βλέπων εὐρέως, παντεπόπτης (εὐρὺ + ῥῆ. ὅκ - ὅσσε - ὅπ -). — ποινὴ = ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις.— οῦνεια = διὰ τὸν λόγον ὅτι.— ὑπ' ἥω... = κάτω ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἰς ὅλην τὴν ὑφέλιον.— τῆς γενεῆς· γενικ. διαιρετ.— ὑποσχῶν = ἀφοῦ ἐξευγάρωσε μὲ δόρρενας ἵππους.— ἡ γενέθλη = τὸ γένος, ἡ ῥάτσα.— αὐτός· ὁ 'Αγχίστης.— ἀτιτάλλω = περιποιοῦμαι, ἀνατρέφω (ἀτάλλω, ἀταλὸς = παιδικός).— μήστωρ φόβοιο = ὁ ἐπινοῶν τρόπους νὰ προκαλέσῃ φυγὴν, ὁ προκαλῶν φόβον. Τὸ ἐπίθ. ἐδῶ ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἵππους. Συνήθως λέγεται ἐπὶ προσώπων.

β') Παρακείμ. β' τοῦ ἐκγύγομαι : ἐκγέγαα· (πρβλ. καὶ ἐκγεγαῖα· Γ 199).

— Ποιητικὸς τύπος γενικῆς τοῦ νιός : υἱος.

— Νὰ ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : μεμαῶτε, Αἰνείαο, εύρυοπα, ἔασι.

γ') ποικίλα: Τὴν διακόσμησιν τῶν ἀρμάτων θὰ φαντασθῶμεν ἡ μὲ ξυλογλυφὰς ἡ μὲ χρώματα. "Ωστε τὰ ἄρματα τῶν εὐγενῶν δὲν ἥσαν μόνον θαύματα πλούτου καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ καὶ ἔργα τέχνης.— οὐ γάρ μοι γενναῖον : 'Ο "Ομηρος διακρίνει καὶ ἔξαίρει τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι καὶ προσωπικὸν θάρρος ἔχουν καὶ τὴν οἰκογενειακήν των παράδοσιν τιμοῦν. Γενικώτερον γνωρίζει ὁ ποιητὴς πόσην δύναμιν ἀσκεῖ εἰς τὸν ἀνθρώπον ἡ ἀποκτηθεῖσα ἀγαθὴ ἔξις. Παράβαλε καὶ Ζ 444 τὸν λόγον τοῦ Ἐκτορος : « μάθον ἔμμεναι ἐσθλός ». — ἡ ἀντυξ : Στεφάνη ξυλίνη, ἡ ὅποια περιέχει τὸ ἄρμα ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. Εἰς αὐτὴν προσεδένοντο τὰ ἥνια, ὁσάκις τὸ ἄρμα ἐπρεπε νὰ μείνῃ χωρὶς ἥνιοχον, καὶ ἐξ ἄλλου ἔχρησίμευεν ὡς λαβὴ διὰ τὸν πολεμιστὴν.

α') 274 - 285:—τώ δέ· ὁ Πάνδαρος καὶ ὁ Αἰνείας.—δαιφρων.
 Α 184.—ἀγαυὸς = λαμπρός, ἔνδοξος.—ἡ μάλα οὐ = ὡρισμένως δέν.—
 βέλος ώκν = τὸ ταχὺ βλῆμα.—πικρὸς δῖστός· ἐπεξ. τὸ βέλος· Ε 110
 καὶ Α 51: βέλος ἐχεπευκές.—αἱ κε τύχωμι = ἵσως ἐπιτύχω.—ἡ ῥά
 = μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους.—ἀμπεπαλῶν· ἀναπάλλω = σείω πρὸς τὰ
 ἄνω.—δολιχόσκιον· Ε 15.—Τυδεΐδαο· γεν. κτητ. εἰς τὸ ἀσπίδα.—
 διαπρὸ πταμένη = ἀφοῦ ἐτρύπησεν ὡς πέρα.—πελάσθη θώρηκι =
 ἡγγισε τὸν θώρακα.—τῷ ἐπί· ἐπὶ τούτῳ = δὶ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα,
 δὶ αὐτὴν τὴν εύστοχιαν του.—ἄυσε· Ε 101.—ὁ κενεὼν = ἡ κοιλότης
 μεταξὺ τοῦ ισχίου καὶ τῶν πλευρῶν (κενεὸς = ὁ κούφιος).—ἀνσχή-
 σεσθαι· Ε 104.—τὸ εὑχος = ἡ καύγησις, ἡ δόξα.

286 - 296:—ταρβέω = φοβοῦμαι.—ἥμβροτες· ἀόρ. τοῦ ἀμαρτά-
 νω = ἀπέτυχες εἰς τὴν βολήν.—οὐδ' ἔτυχες· ἐπανάλ. τῆς ἐννοίας τοῦ
 ἥμβροτες.—σφῶι· ὑποκείμ. τοῦ ἀποπαύεσθαι = σεῖς οἱ δύο...—μέν...
 γέ· οἱ δύο σύνδεσμοι βεβαιώνουν τὸ ἀντίθετον, ήτοι: σὺ ἐνδιμίσες ὅτι
 μὲ ἐπλήξες, τούναντίον δύμως σεῖς οἱ δύο...—ἄσαι· ῥ. ἄω = κάμνω
 κάποιον νὰ χορτάσῃ, εὐχαριστῶ.—ταλαύρινος = ἀπτόγητος, ἀτρόμητος·
 ἐπίθ. τοῦ Ἀρεως.—ἴθυνε = κατηγύθυνε.—ρῖνα = πρὸς τὴν ρῖνα.—ἐπέ-
 ρησεν = διεπέρασε.—πρυμνὸς = ἔσχατος, κατὰ τὴν ρίζαν.—ἀτειρής
 = ἀκατάβλητος, σκληρός.—ἔξελύθη = ἔθραυσθη.—νείατος = τελευ-
 ταῖος, εἰς τὴν βάσιν.—ὅ ἀνθερεών = τὸ πηγοῦνι.—στ. 294 ὡς Ε 58.—
 παμφανόων = στιλπνός, ποὺ λαμποκοπᾶ.—παρατρέω = παραμερίζω
 φοβισμένος.—αῦθι = ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου.

297 - 310 :—ἀπόρουσε· ἐνν. τοῦ ἀρματος· ῥ. ἀπορούω· Ε 20.—
 ἐρυσαίατο· ἐρύω = σύρω, τραβῶ.—ἀμφὶ βαῖνε· πρβλ. Ε 21: περι-
 βῆναι.—ἀλκὶ· ἀλκῆ· ἡ ἀλκῆ = ἡ δύναμις, ἡ ῥώμη.—πρόσθε· συναπτ.
 τῷ οἱ. —πάντος· ἔσην = ἐντελῶς κυκλοτερῆ. Κυρίως ἔχουσαν ἴσην
 ἀπόστασιν δλων τῶν σημείων τῆς περιφερείας ἀπὸ τοῦ κέντρου.—ὅστις
 ἀντίος ἔλθοι = δποιος τυχὸν ἐπλησίαζε τὸν νεκρὸν τοῦ Πανδάρου.—
 σμερδαλέα· ἐπίρρ. = φοβερά.—ιάχω = ἐκβάλλω φωνάς, κραυγάζω.
 —τὸ χερμάδιον = ἡ πέτρα.—μέγα ἔργον = κάτι πολὺ δύσκολον, μιὰ
 δύσκολη δουλειά.—ρέα· ρέα - ράδίως.—ισχίον = ἡ κοτύλη τῶν δστῶν

τῆς λεκάνης.—ένστρεφεται = κινεῖται ἐντός.—μιν· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ίσχιου. —θλάσσε· θλάω = σπάζω. —πρὸς = προσέτι.—ρήξε· ρήγνυμι = σπάζω, κόπτω.—τένοντε· ὁ τένων = τὸ νεῦρον, ὁ μῆν.—ῶσε ἀπὸ = ἐτράβηξε, ἀπέσπασε· ὁ. ὡθῶ.—ἡ ρινδς = τὸ δέρμα τοῦ σώματος.—αὐτὰρ = ἀλλά.—ἔστη· δὲν ἔπεσεν ἐντελῶς. —γνύξ· Ε 68. —ἔρείδομαι=στηρίζομαι· μετὰ γεν. γαίης.—ἀμφί... ἐκάλυψε=ἐσκέ-πασε τριγύρω του.—κελαινδς = μαῦρος, σκοτεινός.

311 - 317 :—ἀπόλοιτό κεν· ἀπόδοσις εἰς εὔκτ. τῆς ὑποθέσεως : εἰ μὴ δὲν νόησε.—δέξν = ταχέως.—μιν· τὸν Αἰνείαν.—ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε = τὸν ἐγένησε μὲ τὸν Ἀγχίσην.—θουκολέω = βόσκω κοπάδια. βουκολέοντι : μετχ. χρον.—χεύατο· χέω = χύνω, σκορπίζω.—πήχεε· ὁ πήχυς, τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ. συνεχδ. : τὸ χέρι.—πτύγμα πέπλοιο ἐκάλυψε = έθεσεν ὡς κάλυμμα τὸν πέπλον τῆς.—ἔμεν· εἶναι· ἀπαρέμφ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ.—ταχύ-πωλος = ὁ ταχεῖς ἵππους ἔχων.

β') Ἐπικὸς τύπος τοῦ^τβ' προς. παρακειμ. ἀνευ τοῦ σ : βέβληαι.
—Δοτικ. ἐνικ. τοῦ ὀνόματος ἀλκὴ κατὰ μεταπλασμόν : ἀλκί.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : τύχωμι, ἔρυσαι-ατο, κτάμεναι, φέα, ἔμεν.

γ') ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε : Ἡτο σύνηθες εἰς τοὺς Τρῶας πολεμιστὰς νὰ ἔκβάλλουν φωνὰς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν, δτε ἐπληξεν ὁ Πάνδαρος τὸν Διομήδη, ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε (Ε 101), καὶ κατωτέρω δ Ἄινείας ζήτει νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ φίλου του σμερδαλέα ιάχων (Ε 303). Πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τοῦ Πανδάρου ἀντιτίθεται ἡ ψυχραιμία τοῦ Διομήδους (οὐ ταρβήσας) καὶ ἡ ἀπλῆ φράσις τοῦ ἥμιβροτες οὐδ' ἔτυχες, ἡ δποία ἔχει καταστῆ παροιμιώδης.—αἰχμὴ δ' ἔξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα : Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ποιητοῦ τὸ δόρυ ἐπληξε τὸν Πάνδαρον ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω παρὰ τὸν δρθαλμὸν πρὸς τὴν ῥῖνα καὶ ἀφοῦ διεπέρασε τοὺς ὄδοντας ἔξηλθεν ἀπὸ τὴν βάσιν τῆς σιαγόνος. Ἐν τούτοις ὁ Διομήδης ἦτο πεζὸς καὶ ὁ Πάνδαρος ὑψηλότερα ἐπὶ τοῦ ἄρματος, δπότε τοιαύτη βολὴ

δὲν ἔξηγεῖται εὔκολα, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἔδαφος ἦτο ἀνώμαλον καὶ ὁ Διομήδης ἵστατο ὑψηλότερα.—χερμάδιον λάβε χειρί: Συχνὰ εἰς τὰς Ὁμηρικὰς μάχας ρίπτονται λίθοι, διότι, ἀφοῦ ρίψῃ ὁ πολεμιστὴς τὸ δόρυ, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο ὅπλον, διὰ νὰ κτυπήσῃ ἀπὸ κάποιαν ἀπόστασιν. "Οταν πλησιάσουν σῶμα πρὸς σῶμα, μονομαχοῦν μὲ ξίφος. —οἱοι νῦν βροτοί εἰσι: Μὲ τὸ νῦν ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὴν ἴδιαν του ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τρωικὸς πόλεμος εἶναι παρελθόν. Αἱ ἡρωικαὶ διηγήσεις κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν, ὅτι οἱ πολαιοὶ ἤσαν τελειότεροι.—ἄφμαρὶ δὲ ὅσσε κελαινὴ νῦξ ἐκάλυψεν: 'Ο Αἰνείας ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του καὶ φυσικὰ πολὺ εὔκολα θὰ τὸν ἐφόνευεν ὁ Διομήδης, ἢν δὲν ἐπενέβαινεν ἡ θεὰ μῆτηρ του.—ἔχεύστο πήχεε λευκώ...: Η ἐμφάνισις τῆς ὥραίας θεᾶς μὲ τὰ λευκὰ χέρια καὶ τὸν φαεινὸν πέπλον ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς αίματοχυσίας.

α') 237 - 241 :—φηγός = δρῦς.—ίκανω = ἔρχομαι, φθάνω.—ἀμφί μιν = γύρω του.—Θέω = τρέχω.—ἄλοχος· Α 114.—εἴρομαι = ἔρωτῶ.—παιδας = περὶ τῶν παιδών.—κασίγνητος = ἀδελφός.—ὅτης = συγγενής, φίλος.—ὅ πόσις = ὁ σύζυγος.—ἔπειτα = ἀκολούθως.—ἄνωγα = προστάζω· πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστ.—ἔξείης = κατὰ σειράν, δηλ. εἰς δλας ἔδιδε τὴν ίδιαν προτροπὴν νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς.—δὲ = ἐν τούτοις.—τὸ κῆδος = ἡ λύπη, τὸ πένθος.—ἔφηπτο = ἐπέκειτο, ἐπεκρέματο, ῥ. ἐφάπτω.

242 - 253 :—ὅ δόμος = ἡ κατοικία, ἀνάκτορα (δέμω).—ξεστός = λεῖος, γυαλιστός.—ξεστῆς αιθούσησι = μὲ στοὰς σχηματιζομένας μὲ κιονας ἀπὸ πελεκημένον, δρα καὶ στύλων μάρμαρον.—τετυγμένον· ῥ. τεύχω = κατασκεύαζω.—αὐτάρ· ὡς συμπλεκτ. σύνδ. = καί.—δεδμημένος· ῥ. δέμω = οἰκοδομῶ.—μνηστὴ ἄλοχος = ἡ ζητηθεῖσα εἰς γάμον γυνή, ἡ νόμιμος σύζυγος.—κούρη = νεαρὰ γυνή, θυγάτηρ.—τέγεος = ἐστεγασμένος (τέγω, στέγω = στεγάζω· λατ. *tēgo*).—αἰδοῖος = ὁ δξιος σεβασμοῦ, σεμνός.—ἐνθα = ἐκεῖ, δηλ. καθώς εἰσήρχετο τις εἰς τὸ περικαλλές ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου (στίχ. 242).—ἡπιόδωρος μητηρ = γλυκειά, στοργικὴ μητέρα (ἡπιος + δῶρα).—εἰσάγουσα = ὁδηγοῦσα ἐντός.—εἶδος = μορφή· αἰτ. τοῦ κατά τι.—ἐν φῦ· ἐνέφυν = προσεκολλήθη, ἔσφιξε.—ἐκτ' ὀνόμαζεν = τὸν προσεφώνει· ὁ στ. 253 ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα παρ' Ὁμήρω.

254 - 262 :—τίπτε· τίπτοτε ; = διατί ἔραγε ;—θρασὺς = ἄγριος.—ἡ μάλα δὴ = ὡρισμένως, ἀσφαλῶς.—τείρω = κατατρίβω, καταπονῶ.—δυσώνυμος = ἐκεῖνος, τοῦ ὄποιου τὸ δνομο προκαλεῖ κακόν, κατηραμένος (δυσ + ὄνυμα, δνομα).—ἐνθάδε· συναπτ. μὲ τὸ ἐλθόντα.—ἀνῆκεν = παρώρμησε.—ἄκρη πόλις = τὸ ὑψηλὸν μέρος τῆς πόλεως, ἡ ἀκρόπολις.—χεῖρας ἀνέχω = ὑψώνω τὰ χέρια, προσεύχομαι.—μελιηδὺς = γλυκὺς ὡς μέλι.—ἐνείκω· ὑποτακτ. ἀόρ. ῥ. φέρω, ἥρεικα.—σπείσης· ῥ. σπένδω.—καύτός· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀθανάτοισιν

δηλ. ὅχι μόνον τοὺς θεοὺς νὰ τιμήσῃς, ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ αἰσθανθῆς ἀνακούφισιν.—δονήσεωι· δονίαμαι = ἀπολαμβάνω, εὐχαριστοῦμαι.—ἀνδρὶ δέ· τὸ δὲ εἰς τὴν σημ. τοῦ γάρ.—κεκμηῶτι· κεκμηώς ἀντὶ κεκμηώς= πρκμ. τοῦ κάμινο = κουράζομαι.—ἀέξει· ἀέξω = αὔξάνω.—τύνη· σύ.

263 - 278 :—μέγας = ὑψηλός.—κορυθαίολος = ποὺ ἀνεμίζεται ὁ λόφος τῆς περικεφαλαίας του· ἐπομένως = εὐκίνητος, ὄρμητικός.—μοι = χάριν ἔμοι, γιὰ μένα.—ἀείρω = στηκώνω, προσφέρω.—μελίφρων = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχήν.—ἀπογυιόω = παραλύω τὰ μέλη· γυῖα = μέλη.—λάθωμαι· λανθάνω, λήθω εἰς τοὺς μεσ. τύπους = ξεχνῶ· μή λάθωμαι μένεος = μήπως χάσω τὴν ὄρμήν μου. Λέγεται καὶ ἡ ἀντίθ. ἔκφρ.: μηήσασθε θούριδος ἀλκῆς.—χερσὶ δέ... = ἀλλως τε μὲ χέρια...—λείβω = χύνω κρασὶ διὰ σπονδήν.—αἴθοψ = λαμπρός, σπινθηροβόλος (αἴθω = λάμπω).—ἄζομαι = φοβοῦμαι, ἀπὸ εὐσέβειαν ἀποφεύγω κάτι.—οὐδέποτε πη = κατ' οὐδένα τρόπον.—ἔστι· ἔξεστι.—κελαινεψῆς = ὁ συνάγων μέλαναν νέφη (κελαινός)· ἐπιθ. τοῦ Διός.—ὁ λύθρος = λάσπη ἀπὸ αἴμα καὶ χῶμα.—πεπαλαγμένος = λερωμένος, πιτσιλισμένος (ῥ. παλάσσομαι, πηλός, λατ. palus).—νηὸς = ναύς.—ἀγελείη· ἄγονσα τὴν λείαν· ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴν ἐπεκαλοῦντο κατὰ τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομάς.—τὰ θύεα = αἱ θυσίαι, αἱ προσφοραί·—ἀστλίζω = συγκεντρώνω.—πέπλος = γυναικεῖον φόρεμα.—τοι· συναπτ. πρὸς τὸ ἔστι = εἶναι γιὰ σένα, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σου.—χαριέστατος = ὠραιότατος.—ἡῦκομος = ἔχουσα ὠραίαν κόμην.—θέες καὶ ὑποσχέσθαι· τὸ ἀπαρέμφ. ὡς προσταχτ. Ἀντικμ. τοῦ ὑποσχέσθαι εἶναι τὸ ἰερευσόμεν. —ἡνις = ἐνδεὶς ἔτους, χρονιάρικος.—ἡκέστας· ἡκεστος = ἀδάμαστος (στερ. α - κεστός, κεντός, κεντέω), κυρίως ἀκέντητος.—αἰλ κε = ἔάν.—ἔλεω = εὐσπλαγχνίζομαι.—ἀπόσχη· ἀπέχω μετβ. = κρατῶ μακράν, ἀπομακρύνω.—μήστωρ· Ε 272.

279 - 285 :—μετελεύσομαι· μετέρχομαι = πηγαίνω πρὸς κάποιον.—εἰπόντος (ἔμοι) = εἰς δ̄τι τοῦ εἴπω.—αῖσθι = ἔκει, στὸν τόπο, ὃπου βρίσκεται.—χάνοι γαῖά οἱ = νὰ ἀνοίξῃ δἰ αὐτὸν ἡ γῆ, νὰ τὸν καταπιῇ ἡ γῆ· ῥ. χάσκω.—πῆμα· κατηγρ. εἰς τὸ μιν.—τοῖο· τοῦ...—εἴσω "Αἴδος· δόμον" Αἴδος = εἰς τὸν Ἀδην.—ἄτερπος· ἀντὶ ἀτερπῆς = δυσάρεστος, πικρός.—ἡ διέζυς = ἡ λύπη, ἡ δυστυχία.—ἐκλελαθέσθαι = ὅτι ἐντελῶς ἐλησμόνησε.

β') Νὰ ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἔνεσαν, εἰλήλουθας, ἀνῆκε, πίησθα, τύνη.

γ') Σκαιαι πύλαι : "Ιδε Γ 145.—φηγός : Τὸ δένδρον τοῦτο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ τείχους ἥτο διὰ τοὺς Τρῶας ἵερὸν δένδρον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Δία.—δόμον περικαλλέα Πριάμοιο : Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἡσαν συγκρότημα πολλῶν κτιρίων, ὅπως συνέβαινε καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἐλλάδος (Μυκηνῶν, Τίρυνθος, Κρήτης κ.ἄ.). Τὸ κύριον μέρος τοῦ ἀνακτόρου ἥτο πάντοτε τὸ μέγαρον (δῶμα) καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ αἰθουσα. Ἐντὸς ὅμως τῆς αὐλῆς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κτίρια χρησιμεύοντα ὡς ἰδιαίτεραι κατοικίαι τῶν βασιλοπαίδων, ὡς γυναικωνῖται, ὡς ἀποθήκαι, λουτρῶνες κλπ. Εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου θά φαντασθῶμεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς σειρὰν τοιούτων κτιρίων, τὰ ὅποια ἔκαμνον ἐντύπωσιν μὲ τοὺς δώραιους κίονας, οἱ ὁποῖοι ἐκόσμουν τὴν εἴσοδον ἐκάστου (ἔεστῆς αἰθουσῆσι).—χερσὶν ἀνίπτοισιν : Κατὰ τοὺς ἥρωικοὺς χρόνους ἥτο θρησκευτικὸν ἔθιμον νὰ πλύνουν τὰ χέρια, πρὶν οὔμουν θυσίαν ἢ σπονδήν.

286 - 341

α') 286 - 296 :—μοιοῦσα = ἐλθοῦσα, ῥ. βλώσκω - ἐμολον.—κέλομαι = παρακαλῶ, διατάσσω.—κατὰ ἀστυ = περιελθοῦσα εἰς τὴν πόλιν.—θάλαμος = ἰδιαίτερον δωμάτιον, ὃπου φυλάσσονται τὰ πολύτιμα πράγματα.—κηώεις = εὐώδης. —οἱ· τῇ Ἐκάβῃ. —παμποίκιλα = δόλοκέντητα. —ἔργα = ἔργοχειρα. —θεοειδῆς = θεόμορφος. —ἐπιπλῶς = ὅταν ἔπλευσε' ῥ. ἐπιπλέω.—τὴν ὁδὸν ἦν = κατὰ τὸ ταξίδι πού.—ἀνήγαγε = ἔφερε ἐπάνω. 'Η ἀνά, διότι τὸ ταξίδι ἔγινε πρὸς Β.—εύπατέρεια = ἀρχοντική. Κυρίως ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας.—ἀειραμένη· ἀείρω. Z 264.—δῶρον· κατηγορομ. —νείατος = τελευταῖος.—βῆ ιέναι = ἔξεκίνησε.—μετασσεύομαι = πηγαίνω γρήγορα.

297 - 304 :—τῆσι· εἰς τὴν Ἐκάβην καὶ τὰς ἄλλας γραίας.—ῶιξε· οἴγω = ἀνοίγω.—Κισσηὶς = ἡ κόρη τοῦ Κισσέως.—ἔθηκαν· τίθημι εἰς τὴν σημ. τοῦ ποιῶ.—δλοιλυγῆ = μὲ φωνάς.—εὔχομαι = κάμνω δένησιν, παρακαλῶ.—ἀράομαι = προσεύχομαι.

305 - 311 :—ρυσίπτολις = ἡ προστατεύουσα, ἡ σφύζουσα τὴν πόλιν (φύομαι + πτόλις).—ἄξον· ἄγνυμι = θραύω.—δὴ = πλέον.—

στ. 308 - 310 = 274 - 276. — ἀνανεύω = σειω ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι, ἀρνοῦμαι.

312 - 325 :—δῶμα = κατοικία, ἀνάκτορον.—τεύχω = κατασκευάζω, κτίζω.—ἐριβῶλαξ· Α 155.—τέκτων· Ε 59.—ἔνθα = ἐκεῖ.—πάροιθε· συναπτ. πρὸς τὸ δουρὸς = ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ δόρατος.—περὶ δὲ = καὶ γύρω εἰς τὴν βάσιν τῆς αἰχμῆς.—περὶ θέε = τὴν περιέβαλλε· ὁ θέω = τρέχω.—ὁ πόρκης = κρίκος.—τὸν δέ· Ἀλέξανδρον.—τὰ τεύχεα· Γ 195.—ἔπω = ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι.—ἀγκύλος· Ε 209.—ἀφάω = ψηλαφῶ, μεταπιάνω.—μετὰ = μεταξύ.—ἥστο· ἥμαι.—νεικέω = ἐπιπλήττω.—αἰσχρὰ ἔπη = βαρεῖς, προσβλητικοὶ λόγοι.

326 - 331 :—δαιμόνιος = ὀλλόκοτος.—οὐ καλὰ = οὐ καλῶς.—μέν· βεβαιωτ.—ὁ χόλος = ὁ θυμός.—φθινύθω = φθείρομαι, χάνομαι.—αἴπος = ὑψηλός.—μάρναμαι = μάχομαι.—ἡ ἀύτη = κραυγὴ τῆς μάχης, ἡ μάχη.—ἄμφιδέης = ἀναψε γύρω· δαίω = καίω.—μαχέσαιο ἄν = θὰ ἐπέληγτες, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττης.—ὅν τινά που· ἡ πρότ. εἶναι ἀναφ. ὑποθ.= ὅποιον ἵσως...—μεθιέντα· μεθίημι = ἀφίνω, παραμελῶ.—στυγεὸς = φρικαλέος.—ձնα· ἐπίρρ. μὲ ՚նոյօւան πրօստացիս = (σήκω) ἐπάνω.—δήιος = καυστικός, καταστρεπτικὸς (δαίω).—θέρηται· θέρομαι = καίομαι.

332 - 341 :—ἡ αἰσα = τὸ πρέπον, τὸ ὄρθον· κατ' αἰσαν = ὄρθα, δίκαια, διπώς μοῦ ἤξιζε.—οὐδ' ὑπέρ αἰσαν = δχι πέραν τοῦ ὄρθου, δχι δίκαια.—τούνεκα = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—σύνθεο· συντίθεμαι = βάζω μαζὶ εἰς τὸν νοῦν μου, προσέχω τὸν λόγον κάποιου.—οὐ τοι... = ἀλήθεια δχι...—νέμεσις - ιος = ἀγανάκτησις.—τὸ ἄχος = ἡ λύπη.—προτρέπομαι = στρέφομαι πρὸς κάτι, παραδίδομαι.—παρειποῦσα· παρεῖτον = παρεκίνησα, ἐπεισα.—ὅρμησε· ὅρμάω· μετρτ. = κάμνω κάποιον νὰ κινηθῇ.—μοι καὶ αὐτῷ = δπως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ՚նծօն.—λώιον· λῷον· συγκρ. τοῦ ἀγαθός.—ἐπαμείβομαι = πηγαίνω ἐκ περιτροπῆς.—ἐπιμένω = περιμένω.—ἀρήια = πολεμικά.—δύω = νὰ ἐνδυθῶ, νὰ φορέσω.—μέτειμι = ἐρχομαι κατόπιν.—κιχήσεσθαι· κικάνω, κίχημι· Ε 187.

β') ? Ιων. τύπος τοῦ ῥ. ἐπιπλέω : ἐπιπλώω καὶ μετοχ. ἀόρ. β' ἐπιπλώσ.

— Δοτικὴ τοῦ ὄντος νέμεσις : **νεμέσι**, ἀντὶ νεμέσει.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ποτί**, **κατεβήσετο**, **τῆσι**, **ἥστο**.

γ') ἔς θάλαμον κηώεντα : Τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ ἐνδύματα, εὐωδίαζεν ἀπὸ τὰ ἀρώματα, τὰ ὁποῖα ἐτίθεντο μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ προφυλάσσωνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶρον καὶ διὰ νὰ ἀποκτοῦν ὡραίαν καὶ μόνιμον δομήν.—**ἔργα γυναικῶν Σιδονίων** : Τὰ λεπτὰ καὶ περίτεχνα κεντήματα τῶν πέπλων ἡσαν προϊόντα ἀνατολικῆς χειροτεχνίας, δπως συνέβαινε καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἰδίως οἵ πόλεις τῆς Φοινίκης ἡσαν κέντρα βιομηχανίας πολυτελῶν εἰδῶν, ὡς πολυτίμων βαφῶν, ἀρωμάτων κ.ἄ. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν "Ομηρον ἡ Σιδὼν ὡς κέντρον τέχνης (πολυδιάδαλοι Σιδόνες).—**Θεανώ** : Ἡτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, βασιλέως τῶν Θρακῶν, καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—**τὰς Ἀλέξανδρος ἥγαγε** : Ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ Πάρις ἐσυνέχισε τὰς ληστρικάς του ἐπιθέσεις εἰς παραλίας πόλεις τῆς Φοινίκης. Τὰ πειρατικὰ αὐτὰ ταξίδια, δπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, δχι μόνον δὲν ἔφερον ὅνειδος κατ' ἔκείνην τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐδόξαζον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτά.—**δλοιουγῆ** : Πιθανῶς ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς θρησκευτικὰ ἐπιφωνήματα, τὰ ὁποῖα ἐπρόφερον ὅλαι μαζὶ μὲ ρύθμόν, δπως ἔγινετο καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους στιγμάς.—**θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν** : Ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ ὁ συνήθης τύπος τῶν Ὁμηρικῶν ἀνακτόρων μὲ τὴν διαφορὰν δτι τὸ κύριον μέρος λέγεται δῶμα καὶ ἡ αἴθουσα αὐλὴ.—**ἔγχος ἐνδεικάπηχυ** : Δὲν γνωρίζομεν μὲ τί μέτρον ὑπολογίζει ὁ ποιητὴς τὸ μῆκος τοῦ δόρατος τοῦ Ἔκτορος. Ὁπωσδήποτε θέλει νὰ παραστήσῃ δτι τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος τούτου ἥτο ἔξαιρετικὰ μακρόν.—**πόρκης** : Οἱ χρίκοις αὐτὸς ἐστερέωντε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸ ξύλον τοῦ δόρατος καὶ ἐπὶ πλέον ἐκόσμει τὸ δόρυ.—**χόλον τόνδε** : Οἱ χόλοις τοῦ Πάριδος προήρχετο ἀπὸ τὸ γεγονός δτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν μονομαχίαν του μὲ τὸν Μενέλαον καὶ διὰ τοῦτο οἱ Τρῶες τὸν ὀνείδιζον.

— **Ποιον τύπον ἀνδρὸς ἐμφανίζει ἐδῶ ὁ Πάρις; Διακρίνατε τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἔκτορος.**

α') 342 - 358 : — μειλίχιος = γλυκός, μαλακός. — ὁ δαήρ. Γ 180. — κύων = ἀναιδῆς. — κακομήχανος = κακοῦργος. — δικρυόεσσα = φρικτή (κυρίως : κρυόεις, τὸ κρύός). — ὡς δέφελε = εἴθε. 'Η σειρὰ τῶν λέξ. : ὡς κακὴ θύελλα ἀνέμοιο δέφελε οἰχεσθαι... — ὅτε πρῶτον = εὐθὺς ὡς. — οἰχεσθαι προφέρουσα = νὰ μὲ ήρπαζεν ἀμέσως. — προφέρω = ἀρπάζω, παρασύρω. — θύελλα ἀνέμοιο = ὄρμητικὸς ἄνεμος. — πολύφλοισθος. Α 34. — κῦμα ἀπόερσε = νὰ μὲ παρέσυρε τὸ κῦμα. ('Η πρότ. ἔχει δυνητικὴν σημασίαν. Παρελείφθη τὸ κεν). β'. ἀπανράω. — πάρος = πρίν, παρὰ νά... — ὥδε = ἔτσι ὅπως ἔγιναν. — τεκμήραντο = ὥρισαν, ἀπεφάσισαν β'. τεκμαίρομαι (τέκμαρ = τέλος). — ἔπειτα = μετὰ τὸ κακὸν ποὺ ἔκαμα. — ἥδη = νὰ ἤξενερε, νὰ ἐννοοῦσε. 'Εξακολουθεῖ ἡ ἀνεκλπήρωτος εὐχὴ τῆς Ἐλένης. — νέμεσις = ἡ κατάκρισις. — αἰσχεα = ὀνειδισμοί, αἱ ὕβρεις. — ἔμπεδοι φρένες = σταθερός, ὑγιὴς νοῦς. — δπίσσω = εἰς τὸ μέλλον. — τῷ = διὰ τοῦτο. — ἐπαυρήσεσθαι = ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ, θὰ πληρωθῇ. — δίφρος = καθίσμα χαμηλόν. — πόνος = κόπος, ἀγών. — σε φρένας. σοῦ φρένας = τὴν ψυχήν σου. — ἀμφιβέβηκε = περικυκλώνει, πιέζει. — ἡ ἄτη = ἡ ἀμαρτία, τὸ κακόν. — ἐπὶ θῆκε = ἐπέβαλε, προώρισε. — δπίσσω. Ζ 352. — πέλομαι. εἰμί. — πελώμεθα διόδιμοι = νὰ γίνωμεν θέμα διὰ τραγοῦδι. — ἐσσόμενοι = οἱ μεταγενέστεροι.

359 - 368 : — καθίζω = βάζω κάποιον νὰ καθίσῃ. — φιλέουσά περ = ὅσον στοργικὴ καὶ ἀν εἶναι ἡ περιποίησίς σου. — ἐπέσσυται = σπεύδει, θέλει παρακμ. τοῦ ἐπισσενόμαι εἰς σημ. ἐνεστ. — μέγα. ἐπίρρ. — ἐμεῖο. γενικ. ἀντικμ. εἰς τὸ ποθήν. — ποθήν ἔχουσι = ποθοῦν, περιμένουν. — ὅρνυθι. ὅρνυμι. — ἐπείγομαι = βιάζομαι, κάμνω γρήγορα. — καταμάρπτω = προφέρων. — οἱ οἰκῆες = οἱ οἰκεῖοι. — ἡ ἔξομαι αὐτὶς = ἡ νὰ ἔλθω πάλιν. — ὑπότροπος = ἐπιστρέφων. — με. συναπτ. πρὸς τὸ δαμόωσιν. — ὑπὸ χερσὶ = κάτω ἀπὸ τὰ χέρια. 'Ως δοτ. δργαν. ἡ κατὰ κυριολεξίαν, διότι ὁ φονεύομενος πίπτων εὑρίσκεται ὑπὸ τὰς χειρας τοῦ φονεύοντος. — δαμόωσιν = δαμάουσι.

β') οὐ τι προσέφρη : "Ισως ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἡ διότι ἡ Ἐλένη ἐπρόλαβε νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Πάντως ἡ σιωπὴ αὐτὴ τοῦ "Εκτορος εἶναι χαρακτηριστική. — ὅς ἥδη νέμεσιν : 'Η

‘Ελένη παραπονεῖται διτι ό Πάρις δὲν ἡξεύρει τί προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸν φόγον τῶν ἀνθρώπων. ‘Η ἄγνοια αὐτὴ τὸν κάμνει τόσον φαῦλον, διότι κατὰ τὰς ἥθικὰς ἀντιλήφεις τῆς ἐποχῆς ἔκείνης μία πρᾶξις εἰναι ἥθικὴ ἢ ἀνήθικος, καθόσον ἐπιδοκιμάζεται ἢ κατακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.—πελώμεθα ἀοίδιμοι: ‘Η ἀφορμὴ καὶ τὰ ἐπεισόδια τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἐψάλλοντο εἰς ἐπικὰ ἄσματα, ἐνῷ ἥδη διήρκει ὁ πόλεμος. ‘Η ποιητικὴ παράδοσις διετήρησε τοιαῦτα ἄσματα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὁμήρου καὶ ταῦτα ὁ ποιητὴς ἔχων ὑπ’ ὅψει κάμνει τὸν ὑπαινιγμὸν τοῦτον.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν τὰ συναισθήματα ποὺ κατέχουν τὴν Ἐλένην καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ “Ἐκτορος”.

369 - 406

α') 369 - 380 :—δόμοι = εὖ ναιετάοντες = ὡραία κατοικία. Κυρίως: σπίτι, ὅπου κατοικεῖ κανές καλά. Τὸ ἐπίθ. λέγεται καὶ περὶ πόλεων.—ἔϋπεπλος = φέρουσα ὡραῖον φόρεμα, καλοντυμένη.—γοάω = θρηνῶ.—μύρομαι = δακρύζω, κλαίω.—ἄμυμων· Ε 9.—τέτμεν = εὑρεν· ἔτετμον (πότμος).—ἔστη ἐπ' οὐδὸν ίών· ίών ἐπ' οὐδὸν ἔστη.—ὅ οὐδὸς = τὸ κατώφλι.—εἰ δ' ἄγε· παρακελευσμ. Συμπλήρωσιν εἰ δὲ βούλει, ἄγε...—νημερτής = ἀλάνθαστος, ἀληθινὸς (νή + ἀμαρτάνω).—ή γαλώως· Γ 122.—ή εἰνάτηρ-έρος = συννυφάδα.—ἔς Ἀθηναίης· ἔς νηὸν Ἀθηναίης.—ιλάσκονται = ζητοῦν νὰ ἔξελιώσουν. ’Ενεστ. ἀποπειρ.

381 - 389 :—ὅτρηρὸς = εὐκίνητος, πρόθυμος. ’Επίθ. τῶν θεραπόντων.—ή ταμίη = ἡ οἰκονόμος.—μάλ’ ἀνωγας· τὸ μάλα εἰς τὴν σημ. τοῦ ἐντόνως, ῥήτως.—οὔνεκα = διότι.—τείρομαι = καταβάλλομαι.—κράτος = ἡ νίκη, ἡ ὑπεροχή.—ἀφικάνει· ἐνεστ. μὲ σημ. παρκυμ.—μαινομένη = ταραγμένη, ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ της.—ή τιθήν = ἡ τροφὸς (ἀναδιπλ. θέμ. θη - θῆλν).

390 - 406 :—ῆ· Ε 280.—ἀπέσσυτο = ἔψυγε βιαστικὰ (σεύω = θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν).—ἔϋκτιμένας = καλὰ κτισμένας, καλοστρωμένας.—ή ἀγυιὰ = ἡ ὁδός.—εὗτε = ὅταν, τὴν στιγμὴν πού...—τῇ = ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν.—διεξίμεναι = νὰ περάσῃ ἔξω.—ἔνθα = ἔκει.—πολύδωρος = προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα.—ὑπὸ Πλάκω = εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ δρούς Πλάκου.—ὑλήεις = δασώδης (ἡ ὕλη).—Κι-

λίκεσσιν ἄνδρεσσιν = εἰς λαὸν Κιλίκων.— ἔχετο "Ἐκτορὶ = εἴχετο ὑπὸ τοῦ "Ἐκτορος, ἥτο γυναῖκα τοῦ "Ἐκτορος.— χαλκοκορυστῆς = ὡ- πλισμένος μὲ χαλκὸν (κορύσσω = ὄπλίζω).— ἔπειτα = τότε.— ἀταλά- φρων = ἀθῷος, ὀκακος (ἀταλὰ = τρυφερὰ + φρήν).— αὔτως = ἔτοι. — ἀλίγκιος = ὅμοιος.— καλέεσκε = ἐκάλει συνήθως.— ἐρύετο· ὁύμαι = σφέζω· Ε 23.— μείδησεν· ῥ. μειδάω, μειδιάω.— ἄγχι οἱ = πλησίον του.— παρίστατο = ἐστέκετο πλάι του.— στ. 406 = Z 253.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : διεξίμεναι, Κι- λίκεσσι, καλέεσκε, ἔφατο.

γ') σὺν ἀμφιπόλῳ ἔϋπέπλῳ : Δεῖγμα ἀρχοντικῆς καὶ ἀνέτου ζωῆς εἶναι ἡ εὐπρεπής ἐμφάνισις τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἀμφιπόλων.— ταμίη : Εἶναι ἡ οίκονόμος καὶ ἐν γένει ἡ ιθύνουσα τὰς δμωάς εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπροτιμᾶτο συνήθως ἡ μᾶλλον πιστὴ καὶ κάπως ἡλικιωμένη καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ προσφωνεῖται αἰδοίη ταμίη.— ἔϋκτι- μένας κατ' ἀγυιάς : Αἱ ὁδοὶ τῆς Ὁμηρικῆς πόλεως ἦσαν στρωμέναι μὲ λίθους καὶ ἀσβεστον. Εἰδικῶς περὶ τοῦ Ἰλίου ἐπιστοποιήθη τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλῆμαν καὶ Δαῖρπφελδ.— Ἀνδρομάχη θυγά- τηρ Ἡετίωνος : Ἀλησμόνητος γυναικεία μορφὴ ζωγραφεῖται εἰς τὰς Ὁμηρικὰ ἔπη ἡ σύζυγος τοῦ "Ἐκτορος, ἡ ὁποία κατωτέρω ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν θλιβερὰν ἴστορίαν τῆς ζωῆς της. Εὔθυς ἀπὸ τὴν πρώτην τῆς αὐτὴν ἐμφάνισιν ἐμπνέει συμπάθειαν καὶ θαυμασμὸν εἰς τὸν ἀναγνωστην.— Κιλίκεσσιν ἄνδρεσσιν ἀνάσσων : Οἱ Κίλικες τῶν Ὁ- μηρικῶν χρόνων κατώκουν εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν διηρημένοι εἰς δύο. Καὶ οἱ μὲν εἶχον πρωτεύουσαν τὰς Θήβας, οἱ δὲ τὴν Λυρνησσόν. Εἰς χρό- νους μεταγενεστέρους μετηνάστευσαν εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἀπ' αὐτῶν ὠ- νομάσθη Κιλίκια.— οἴος γάρ ἐρύετο "Ιλίου "Ἐκτωρ : Ὁ "Ἐκτωρ ὅχι μόνον διηγήθυνε τὴν ἀμυναν τοῦ Ἰλίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἔδιδε λαμ- πρὸν παράδειγμα φιλοτιμίας καὶ ἡρωισμοῦ (πρβλ. καὶ τοὺς λόγους τῆς 'Ελένης 355).— μείδησεν ίδων ἐς παῖδα σιωπῇ : Ἀριστοτέχνης πάντοτε δ "Ομηρος, ὅταν ζωγραφῇ τὰ ὀνθρώπινα πάθη, μεταχειρίζεται καὶ ἐδῶ ἀπλούστατον καὶ ἐκφραστικώτατον τρόπον, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν στοργὴν καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ "Ἐκτορος διὰ τὴν τύ- χην τοῦ παιδιοῦ του.

α') 407 - 428 : δαιμόνιε· ἐδῶ ὡς προσφών. ἀγάπης = εὐλογη-
μένε, καημένε.— φθίσει· μετβ. φθίνω = ἀφανίζω. — νηπίαχος =
μικρὸς (παράλ. τύπος τοῦ νήπιος).— ἄμμορος = ἀτυχος, δυστυχῆς
(στερ. α + μόρος).— κέρδιον = ὡφελιμώτερον, καλύτερον.— ἀφα-
μαρτάνω τινὸς = χάνω, στεροῦμαι κάτι. — δύομαι χθόνα = θάπτο-
μαι, πεθαίνω.— ἡ θαλπωρὴ = ἡ παρηγορία.— πότμον ἐπίσπης· πότ-
μον ἐφέπω = ἀκολουθῶ τὴν κοινὴν μοῖραν, πεθαίνω· ἐπίσπης· ἀόρ.
ὑποτακτ. ἐδῶ ὡς τετελ. μέλλων.— ἄχεα = θλίψεις, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ
θαλπωρῆ.— ἀμὸς = ἡμέτερος. — ἐκ... πέρσεν· πέρθω = λεηλατῶ κυ-
ριευθεῖσαν πόλιν, πορθῶ.— εὗ ναιετάουσαν· Z 370.— ἔξενάριξε· E
151.— σεβάσσατο· σεβάζομαι = ἡ συνείδησίς μου δὲν μὲ ἀφίνει.— κα-
τέκηη· ἀόρ. τοῦ κατακαίω.— ἔντεα· E 220.— δαίδαλος· E 60.— χέω
σῆμα = χύνω χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ τύμβος· γενικῶς = κάμνω τά-
φον.— νύμφαι δρεστιάδες = νύμφαι τῶν δρέων.— αἰγίοχος· E 115.—
ὅ κασίγνητος=ὅ ἀδελφός.— ιῷ· ιος - ια - ιον = ἔνας - μία - ἕν.— κατέ-
πεφνε = ἐφόνευσε.— ποδάρκης· A 121.— ἐπὶ βουσὶ = ἀνάμεσα εἰς
τὰς βοῦς, ἐνῷ ἐπέβλεπον τὰ βόδια.— εἰλίποδες = ποὺ στρέφουν πρὸς
τὰ μέσα τὰ πόδια. 'Επιθ. τῶν βοῶν (βλ. καὶ Οδυσσ. α 92).— ἄργεν-
νός· Γ 141.— βασίλευεν = ἦτο βασίλισσα.— δεῦρο = εἰς τὸ στρατό-
πεδον τῶν Ἀχαιῶν.— ἄμα = μαζὶ μέ. — τὸ κτέαρ - ατος = κτῆμα.—
ἄψ = ὅπισω, εἰς τὴν χώραν της.— ἀπερείσια ἄποινα· A 13.—
ἰοχέαιρα· E 53.

429 - 439 :— ἀτάρ = ὅμως, λοιπόν.— θαλερὸς = ἵσχυρός, ἀχμαῖος.
— μίμνω = μένω. — δρφανικὸς = δρφανός.— στῆσον· ἵστημι· μτβτ.
= κάμνω νὰ σταθῇ, τοποθετῶ.— ὁ ἔρινεδος = ἡ ἀγριοσυκῆ (νεοελλ. δρ-
νός).— ἄμβατὸς = ὅπου δύναται κανεὶς νὰ ἀναβῇ, εὐπρόσβλητος.— ἐπί-
δρομος = ὅπου δύναται κανεὶς νὰ πλησιάσῃ.— ἐπλετο· πέλομαι· ὁ ἀόρ.,
διότι ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο ἥδη.— τῇ γε = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον.—
ἐπειρήσαντο = ἔκαμαν ἀπόπειραν.— ἀγακλυτὸς = θαυμασίως ἔνδο-
ξος, τρανὸς (ἄγα—, ἄγαμαι + κλυτός).— ἡ που = ἡ, ὡς φαντά-
ζομαι.— ἔνισπε· ἐνέπω.— θεοπρόπιον· A 85.— ἡ νυ = ἡ ἵσως. —
θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει = ἡ ψυχή των τοὺς παρορμᾶ καὶ τοὺς
προτρέπει.

440 - 465:—*ἡ καὶ* = βεβαίως καί.—*μέλει μοι* = σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὅψιν.—*τάδε πάντα*· ὅσα εἶπεν ἡ Ἀνδρομ.—*αἰνῶς* = πολύ.—*αἰδέομαι* = ἐντρέπομαι.—*ἐλκεσίπεπλος* = ἡ σύρουσα τὸν πέπλον. Τὸ ἐπίθ. ἐκφράζει τὴν χάριν τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ Ἰλίου.—*κακὸς ὡς* = ὡς δειλός.—*νόσφιν* = μακράν.—*πολέμοιο*· συναπτ. πρὸς τὸ νόσφιν.—*ἀλυσκάζω*. Ε 253.—*μάθον* = ἔμαθα, ἐσυνήθισα.—*πρώτοισι*· κατηγορμ. εἰς τὸ *Τρῷεσσι* = μὲ τοὺς Τρῶας, ποὺ εἶναι εἰς τὴν πρώτην γραμμήν.—*ἀρνύμενος*· ἀποπειρατ. ἐνεστ. τοῦ ἄρνυμαι = διασφέω.—*κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν* = μὲ τὴν καρδιά μου καὶ μὲ τὴν ψυχήν μου. Δηλ. καὶ τὸ προαισθάνομαι καὶ τὸ καταλαμβάνω.—*ὅτ'* ἀν ποτε = ὅταν κάποτε θά...—*δλώλη* = θά εἶναι κατεστραμμένη.—*'Ιλιος ἵρη* = ἡ ιερά, ἡ θεοφίλητος πόλις τοῦ Ἰλίου.—*ἔϋμμελίης* = ὁ καλὸς ἀκοντιστής, πολεμικὸς (εὖ + μελή = τὸ ξύλον ἀπὸ τὸ ὅποῖον κατασκευάζεται τὸ δόρυ).—*ἄλγος Τρώων* = ἡ λύπη τὴν ὅποίσαν θά αἰσθανθῶ διὰ τοὺς Τρῶας.—*οὕτ'* αὐτῆς *'Εκάβης*· οὕτ' ἄλγος αὐτῆς *'Εκάβης*.—*οἵ κεν πέσοιεν* = οἱ ὅποῖοι πιθανὸν νὰ πέσουν.—*ὑπ'* ἀνδράσι δυσμενέεσσιν· πρβλ. Ζ 368 ὥπὸ χερσὸν *'Αχαιῶν*.—*σεῦ*· ἐνν. ἄλγος.—*ἄγηται*. ἄγομαι = πάρνω μαζί μυ. —*ἔλευθερον ἡμαρ* = τὴν ἔλευθερίαν σου.—*ἀπούρας*· ἀπανράω = ἀρπάζω, ἀφαιρῶ.—*καὶ κεν ὑφαίνοις* = καὶ ἵσως νὰ ὑφαίνῃς.—*πρὸς ἄλλης* = ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης.—*φορέω*. θαμιστ. τοῦ φέρω.—*ἀειαζομένη* = χωρὶς νὰ θέλῃς, ἔξαναγκαζομένη (άέκων).—*κρατερὴ ἀνάγκη*=σκληρὰ ἀνάγκη.—*ἐπικείσεται*· ἐνν. *σοι* = θὰ σὲ πιέζῃ.—*εἴπησι*· ἀόρ. ὑποτ. ἀντὶ μέλλ.—*ἀριστεύεσκε* = πάντοτε ἡρίστευε. θαμιστ. τοῦ ἀριστεύον.—*μάχεσθαι*· αἰτιατ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ ἀριστεύεσκε.—*νέον ἄλγος* = νέα ἀφορμὴ νὰ αἰσθάνεσαι λύπην.—*χήτει* = ἀπὸ στέρησιν, διότι ἐστερήθης (τὸ χῆτος).—*ἀμύνειν*· συνκπτ. πρὸς τὸ *τοιοῦδε* = τοιούτου, τόσον ἀνδρείου, ὃ ὅποῖος ἐν τούτοις δὲν σὲ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν.—*δούλιον ἡμαρ*· ἀντίθ. πρὸς τὸ ἔλευθερον ἡμαρ.—*χυτὴ γαῖα* = χυμένον χῶμα· πρβλ. σῆμα χέειν.—*ὁ ἐλκηθμὸς* = τὸ τράβηγμα.—*πυθέσθαι*· τὸ πυνθάνομαι εἰς γεν. σημασ. αἰσθήσεως.—*πρὶν πυθέσθαι βοῆς* = πρὶν ἀκούσω τὶς φωνές σου.—*πρὶν πυθέσθαι ἐλκηθμοῖο* = πρὶν ἰδῶ νὰ σὲ τραβοῦν.

β') Δωρ. τύπος τοῦ πρώτου προσώπου τῆς κτητικ. ἀντων. ἐπὶ πολλῶν κτητόρων : ἀμὸς (πρβλ. ἄμμες = ἡμεῖς καὶ ἄμμε = ἡμᾶς).

— Επικός τύπος τοῦ εἰς - μία - ἐν = Ἱος - Ἰα - Ἱον . Εἰς τὴν γεν.

καὶ δοτ. ὁ τόνος καταβιβάζεται.

— Συγκεκομένος τύπος τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ᾧ πέλουμαι : ἔπλετο .

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἔυμμελίω , Ἱρή , δυσμενέεσσι .

γ') πάντες ἔφορμηθέντες : 'Η 'Ανδρομάχη γνωρίζει τὴν ἀνδρείαν τοῦ συζύγου τῆς, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὅποιαν θά τοῦ ἐπιτεθοῦν ἀθρόοι οἱ ἔχθροι.— ἔκπέρσεν Θήβην ὑψίπυλον : Τὸ γεγονός τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, ὅπως ἴστορεῖται εἰς τὸ I 185.— οὐδέ μιν ἔξενάριξε... Οἱ δμητρικοὶ πολεμισταὶ τόσον ἥγαπων καὶ ἐτίμων τὰ ὅπλα των, ὡστε τὸ νὰ γυμνωθῇ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὰ ὅπλα του ἐθεωρεῖτο διστυχία μεγαλυτέρα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἡ πρᾶξις τοῦ 'Αχιλλέως νὰ ἀφήσῃ ὡπλισμένον τὸν νεκρὸν 'Ηετίωνα θεωρεῖται ἀπὸ τὴν 'Ανδρομάχην μεγαλοψυχία.— κατέκη : 'Ως μόνον τρόπον ταφῆς ὁ 'Ομηρος ἀναφέρει τὴν καᾶσιν τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστέρας δμως τοῦ 'Ομήρου ἐποχάς, ὅπως ἔξαγεται ἐκ τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἴστορικοὺς χρόνους συνηθέστερον ἦτο νὰ θάπτωνται οἱ νεκροί. 'Η τέφρα τοῦ καιομένου νεκροῦ ἐναπετίθετο εἰς τάφον καὶ ὑπεράνω ἐχύνετο χῶμα (σῆμα χέειν), ὡστε νὰ σχηματισθῇ λοφοειδὲς ὑψωμα (τύμβος). Τοῦτο ἀπετέλει τὸ μνημεῖον, τὸ σῆμα τοῦ νεκροῦ. Τοιοῦτοι τύμβοι σώζονται πολλοί, ὡς ὁ λεγόμενος σῆμερον ἐν Τροίᾳ τάφος τοῦ Πατρόκλου, ὁ τύμβος τῶν Μαραθωνομάχων κ.ἄ. — ἀμβατός ἔστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος : Κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις τὸ τεῖχος τοῦ 'Ιλίου εἶχε κατασκευασθῇ ἀπὸ θεούς. Συνειργάσθη δμως κατὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ Αἰακός, καὶ ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θνηταὶ χεῖρες κατεσκευάσαν, δὲν ἦτο τόσον ισχυρόν. 'Ιχνη τῆς τειχοδομίας τοῦ 'Ιλίου ἔχουν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλῆμαν. (Βλ. εἰκ. 3).— ἐλκεσίπεπλος : ὅπως καὶ τὰ ἐπίθετα τανύπεπλος, βαθύπεπλος, βαθύζωνος, ἐνύπεπλος, ἐκφράζει τὴν γυναικείαν γάριν καὶ κομψότητα, ἡ ὅποια ἀξίζει νὰ ἔξαιρηται, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὅψιν ἡ ἀπλότητας τοῦ ἀρχαίου γυναικείου ἐνδύματος. Κατὰ τὴν καλαισθησίαν ἐκάστης ὁ πέπλος, ὁ ὅποῖς ἦτο ἀπλοῦν δρθογώνιον ὄφασμα, ἐλάμβανε διάφορον πτύχωσιν καὶ γραμμήν.— μάθον ἔμμεναι ἐσθόδος : Πρβλ. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους ἐν E 253 : οὐδὲ μοι γενναῖον ἀλησκά-

ζοντι μάχεσθαι ουδὲ καταπτώσσειν.— εὗ τόδε οἰδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν... Ὁ φόβος τοῦ "Εκτορος" δτι θὰ κυριευθῇ τὸ "Ιλιον" δὲν ἦτο μόνον προαίσθημα ἀδριστον, ἀλλὰ καὶ λογικὴ πρόβλεψις. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, αἱ ἀνδραγαθίαι των εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἔπειθον τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Πριάμου, δτι ἡ Τροία ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖράς των. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀχριβῶς μεγαλυτέραν αἰγλην ἀποκτῷ ὁ θαυμάσιος ἥρως, διότι ἀγωνίζεται μόνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ καθῆκον.— ἐν "Ἀργει": 'Ο ποιητὴς ἐννοεῖ τὸ θεσσαλικὸν "Αργος". Ἐπίσης καὶ αἱ δύο ἀναφερόμεναι κρῆναι, ἡ Μεσσηνὶς καὶ ἡ 'Υπερείη, εὐρίσκονται ἐν Θεσσαλίᾳ. 'Ο "Εκτωρ φοβεῖται μήπως ἡ 'Ανδρομάχη, ὡς σύζυγος τοῦ λαμπροτέρου ἥρωος τῶν Τρώων, διθῇ ὡς ἐξαίρετον λάφυρον εἰς τὸν 'Αχιλλέα.

466 - 502

α') 466 - 475 :— δρέξατο· δρέγομαι=ἀπλόνω τὰ χέρια.—φαίδιμος = λαμπρός, θαυμάσιος (παράλλ. τύπος τοῦ φαιδρός).— ἐնζωνος = ζωσμένη δραῖα, λυγερή· πρβλ. καὶ 372 σὺν ἀμφιπόλῳ ἐπέπλῳ.— ίάχω = φωνάζω (Faz, FiFάχω, ἥχος).— ἀτυχθείς· ἀτύχομαι=φοβοῦμαι, τρομάζω.—ταρβήσας· ταρβέω = φοβοῦμαι (τὸ τάρβος = ὁ φόβος).—δ λόφος = ἡ φούντα. Πρβλ. τὸ λοφίον τῶν στρατιωτικῶν πηληκίων σήμερον.—ἴππιοχαίτης = ἀπὸ χαίτην ἵππου.—νεύω = κλίνω, γέρνω.— νοῶ = προσέχω, βλέπω.— ἐκ δὲ γέλασε· ἐγέλασε. Ἡ πρόθ. σημαίνει τὸν αὐθόρυμητον γέλωτα, τὸν δόποῖον ἐπροκάλεσεν ὁ τρόμος τοῦ παιδιοῦ.— παμφανόωσαν = ἀπαστράπτουσαν· παμφαίνω ἐκτεν. τύπος τοῦ φαινώ.— κύσε· κυνέω = φιλῶ (προσκυνῶ).— πῆλε· πάλλω = κινῶ, σείω. Ἐδῶ ἐκφράζει τὴν κίνησιν, μὲ τὴν δόποίαν οἱ μεγάλοι χορεύοντες εἰς τὰ χέρια των τὰ μικρά.

476 - 481 :— τόνδε παῖδ' ἔμὸν = τοῦτο τὸ παιδί μου.— ὕσπερ ἔγω· ἐνν. ἐγειρόμην.— ἀριπρεπῆς = ἐξέχων, ἐπιφανῆς. Ἐπεξ. τοῦ ὡς ἔγω περ.— Τρώεσσι· δοτ. τοπ. = μεταξύ τῶν Τρώων.— βίην· αἰτ. τοῦ κατά τι· ἡ βίη = ἡ ἴσχυς, ἡ δύναμις.— ἀγαθὸν = ἀνδρεῖον.— ίφι· Α 38.— εἶποι· καθαρὰ εὐκτικὴ ὡς καὶ τὸ κατωτέρω φέροι.— δδε γε = αὐτὸς δά, αὐτὸς βέβαια— ἀνιόντα = ὅταν ἐπιστρέφῃ. Ἡ μετχ. προσδιορίζει τὸ ἐννοούμενον ἀντικμ. τοῦ εἶποι: αὐτόν.— τὰ ἔναρα = ἡ πανοπλία τοῦ φονευθέντος ἀντιπάλου. Τὰ ὅπλα γενικῶς (ἐναργίζω· Ε 151).—

Βροτόεις=αίματωμένος (ό βρότος=τὸ χυμένον αἷμα).— δήιος· Ε 117.

482 - 492 :— **κηώδης· κηώεις**. Ζ 288.— **δακρυόειν** γελάσασα = ἐνῷ ἐγελοῦσε δακρυσμένη.—**καταρρέζω χειρὶ** = θωπεύω μὲ τὸ χέρι.—**μοι = δι'** ἔμε.—**ἀκαχίζεο**. ἀκαχίζομαι = λυποῦμαι, πικραίνομαι.—**ὑπέρ αἰσαν** = παρὰ τὴν μοῖραν, ἀν δὲ εἶναι τῆς μοίρας μου.—**προϊ-**—**άπτω**. Α 3.—**μοῖραν...** ἀνδρῶν· ή σειρά: φημὶ δὲ οὕτι τινα ἀνδρῶν πεφυγμένον ἔμμεναι μοῖραν.—**οὐ κακόν**, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν= οὔτε δειλός, οὔτε ἀκόμη καὶ δι γενναῖος.—**ἐπήν** ἐπάν, ἐπειδὰν = εὐθὺς μόλις.—**κομίζω** = φροντίζω, καταγίνομαι.—**ἐποίχομαι** ἔργον = ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ ἔργον μου.—**ἔγγεγάσι** ἔγγεγόναι.

494 - 502 :— **ἴπιουρις** = ἔχουσα λόφον ἀπὸ τρίχας ἵππου.—**ἐντρο-**—**παλιζομένη** = στρέφουσα δόπισω τὸ κεφάλι.—**θαλερὸν δάκρυ** = με-γάλα, πικρὰ δάκρυα.—**κιχήσατο· κιχάνω, κίχημι**.—**ἐνδοθὶ** = μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν της.—**ἐνῶρεσε·** ἐνόρυνμι. Τοὺς θρήνους τῶν ἀμφιπόλων ἐπροκάλεσεν ή ἐμφάνισις τῆς δακρυσμένης Ἀνδρομάχης.—**γόον· θρῆ-**—**νον· γόον·** ἐγόον = ἐθρήνησαν. 'Αόρ. β' τοῦ γοάω.—**μιν·** ὑποκυ. τοῦ ἵξεσθαι.—**προσφυγόντα·** προφεύγω = φεύγω ἐμπρὸς ἀπό..., σώ-ζομαι ἀπό...»

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ἐκλίνθη, ἴφι, ἔγ-**—**γεγάσιν.**

γ') δεινὸν νεύοντα : 'Η κλίσις τοῦ "Εκτορος πρὸς τὴν τιθήνην, διὰ νὰ πάρῃ τὸν Ἀστυάνακτα, ἔκαμε νὰ κινηθῇ τρομακτικὰ ή χαίτη τῆς πε-ρικεφαλίας του.—**κηώδει κόπλιψ** : Τὰ ἀρώματα τῶν θαλάμων (πρβλ. Ζ 288) καὶ ὅσα μετεχειρίζοντο διὰ τὸ σῶμα συνετέλουν ὥστε νὰ εὐω-διάζῃ ὁ κόλπος τῆς Ἀνδρομάχης. 'Η ἔκφρασις προσθέτει μίαν ἀκόμη λεπτομέρειαν, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ή ἀρχοντική ἐμφάνισις τῆς γυναικὸς τοῦ "Εκτορος.—**δακρυόειν** γελάσασα : "Ἐνας ἀρχαῖος ἐρμηνευτὴς τοῦ 'Ομήρου παρατηρεῖ δτι ή ἔκφρασις αὗτη εἶναι τόσον δυνατὴ καὶ σοφή, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνευθῇ. Θαυμάζεται ὡς ἔκφρασις μικτοῦ συν-αισθήματος : τῆς λύπης, τὴν ὅποιαν είχεν ή Ἀνδρομάχη διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, τὴν ὅποιαν ἔχει ὡς μητέρα, δταν αἰσθάνεται εἰς τὸν κόλπον της τὸ παιδί της.—**ἀλλ'** εἰς οἰκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα **κόμιζε**: Τοῦτο δ 'Εκτωρ δὲν λέγει ὡς ἐπίπληξιν εἰς τὴν Ἀνδρο-μάχην, ἀλλὰ τῆς τὸ προτρέπει ὡς μέσον, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τοὺς φό-βους καὶ τὰς ἀνησυχίας της.

392 - 502 :— Τὸ τεμάχιον τοῦτο τῆς Ἰλιάδος θεωρεῖται ἀριστούργημα ποιητικῆς τέχνης, παρόμοιον τοῦ δόποίου δὲν ἔχει ποτὲ γραφὴ εἰς καμμίαν ἄλλην γλῶσσαν. Εἶναι τεχνικῶς καὶ ψυχολογικῶς τόσον τέλειον, ὅστε ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οὕτε νὰ προστεθῇ οὕτε νὰ ἀφαιρεθῇ τίποτε ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῆς σκηνῆς.

— Νὰ ἐξάρητε τὰ οἰκογενειακὰ συναισθήματα καὶ ἐν γένει τὸ ἥθος καὶ τῶν δύο προσώπων.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ τέχνη τοῦ ποιητοῦ, ὅταν παρεμβάλλῃ εἰς τὴν θεωρίαν συνομιλίαν τῶν δύο συζύγων τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μικροῦ Ἀστυάνακτος.

— Νὰ παρατηρηθῇ ἴδιαιτέρως ἡ τρυφερὰ θλῖψις, τὴν ὅποιαν ἐκφράζει ἡ μετοχὴ ἐντροπαλιζομένη.

503 - 529

α') 503 - 517 : οὐδὲ = ἔξ ἄλλου δέν...—δηθύνω = βραδύνω (δήν, δηθά).—κατέδυν τεύχεσ = ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὅπλα του.—ποικίλα = πεποικιλμένα. — σεύατο = ἐπήγαινε βιαστικός. — κραιπνός = ταχὺς (τῆς αὐτῆς ρίζ. μὲ τὸ καρπάλιμος).—πεποιθώς = ἐμπιστεύμενος.—στατὸς = κλεισμένος εἰς στάβλον.—ἀκοστήσας = ἀφοῦ ἔφαγεν ἀφθονον κριθάρι (ἀκοστὴ = κριθὴ).—θείην ὑποτακτ. τοῦ θείω - θέω.—κροαίνων = κροτῶν τοὺς πόδας, καλπάζων.—ποταμοῖο = εἰς τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ.—ἐϋρρεῖος· ἐϋρρεής = εύρυτος, ὁρμητικός.—κυδιόων = καμαρωτός· κυδιάω = ὑπερηφανεύομαι (κυδός).—ἔχει = κρατεῖ. — ἀμφὶ ὄμοις = ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὄμων του.—ἀΐσσονται = τινάσσονται.—ἢ ἀγλαΐη = ἢ δύμορφια.—ρίμφα = ταχέως.—ἢ· αὐτόν· ἀνακόλουθον πρὸς τὸ πεποιθώς.—τὰ ἥθεα = οἱ συνήθεις τρόποι. — δυομὸς = ἡ βισκή.—κατὰ ἄκρης = κατηφορικὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν.—ἡλέκτωρ = ὁ λαμπρὸς ἥλιος.—καγχαλόων = γελῶν, λάμπων ἀπὸ ὀγκαλίασιν.—ἔτετμεν· Z 374.—εὗτε = τὴν στιγμὴν πού...—ἢ χώρα = ἡ θέσις. —ἢ· ἐγγ· κτητ. — δαριέζω = γλυκομιλῶ (ἢ δαρ = ἡ σύζυγος. Κυρίως ὄμιλῶ τρυφερὰ σὰν γυναῖκα).

518 - 529 :— ἥθειε = ἀγαπητέ.—ἢ μάλα δὴ = μήπως ἀλήθεια.—καὶ ἐσσύμενον· μετχ. τοῦ σεύομαι = βιάζομαι. Τὸ καὶ ἐναντιωμ. — ἐναίσιμον = εἰς τὴν σωστὴν ὄραν.—οὖκ ἀν... μάχης· ἢ σειρὰ λέξ.:

οὐ τις ἀνήρ, δις ἐναισιμος εῖη, ἀτιμήσειεν ἂν τοι ἔργον μάχης.— ἐναισιμος = δίκαιος. — ἀτιμάω = προσβάλλω, περιφρονῶ. — ἔργον τοι μάχης = τὸ μαχητικόν σου ἔργον, τὸ τί κάμνεις εἰς τὴν μάχην.— ἀλκιμος = γενναῖος. — μεθιεῖς· μεθίημι = παραμελῶ. — τὸ δ' ἐμὸν κῆρ = ἀλλὰ ἡ δική μου καρδιά. — ἄχνυμαι = θλίβομαι. — ἐν θυμῷ = μέσα μου. — ὑπὲρ σέθεν = περὶ σοῦ, διὰ σέ. — πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοὺς Τρώας. — τὰ δὲ = αὐτὰ τὰ πράγματα, ἣτοι τὴν τιμὴν σου ὡς μαχητοῦ. — ἀρεσσόμεθα· ἀρέσκω = ἐπανορθῶ, διορθώνω. — αἱ̄ κέ ποθι... ἐν μεγάροισι· σειρὰ λέξ. : αἱ̄ κε δῶῃ ποθι Ζεὺς στήσασθαι κρητῆρα ἐλεύθερον θεοῖς αἰειγενέτησι ἐν μεγάροισι. — ποθὶ = ἵσως. — στήσασθαι· ὑποκυ. ἡμᾶς. — κρητῆρα ἐλεύθερον = κρατῆρα ἐλευθερίας, κρατῆρα πρὸς ἕορτασμὸν τῆς ἐλευθερίας μας. Πρβλ. καὶ τὸ ἐκκλησ. «ποτήριον σωτηρίου». — αἰειγενέτης = αἰώνιος. — ἐλάσσαντας· χρον.

β') Γεν. τοῦ ἐπιθέτου ἐϋρρεής : ἐύρρεῖος.
— Γ' ἐνικ. β' ἀδρ. ὑποτακτ. τοῦ δίδωμι : δῶῃ.

γ') Κατὰ Περγάμου ἄκρης : 'Η ἀκρόπολις τοῦ Ἰλίου ἐλέγετο Πέργαμος. 'Ἐπ' αὐτῆς ἔξετείνετο τὸ ἄστυ· δόστις δὲ ἥθελε νὰ ἔξελθῃ διὰ τῶν πυλῶν, ἐπροχώρει ἀπὸ κατηφορικούς λιθοστρωμένους δρόμους. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω Z 391.— τὸ δ' ἐμὸν κῆρ ἄχνυται: Τὸ αἰσθημα τῆς τιμῆς εἶναι τόσον ἴσχυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ "Εκτορος, ώστε λυπεῖται βαθιά, ὅταν οἱ Τρώες ἔξευτελίζουν τὸν ἀδελφόν του, τὸν δόπον ἐν τούτοις γνωρίζει ὅτι εἶναι ἔνοχος καὶ δειλός.— κρητῆρα ἐλεύθερον: 'Η ἀπαλλαγὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἐωρτάταιζετο μὲ συμπόσια. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς τοὺς κρατῆρας θὰ παρεσκευάζετο ποτὸν διὰ σπονδάς εὐχαριστηρίους πρὸς τοὺς θεούς, οἱ δόποιοι ἡλεύθερωσαν τὴν πόλιν.

α') 182 - 198 : — τώ· εἰς δυῖκ., διότι τὰ κύρια πρόσωπα τῆς πρεσβείας εἶναι δύο, ὁ Αἴας καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. — παρὰ θῖνα πολυφλοίσθιο θαλάσσης· Α 34. — γαιήοχος = ὁ κρατῶν, ὁ συνέχων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ὑδάτων (γαῖα + ἔχω). — ἐννοσίγαιος = ὁ σείων ἔνδοθεν τὴν γῆν (ἐν - ὡθῶ + γαῖα, πρβλ. καὶ ἐνοσίχθων). — πεπιθεῖν = πεῖσαι. — μεγάλας φρένας = τὴν ὑπερήφανον ψυχήν. — ἡ κλισίη· Α 185. — λίγεια φόρμιγξ = φόρμιγξ, ποὺ ἀποδίδει ὠράτιον ἵχον. — τὸ ζυγὸν = ἡ ὄριζοντία ῥάβδος, ποὺ συνέχει τοὺς βραχίονας τῆς φόρμιγγος. — ἄρετο· αἴρομαι = παίρνω κάτι διὰ τὸν ἔαυτόν μου. — οἱ · συναπτ. πρὸς τὸ ἐνατίος. — δέγμενος = περιμένων· μετοχ. τοῦ δέχομαι (φίζ. δεκ -). — βάτην προτέρω = ἐπροχώρησαν. — ταφών· ἀόρ. τοῦ τέθηπα = κατέχομαι ἀπὸ ἔκπληξιν (τὸ τάφος = ὁ θαυμασμός). — ἀνόρουσεν· ἀνορούω = σηκώνομαι γρήγορα, ἀναπηδῶ. — τὸ ἔδος = τὸ κάθισμα. — θάσσει = ἐκάθητο, ῥ. θαάσσω. — φίλοι ἀνδρες· κατηγοροῦ. — δεικνύμενος = τείνων πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, δεξιούμενος. — ἦ = ὡρισμένως. — χρεώτι (ἔστι) = κάποια ἀνάγκη. — σκύζομαι = εἴμαι ὡργισμένος.

199 - 204 : — ἄγε προτέρω = τοὺς ὡδήγησε παρέκει πρὸς τὴν σκηνήν. — εἰσεν = τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. (Ἐλλειπτ. ἀόρ. εἰσον. εἰσα). — ὁ κλισμὸς = ἡ πολυθρόνα. — καθίστα· καθίστη· προστακτ. τοῦ καθίστημι = τοποθετῶ, βάζω. Πρβλ. καὶ στήσασθαι κρητῆρα (Z 528). — ζωρότερον κέρατε = κάμε τὸ κρῆμα δυνατώτερον, δηλ. νὰ ἔχῃ διλιγώτερο νερὸ μέσα (κεράω - κεράω - κεράννυμι). — τὸ δέπας = τὸ ποτῆρι. — ἐντύνω = ἐτοιμάζω. — φίλτατοι ἀνδρες· κατηγοροῦ. εἰς τὸ οἱ. — ὑπέασι = εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην. — τὸ μέλαθρον = ἡ στέγη τὸ σπίτι, ἡ κατοικία.

205 - 224 : τὸ κρεῖον = τὸ σανίδι, ὅπου κόβουν τὸ κρέας. — κάββαλεν = κατέβασε. — ἡ αύγὴ = ἡ λάμψις. — δῖς· Γ 198. — πίων· εἰρα - ίον = παχύς. — σῦς = χοῖρος (λατ. sus). — σίαλος = σιτευτός,

θρεφτάρι.— τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ = ποὺ εἶχεν ἄφθονον λίπος (θάλλω).
 ἔχε τῷ = τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ κρέας, διὰ νὰ τὸ κόψῃ.— μιστύλλω =
 κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας.— πείρω = τρυπῶ, περνῶ.— δαιώ·
 Z 329. — φλόξ ἐμαράνθη· ἐπεξ. τὴν προηγουμένην φράσιν κατὰ πῦρ
 ἐκάη.— στορέσας = ἀφοῦ ἀπλωσε, ἔστρωσε (στορέννυμι).— τάνυσσεν·
 τανύω = ἀπλώνω, ἀραδιάζω.— πάσσω = πασπαλίζω.— ὁ ἀλς - ἀλδς
 = ἀλάτι (λατ. sal).— Λέγεται δίος ἀλς, διότι προέρχεται ἀπὸ τὴν θά-
 λασσαν, ἥτις ἐπίσης λέγεται « ἀλς δῖα ».— αἱ κρατευταὶ = οἱ λίθοι, εἰς
 τοὺς ὅποιους στηρίζονται οἱ ὀβελοί.— ἐπαείρω = ἀνασηκώνω.— ὀπτάω
 = ψήνω.— ὁ ἐλεός = τὸ τραπέζι, ὃπου κόπτεται τὸ ψημένο κρέας.—
 χεύω = βάζω.— αὐτός· ὁ Ἀχιλλεύς.— τοίχου τοῦ ἐτέροιο· γεν.
 τόπου.— θυηλαὶ = τεμάχια ἐκλεκτὰ ἀπὸ τὰ θύματα.— τὸ δνειαρ-ατος
 = ὡφέλιμον, ὀραῖον πρᾶγμα (ὀνίνημι = ὡφελῶ).— ίάλλω = ἀπλώνω.
 — ἡ πόσις-ιος = τὸ ποτόν.— ἐδητὺς = φαγητὸν (βίζ. (ἐδ. - ἐσθίω).
 ἔξ ἔντο = ἀπέβαλον· δ. ἵεμαι.— ἔρος = ἐπιθυμία, δρεξίς.— δείδεκτο·
 δεδίσκομαι = χαιρετίζω, πίνω εἰς ὑγείαν.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : πεπιθεῖν, ὑπέασι,
 καββαλεν, ἔρος.

γ') τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη : 'Η μουσική, ὅπως καὶ ἡ
 ποίησις, ἐγοήτευε τοὺς "Ελληνας καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἴστορικοῦ
 τῶν βίου. Οἱ 'Ομηρικοὶ ἥρωες τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἐκτελοῦν οἱ
 ἕδοι ἄδοντες ἐπικάς συνθέσεις (κλέα ἀνδρῶν).— φόρμιγξ ἡ κίθαρις :
 'Ητο τετράχορδον μουσικὸν ὅργανον, τοῦ ὅποιου οἱ δύο πήχεις συνεδέ-
 οντο διὰ τοῦ ζυγοῦ. 'Ἐπ' αὐτοῦ ἡσαν προσηρμοσμένοι οἱ κόλλαβοι (τὰ
 κλειδιά), διὰ τῶν ὅποιων ἐνετέλινοτο αἱ χορδαί. 'Ἐκοσμεῖτο πολλάκις μὲ
 γλυφάς καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πολύτιμον ὄλικόν, ἐλεφαντοστοῦν, ἄργυ-
 ρον κ.ἄ. (κίθαριν περικαλλέα, φόρμιγξ γλαφυρή, δαιδαλέη). (Bλ. εἰκ.
 8).— δεικνύμενος : Εἰδικώτερον τὸ ὄχημα σημαίνει τὴν ἐκτασιν τῶν
 χειρῶν τοῦ οἰκοδεσπότου πρὸς ἐκεῖνον ποὺ ἔρχεται. 'Η χειρονομία
 αὐτὴ ἐκφράζει καὶ δεῖξιν καὶ εὐχάριστον ἔκπληξιν.— θυηλαὶ : Κατὰ
 τὰς ἐπισήμους θυσίας ἐκαίοντο μεγάλα τεμάχια κρέατος ἢ καὶ ὀλό-
 κληροὶ μηροί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύνηθες γεῦμα δὲν ἐλησμονεῖτο τὸ
 θρησκευτικὸν καθῆκον νὰ καύσουν εἰς τὴν πυρὰν μερικὰ τεμάχια κρέα-
 τος πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

α') 225 - 239 : — ἡ δαιὶς-τὸς = γεῦμα, φαγητόν. Κυρίως μερίδιον φαγητοῦ (δαίομαι - δαίνυμαι). — ἔιση· θηλ. τοῦ ἵσος· ἔιση δαιὶς = τέλειον δεῖπνον. — οὐκ ἐπιδευεῖς (ἐσμὲν) = δὲν στερούμεθα. — πάρα· πάρεστι· ἐνν. ἡμῖν. — μενοεικῆς = ὁ ἴκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν, ἀφθονος (μένος + εἶκω). — δαίνυσθαι· δαίνυμαι = τρώγω εἰς συμπόσιον· τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ = διὰ νά... — ἐπήρατος = ἐπιθυμῆτὸς (ἐπὶ + ἐράω). — μέμηλεν· ἐνν. ἡμῖν, μέλει μοί τινος. — δείδιμεν· δέδιμεν. — ἐν δοιῇ· ἐνν. ἐστὶ = εἴναι ἀμφίβολον. 'Η σειρά : ἐν δοιῇ (ἐστι) ἡ σιωσέμεν τηῆς ἐϋσέλμους ἢ ἀπολέσθαι (ἡμᾶς). — δύομαι ἀλκὴν = ἐνδύομαι δύναμιν, λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην. — ἡ αὖλις = τὸ κατάλυμα· αὐλὴν ἔθεντο = ηὔλισαντο, ἐστρατοπέδευσαν. — ὑπέρθυμος = ἔχων ὑπέροχον ψυχὴν. — τηλεκλειτὸς = ξακουστός, ὀνομαστός. Πρβλ. καὶ δονρικλειτός' Ε 55. — κηράμενοι· μέσ. ἀόρ. τοῦ καίω. — φασὶ = βεβαιώνουν. — οὐ σχήσεσθαι· (ὑποκμ. οἱ Τρῷες) = ὅτι δὲν θὰ κρατηθοῦν. — ἐνδέξια σήματα = αἰσια σημεῖα. — φαίνω = φανερώνω. — βλεμεαίνω = ὑπερηφανεύομαι. — μαίνομαι = κυριεύομαι ἀπὸ μανίαν. — ἐκπάγλως· Α 268. — πίσυνος· Ε 205. — τίω = τιμῶ, λογαριάζω (ρίζ. τι-τιμή). — λύσσα = πολεμικὴ μανία. — δέδυκέν ἐ = τὸν ἔχει κυριεύσει.

240 - 261 : — ἀρῶμαι = εὔχομαι. — στεῦται = διατείνεται, κάνει πώς... ὁ. στεῦμαι. — τὰ κόρυμβα = τὰ ἀκροπρύμνια (κόρυς, κορυφή). — μαλερὸς = καταστρεπτικός. — πυρός· γενικ. τῆς ὥλης. — δηώσειν· δηϊόω = κατακόπτω, φονεύω. — ὀρινομένους· ὀρίνομαι = ταράσσομαι, περιέρχομαι εἰς σύγχυσιν. — αἰνῶς = καταπληκτικά, πολύ. — οἱ· δοτικ. χαριστ. — αἰσιμον = πεπρωμένον. — φθίσθαι = νὰ χαθῶμεν· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ φθίνω. — ἵπτόβοτον = ὅπου τρέφονται ἵπποι (ἵππος + βοτός, βόσκω). — ἄνα· Ζ 331. — μέμονας· μέμονα = ἐπιθυμῶ, θέλω. Παρακμ. μὲ σημασ. ἐνεστῶτος. — εἱ μέμονας... ὄρυμαγδοῦ· ἡ σειρά : εἰ μέμονας ἐρύεσθαι νίας Ἀχαιῶν τειρομένους ὑπὸ ὄρυμαγδοῦ Τρώων. — καὶ δψέ περ = ἔστω καὶ ἀργά. — τείρομαι. Ζ 387. — ὄρυμαγδὸς = θύρυβος. — αὐτῷ τοι· σεαντῷ. — τὸ μῆχος = τὸ μέσον, δ τρόπος. — ρεχθέντος· ρέζομαι = πράττομαι. — τὸ ἄκος = ἡ θεραπεία. — ἀλέξω = ὑπερασπίζω, βοηθῶ. (Πρβλ. τὰ συνήθη ἀλεξικέραντον κ.ἄ.). — κακὸν ἡμαρ = τὸ κακόν, ἡ συμφορά. (Πρβλ. ἐλεύθερον ἡμαρ, δούλιον ἡμαρ κ.ἄ.).

ώ πέπον. — Ε 109. — ἡ μὲν = καὶ ὅμως. — τὸ κάρτος· κράτος.— ἵσχειν· ἀπαρέμφ. ώς προστ. τοῦ ἵσχω = συγκρατῶ. — φιλοφρο- σύνη = ὑποχωρητικότης, μαλακοὶ τρόποι. — κακομήχανος = προξενῶν κακόν· πρβλ. καὶ Ζ 344. — θυμαλγὴς = λυπηρός. — μεταλλήξαντι· μεταλήγω = παύω. ‘Η μετοχ. ὑποθετ.

262 - 282 : — εἰ δέ... Δύναται νὰ συμπληρωθῇ : εἰ δὲ βούλει, ἢ νὰ ἔξηγηθῇ ώς παρακέλευσις : ἀλλὰ ἔλα... — τρίποδες ἀπυροι = μὴ χρη- σιμοποιούμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, διακοσμητικοί. — αἴθων = ἀπαστρά- πτων, στιλπνός, ἐπίθ. μετάλλων καὶ μετάλλινων ἀντικειμένων. — πη- γός = εὔρωστος (πήγνυμι). — ἀθλοφόρος = ὁ λαμβάνων βραβεῖον, ἵππος τοῦ στίβου. — ἄροντο· αἴρομαι = σηκώνω, κερδίζω. — ἀλήιος = ἀκτήμων (στερ. α + λήιον = χωράφι). — ἐρίτιμος = πολύτιμος. — ἀμύ- μων = ἄψογος. — ἐնκτίμενος = καλῶς οἰκοδομημένος (εὖ - κτίω. κτί- ζω). — ἐξέλετο· ἐξαιρουμαι = ξεχωρίζω καὶ παίρνω διὰ τὸν ἔαυτόν μου. — ἀπηγόρω· ἀπανρῶ, ἀπούρας. Ζ 455. — παρέσσεται = θὰ σου ἔλθουν, θὰ σου δοθοῦν. — ἀλαπάζω = λεηλατῶ. — ἀλις· ἐπίρρ. = ἀρ- κετά, ἀφθονα. — νηήσασθαι· νηέω = σωρεύω, φορτώνω. — δατέο- μαι = μοιράζομαι μὲ δλλους. — ἡ ληής - ἴδος = τὰ λάφυρα τοῦ πο- λέμου.

283 - 306 : — τὸ οῦθαρ = ὁ μαστός. οῦθαρ ἀλινόης = εὔφορος γῆ. — τηλύγετος. Γ 175. — ἡ θαλίνη = ἡ ἀφθονία, τὰ ἀγαθά. — ἐϋ- πηκτος = στέρεδς (πηκτός, πήγνυμι). — τάων· τῶν = τούτων, γεν. διαιρ. — ἀνάεδνος = ἀνευ ἐδιων, χωρὶς νὰ δώσῃς δι' αὐτὴν τίμημα. “Ιδε πραγμ. — ἄγομαι = παίρνω μαζί μου. — ἐπὶ = ἐπὶ πλέον. — τὰ μείλια = χαροποιὰ δῶρα (μειλίχιος, μειλίσσω). — ἐϋ ναιόμενα· πρβλ. εὖ ναιετάουσαν πόλιν. Ζ 415. — ποιήεις = γεμάτος χλόγιν, χλοερὸς (ποία, πόα). — ζάθεος. Α 38. — βαθύλειμος = ὁ ἔχων βαθεῖς λειμῶ- νας. — νέαται· ὑπερθετ. τοῦ κέος = ἀκρόταται, εἰς τὰ ἀκρότατα ὅρια. — ἡμαθόεις = ἀμμώδης (ἄμαθος). — πολύρρηνες = ἔχοντες πολλὰ πρό- βατα (πολὺ + ἀρήν = πρόβατον). — πολυβούτης = ὁ ἔχων πολλοὺς βοῦς, πλούσιος. — ἡ δωτίνη = δῶρον προαιρετικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς θέμιστας. — τοὶ ὑπὸ σκήπτρω = ὑπὸ τὸ σκήπτρόν σου, ώς ὑπή- κοοί σου. — λιπαρὸς = λαμπρός, πλούσιος. — θέμιστες = ὑποχρεωτικαὶ εἰσφοραὶ διὰ τὸν βασιλέα — ἀπήγθετο = ὑπῆρξε μισητός. — κηρόθι

= κατάκαρδα. — σφι = δι' αὐτούς, εἰς τὰ μάτια των. — χ' (ε') κε· δυ-
νητ. — ἔνεικαν· ἀδρ. τοῦ φέρω.

β') Μετοχὴ τοῦ οἴδα ἐκ θέμ. ιδ - : ίδυίας.

— Ὑποτακτ. τοῦ εἰμί : ἔω (ἔωσιν) καὶ εὔκτική : ἔοιμι (ἔοις).

— Νὰ ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δείδιμεν, φθίσθαι,
φράζευ, ἔθελησθα.

γ') δύσεαι ἀλκήν : 'Η χρῆσις τοῦ ῥήματος δύομαι ἢ ἄλλων συν-
ωνύμων μὲν ἀντικείμενον λέξιν, ἢτις σημαίνει ἀρετὴν ἢ κακίαν, εἰναι
συνήθης παρ' Ομήρῳ. Λέγεται καὶ ἐπιειμένος ἀλκήν. Πρβλ. καὶ ἀναι-
δείην ἐπιειμένε· Α 149. — κόρυμβα : "Εκαστον πλοῖον ἔφερε διακο-
σμητικὰ ἔξαρτήματα καὶ εἰς τὴν πρῷραν καὶ εἰς τὴν πρύμνην." Εδῶ ὁ
ποιητὴς ἀναφέρει τὰ τῆς πρύμνης, τὰ ὅποια θὰ ἀφήρει ὁ "Εκταρι, διὰ νὰ τὰ
ἀναθέσῃ ὡς τρόπαια εἰς τοὺς θεούς.— ἐκάς "Αργεος : 'Εδῶ "Αργος
δύομάζει τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον, ἢτοι καὶ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ Ἀ-
χαϊκὸν "Αργος.— ἵσχειν μεγαλήτορα θυμόν : 'Ο 'Οδυσσεὺς θέλει νὰ
ὑπενθυμίσῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, διτι ἔχει ἐκ φύσεως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἔξα-
πτηται καὶ νὰ εἰναι ἄκαμπτος εἰς τὴν ὁργὴν του. "Οσον διὰ τὴν συμβου-
λὴν τοῦ Πηγέως πρὸς τὸν νιόν του « φιλοφροσύνη ἀμείνων », ἔχει τόσην
ἀλήθειαν καὶ τόσην σοφίαν, ὥστε ἀξίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡς δίδαγμα
πρὸς τὴν νεότητα.— ἀπύρους τρίποδας : Οἱ τρίποδες (λέβιτες) ἥσαν
ἐν χρήσει εἰς τὴν ὁμηρικὴν, δπως καὶ εἰς μεταγενεστέρας ἐποχὰς. Συνή-
θως προωρίζοντο δι' οἰκιακὴν χρῆσιν (μαγειρικὴν, θέρμανσιν ὕδατος κ.ἄ.).
'Αλλὰ ἔχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ἔπιπλα διακοσμητικά. 'Ενιοτε δὲ ἐδί-
δοντο καὶ ὡς ἔπαθλα.— τάλαντα : Δὲν γνωρίζομεν ποιῶν ἀκριβῶς βάρος
ἔχει τὸ τάλαντον εἰς τὴν ὁμηρικὴν ἐποχὴν. Πάντως ἀντιπροσωπεύει
ποσότητα χρυσοῦ.— ἵππους ἀθλοφόρους : Τὸ ἐπίθετον τοῦτο μᾶς ἀφί-
νει νὰ ὑποθέσωμεν ότι αἱ ἵπποδρομίαι ἥσαν σύνθετις ἀγώνισμα κατὰ τὴν
ὁμηρικὴν ἐποχὴν.— Λαοδίκη : 'Ὑποτίθεται διτι ἡ κόρη αὐτὴ τοῦ Ἀ-
γαμέμνονος εἰναι ἡ Ἡλέκτρα, τὴν ὅποιαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν τραγικὴν
ποίησιν.— ἀνάεδνος : Εἰς τὰς παλαιοτέρας ἐποχὰς δι μηνοστήρη ̄διδεν ̄δνα
(̄εδρα) εἰς τὸν πατέρα τῆς νύμφης ὡς ἀντίτιμον τῆς γυναικός, τὴν ὅποιαν
οὕτως ἡγόραζεν. 'Ο 'Αγαμέμνων δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀχιλλέα,
χωρὶς νὰ ἀπαυτῇ οὐδὲν τίμημα.— ἐπτὰ πτολίεθρα : Πόλεις μεσσηνιακαί,
αἱ ὅποιαι ἀνῆκον εἰς τὴν προσωπικὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος.—

Θέμαστες: 'Η λέξις σημαίνει γενικῶς τὴν βασιλικὴν ἔξουσίαν, ἡ δούλα
ἡτο πολλαπλῆ κατὰ τοὺς ὁμηρικοὺς χρόνους. 'Ο βασιλεὺς ἦτο ἀνώτα-
τος ἄρχων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἀνώτατος δικαστὴς
κ.ά. Αἱ θέμαστες ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς μαζὶ μὲ τὸ
σκῆπτρον. 'Εδῶ ἡ λέξις σημαίνει εἰδικῶς τὰ δικαιώματα, τὰ δόποια εἰχεν
ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑπηκόων του.

'Ο λόγος τοῦ 'Οδυσσέως θεωρεῖται ὑπόδειγμα τέχνης πειστικῆς,
ὅπως ἀσκεῖται αὐτὴ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ 'Ομήρου, δηλ. μὲ σύνεσιν, μὲ
ἀφέλειαν καὶ χωρὶς βεβιασμένα ἐπιχειρήματα. Νὰ διακρίνετε: 1) εἰς
ποῖα σημεῖα τοῦ λόγου ἐντείνεται ἡ πειθώ, 2) πῶς δὲ 'Οδυσσεὺς βαθμη-
δὸν προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ τὸν 'Αχιλλέα καὶ 3) ποῖον τρόπον ἐπινοεῖ
κατὰ τὸ τέλος τῆς ὥμιλίας του, διὰ νὰ κινήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἥρωος.

307 - 363

α') 307 - 327 :—τὸν μῦθον = τὴν ἀπόφασίν μου.—ἀπηλεγέως =
ἀπεριφράστως, δρθά - κοφτά (ἀπὸ + ἄλεγος = φροντίς).—ἀποειπεῖν =
νὰ ἔκφρασω.—ἡ περ δὴ = ὅπως ἀκριβῶς.—τετελεσμένον ἔσται·
ἐνν. μοι = καὶ ὅπως θὰ τὸ ἔκτελέσω.—ώς μὴ τρύζητε = διὰ νὰ μὴ
μοῦ παίρνετε τὰ αὐτιά. 'Η λέξις ἡχοποίητος: τρύζω=κάμνω τρύν - τρύν.—
παρήμενοι = καθήμενοι πλησίον μου, δηλ. ὅπως τώρα.—γάρ· αἰτιολο-
γεῖ τὴν ὁμήν εἰλικρίνειαν, μὲ τὴν δούλιαν θὰ διμιλήσῃ.—δμῶς· (ἐπίρρ.) =
δμοίως, ἔξ ἴσου.—κεύθω = κρύπτω.—χάρις = ἀναγνώρισις, εὐ-
γνωμοσύνη.—ἡεν ἐνν. ἐμοί.—δηιος· E 117.—νωλεμές· (ἐπίρρ.) =
διαρκῶς.—μένοντι· ἐνν. παρὰ τηνσί. 'Η μετχ. ὑποθετ.: εἰ μένει καὶ
εἰ μάλα πολεμίζοι.—ἴσος· Z 422.—κάτθανε· δ. καταθνήσκω: γνωμι-
κὸς ἀόρ.—ἀεργὸς = φυγόπονος, ἀδρανῆς (στερ. α + Φεργος).—ἔορ-
γάς· ἔοργα, παρακμ. τοῦ ἔρδω.—περίκειται = εὑρίσκεται πέριξ μου,
μοῦ μένει περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους.—παραβάλλω = βάζω ἐμ-
πρός, ἔκθέτω εἰς κινδύνους.—ἀπτὴν - ἥνος = ποὺ δὲν δύναται νὰ πε-
τάξῃ.—δ μάσταξ = μασημένη τροφὴ (μαστάζω = μασῶ).—κακῶς
πέλει οἱ αὐτῆ = δι' αὐτὴν τὴν ἴδιαν εἰναι κακόν, αὐτὴ ὑποφέρει.—
ἰαύω = περνῶ τὴν νύκτα.—διεπρήσσω ἥματα = περνῶ ἥμέρας.—
ἡ δαρ = ἡ σύζυγος.

328 - 347 : — ἀλαπάζω · I 278. — πεζός = εἰς ἐπιδρομὰς κατὰ ξηράν. — κατὰ Τροίην = ἐν τῇ Τροίᾳ. — κειμήλια = θησαυροί. Κυρίως : πᾶν ὅ, τι κεῖται, πᾶν ὅ, τι εἶναι περιουσία. — δόσκον · θαμιστ. ἀδρ. β' τοῦ δίδωμι. — θοός. Α 12. — διὰ δασάσκετο = ἐμοίραζεν εἰς τοὺς ἄλλους· δασάσκομαι θαμιστ. τοῦ δαιόμαι - δατέομαι. — γέραι· κατηγρα. εἰς τὸ ἄλλα. — ἔμπεδα = εἰς τὸν τόπον τους, θθικτα. — εἴλετο · ἀντικμ. ἀλοχον θυμαρέα. — θυμαρῆς = προσφιλῆς (θυμός + ἀρ - , ἀρέσκω). — παριαύων = κοιμώμενος πλησίον της. — μέροψ · A 250. — ἐπει· δικαίολογεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς ἐρωτήσεως : ὅχι βέβαια, δὲν ἀγαποῦν μόνοι οἱ Ἀτρεΐδαι τὰς γυναικάς των, διότι... — ἔχεφρων = συνετός. — δουρικτητός = αἰχμάλωτος πολέμου (δόρυ + κτητός). — πειρῶμαί (τινος) = δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ πείσω κάποιον. — ἀλεξέμεναι · ἀλέξειν · I 251.

348 - 363 : — πονέομαι = κάμνω τι. — νόσφιν = μακράν, χωρίς. — καὶ δὴ = καὶ μάλιστα. — δέμω = κτίζω, ἐγείρω. — ἐλάω = τραβῶ, ἐκτείνω. — ὁ σκόλοψ = πάσσαλος. — οὐδ' ὥς = παρ' ὅλα αὐτά. — ἀπὸ τείχεος = μακράν, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχους (τοῦ Ἰλίου). — ὅρνυμι μάχην = κινῶ, συνάπτω μάχην. — στ. 354 = Z 237. — οἶον · προσδιορίζει τὸ νοούμενον ἐμέ. — μίμνω = ἀναμένω. — νηέω · I 279. — ἀλαδε· εἰς ἄλι = εἰς τὴν θάλασσαν. — αἱ κέν τοι τὰ μεμήλη = ἀν σ' ἐνδιαφέρη αὐτό. — ἦρι· ἐπίρρ. = πρωί. — ἐρέσσω = κωπηλατῶ. — μεμαῶτας = ἐπιθυμούντας, προθύμους. — ἥματι τριτάτῳ = μετὰ τρεῖς ἥμέρας. — ἐρίβωλος · ἐριβῶλαις · A 155.

β') Ἀσυναίρετοι τύποι γεν. πληθ. : σφετεράων, τάων, πασέων.

— Τὸ τακτικὸν τοῦ τρεῖς : τρίτατος ὡς καὶ τέτρατος, ἔνατος, δέκατος.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἥειν, δώῃ, ιῆι, ἐθέλεσκε.

γ') ἔχθρὸς γάρ μοι κεῖνος... Οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι εἶχον γίνει παροιμία εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Πράγματι γίνεται ἀπεχθῆς ὁ ἀνθρωπος, ὅστις συγκρύπτει τὴν ἀληθῆ σκέψιν του καὶ ὑποκρίνεται. — κάτθανε ὁμῶς... Ὁ Ἀχιλλεὺς λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἰδικήν του περίπτωσιν γενικεύει τὴν σκέψιν του καὶ ἐκφράζεται μὲ τόσην ἀπαισιοδοξίαν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀνδρείας. Μὲ

τὴν διαγωγὴν του ὅμως κατόπιν ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπίστευε καὶ ἥθελε νὰ ἐπιτελέσῃ γενναιᾶ ἔργα ἀδιαφορῶν διὰ τὸν θάνατον.— ὁ ἀρων ἔνεκα σφετεράων: Προφανῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐννοεῖ τὴν Ἐλένην. Χρησιμοποιεῖ ὅμως πληθυντικόν, διὸ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν περιφρόνησίν του πρὸς τοὺς δύο Ἀτρείδας.— Ὁδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσιν φραζέσθω: 'Ο λόγος τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ μέρος τοῦτο γίνεται σαρκαστικὸς καὶ ἴδιαιτέρως ἡ παρακίνησις αὐτῇ ἐνθυμίζει τὴν καύχησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ τόσον τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀχιλλέως (Α 173-175).— Ἔλλήσποντον ἐπ' ἵχθυόεντα: 'Ἐννοεῖ ἐδῶ ὅχι ἀκριβῶς τὰ στενὰ τοῦ Ἐλλήσπόντου, ἐφ' ὃσον ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ ἔπλεε πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ὄποιαν ἀνοίγεται ὁ Ἐλλήσποντος.— ἦματί κε τριτάτῳ... Τὸν στίχον αὐτὸν παρεμβάλλει ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον «Κρίτων», ἔνθα συμβολικῶς «Φθίηρ ἐρίβωλον» ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὃπου θὰ μετέβαινε μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ τοῦ φιλοσόφου.

α') 143 - 158 : — βάσκ' ιθι = φεύγα, πήγαινε· παρβλ. βῆ iέναι Ζ 296.—ταχεῖα = ταχέως, μὲ δὴ σου τὴν ταχύτητα. Κατηγραμ.—τὸ ἔδος=ἡ ἔδρα, ἡ κατοικία (ῥίζ. σεδ - ἔξομαι).—λύομαι = ἀπόλυτρώνω, ἔξαγοράζω.—ἰαίνω = εὐχαριστῶ, καταπραῦνω.—ἄμα = μαζί.—γεραίτερος = μᾶλλον γέρων, ἡλικιωμένος.—δς ιθύνοι· ἀναφ. τελ. πρότ.—προτὶ=πρός.—μηδὲ μελέτω οἱ = καὶ καθόλου νὰ μὴ σκεφθῇ.—τὸ τάρβος = ὁ φόβος.—ὁ πομπὸς = ὁ συνοδός.—δπάζω = διδω.—ἀργεῖφόντης = ὁ αἰφνιδίως ἐμφανιζόμενος (ἀργός=ταχὺς + φαίνω). Μυθολ. ἐπίθ. τοῦ Ἐρμοῦ.—ἡος· Α 193.—πελάζω = φέρω πλησίον μτβτ.—ἀπὸ ἐρύξει = θὰ ἐμποδίσῃ· ἢ. ἐρύκω.—ἄσκοπος = ἀπερίσκεπτος.—ἀλιτήμων = ἀμαρτωλός, ἀσεβής.—ἐνδυκέως = ἐπιμελῶς, μὲ σεβασμὸν (ἐν - ῥίζ. δευκ-, ἡ ὅποια σημαίνει φροντίζειν).—πεφιδήσεται = θὰ λυπηθῇ, ἢ. φείδομαι.

159 - 170 : — ἀελλόποις = ταχεῖα ὡς θύελλα (ἀελλα + πούς).—κιχεν· κιχάνω, κίχημι· Ε 187.—ἡ ἐνοπὴ = φωνὴ λύπης.—τὸ είμα = τὸ ἐνδυματα.—φύρω = βρέχω.—ἐντυπάς = σφικτὰ εἰς τὸ σῶμα, ὥστε νὰ διαγράφεται τὸ σῶμά του.—κόπρος = σκόνη καὶ ἀκαθαρσία.—τοῖο· τοιούτουν, ἦτοι εἰς τὸ κεφάλι τοῦ γέροντος, ὅστις ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν.—κυλίνδομαι = κυλίομαι.—καταμῆσατο· καταμάσμαι = μαζεύω.—ἡ νυὸς = ἡ νύμφη.—οἱ δή... δλέσαντες· ἡ σιερὰ τῶν λ.: οἱ δὴ κέατο πολλέες τε καὶ ἐσθλοὶ δλέσαντες ψυχὰς ὑπὸ χερσὶν Ἀργείων.—κέατο· ἔκειντο.—τυτθὸν = σιγά, ψιθυριστά.—γυῖα· Ε 122.

171 - 187 : — δσσομένη· δσσομαι = ἀντικρύζω, βλέπω κατὰ νοῦν, σκέπτομαι.—τότε = ἐδῶ.—ἄγευθεν = μακράν.—ἔών· ἐναντ. μετοχ.—ἐκέλευσεν· ὁ ἀόρ. ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἔδωσεν ὁ Ζεὺς τὴν διαταγὴν εἰς τὴν Ἱριν.—στ. 176 - 187 εἰς εὐθὺν λόγον τὸ περιεχόμενον τῶν στ. 147 - 158.

188 - 199 : — υἱας· συναπττ. πρὸς τὸ ἡνώγει. — δπλίζω = ὀρμα-
τώνω, ἔτοιμάζω. — ἡ πείρινς - νθος = φύσινον κιβώτιον. — κηώεις. Ζ
288. — τὰ γλήνεα = κοσμήματα, πολύτιμα πράγματα. — κεχάνδει.
χανδάνω = περιέχω, περικλείω. — δαιμονίη. Ζ 486. — τί τοι φρεσὶν
εἶδεται εἶναι; — τί σοῦ φαίνεται πῶς εἶναι αὐτό;

200 - 215 : — κώκυσεν = ἔβγαλε φωνήν. — πῆ οἰχονται = ποῦ
ἐπῆγγαν. — ἥς· αἵς δοτκ. τῆς αἰτίας. — ἔκλεο· κλέομαι = εἴμαι ξακου-
στός. — ἥδ (ἐπὶ τούτοις) οἰσιν ἀνάσσεις=καὶ εἰς τοὺς ὑπηκόους σου. —
πῶς ἔθέλεις = πῶς ἔχεις διάθεσιν. — ἔξενάριξε. Ε 151. — αἰρήσει
καὶ ἔσόψεται· σχ. πρωθύστερον. — εἰ ἔσόψεται=ἄν σὲ ἀναγνωρίσῃ. —
ώμηστής = ἄγριος. — δδε = αὐτός, περὶ τοῦ δποίου δμιλοῦμεν. — γει-
νομένω (χρον.) = δταν ἐγεννήθη. — ἐπένησε λίνω = ἔκλωσε μὲ τὸ νῆ-
μα της· δ. ἐπινέω. — ἀργίποδες = γοργόποδες (ἀργός=ταχύς). — ἄσαι
= νὰ χορτάσῃ. 'Επεξ. τοῦ ὁς· δ. ἀω. — κρατερὸς = βίαιος, σκληρός. —
ἔχοιμι· καθαρὰ εὔκτικὴ = μακάρι νὰ είχα. — ἔσθέμεναι· ἔσθω, ἔσθιω.
'Ο ἐνεστῶς ἔξακολουθητικὸς δηλώνει τὸ πάθος τῆς 'Εκάβης = νὰ τὸ
κατατρώγω ἀδιάκοπα. — προσφύνσα = προσκολληθεῖσα. — ἄντιτα γέ-
νοιτό (μοι) = θὰ τὸν ἔξεδικούμην. — ἄντιτα· ἀντὶ ἀντίτιτα (τίτομαι). —
ἔργα· ἐνν. τοῦ 'Αχιλλέως = δι' ὅ, τι ἔκαμεν. — κακιζόμενον = ως
ἄγναδρον. — ἔσταότα = ίσταμενον ώς ὑπερασπιστήν, ὑπερασπίζοντα. —
ἀλεωρὴ = ἄμυνα, τρόπος νὰ σωθῇ.

216 - 227 : — δρνις = πουλί, οἰωνός. — πέλευ = πέλομαι. — ἦ οἱ =
ἢ αὐτοὶ πού... — θυσικός = ὁ μαντεύων ἀπὸ τὰς θυσίας. — νοσφί-
ζομαι = ἀπορρίπτω, ἀποφεύγω. — ἔσέδρακον. — ἔσδέρκομαι = βλέπω. —
ἄντην = ἐμπρός μου. — ἄλιος = μάταιος, ἀνεκτέλεστος. — ἔπος = ὁ
λόγος μου. — ἀγκάς· ἐπίρρ. = εἰς τὰς ἀγκάλας. — ἔξ ἔρον εἴην· πρβλ.
ἔξ ἔρον ἔντο· Ι 222.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ίκέτεω, τοῖο,
ἔην, κέατο, υἱας.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ φράσεις :

- 1) ἥδος κεν ἀγων 'Αχιλλῆι πελάσση.
- 2) αὐτάρ ἐπήη ἀγάγησιν.
- 3) οὖ ἐ κακιζόμενόν γε κατέκτα.

γ') ἀμφὶ δὲ πολλὴ κόπρος ἔην κεφαλῇ : 'Η ἐκδήλωσις αὐτὴ τοῦ πένθους ἦτο συνήθης. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, δταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἔχυνε κόπιν αἰθαλόεσσαν εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ κατήσχυνε τὸ χαρίεν του πρόσωπον. 'Ο ποιητὴς προσθέτων τὴν λεπτομέρειαν, ὅτι ὁ γέρων βασιλεὺς ἤτο σφιχτὰ τυλιγμένος εἰς τὴν χλαιῖνάν του, καθιστᾶ περισσότερον δραματικὴν τὴν εἰκόνα, τὴν ὄποιαν ἀντίκρυσεν ἡ Ήρις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου.—Δαρδανίδης : ὀνομάζεται ὁ Πρίαμος ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, παλαιοῦ βασιλέως τῶν Τρώων.—ἔς θάλαμον κηώνετα κτλ. Πρβλ. Z 288.—ἐσταότα πρὸ Τρώων : 'Η Ἐκάβη ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν τελευταίαν φορὰν ποὺ εἶδε τὸν υἱόν της. "Οταν ὁ Ἀχιλλεὺς κατεδίωξε τοὺς Τρώας καὶ τοὺς ἡνάγκασε νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν πόλιν, μόνος ὁ "Ἐκτωρ ἔμεινεν ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν φοβερὸν ἀντίπαλον. "Ιστατο ὡς μόνος πρόμαχος τῆς πόλεως, ἐνῷ οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι του εἰς μάτην τὸν ἵκετευσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεῖχος (X 25 κ.ε.).

228 - 280

α') 228 - 246 : —ἡ φωριασμὸς = τὸ κιβώτιον.—τὸ ἐπίθημα = κάλυμμα.—ἀπλοὶδες χλαιῖναι = μοναὶ χλαιῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διπλοῖς, δίπλαξ. Γ 126.—τάπητες = σκεπάσματα καθισμάτων καὶ κλινῶν.—τὸ φᾶρος = τὸ ἔξωτερικὸν ἔνδυμα, τὸ ἱμάτιον.—ἴστημι = ζυγίζω.—πίσυρες = τέσσαρες.—ἔξεσίην = εἰς πρεσβείαν, ὡς ἀπεσταλμένος (ἔξημι).—μέγα = σπουδαῖον.—τὸ κτέρας = κτῆμα.—περὶ = σφόδρα, ὑπερβολικά.—ἀπέεργε· ἐναρκτ. = ἥρχισε νὰ ἀποδιώκῃ ῥ. ἀποέργω.—ἐνίσσω = ἐπιπλήττω.—ἔρρετε = φύγετ' ἀπ' ἔδῶ, πηγαίνετε στὴν ὄργη.—λωβητῆρες = ἐλεεινοί.—ἔλεγχέες = ἐπονείδιστοι.—κηδήσοντες = διὰ νὰ μὲ λυπήσετε (κήδω).—ὸνόσασθαι· ὀνομαι = περιφρονῶ, δὲν λογαριάζω τίποτε.—ἥριτεροι ἔσεσθαι ἐναιρέμεν· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. : ὥριτερον ἔσεσται Ἀχαιοῖσιν ἐναιρέμεν ίμᾶς.—ἐναίρω = φονεύω.—ἀλαπάζω· Ε 166.—κεραΐζομαι = ἐρημώνομαι.

247 - 264 : —σκηπάνιον = ῥάβδος, σκῆπτρον.—δίεπε = τοὺς διεχώριζε καὶ περνοῦσε· ῥ. διέπω.—σπέρχομαι = βιάζομαι.—δμόκλα· δμοκλά = φωνάζω, διατάσσω, νεικείω = ἐπιπλήττω.—βοήν ἀγαθός. Ε 114.—ἡ κατηφών· Σβρις πρὸς τοὺς ἔχοντας κακὴν διαγωγὴν = αἰσχροί.—αἰθ³ ὡφέλετε πεφάσθαι = εἴθε νὰ εἴχατε φονευθῆ

σεῖς... (παρακμ. ἔχ ρίζ. φεν-, φόνος). — πανάποτμος = δύσμοιρος. — τὰ ἐλέγχεα = τὰ κορόδια. — χοροιτυπίη = χοροπηδήματα. — ἐπιδήμιοι = εἰς τὴν χώραν σας, εἰς βάρος τῶν συμπολιτῶν σας. — πρήσσω δόδοιο = κάμνω τὸν δρόμον. Ἡ γεν. διαιρετ.

265 - 280 : — θρομαγμένοι οἱ ὑπήκουοι. ὁ. ὑποδείδω. — ἀειραν = ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν. — πρωτοπαγής. Ε 194. — πίρινθα. Ο 190. — ἀπήνη = ἄμαξα τετράροχος συρομένη ἀπὸ ἡμιόνους. — νήεον· νηέω. Ι 279. — οἱ κρατερώνυμχες = οἱ ἔχοντες ἴσχυράς ὅπλας, ῥωμαλέοι. — ἐντεσιεργοὶ = οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ σύροντες τὰ ἔντεα, ἤτοι τὸ συγκρότημα τῆς ἄμαξης. — ἀτιτάλλω. Ε 271.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τύποι : ὘μμες, πίσυρες, ἔσκε.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ προτάσεις :

1) οὐδέν νυ τοῦ περ φείσατο ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων.

2) ῥητίτεροι μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν ἔσεσθε, κείνου τεθνηῶτος, ἔναιτρέμεν.

γ') τάλαντον. Ι 264. — Θρῆκες ἀνδρες : Οἱ Θρῆκες ἦσαν φυλετικῶς συγγενεῖς μὲ τοὺς Τρῷας καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. Τὸ δέπας ἐδόθη εἰς τὸν Πρίαμον, πρὶν γίνη βασιλεὺς, ὅτε ἐστάλη πρέσβυς ὑπὸ τοῦ πατρός του Λαομέδοντος. — ἀπήνη : Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμαξαν, ἡ ὅποια σύρεται ἀπὸ ἵππους, ἡ ἀπήνη σύρεται ἀπὸ ἡμιόνους, εἶναι δὲ τετράροχος καὶ προορίζεται μᾶλλον διὰ φορτία. — Μυσοί : Κάτοικοι τῆς Μυσίας εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μ. Ἀσίας.

281 - 338

α') 281 - 298 : — ζευγνύσθην = διέταξαν νὰ ζευχθοῦν δι' αὐτοὺς τὰ ζῷα. Τὸ ῥ. μέσ. διάμεσ. — πυκινὰ μήδεα = σοβαραὶ σκέψεις. — ἀγχίμολον. — ἐπίρρ. = πληγίον. — τετιηώς = λυπημένος. ῥ. τετίημαι. — μελίφρων = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχήν. — λείψαντε. λείβω = χύνω. — τῇ. δεικτ. = ὄριστε. — ἀψ = ὀπίσω. — ἐπεὶ ἀρ(α)γε = ἀφοῦ τέλος πάντων. — μέν. βεβαιωτ. — ἐπειτα = τώρα, ἤτοι ἀφοῦ ἀπεφάσισες ὅπωσδήποτε νὰ ὑπάγῃς. — κελαινειφής. Ζ 267. — Ἰδαῖος = ὁ λατρευόμενος ἐπὶ τῆς Ἰδης. — κατὰ δρᾶται = κοιτάζει, βλέπει κάτω. — εζ, οζ. προσ. ἀντων. — δεξιόν = νὰ πετάξῃ δεξιά σου. — πίσυνος. Ε 205. — εἰ δὲ = ἂν δμωας. — εύρυοπα. Ε 265. — οὐκ ἂν κελοίμην

= δὲν θὰ σὲ προέτρεπα, ἄρα : θὰ σὲ ἀπέτρεπα.—ἐποτρύνοντα = μὲ τὰς συμβουλάς μου.—μάλα περ μεμαῶτα = παρ' ὅλην σου τὴν ἐπιθυμίαν.

299 - 321 :—τοι ἔφιεμένη τόδε = εἰς αὐτήν σου τὴν ἐπιθυμίαν.—χεῖρας ἀνασχέμεν... = Z 257.—ἡ· (ἥμι = λέγω).—ἀκήρατος = καθαρός, διαιγής.—παρέστη = ἐστάθη κοντά του.—τὸ χέρνιβον = ἡ λεκάνη, ὅπου χύνεται ἀπὸ τὴν πρόχον τὸ ὑδωρ πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν.—τὸ ἔρκος = ὁ φραγμὸς τῆς αὐλῆς καὶ συνεκδοχ. ἡ αὐλή.—εἰσαν-ιδών = ἀτενίσας πρὸς τὰ ἄνω.—μηδέων = βασιλεύων.—φίλον ἥδ' ἐλεεινὸν = νὰ κινήσω τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἴκτον.—μητίετα · Α 175.—ἥκε. ἵημι.—τελειότατον = ἀληθέστατον.—μόρφνος. εἰδὸς ἀετοῦ μελανοῦ χρώματος. Τὸ ἴδιον σημαίνει καὶ περκνός.—δσση θύ-ρη τέτυκται = δση ἔχει κατασκευασθῆ ἡ θύρα.—ἀφνειδς = πλούσιος.—ἔν κληῆσ' ἀραρυῖα = καλῶς διὰ κληήδων (σύρτης) ἕρμοσμέ-νη.—εἰσατο· εἰδομαι = φαίνομαι.—ἀτίξας· ἀτσω = πετῶ (διάττον-τες).—γηθέω = χαίρω.—ἰάνθη. ιαίνω · Ω 147.

322 - 338 :—σπέρχομαι · Ω 248.—ξεστὸς = καλὰ πελεκημένος, στιλπνός· πρβλ. Z 244 : ξεστοῖο λίθοιο.—ἔκ ἔλασε = ἐτράβηζεν ἔξω, ἔνν. τοὺς ἱππους του.—ἐρίδουνπος = ὅπου ἀντηχεῖ πολὺ κάθεις κρότος, ἡχηρός.—ἐρέπτω = διευθύνω.—καρπαλίμως = ταχέως.—κατὰ ἄστυ = κατερχόμενος τὴν πόλιν.—ἀψορρος = δπίσω (ἀψ + ρέω).—ἀπο-νέομαι = φεύγω.—προφανέντε = μόλις ἐνεφανίσθησαν.—ἔταιρίζω = γίνομαι σύντροφος, συνοδεύω.—βάσκ. ίθι · Ω 144.—Πηλεϊωνάδε = εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλείωνος, τ.ε. τοῦ Ἀχιλλέως.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σφί, ἐθέλησθα.

γ') Κρονίωνι 'Ιδαιώ, ὃς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν δρᾶται : 'Απὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τῆς 'Ιδης, τὸ Γάργαρον, φαίνεται ὄλοκλη-ρος ἡ Τρωικὴ χώρα καὶ ἀκόμη μεγαλυτέρα ἔκτασις. 'Εξ ἄλλου τὸ ῥῆμα δρᾶται ἐδῶ ἐκφράζει τὴν προστατευτικὴν διάθεσιν τοῦ Διὸς διὰ τὴν χώραν τοῦ Πριάμου.—χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον : Πρὸ πάσης ἱεροπραξίας ἐπρεπεν αἱ χεῖρες νὰ νίπτωνται.—μέσω ἔρκει : Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκείου Διός, ὅπου προσεφέροντο αἱ ἐπίσημοι βασιλικαὶ θυσίαι.—καὶ αἰθού-

σης ἐριδούπου : 'Εννοεῖται ή στοά, ή ὅποια ἀπετέλει τὸ ἔξωτερικὸν πρόθυρον τῆς αὐλῆς. Εἰσερχόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἔξωτερικὴν αὐτὴν αἴθουσαν εὑρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν (ἔρος) καὶ ἀντίκρυζε ἄλλην στοάν, ήτις ἡτοί ή εἰσοδος τοῦ μεγάρου (αἴθουσα δώματος). Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἔβλεπε κανεὶς στοάς (ξεστὰς αἴθουσας) καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς· Z 243.

339 - 404

α') 339 - 348: — ἀπίθησε = παρήκουσε· οὐδ' ἀπίθησε = ὑπήκουσε. — διάκτορος = ὁ κομίζων καὶ ἔκτελῶν τελείως τὰς διαταγὰς τῶν θεῶν. — ἀργεῖφόντης· Ω 153. — αὐτίκα ἔπειτα = εὐθὺς ἀμέσως. — ἀμβρόσιος = ἀθάνατος, θεῖκὸς (α + (μ) βροτός). — ἥμεν - ἥδε = καὶ - καὶ. — ὑγρή· ὡς οὐσιαστ. (πρβλ. ή ἔηρα ἐνν. γῆ). — ἄμα πνοιῆς = μαζὶ μὲ τὰς πνοάς, καθὼς ἔπνεεν ὁ ἄνεμος. — τῇ· ἀναφορ. δοτκ. δργ. — θέλγω = μαγεύω. — τοὺς δ' αὐτεῖ = ἐνῷ ἀντιθέτως ἄλλουν. — ὑπνάω = κατέχομαι ἀπὸ ὑπνον. — κρατὺς = κραταιός. — βῆ ιέναι· Z 229. — αἰσυμνητὴρ = ὁ κρίνων τὰ δίκαια, ὁ ἄρχων (αἴσα + μέμνημαι). — κοῦρος αἰσυμνητὴρ = νεαρὸς ἄρχων, ἀρχοντόπουλο. — πρῶτον ὑπηνήτη = ποὺ μόλις φυτρώνουν τὰ γένειά του (ὑπήρη = τὸ γένειον).

349 - 357 : — ἔλασαν παρέξ σῆμα "Ιλοιο = ἐπροσπέρασαν τὸ μνῆμα τοῦ "Ιλου. — δὴ γάρ = διότι ἥδη. — τὸ κνέρας = τὸ σκότος. — τὸν δέ· συναπτ. πρὸς τὸ 'Ερμείαν = καὶ τοῦτον, δηλ. τὸν 'Ερμῆν. — ἔξ αγχιμόλοιο. Ω 283. — φράζομαι = ἀντιλαμβάνομαι. — φράζεο, Δαρδανίδη = πρόσεχε ἐκεῖ, Δαρδανίδη. — φραδής = φρόνιμος. — τέτυκται ἔργα = ἔχουν γίνει ἔργα· εἰς τὴν νεοελλ.: ἔγινε δουλειὰ ποὺ χρειάζεται νοῦν φρόνιμον. — διαρραίομαι = καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι. — μιν· συναπτ. πρὸς τὸ λιτανεύσομεν.

358 - 371 : — σὺν χύτῳ = ἐταράχθη. — δείδια· δέδια. — γναμπτὸς = εὐλύγιστος. — ταφών· τέθηπα = κυριεύομαι ἀπὸ ἔκπληξιν. — αὐτὸς = αὐθορμήτως, μόνος του. — ἐριούνιος = εὐεργετικὸς (ἐπιτατ. ἐρι + ὄντημι = ὡφελῶ). — ἐπίθ. τοῦ 'Ερμού. — ἔξειρετο = τοῦ ἀπηνύθυνεν ἔρωτησιν. — πάτερ· προσφών. νεωτέρων πρὸς γέροντας. — ίθύνω = διευθύνω. — ἀμβροσίη νύξ = θεῖκὴ νύξ. — εῦδω = κοιμῶμαι, ἡσυχάζω. — μένεα πνείοντες = ὄρμητικοί, γενναῖοι. — ἀνάρσιος = ἔχθρικὸς (στερ. α + ἄρσιος, ἀραρίσκω). — θοός· Α 12. 'Η νύξ λέγεται θοή,

διέτι μεσολαβοῦντος τοῦ ὑπνου φαίνεται ὅτι παρέρχεται γρήγορα.—τὸ ὄνειρα-ατος=πολύτιμον πρᾶγμα.—τίς ἀν νόος τοι εἴη; = ποία σκέψις θὰ σου ἐγίνετο; τί θὰ ἔβαζες εἰς τὸν νοῦν σου;—διπηδέω = ὀχολουθῶ.—ἀπαμύνασθαι· (συναπτ. πρὸς τό: οὕτ' αὐτὸς νέος ἐσσὶ) = ὥστε νὰ ἀποκρούσῃς.—χαλεπαίνω = φέρομαι ἐχθρικῶς, κάμνω κακόν.—ρέξω· ρέξω.—καὶ δὲ = καὶ μάλιστα.—ἀπαλεξήσαιμι· ἀπαλέξω.
I 251.—δέ· αἰτιολ.—ἔτσικω = παρομοιάζω.

372 - 377 :—οὕτω πῃ = ἔτσι κάπως. — ὑπερέσχεθε χεῖρα = ἀπλωσε τὸ χέρι ἀπὸ πάνω μου, μὲ ἐπροστάτευσεν.—ῆκεν = ἔστειλεν. ὁ ἦμι. — ὁδοιπόρον = διαβάτην. — ἀντιβολέω = συναντῶ. — αἴσιος = ποὺ φέρνει καλόν, τυχερός.—ἀγητὸς = θαυμάσιος.—πέπνυμαι νόω = ἔχω πολὺν νοῦν.

378 - 388 :—ναι δὴ = ναι πράγματι.—κατὰ μοῖραν = ὁρθά.—ἀτρεκέως = χωρὶς περιστροφάς, εἰλικρινῶς.—πῃ = κάπου.—κειμήλια = θησαυροί.—ἴνα^α ἀναφ. τόπου = ὅπου.—ώριστος· ὁ ἄριστος.—οὐ τι = οὐδόλως.—ἐπιδεύομαι = εἶμαι κατώτερος.—μάχης = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μάχην.—φέριστος = ἔξαρτος, θαυμάσιος.—τέων· τίνων.—ὁ οίτος = ἡ μοῖρα.—ἀποτυμος = ἄμοιρος.—ἔνισπες· ἐννέπω.

389 - 404 :—πειράσματι τινος = δοκιμάζω κάποιον.—εἴρεαι "Εκτορα = ἐρωτᾶς περὶ τοῦ "Εκτορος.—κυδιάνειρα = δοξάζουσα ἀνδρας (κυδος + ἀνήρ). Λέγεται περὶ τῆς μάχης καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς.—δαιζω = κατακόπτω.—μία = ἡ αὐτή.—εὐεργής = καλὰ καμαρένη.—ἔξειμι = βγαίνω, πρόερχομαι.—πάλλω κλήρω = τινάσσω κλήρους εἰς μίαν περικεφαλαίαν, ἔως ὅτου ἐκπτηδήσῃ ἔνας· παλλόμενος κλήρω = κατὰ τὴν κλήρωσιν.—ἐλίκωψ· Α 98.—ἀσχαλάω = δυσανασχετῶ.—ἔσσομαι τινος = σπεύδω πρός τι, θέλω κάτι.

β') Αδρ. β' τοῦ ὑπερέχω κατ' ἐπέκτασιν : ὑπερέσχεθε.

— Γεν. πληθ. τῆς ἐρωτημ. ἀντωνυμ. τίς : τέων.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :

1) οὕτ' αὐτὸς νέος ἐσσὶ.

2) καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι.

γ') σῆμα "Ιλοιο": 'Ο Ιλος κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο οἰκιστής τοῦ Ιλίου. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Σκάμανδρον ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κῆρυξ ἀφησαν ἀριστερὰ τὸ μνῆμα τοῦ "Ιλου, τὸ ὅποῖν ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Σκαιῶν Πυλῶν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀχαιῶν.— φεύγωμεν ἐφ' ἵππων: 'Ο Ιδαῖος προτείνει νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἄμαξαν, ποὺ περιεῖχε τοὺς θησαυρούς, καὶ νὰ σωθοῦν φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ἄρματος τοῦ συρομένου ὑπὸ τῶν ἵππων.— Πολύκτωρ: Εἶναι φανταστικὸν ὄνομα, ὅπως εἶναι καὶ ὀλόκληρος ἡ ἴστορία, τὴν ὅποιαν διηγεῖται ὁ Ἐρμῆς διὰ τὸν ἐρχομόν του εἰς τὴν Τροίαν. Ἐνῷ τώρα εἶναι πρῶτον ὑπηρήτης, πρὸ δέκα ἑτῶν εἶχε κληρωθῆ, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον!

405 - 467

α') 405 - 423 :—μελεῖστι=εἰς τεμάχια (μελεῖζω).—προύθηκεν· προτίθημι = βάλλω ἐμπρός, ρίχνω. — αὔτως = ἔτσι, δηλ. ὅπως πρίν, ὅπως ὅταν ἐφονεύθη. — ἐν κλισίγη· ἀντὶ ἐν κλισή. — δυωδεκάτηοι ἥώς (ἐστι) = εἶναι δωδεκάτη ἡμέρα δι' αὐτόν, ἐπέρασαν δωδεκα ἡμέραι ποὺ αὐτός... — ὁ χρώς - χροδὸς = τὸ δέρμα. — αἱ εὐλαῖ = σκώληκες σηπομένου κρέατος. — ἀρηίφατος = φανευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον (ἄρη + φατός). — κατέδω = κατατρώγω. — ἡ μὲν = καὶ ὅμως. — ἀκηδέστως = χωρὶς οἴκτον. — αἰσχύνω = παραμορφώνω. — θηοῖο κεν = θὸς θαυμάσης βλέπων· ἢ. θηόμαι = βλέπω μὲ θαυμασμόν. — ἔερσήεις = δροσερὸς (ἡ ἔερση = πρωιṇὴ δρόσος). — περὶ νένιπται = ἔχει ἐντελῶς ζεπτυλθῆ. — μιαρὸς = λερωμένος. — σὺν μέμυκε = ἔχουν κλείσει· ἢ. μύω = κλείω κυρίως τοὺς ὀφθαλμούς (μύωψ, μυστήριον). — δσσα· σύστοιχ. ἀντικμ. εἰς τὸ ἐτύπη = δσας πληγάς ἔλαβεν. — οὗδος ἔησ = τοῦ σοῦ υἱοῦ. — νέκυς. Α 52. — περὶ = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. — φίλος κῆρι = ἐγκάρδια ἀγαπητός.

424 - 431 :— γήθησεν. Ω 321. — ἡ ῥα = ἀλήθεια λοιπόν. — ἀγαθόν· ἐνν. ἐστί. — δῶρα ἐναίσιμα = τὰ πρέποντα δῶρα. — οὐ λήθετο θεῶν = δὲν παρέλειπε τὸ καθῆκόν του πρὸς τοὺς θεούς. — τῷδε = διὰ τοῦτο. — οἱ ἀπεμνήσαντο = τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἀνάμνησιν, τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ αὐτοί. — τὸ ἄλεισον = τὸ ποτήριον. — αὐτόν τε = καὶ ἐμὲ αὐτόν. — ῥύω = σφίζω. — πέμπω = συνοδεύω.

432 - 439 :—νεωτέρου· ἐπειδὴ εἴμαι νεώτερος. Κατηγ.—ὅς κέλει· ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = ἀφοῦ μὲ προτρέπεις.—παρὲξ Ἀχιλλῆα = χωρὶς νὰ τὸ ἡξέυρῃ ὁ Ἀχιλ.—τὸν μὲν=ἐν τούτοις αὐτόν.—συλεύω = ἀφαιρῶ.—μετόπισθε = κατόπιν.—πομπός· κατηγορ. = ὡς συνοδός σου.—Ἀργος· τὸ Πελασγικὸν εἰς Θεσσαλίαν, τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων.—ἐνδυκέως = ἐπιμελῶς, μὲ προσοχήν.—δμαρτέω = πηγαίνω μαζί, ἀκολουθῶ.—δνοσσάμενος· δρομαι· Ω 241.

440 - 467 :—ἀναῖξας = πηδήσας ἐπάνω.—λάζετο = ἔπιασε (λάζομις ἀρχ. τύπος τοῦ λαμβάνω).—ἡῦς - ἡεῖα - ἡῦ· Γ 167.—οἱ δὲ φυλακτῆρες = ἐνῷοι φύλακες.—νέον = μόλις.—τὸ δόρπον = τὸ βραδυνὸν φαγητόν.—πονέομαι = ἀσχολοῦμαι.—ἄφαρ = εὐθὺς κατόπιν.—ῶιξε· οἶγω.—ὁ δχεὺς = ὁ σύρτης.—ἐπ' ἀπήνης = τὰ εύρισκόμενα ἐπὶ τῆς ἀπήνης.—ποίησαν· ὡς ὑπερσυντέλ. = εἰλούν κάμει.—κέρσαντες· κείσω = κουρεύω, κόβω.—ἔρέφω = θέτω δροφήν, στεγάζω.—λαχνήεις = μαλλιαρός, πυκνός.—λειμωνόθεν = ἀπὸ τοὺς λειμῶνας.—ἄμάω· Ω 165.—ὁ σταυρὸς = ὁ πάσσαλος.—ἔχω = κρατῶ, συγκρατῶ.—ὁ ἐπιβλής = ὁ μάνδαλος, σύρτης (ὁχεύς, κληής).—ἐπιρρήσεσκον = συνήθως ἔσυραν· θαμ. τοῦ ἐπιρρήσω.—ἢ τοι = ἀληθῶς.—σοι· συναπτ. πρὸς τὸ δπασεν· δπάξω· Ω 153.—πάλιν εἴσομαι = θὰ ἐπανέλθω· μέλλ. τοῦ είμι.—νεμεσοστὸν = ἀξιοκατάχριτον.—ῶδε = ὅπως ἔχω ἥδη κάμει.—ἀγαπάζω = χαιρετίζω, φέρομαι φιλικὰ (παράλλ. τύπος τοῦ ἀγαπάω).—τύνη· Ζ 262.—ὑπὲρ πατρὸς = ἐν ὄνόματι τοῦ πατρός.—λίσσομαι = ἴκετεύω. —σὺν δρίνης = συγκυνήσης.

β') Τὸ δ. θεάμαι εἰς Ἰωνικ. τύπον θηέομαι. "Οθεν εύκτ. β' προσ. θηοῖο.—Τὸ δ. εἴμι εἰς μέσ. μέλλοντα χρόνον : εἴσομαι.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἴς, τύνη.

—Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :

1) ἔοῦ ἐτάροιο φίλοιο.

2) ὄφρα κεν ἀφίκωμαι.

3) καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ τέκεος λίσσεο.

γ') δσσα ἐτύπη: "Οταν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφόνευσε τὸν "Εκτορα καὶ τὸν ἐγύμνωσεν ἀπὸ τὰ ὅπλα του, ἔσπευσαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ κοντὰ νεκρὸν τὸν ἀνδροφόνον ἥρωα, ἐκεῖνον δστις ἥπειλησε νὰ ἐμπρήσῃ

τὰ πλοιά των. 'Ο ποιητής διηγεῖται (X 369 - 375), δτι δὲν ἔμεινε κανεὶς ποὺ νὰ μὴ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὴν αἰχμήν του.— εἴ ποτ' ἔην γε: 'Η ἔκφρασις αὐτὴ φανερώνει τὴν μεγάλην λύπην τοῦ Πριάμου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του. 'Ο ἄριστος, ὁ μεγάθυμος ὑπερασπιστής τοῦ Ἰλίου εἶναι πλέον μόνον ἀνάμνησις διὰ τὸν ἀπαρηγόρητον πατέρα.— πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον: 'Εφ' ὅσον δ' Ἀχιλλεὺς ἀπεῖχε τῆς μάχης, οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὰς ἐφόδους τοῦ "Ἐκτορος, περιέβαλον τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ τεῖχος, τὸ δόποιον δύμας δὲν ἀντέσχεν εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τρώων.— καὶ τέκεος: Πρόκειται περὶ τοῦ Νεοπτολέμου, ὁ δόποιος διεκρίνετο καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὰς βουλάς, ὡς καὶ ὁ πατήρ του. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου αὐτὸς ὥδηγησε τοὺς Μυρμιδόνας ὅπισω εἰς τὴν Ἐλαάδα.

468 - 551

α') 468 - 485 : — μακρὸς = ὑψηλός.— ἔξ ἴππων ἀλτο χαμᾶζε· E 111. — αὗθι· Γ 244. — ίθυς οἰκου = κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν κατοικίαν. — ἵζεσκε = ἐκάθητο συνήθως. — ἀπάνευθε = χωριστά. — καθείατο = ἤσαν καθισμένοι. — δζος· A 234. — ποίπνυον = ἤσαν ἀπησχολημένοι, κατεγίνοντο. — ἔτι καὶ παρέκειτο = ἀκόμη μάλιστα ἤτο πλησίον του. — ἔλαθεν εἰσελθὼν = ἀπαρατήρητος εἰσῆλθε. — κύσε· Z 474. — πυκινὴ ἄτη = μεγάλη συμφορά. — ἄλλον δῆμον = εἰς ξένην χώραν.— ἀφνειός· E 9.— εἰσορόωντας· ὑποκ.: τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ.

486 - 506 : — ἐπιείκελος· A 131. — ὀλοδὸς οὐδὸς γήρατος = τὸ θλιβερὸν κατώφλιον τοῦ γήρατος, τὸ ἔσχατον γῆρας. — καὶ μὲν κεῖνον = ὥρισμένως ἔκεινον.— περινιαίται — περινιαετάοντες = καταικοῦντες γύρω. — ἀμφὶ ἔόντες· πλεονασμ. εἰς τὸ περινιαίται.— τείρω· Z 255.— ἡ ἀρὴ = τὸ κακόν. — λοιγός· A 67. — ἐπί τ' ἔλπεται = καὶ ἐπὶ πλέον ἐλπίζει. — ἡματα πάντα = ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν.— ἀπὸ ιόντα = ἐρχόμενον ὅπισω. — αὐτάρ· ἐναντ. — στ. 493 - 494 ὡς Ω 255 - 256.— ιος - ια - ιον· Z 422.— ἡ νηδὺς = ἡ κοιλία.— τῶν πολλῶν=πολλῶν ἐκ τούτων. — οἰος = μοναδικός, ἔξαιρετικός. — εἴρυτο ἄστυ καὶ αὐτοὺς = ἔσφε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. — πρώην = πρὸ δὲ λίγου.— ἔτλην· τλῆναι = ὑπομένειν.— ἀνδρὸς παιδιοφόνοι... δρέγεσθαι· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. δρέγεσθαι στόμα ποτὶ χεῖρα ἀνδρὸς παιδοφόνοι — δρέγομαι = τείνω, φέρω πρός.

507 - 517 : — ὑπὸ ὄρσε = ἔξήγειρεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. — ἴμερον γόδιο = ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ. — πατρός· γεν. αἰτίας. — ἡκα = ἡσυχα, μαλακά. — ἀδινὰ = ἀφθόνως, πολύ. — ἐλυσθείς· ἐλύνομαι = στρέφομαι, σωράζομαι. — στοναχὴ δρώρει = ὑψώνετο, ἀντηχοῦσεν ὁ στεναγμός. — πολιὸς = φαιός.

518 - 551 : — ἄ = ἄχ. — δειλὸς = δυστυχής. — ἡ δὴ = πράγματι λοιπόν. — ἀνσχεο· ἀνέχομαι. — ἔμπης = ἐν τούτοις. — ἔάσομεν κατακεῖσθαι = ἂς ἀφήσωμεν νὰ ἡσυχάσουν. — ἄχνυμαι = θλίβομαι. — οὐ τις πρῆξις πέλεται = δὲν γίνεται τίποτε, δὲν βγαίνει τίποτε. — ὡς ἐπεκλώσαντο = ἔτσι προώρισαν οἱ θεοὶ ἐνν. μὲ τὸ νῆμα τῶν Μοιρῶν. — αὐτοὶ δὲ = ἐνῷ αὐτοί. — ἀκηδέες = χωρὶς βάσανα. — δοιοί· Γ 236. — τὸ οὔδας = ἔδαφος, πάτωμα. Συνεχδ. = ὁ οἶκος, τὸ παλάτι. — ἔάων = ἀγαθῶν. — κύρομαι τινι = συναντῶ κάτι, μοῦ τυχαίνει κάτι. — τῶν λυγρῶν = ἀπ' αὐτὰ τὰ δεινά, ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ περιέχονται εἰς τὸν δεύτερον πίθον. — λωβητὸς = σπιγματισμένος. — ἔθηκεν· τίθησι· γνωμ. ἀόρ. — ἡ βούβρωστις = ἡ ἀλιότης. — φοιτῶ = περιπλανῶμαι. — θεοῖσι = εἰς τὰ μάτια τῶν θεῶν. — τετιμένος· τίωμαι, τίω = τιμῶ. — ἐκ γενετῆς = ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθη. — ἔκέκαστο· καίνυμαι = ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ. — ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ... : ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : ἀλλὰ θεὸς θήκε κακὸν καὶ ἐπὶ τῷ. — γονὴ παίδων = πολλὰ παιδιά. — κρείοντες = οἱ ὅποῖοι θὰ ἐβασίλευον. — παναώριος = μέλλων νὰ ἀποθάνῃ ἐντελῶς πρόωρα, δλιγόζωος. — κομίζω = περιποιοῦμαι. — ἥμαι = εὐρίσκομαι. — κήδω = προξενῶ θλίψεις. — ὄσσον· ὄσον ἔδαφος, ὄσους λαούς. — ἄνω = πρὸς βορρᾶν. — ἔδος = ἡ ἔδρα. — ἐντὸς ἔέργει = περικλείει. — τῶν = τῶν κατοικούντων εἰς τὰς χώρας ταύτας. — πῆμα = συμφορά. — ἀνσχεο = κάμες ὑπομονήν. — ἀλίαστον = ἀδιαλείπτως ἐπίρρ. (α + λιάζομαι = παρεκκλίνω). — ἀκαχήμενος· ἀκαχέω, ἀκάχημαι = πικραίνομαι.

β') Νὰ ἀναγγωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καθείατο, κτεῖνας, τετάρπετο, ἀνσχεο.

γ') τοὺς δ' ἔλαθεν εἰσελθών : Μόνον κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον ὁ Πρίαμος ἤδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι βεβαίως ἡ σκηνὴ ἦτο ἐν μόνον δωμάτιον. —

γυναῖκες: Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἦσαν παλλακίδες αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ κόραι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Οἱ υἱοὶ τῶν ἐθεωροῦντο βασιλόπαιδες, ὅπως καὶ οἱ υἱοὶ τῆς Ἐκάβης. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου ἵσχυον τὰ ἔθιμα τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀγατολῆς. — **δοιοὶ γάρ πίθοι**: 'Ο μῦθος αὐτὸς παριστᾶ τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἄδικον καὶ ἀνόητον. Θεωρεῖ ἐξ ἄλλου τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς ἀνεύθυνον διὰ τὰς πράξεις του.— **Μάκαρος ἔδος**: Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Μάκαρ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰλοῦ καὶ ἔξορισθεὶς ἀπὸ τὴν Τρῳάδα δι' ἀδελφοκτονίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Λέσβον.

552 - 620

α') 552 - 570 : — **ἀκηδής** = ἀπεριποίητος, ἀταφος (στερ. **α + κηδός** = φροντίς). — **ἀπόναιο**· ἀπονίναμαι = χαίρομαι, ἀπολαμβάνω κάτι. — **ὑπόδρα**· Α 148. — **νοέω** = ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἄλιος** = θαλάσσιος (ἀλς). — **ἄλιος γέρων λέγεται ὁ Νηρεύς**. — καὶ δέ· καὶ δὴ = καὶ μάλιστα. — σὲ γιγνώσκω (τὸ σὲ ἀντικυ. τοῦ γιγνώσκω κατὰ πρόληψιν) = καταλαβαίνω διτι καὶ σύ... — **ἡβῶν** = νέος καὶ δυνατός. — **φυλακούς**· φύλακας. — **ὅχηα**· Ω 446. — **μετοχλίσσειε**· μετοχλίζω = μεταχινῶ. — **ἀλίτωμαι**· μέσ. ἀδρ. **β'** τοῦ ἀλιταίνω = ἄμαρτάνω.

571 - 595 : — **οἴκοιο**· ἔξ οἴκου, ἦτοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς του. — **καλήτωρ** = ὁ καλῶν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. — **δίφρος**· Ζ 354. — **ἐῦσσωτρος ἀπήνη** = ἔχουσα ὥραῖα τὰ σῶτρα, ἦτοι τὰς περιφερείας τῶν τροχῶν, συνάν. τοῦ ἐῦσκυλος. — **ἥρεον**· αἰρῶ. 'Ο παρατ. δηλώνει τὸ πλῆθος τῶν δώρων, τὰ ὅποια συνεχῶς ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν ἄμαξαν. — **φάρεα**· Ω 231. — **ἐῦνητος** = καμωμένος μὲν ὥραῖν νῆμα, πολυτελής. — **πυκάσσας** = σκεπάσσας, τυλίξας (πύκα = σφικτά). — **ἐκκαλέσας** = καλέσας ἐκ τοῦ θαλάμου. — **μὴ οὐκ ἐρύσαιτο** = μήπως δὲν συγκρατήσῃ. — **λεχέων** = ἐπάνω εἰς στρῶμα. — **σὺν ἡειραν** = ἐβοήθησαν νά τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ. — **σκυδμαίνεμεν**· σκυδμαίνω = εἶμαι θυμωμένος. — **εἰν "Αἴδος** = μέσα εἰς τὸ παλάτι τοῦ "Αἴδος, δηλ. τοῦ "Ἄδου. — **οὖκ ἀεικέα** = πλούσια. **Σχῆμα λιτότητος**. — **ἀποδάσσομαι**· ἀποδατέομαι = ξεχωρίζω μερίδιον.

596 - 620 : — **ικισμός**· Ι 200. — **τοίχου τοῦ ἐτέρου**· Ι 219. — καὶ **γάρ** = ἄλλως τε καὶ ἡ... — **τῇ περ**· ἡ δοτ. κτητ. — **ἀπὸ βιοῖο** = μὲ

τὴν βολὴν τοῦ τόξου του· ὁ βιός· Α 49.— χωδμενος· Α 46.— ιοχέαιρα· Ε 53.— ισάσκετο = συχνὰ συνέκρινε τὸν ἔαυτόν της (ἵσος).— φῆ δοιώ... ἐπεξήγ. τοῦ ισάσκετο. — τεκέειν· ὑποκυ. τὴν Λητώ. — ἡ δ' αὐτὴ = ἐνῷ αὐτῇ ἡ ίδια.— ἐννημαρ· Α 53.— κάμε = ἀπέκαμεν, ἐξηντλήθη. — οἰοπόλος = ἐρημικὸς (οἶος + πέλω).— εύνη = ὁ τόπος διου διατρίβει τις, τὸ λημέρι. — πέσσει κήδεα = χωνεύει θλίψεις, καταπίνει τοὺς καημούς της. — μέδομαι = σκέπτομαι.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κὰδ δὲ εἴσαν, πύθηαι, ἥιε, ποτί.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :

- 1) ἄμα ἥοῖ φαινομένηφιν.
- 2) δθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐնάς νυμφάων.

γ') **ὑπόδρα ίδων:** Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκδηλώνεται πάλιν ὁ ὄργιλος χαρακτὴρ τοῦ Ἀχιλλέως. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους διὰ τὴν λύσην τοῦ Ἐκτορος, οἱ δποῖοι θὰ τὸν ἡρέθιζον καὶ θὰ τοῦ ὑπενθύμιζον τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἰναι ἐπαινετὸς ὁ ἥρως, δτι ἀναγνωρίζων τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους του, προλαμβάνει τὸ κακόν. — αὐτὸς Ἀχιλλεὺς λεχέων ἐπέθηκε : Ἐπανορθώνων δ' Ἀχιλλεὺς τὴν ἀγρίαν σκληρότητα, τὴν ὅποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν Ἐκτορα, ἀπονέμει εἰς τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιμήν.— **Νιόβη:** Κατὰ τὴν ποιητικὴν παράδοσιν ἡ Νιόβη ἦτο κάρη τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Λυδίας, καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, δπως περίπου ίστορεῖται ἐδῶ, ἀνεφέρετο ἀπὸ μεταγενεστέρους ποιητάς, ἡ διὰ νὰ ἔξαρθρ τὸ ἡθικὸν δίδαγμα, δτι ἡ μεγαλωχία τιμωρεῖται, ἡ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν δεινοτέραν θλῖψιν, τὴν ὅποίαν δύναται νὰ ὑποστῇ ἔνας θυνητός. — ἐν Σιπύλῳ : Σίπυλον εἰναι προέκτασις τοῦ Τμώλου, δ ὅποῖοι εἰναι δρος τῆς Λυδίας.— **Ἀχελώιον :** Ἀχέλης ἡ Ἀχελῶος ὡνομάζετο ποταμός, δστις ἐπήγαζεν ἀπὸ τὸ Σίπυλον καὶ ἔχυνετο εἰς τὸν Σμυρναϊκὸν κόλπον.— λίθος περ ἐοῦσα : "Ἐνας βράχος τοῦ Σιπύλου φαίνεται ἀπὸ ὡρισμένον σημεῖον ὡς μορφὴ γυναικὸς δακρυρροούσης. Διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ πάραδοσις ἔλεγεν, δτι αὐτῇ ἡ μορφὴ ἦτο ἡ Νιόβη, ἡ ὅποια, καὶ ἀφοῦ ἀπελιθώθη, ἔξηκολούθει νὰ θρηγῆ διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων τῆς.

α') 621 - 642 : — ἄργυρος = λευκὸς (ῥίζ. ἀργυ - , arguo = φωτίζω). — ἔδερον· δέρω = γδέρνω. — ἀμφεπον· ἀμφέπω καὶ ἀμφιέπω = ἐτοιμάζω. — στ. 623 ώς Ι 210.— περιφραδέως = μὲ προσοχήν.— ἔρύσσαντο· ἔρύω=ἀποσύρω, τραβῶ.— στ. 625 - 626 ώς Ι 216 - 217.— στ. 627 - 628 ώς Ι 221 - 222.— δσσος = πόσον μεγαλόσωμος.— οἰος = πόσον ὡραῖος.— ἄντα = κατὰ πρόσωπον, τὸν ἔκοιταζε κατὰ πρόσωπον.— ὅψιν ἀγαθὴν = τὴν εὐγενικὴν μορφήν.— λέξον = βάλε με νὰ πλαγιάσω· ἢ. λέχω.— ὑπὸ ὕπνῳ (συναπτ. πρὸς τὸ τερπώμεθα μὲ σημ. δοτ. δργ.) = μὲ ὕπνον ἢ κατὰ κυριολ. = κάτω ἀπὸ ὕπνον, διότι ὁ ὕπνος σὰν νὰ σκεπάζῃ τὸν κοιμώμενον.— μύσαν· Ω 420.— οῆδεια πέσσω· Ω 617.— ὁ χόρτος = ὁ περίβολος.— πασάμην· πατέομαι = τρώγω, γεύομαι. — ἡ λαυκανίη = ὁ λαιμός, ὁ φάρυγξ.— λαυκανίης καθέηκα = ἔρριψα κάτω εἰς τὸν λαιμόν μου, ἥπια.

643 - 658 : — τὰ δέμινια = ἐλαφρὰ κινητὴ κλίνη. — ὑπ' αἰθούσῃ = ὑπὸ τὸ πρόπυλον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προπύλου.— τὰ ῥήγεα = σκεπάσματα κλίνης χρωματιστὰ (ῥέζω = βάφω). — ἔσασθαι· ὥστε ἔσασθαι = διὰ νὰ σκεπασθῇ ἔννυμι (ῥίζ. ἔσ - , ἔστημι, ἔσθης). — τὸ δάος = ὁ πυρσός, ἡ δάξ.— ἔγκονέουσαι· ἔγκονέω = κάμνω κάτι γρήγορα καὶ πρόθυμα (ῥίζ. κον - , διάκονος).— ἐπικερτομέω = πειράζω, ἀστειεύομαι. — λέξο = πλάγιασε, προσταχτ. μέσου ἀορ. τοῦ λέχω.— βουληφόρος· Α 144.— βουλεύω βουλάς = παρακάθημαι εἰς συμβούλιον, συσκέπτομαι. — ἡ θέμις ἔστι = ὅπως γίνεται κατὰ τὸν θεσμόν.— στ. 653 ώς Ω 366.— ἀνάβλησις = ἀναβολή, ἀργοπορία.— ποσσῆμαρ = ἐπὶ πόσας ἡμέρας. — μέμονα = ἐπιθυμῶ.— κτερεῖζω = ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμάς εἰς νεκρὸν (κτέρεα).— τέως = κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, εἰς αὐτὸ τὸ μεταξύ. — μένω = νὰ μένω εἰς τὴν σκηνήν μου, νὰ ἀπέχω τῆς μάχης.

659 - 676 : — τάφον = ἄνταφιασμόν.— μοί· συναπτ. πρὸς τὸ κεχαρισμένα.— κεχαρισμένα θείης· ἀντὶ χαρίζοι = θὰ μοῦ ἔκαμνες χάριν.— ἔέλμεθα = εἴλομαι· Ε 203.— ἡ ψλη = τὰ ξύλα.— ἀξέμεν· ὥστε ἄξαι.— δαιγυντο· εὔκτ. τοῦ δαιρυμαὶ = παρακάθημαι εἰς δεῖπνον. — μὴ πως δείσειε = διὰ νὰ μὴ ἔχῃ κανένα φόβον.— πυκινὰ φρεσί.... Ω 282.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σῆς, ἐνθέμεναι, στόρεσαν, λύσιος, ἀξέμεν.

γ') δέμνια θέμεναι ὑπ' αἰθούσῃ : Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ οἴκου ἐστρώνετο συνήθως ἡ κλίνη διὰ τοὺς ξένους. Λαμβανομένου ὑπὸ ψινὶ ὅτι ἡ αἰθουσα εἶναι στοὰ μόνον ἐστεγασμένη, διότι οὐκοιλάτῳ σχεδὸν εἰς τὸ ὄπαιθρον. Διὰ τοῦτο καὶ διότι διατάσσει « χλαίνας ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι ».— ἐννημαρ γοάοιμεν αὐτὸν : Τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ πένθους φαίνεται ὑπερβολικόν. "Ισως κατ' ἀνατολικὴν συνήθειαν παρετέλετο τόσον πολὺ ὁ θρῆνος, ἢ, καὶ πιθανώτερον, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς κηδείας ζητεῖ ὁ Πρίαμος νὰ ἐξασφαλίσῃ δλίγων ἡμερῶν ἡσυχίαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰλίου.— σχήσω πόλεμον : 'Ο 'Αχιλλεὺς ἀφοῦ ἐψόνευσε τὸν "Εκτορα καὶ ἔσωσε τοὺς Ἀχαιούς, ἔχει ἀπόλυτον ἔξουσίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ψινὶ του ἄλλους ἀρχηγούς ὑπόσχεται εἰς τὸν Πρίαμον ἀνακωχὴν δλίγων ἡμερῶν.

— Ποῖα συναισθήματα μᾶς προκαλεῖ ὁ ποιητής, ὅταν περιγράφῃ τὸν σιωπηλὸν θαυμασμὸν τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς ἄλλήλους ;

— Εἰς ποῖον σημεῖον ἐκδηλώνεται περισσότερον ἢ συμπάθεια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πρίαμον ;

677 - 804

α') 677 - 691 : — ἵπποκορυστὴς = ὁ τακτοποιῶν πρὸς μάχην τὰ ἔρματα, πολεμιστὴς (= ἵππος + κορύσσω=ὅπλιζω).— ἐριούνιος . Ω 360. — ἔμαρπτε· μάρπτω· Ε 65. — ὄρματινοντα· ὄρμαίνω = διαλογίζομαι. 'Η μτχ. αἵτιολ. — ἐκπέμψειε = ὁδηγήσῃ ἔξω. — ιερὸς = ἴσχυρός, ὁμαλέος. — πυλαωρὸς = φρουρὸς τῶν πυλῶν.— οἰον ἔθ' εὔδεις = ἔτσι ποὺ κοιμᾶσαι ἀκόμα. — εἴασε = ἐφείσθη. — τοὶ λελειμμένοι = ὅσοι ἔχουν μείνει. — αἱ κε γνώῃ σε = ἀν μάθῃ τὴν ἐδῶ παρουσίαν σου.— βίμφα· Ζ 511.

692 - 706 : — ἔύρρειος· Ζ 508.— δινήεις = ποὺ κάμνει δίνας, ὄρμητικός.— κροκόπεπλος = ἔχουσα πέπλον χρώματος κρόκου, χρυσίζουσα (κρόκος = τὸ φυτὸν ζαφορά). — ἐκίδνατο = ἐσκορπίζετο· κίδνα-

μαι παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμαι.— ἔλων· ἔάλω, ἔλαινω.— ἀστυ-
βοώτην· ως ἐν Ω 577 καλήτορα.— κάκυσσε· Ω 200.— γέγωνε =
ἔφωναξε δυνατά.— δψεσθε Ἰόντες = ἐλάτε νὰ ἰδητε.— χαίρετε· ἔχαι-
ρετε παρατ.

707 - 717 : — ἀάσχετον = ἀσυγκράτητον (στερ. α + ἄ(ν)σχετος,
ἀνασχεῖν).— ξύμβληντο· θὰ νοηθῇ ώς ἀντικμ. Πριάμῳ.— τίλλομαι =
ἀποσπῶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.— πρόπαν = ὀλόκληρον.— “Ἐκτο-
ρα· συναπτ. πρὸς τὸ ὀδύροντο.— εἴξατε = κάμετε τόπον.— οὐρεῦσι·
οὐρῆτες· Α 50.— ἀσεσθε· ἄω = χορταίνω.

718 - 745 : — τρητὸς = τρυπητὸς (τείρω).— παρὰ εἰσαν = ἔφε-
ραν κοντὰ εἰς τὸν νεκρόν.— ἀοιδός· ἐνταῦθα εἰδίκος εἰς θρηνώδη ἄσμα-
τα.— ἔξαρχους θρήνων = διὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν θρῆνον.— οἵ τε στο-
νόεσσαν αοιδὴν· θὰ νοηθῇ τὸ ῥῆμα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄδειν καὶ ἡ ὅλη
φράσις θὰ ἔξηγγηθῇ: καὶ οἱ ὄποιοι θὰ ἔψαλλον τὸ πολυστένακτο τρα-
γοῦδι.— ἐπὶ στενάχοντα = συνώδευον μὲ στεναγμὸν τὸ θρηνητικὸν
ἄσμα.— τῆσι = μεταξὺ αὐτῶν.— αἰών = τὸ διάστημα τοῦ βίου, ἡ
ζωή.— δυσάμμορος = δυστυχῆς (δυσ + ἄμμορος, ἄσμορος).— πέρσε-
ται· ὁ μέσ. μέλλ. ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ περθήσεται.— ἐπίσκοπος· κατηγ.
εἰς τὸ ὑποκμ., τοῦ ὅλωλας = ἔχαθης σὺ δροστάτης.— ῥύσκευ· ἐρύσκου·
θαμιστ. τύπ. τοῦ ὄνοματος.— ἔχεις = ὑπερήσπιζες.— κεδνὸς = σεβαστός.

ἀεικής = ἀνάρμοστος, ἔξευτελιστικός.— ἀθλεύων = ἐργαζόμενος ώς
δοῦλος.— πρὸ ἄνακτος = χάριν ἐνὸς κυρίου.— ὡς δήποτο = τοῦ δ-
ποίου πολὺ πιθανόν...— ἐν παλάμησιν· ώς ἀπλῆ δοτικ. δργαν.—
ὅδαξ = μὲ τὰ δόντια.— ἀσπετος = ἀνέκφραστος, ἀπέραντος (α + σεπ,
ὅτις τοῦ εἰπεῖν).— οῦδας· Ω 527.— ἐν δαῖ = ἐν τῇ μάχῃ (τοπ.
δοτ. ὄνόμ. συγγεν. πρὸς τὸ δήμος = καταστρεπτικός).— ἀρητὸς = κα-
τηραμένος, φοβερός (ἀρή, ἀράμομαι).

746 - 759 : — ἀδινὸς γόος = θρῆνος μὲ πολλὰ δάκρυα.— πέρνασκε·
θαμιστ. τοῦ πέρνημι = πωλῶ.— ἀμιχθαλόεις = διμιχλώδης.— ψυχὴ =
ζωή.— ταναηκής = κοφτερὸς (ταναὸς + ἄκος, ἀκή).— πολλὰ = πολ-
λάκις.— ρυστάζεσκεν = ἔσυρε κάθε τόσον, θαμιστ. (ῥυστάζω, ἐρύω).
ἐρσήεις· Ω 419.— ἀγανὸς = εὔμενής, φιλόφρων.— ἀγανὰ βέλη = βέ-
λη ποὺ δίδουν ἀνώδυνον θάνατον.

760 - 776 : — ἀλίαστον = ἀδιάλειπτον (ἀ + λιάζομαι = ἀπομακρύνομαι).—δαήρο· Γ 180.—ώς ὁφελον δλέσθαι· Γ 173, Z 345.—ἀσύφηλος=προσβλητικός.—ἐνίπτω=ἐπιπλήττω.—στ. 769 ώς Z 378.—έκυρδος - ή· Γ 172.—παραιφάμενος· παράφημι = συμβουλεύω.—ἀγανοφροσύνη = καλωσύνη, μαλακοὶ τρόποι. — ἀχνυμένη κῆρο = κατάκαρδα λυπημένη. — πεφρίκασί με = αἰσθάνονται φρίκην δι' ἐμέ.—δῆμος = τὸ πλῆθος, ὁ λαός.

777 - 787 : — ἄξετε· ὁ μέλλ. ἀντὶ προστακτ. — πυκινὸν λόχον = καμμίαν δολεράν ἐνέδραν. — πημανέειν· σημαίνω = βλάπτω, προξενῶ κακόν. — ἀγίνεον· ἀγνέω = φέρω· παράλλ. τύπος τοῦ ἄγω. — ἀσπετον· Ω 738.—φαεσίμβροτος = ἡ φέρουσα τὸ φῶς εἰς τοὺς θυητούς.—θρασὺς = τολμηρός, γενναῖος. — ἐν πυρῇ ὑπάτῃ = ἐπάνω - ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.

788 - 804 : — ἥμος = ὅταν.—ἡριγένεια = πρωινὴ (ἥρι = πρωὶ + ῥίζ. γεν.)· ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς.—ῥοδοδάκτυλος = ἔχουσα ῥόδινα δάκτυλα, ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς.—τῆμος· (τὸ δεικτ. τοῦ ἥμος) = τότε.—ἢγρετο· ἀγείρομαι. — ἐπέσχε (τόπον) = κατέσχε, ἔξετάθη.—λέγομαι = περιμαζεύω. — μύρομαι· Z 373.—κατειβομαι = χύνομαι κάτω.—ἡ κάπετος = τάφρος, λάκκος. — ὁ λᾶας = ὁ λίθος. — σῆμα χέω· Z 419.—εἴατο = ἐτοποθέτησαν (β. ἥμαι). — πάλιν κίον = ἐπέστρεψαν: ἐνν. εἰς τὴν πόλιν. — ἐρικυδῆς = μεγαλοπρεπής.—ἀμφιέπω = φροντίζω, ἐτοιμάζω. — τάφος· Ω 660.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ γυγνώσκω κατὰ τὰ βαρύτονα: γνῶη - γνώσσι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: σεῖο, τοι, λελειμένοι, ἵξον, πτόλεϊ, ἀγάγωμι, ἢγρετο.

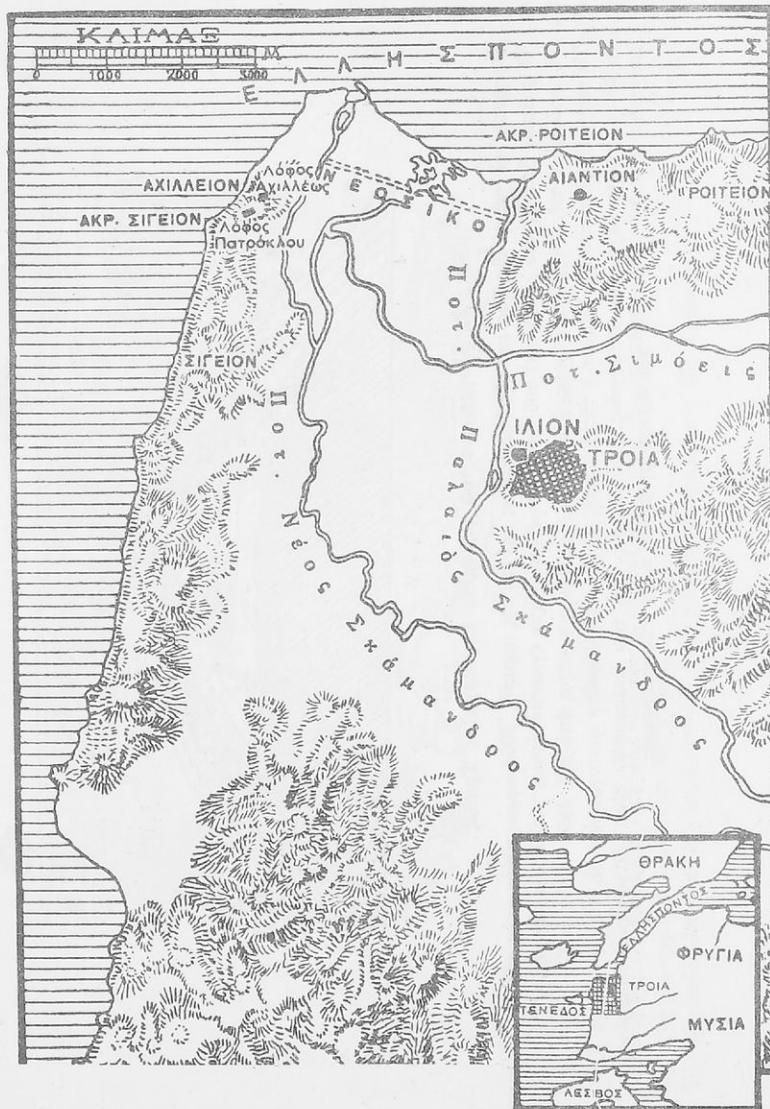
γ') δτε δὴ πόρον ἵξον: Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ὁ Πρίαμος δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῇ τίποτε. Καὶ κατὰ τὴν μετάβασίν του εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὃπου ἤρχιζεν ὁ κίνδυνος, ἐνεφανίσθη ὁ Ἐρμῆς.—Κασσάνδρη: "Οπως καὶ ὁ Ἐλενος, εἶχε καὶ ἡ Κασσάνδρα προφητειὴν δύναμιν. Ἐθαυμάζετο καὶ διὰ τὴν ἔξοχον καλλιονήν της καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν ἀλωσιν τοῦ Ἰλίου τὴν

ἔφερεν ὡς αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ἑλλάδα.— σὺ δ' αὖ, τέκος... τὸ προαι-
σθημα τοῦτο τῆς Ἀνδρομάχης διὰ τὸν μιαρὸν Ἀστυάνακτα ἐπηλήθευσεν
ἀκριβῶς κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν.— κατεστό-
ρεσαν πυκνοῖσιν λάεσσι: Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς νεκρικῆς θήκης
εἰς τὸν λάκον καὶ τὴν ἴσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους ἐτοποθετεῖτο μία σειρὰ
ἀπὸ λίθους. Ἐπ' αὐτῆς κατόπιν ἔχύνετο χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ
τύμβος.

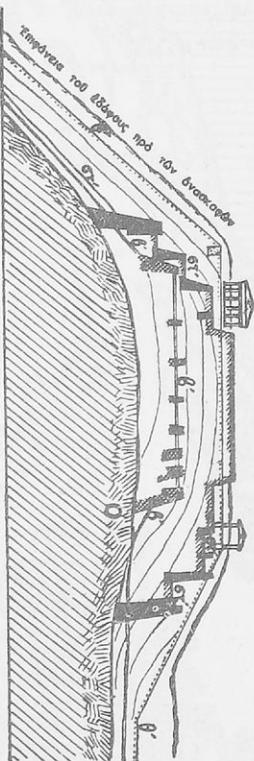
— Πῶς παρουσιάζοντὸν "Ἐκτορα οἱ θρῆνοι ἐκάστης τῶν συγγε-
νῶν του;

— Νὰ ἔξαρθῇ ἢ μεγαλοπρεπῆς ἀπλότης, μὲ τὴν ὅποιαν τελειώνει τὸ
ἔπος τῆς Ἰλιάδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

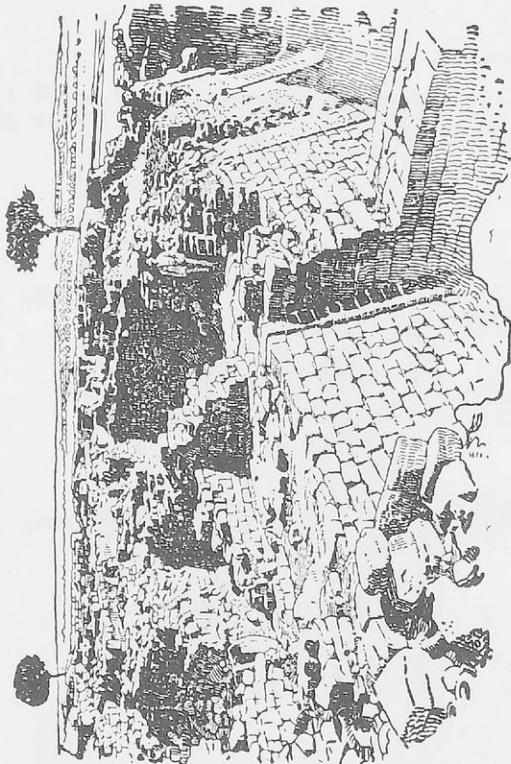

Eix. 1. Χάρτης τῆς ἀρχαίας Τρωάδος.

Εἰκ. 2. Διάγραμμα τοῦ γηλόδρου τῆς αρχαίας Τροίας.

Φαίνονται τὰ τείχη τῆς 2ας καὶ τῆς 3ης πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς καρυφῆς 'Βλαχονορρωματίκης ναὸς τῆς θηρίου πόλεως,
ο. Ο φυσικὸς βράχος τοῦ λόφου, ἐπὶ τῷ δυτικῷ εὐρέθρων ἔχοντας τὴν ἑγκαταστάσιαν νεολιθικῆς ἐποχῆς.
β. Τὰ κειλιμένα τείχη τῆς 2ας πόλεως (γῆματαρά); Χρονολογουμένης μέτρο τοῦ 2500 - 2000 π.Χ.
στ. Τὰ τείχη τῆς 3ης πόλεως (μανῆρα) τῆς δημητρικῆς Προτεος, τῶν δυτικῶν φωτογραφίαν βλ. εἰς τὴν εἰκόνα 3.
Διὰ δύλαι πόλεως μέσῳ τῆς ἑπτανησοῦ πρὸ τῶν ἀναστατωτῶν εἶναι διγωνέρου ἐνδιαφέροντος
καὶ ἐξειλαθείσθησαν κατὰ τὰς ἀναστατώσεις.

Εικ. 3. Τὰ τείχη τῆς δυτικῆς Τροιας.

(Κτισθέντα περὶ τὸ 1500 π.Χ.)

Πρός τὰ δεξιά ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τείχων ἐξ αρχαιών πρός τὸ ακατάτερφον μέρους, χάρην στερεότητος-

Πρός τὰ ἀνατολικά τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως.

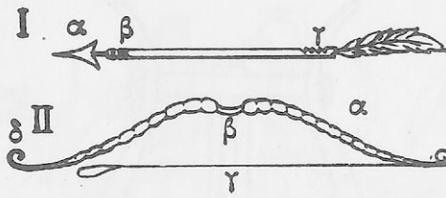
Τὰ τείχη τοῦτα ἐπὶ δέκα έτη ἐπιστρέψαν τὸ ίερὸν πτολεμαῖον τῆς Τροιας.

Εικ. 4. Πολεμισται Ἀχαιοι.

(Ἐκ πηλίνου ἀγγείου Μυκηνῶν.)

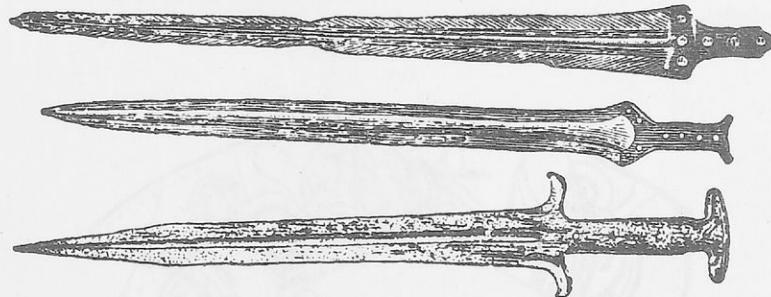
Φέροντες πήληκα (κόρυν) μὲ λόφου καὶ φάλους ἐξέρχοντας ὡς κέρατα. Προφυλάσσονται μὲ βραχῖν θώρακα, κατωθι του ὅποιου φανεται δι γιτῶν. Κρατῶν μικρὸν ματιδία καὶ φοροῦν κυπημέδας.

Eik. 5. Βέλος καὶ τόξον.

I. Βέλος (ἀναπαράστασις)	α) αἰχμή, β) ξύλον,	γ) γλυφίδες καὶ πτερόν.
II. Τόξον	» α) κέρατα, β) πῆχυς, γ) νευρά, δ) κορώνη.	

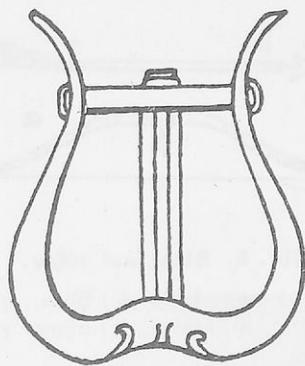

Eik. 6. Ὀρειχάλκινα ξίφη ἐκ Μυκηνῶν.

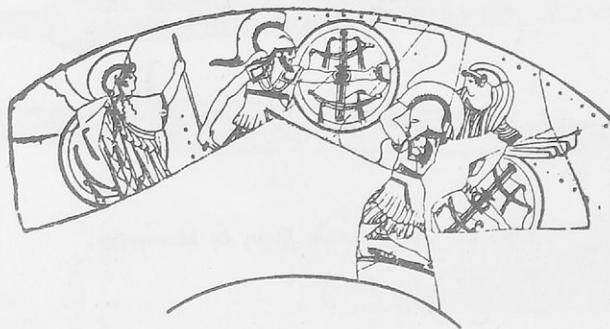

Eik. 7. Αἰχματ δοράτων.

Αὗται ήσαν δύο εἰδῶν : ἡ εἰχον ὄπήν, εἰς τὴν ὅποιαν ἐτίθετο τὸ ξύλον, ἡ ἐκαρφώνοντο ἐπὶ τοῦ ξύλου.

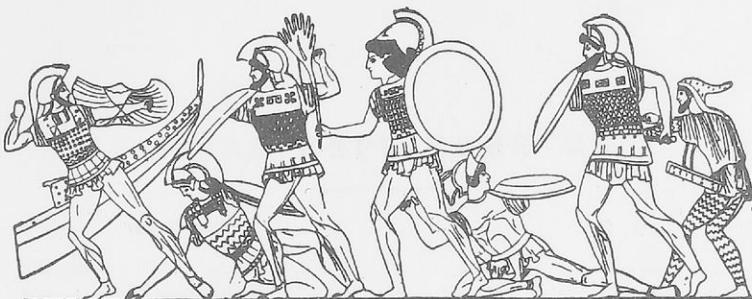
Εἰκ. 8, Φόρμιγξ. (Αναπαράστασις.)

Εἰκ. 9. Μονομαχία Διομήδους καὶ Αλνείου.
(Αγγειογραφία).

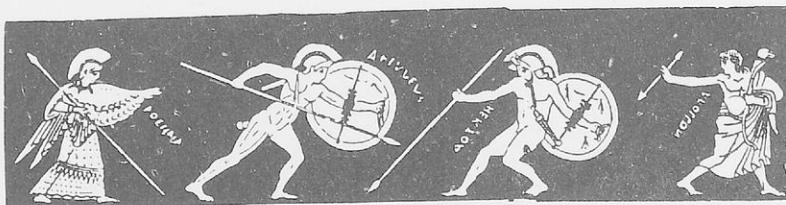
‘Ο Διομήδης ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ γονατισμένου Αλνείου, ὁ ὅποῖος ἔχει πληγωθῆ^{ται} εἰς τὸ ὑπογάστριον. ‘Ἄλλ’ ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὰς δύο χεῖράς της ἀρπάζει τοὺς βραχίονας τοῦ υἱοῦ τῆς Αλνείου μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν σώσῃ. “Οπισθεν τοῦ Διομήδους ἵσταται ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ὄποια παρακόλουθεῖ ἡρέμως τὸ γεγονός.

(Ιλιάδος Ε 309-317.)

Εἰκ. 10. Μάχη παρὰ τὰς ναῦς.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Παρὰ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου ἴσταται ὁ Αἴας πιεζόμενος ὑπὸ τῶν Τρώων, ἐκ τῶν δόποίων εἰς κρατεῖ δῷδα ἀνημμένην, διὰ νὰ πυρπολήσῃ τὸ πλοῖον. Δύο Ἀχαιοὶ ἔχουν ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῶν δόποίων ὁ εἰς ἀμύνεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν.
(Ιλιάδος Ο 420.)

Εἰκ. 11. Μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ "Ἐκτορος".
(Ἐξ ἀγγείου.)

Ἡ Ἀθηνᾶ ἔξωθεῖ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῷ δὲ προστάτης τοῦ "Ἐκτορος" Ἀπόλλων ἔγραπτα-λείπει αὐτόν. (Ιλιάδος Χ.)

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
1. Εισαγωγή	7
2. Κείμενον και περιλήψεις	15
3. Γνωσταὶ ἐκ τῆς Ὀδυσσείας γραμματικαὶ διαφοραὶ παρ' Ὁμήρῳ	89
4. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	97
5. Παράρτημα εἰκόνων	189

024000028275

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ'. 1974(VIII) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 82.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2414/20-3-74
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΑΛΕΞ. & ΑΝΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ψηφιοποίηση στο τομέα του Εκπαιδευτικού Πολιτικού